

SLEUTELS JAARGANG 1963 - 1964

CURSUS 2 AANPASSING AAN DE WERKELIJKHEID

Eerste Les	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
INLEIDING	2
DE GEBOORTE UIT DE TIJD.....	2
DE VERBINDING LICHT – DUISTER IN DEZE TIJD.....	8
EEN MENS GAAT TUSSEN GODEN EN GOD LEEFT IN DE MENS.	13
Tweede Les	16
HET IK BUITEN DE TIJD.....	16
HET DENKEN.....	21
JUIST BEWUSTZIJN.....	26
ZELFERKENNING	27
Derde Les	29
DE WERKELIJKHEID VAN DEZE TIJD.....	29
DE PSYCHOLOGISCHE ACHTERGROND VAN DE MENS ONDER INVLOED DER STRALING.	37
Vierde Les	43
INVLOEDEN EN SFEREN.....	43
KARMA IN DEZE TIJD.	52
GRENZEN	55
Vijfde Les	57
MOGELIJKHEDEN UIT DE KOSMOS.....	57
ANDERE WERELDEN.....	65
VENUS.....	68
Zesde Les	70
MENS EN WERELD.....	70
VASTE EN VARIABELE WAARDEN.....	77
HET LIED VAN DE HEER DER WERELD.	81
Zevende Les	82
SCHIJN EN WERKELIJKHEID.....	82
SCHIJN EN WERKELIJKHEID IN DE SFEREN.	89
DE DREMPEL.....	94
Achtste Les	96
WETTEN VAN HET IK.....	96
SOCIALE ONTWIKKELINGEN.....	105
DE KEUZE	109
Negende Les	110
WERELDBEELD	110
PERSOONLIJKE VERANTWOORDELIJKHEID.....	117
PLANETEN EN VERNIEUWING.....	119
Tiende Les	121
HET 'IK' IN DE WERELD.	121
DE DRANG VAN DE GEESTELIJKE ZOEKER.	129
IK.....	133
SLOTWOORD.....	134

INLEIDING

Wanneer wij een zekere kennis van de sferen hebben, d.w.z. van de verschillende levensbereiken, die aan het menselijke grenzen of daarmee verbonden zijn, zullen wij ook een beter inzicht kunnen hebben in de verschillende banden, die ertussen uw stoffelijke wereld en de geestelijke werelden bestaan. Deze banden liggen vaak op een enigszins ander vlak dan men zich pleegt voor te stellen. Er zijn onwillekeurige en willekeurige beïnvloeding en van beide kanten; er zijn verder ook verbindingen, waarbij een bepaalde toestand (b.v. op aarde) noodgedwongen een andere situatie in een sfeer tot stand brengt. En dat betekent, dat door de invloed van de aarde op de sferen en van de sferen op de aarde in de sferen heel vaak zal worden gewerkt om op die aarde iets tot stand te brengen.

Al deze punten bij elkaar vormen voor de mens van heden een misschien wat verbluffend geheel. Wij komen daarmee in de richting van de oude overleveringen, de oude mythologie, de oude gedachtengang. Maar dat neemt niet weg, dat de feiten ook vandaag bestaan; en wat meer is, de mens die zich aan de hand van deze feiten weet te richten in de materiële wereld daarvan voordelen zal hebben. Dat degene, die in zijn leven een bepaalde harmonie met die andere sferen heeft bereikt en die sferen heeft leren aanvaarden, ook in zijn dagelijks bestaan eenvoudig en zonder grote moeite die sferen zal kunnen betreden, wanneer hij een stoffelijk lichaam achterlaat. Dit gaat zelfs zover, dat de mens, die een zeker peil heeft bereikt, bewust en naar eigen verkiezing de sferen, waarmee hij contact heeft, kan betreden.

Ik hoop met deze korte inleiding duidelijk te hebben gemaakt, dat de inhoud van onze cursus niet alleen maar is gericht op: hoe sterf ik, hoe ga ik over? Neen. Wij willen deze maal proberen verder te grijpen. Maar om dat te kunnen doen, zullen wij eerst moeten teruggaan naar een heel ver verleden. En dat brengt ons dan tot ons eerste artikel.

EERSTE LES - DE GEBORTE UIT DE TIJD

De tijd op zichzelf is het verschijnsel, waarbinnen een kenbare reeks acties, handelingen en bewustzijnsvormen kan ontstaan. Waar geen tijd is, is bestaan mogelijk; maar een bestaan, dat zich niet ontplooit, zich niet beweegt. Het Nirwana, waarover men wel spreekt, is het tijdloze. Toch kunnen wij aannemen dat het eerste, dat er in de schepping is ontstaan, de tijd was.

De tijd is op dat ogenblik alleen nog maar de openbaring van de chaos. Deze chaos zal zich langzaam maar zeker splitsen in verschillende werelden, een heelal waarin ook weer leven mogelijk wordt en tenslotte de nu voor ons realiseerbare sferen en werelden.

Dat alles zich daarbij niet zo eenvoudig heeft afgespeeld als b.v. het groeien van een plant, zal u misschien duidelijk worden, wanneer ik u vertel dat een groei van bewustzijn kan uitgaan van twee verschillende punten.

Wij kunnen uitgaan van een Al-bewustzijn, dat wij van uit onszelf tot uiting brengen, waardoor de beperkingen van het "ik" bewust worden gerealiseerd en zo het ik-bewustzijn ontstaat met behoud van het contact met de Bron, met de kosmische oorzaak; en er bestaat een tweede weg, waarbij het "ik" leeft, gescheiden raakt van de Bron, maar door de werkingen van die Bron een belichaming heeft. In het eerste geval is er dus eerst het bewustzijn, dan de energie, daarna de vorm. In het andere geval is er de energie die vaag vormbepalend is, dan de vorm en daarna de bewustwording van het "ik".

Wanneer wij willen spreken over de verschillende sferen, zullen wij ons ook goed moeten richten op het verschil van deze beide punten. Want in het eerste geval is er direct een leven, een actie. Er is een volledig bestaan, dat — naarmate het "ik" zich verder van zichzelf bewust wordt — desnoods de banden met de Bron kan verbreken of een eigen interpretatie daaraan kan toevoegen, maar dat in ieder geval een volledige macht heeft en dat kosmisch bestaat. En in het andere geval krijgen wij iets, dat langzamer naar dat punt toegroeit.

Misschien is het een beetje vreemd om dat zo te stellen. Maar wanneer wij nu eens aannemen, dat wat wij engelen en duivelen noemen (de hoogste hiërarchieën van licht en duister) in feite de eerste bewuste wezens zijn geweest, puttend uit de Bron, dan kunnen wij zeggen dat hun leven — ongeacht dus alle verdere aspecten t.o.v. ons bestaan — tegengericht is aan onze eigen ontwikkeling. De mens stijgt op tot God; de engel daalt af van uit God. De demon scheidt zich af van God misschien, maar bevat de kennis van het Goddelijke, die wij ons proberen te verwerven. Voor alle sferen die er bestaan — en dat zijn er heel wat — is dus in de eerste plaats wel aansprakelijk het bewustzijn van deze groten, die een aan ons tegengestelde levensrichting hebben,

De mythe van de val der engelen is onvolledig en voor een groot gedeelte op stoffelijke waarden gebaseerd. Het is het verhaal van een planeet, die uiteen is gevallen. Maar daarachter ligt toch iets van die oude waarheid, de oude overlevering, die voor ons in dit verband zeer belangrijk is. Zonder deze zullen wij nooit begrijpen wat een sfeer betekent.

Wanneer u gewoon rondkijkt, dan ziet u alles wat in grootte vergelijkbaar is met uw eigen wezen. Zodra die vergelijkbaarheid ophoudt, zult u een microscoop moeten gebruiken bij wijze van spreken, of u zult misschien een instrument moeten gebruiken, waardoor u een groot geheel tot een voor u te overziene samenhang terugbrengt.

Op dezelfde wijze is het ongetwijfeld gegaan met de eerste bewustzijnsvormen. Zij leefden uit God. Het totaal bewustzijn was in hen verankerd. Zij wisten dus alles wat als oerwet in het Goddelijke vaststond en elke consequentie ervan. Het resultaat was, dat zij elkander kenden. Wij noemen dat tegenwoordig wel eens de hemel. In feite was het een grootheid van bestaan, die voor een mens onvoorstelbaar is. En dit was — geloof ik wel — de eerste sfeer.

Maar uit dit bewustzijn van de Bron werden deze grote entiteiten instrument, scheppend instrument. Elk van hen begon dus aan een afzonderlijke taak; en bij die taken ontstonden specialisaties. Die specialisatie doet hen uiteen groeien. Ze hebben nog wel een gemeenschappelijk bereik, maar ze hebben een geheel andere taal.

Wanneer wij b.v. een chemicus, die geheel in zijn vak opgaat, willen laten praten met een theoloog, die dat eveneens doet, dan zullen ze elkaar niet zo goed begrijpen. Slechts indien ze hun specialisatie terzijde leggen, kunnen ze met elkaar als mensen spreken en zelfs dan nog moeten ze uitgaan van het standpunt, dat ze gelijkwaardig zijn, ongeacht het verschil in beroep.

Deze specialisatie doet zich dus voor; waarbij verder opvalt dat elk groot bewustzijn uit de Bron a.h.w. sporen voortbrengt; d.w.z. na deze eerste grote kernen van bewustzijn ontstaat er rond deze een soort satellietenreeks: kleinere bewustzijnsvormen, die niet meer de Bron zien in de Almacht, maar in de kracht die ze van uit zichzelf voortbrengt. Ook deze zijn in het begin niets anders dan poden van deze grote entiteiten die worden uitgestulpt en die het scheppende werk doen. Maar ook deze verwerven op een gegeven ogenblik een bewustzijn; en bij dat bewustzijn wordt de band met de oorspronkelijke entiteit dus steeds kleiner en ontstaat er een beperking van werkingssfeer. Om nu met elkaars satellieten te kunnen spreken moet dus een ieder zich eerst volledig instellen op de ander, op diens gehele specialisatie, diens doel, diens verwerkelijking van goddelijke krachten en dat gaat niet altijd.

In deze tijd ontstaan dus de eerste werkelijk verschillende sferen. Elke satelliet — zoals ik deze nog wil noemen — kan dus via zijn bron een hoge entiteit, direct onder het Goddelijke staande en ook het goddelijk bewustzijn beleven, maar hij kan het niet meer zelf. Hij kan ook die grote entiteit niet ontmoeten als persoon tot persoon. Deze staat qua bewustzijn en mogelijkheid zover van hem af, dat hij deze net zo min in één blik kan overzien, als u de aarde. Het resultaat is, dat dezen afzonderlijke werelden vormen; en wel in de praktijk voor elke grote

entiteit in de hiërarchie een afzonderlijke sfeer, waarin zuiver geestelijke wezens leven. Deze scheiding betekent tevens nog weer een scheiding van de grote entiteiten. Want nu hun actie uitgebreider wordt en ze elk een eigen wereld regeren, zal hun gerichtheid in de kosmos zijn op wat wij noemen licht of duister; d.w.z sommigen dienen vooral het chaotisch principe en zijn daarbij motiverend voor de tijd en de chaos, de bron van leven.

De anderen daarentegen streven juist naar vorming; en in die vorming naar het bereik van absolute evenwichtigheid en volmaaktheid of stasis. Ze ontstaat er een aantal werelden, die van elkaar onderscheiden zijn door hun wijze van streven en gelijktijdig elkander niet kunnen erkennen, omdat zij niet beseffen dat hun werk wederkerig noodzakelijk is. De grote entiteiten weten dat, de kleinere niet meer.

Nu wij dus hebben gezien hoe zo'n eerste sfeer ontstaat, denkt u misschien dat wij dicht bij de wereld zitten. Neen. De entiteiten, waarover ik spreek, deze satellieten zijn nog zo groot en zo machtig, dat zij niet alleen een planetenstelsel maar vaak een verzameling sterren regeren, waarbij het aantal sterren dat onder één zo'n entiteit valt nog altijd 5 tot 7000 kan bedragen. Zij vormen dan ook niet in feite de sterren, maar als we een vergelijking gebruiken die bijna maar niet volledig juist is, dan kunnen wij zeggen dat de hiërarchische entiteit de spiraallevel is, die uit de oerexplosie ontstaat. Daarin zijn aan de rand van de eigenlijke werveling kernen van activiteit, waarin sterren geboren worden.

Er is een betrekkelijk groot aantal van deze kernen, die elk een eigen krachtveld hebben; en deze noemen wij dan de satellieten. Alles wat uit een bepaalde satelliet stoffelijk geboren is en al wat geestelijk — let wel — zich ontwikkelt tot bewustzijn binnen dit kader, behoort bij de satelliet. De satelliet is dus voor een bepaald deel van de kosmos God.

Dat lijkt een beetje schokkend en ik kan mij voorstellen dat u denkt: Wat vertel je daar eigenlijk? God? Er is toch maar één God. Natuurlijk. Maar God is voor ons tenslotte het hoogste, dat wij kunnen erkennen. Of wij moeten zeggen: God is het absoluut Onbekende, het Onkenbare. Dat laatste betekent tevens, dat wij God uit ons leven uitschakelen. Het gemiddeld bewustzijn echter streeft naar een hogere entiteit; en daardoor krijgen we dus het zich richten op b.v. een satelliet — of bij lagere bewustzijnsvormen, zoals hier op aarde b.v. — zelfs op één van de bezielde zonnen, die uit die satelliet weer zijn voortgekomen.

En nu komen wij pas in de buurt van de wereld van de mens. Want de sterren op zichzelf zijn levende wezens. Ze hebben een eigen wereld, zij spreken met elkaar en voor hen is tijd en lichamelijkheid iets anders dan voor u, maar het bestaat voor hen even concreet. Rond hen ontstaan de planeten. En u denkt misschien: dat zijn de kinderen? Neen. Ze worden niet gezien als kinderen en ze zullen ook nooit sterren worden. Ze zijn brokstukken, die toch ook een bezieling vinden, soms voortgekomen uit sterren, soms op andere wijze ontstaan; en door deze bezieling zijn ze afhankelijk van een zon, dus van een ster. Maar ze behoren weer tot een andere sfeer.

Zo ontstaat er dus alleen al in de grote entiteiten van de hoge hiërarchieën een groot aantal afzonderlijke sferen, die elkander moeilijk of niet kunnen doordringen of beroeren. De ontwikkeling binnen een bepaalde sfeer is dus gericht op de eerstvolgende hogere entiteit en de sfeer waarin deze leeft. Een werkelijk samenkomen kan alleen op het allerhoogste niveau geschieden; en zelfs dan alleen nog, indien men eigen specialisatie, eigen oorspronkelijke gerichtheid buiten beschouwing laat bij de benadering van de rest van het Al.

Dan gaan we weer een eindje lager en komen we meer in de sferen, die toch eigenlijk al bij de wereld behoren. Want de zon brengt eveneens haar satellieten voort. Niet satellieten als planeten, maar bewustzijn. Dat bewustzijn leeft voor een deel in de zon, zoals men dat noemt. Er zijn wezens van zuivere energie voor wie het mogelijk is om zelfs bij de enorme temperatuur van de zon te bestaan en een storm, die voor u een vernietiging van het Al schijnt te betekenen, te zien als een prettig windje, windkracht 6. Maar het bewustzijn van deze wezens is niet zo beperkt als het uwe. Het is niet beperkt tot eigen milieu. Ze zijn vormgevend.

Een planeet doet datzelfde. Ook deze brengt haar eigen wezens voort, die in die planeet en in haar elementen leven, zonder daarbij door het bewustzijn te zeer aan een vaste vorm

gebonden te zijn. Elk van deze groepen op zichzelf vormt een sfeer. Zolang er nu sprake is van een aantal planetaire sferen binnen één zonnestelsel, zal de gemeenschappelijke zon een punt van beroering zijn. Er is een kracht, waardoor — ongeacht de verschillen van gerichtheid en wezen — de dienende entiteiten van alle planeten kunnen samenkomen. Elk van die dienende entiteiten heeft dan ook een functie, die niet alleen beperkt is tot de eigen planeet (die de eigenlijke wereld is, het eigenlijke thuis), maar zij zal hoofdzakelijk via geestelijke krachten ook nog kunnen reageren op alle planeten van het eigen zonnestel, maar niet op enig wezen, voorwerp, planeet of ster daarbuiten bestaand. Elke reactie naar buiten toe kan alleen geschieden via de zon.

Nu zult u zeggen: U praat op het ogenblik over allerhand materiële dingen. Dat is inderdaad waar. Maar ik praat over dit materiële om u de hiërarchische verhouding althans enigszins duidelijk te maken. Om u duidelijk te maken dat er een verschil kan bestaan tussen de sfeer van de entiteiten, die behoren tot wat u noemt Mars, Venus, Jupiter, Neptunus of Aarde. Ook zij leven in verschillende sferen.

Dan komt de aarde zelf. Bij de aarde hebben we dus een groot aantal wat wij zouden kunnen noemen: dienaren of natuur-manifestaties, die bezield zijn. Deze helpen ook weer het leven op de aarde te boetseren, te vormen. Zij kunnen tot groeps-rassengeesten worden en hebben dus grote invloed op alles wat er in de mens ontstaat.

Wanneer u nu eenmaal behoort tot een bepaalde ontwikkeling, dan heeft u dus als God — laten we het zo even noemen — a.h.w. één van die dienende geesten. U kunt nu wel zeggen: Ik aanbid de zon, maar in feite grijpt u naar de natuur of naar de wind of naar de warmte, die leeft in het hart van de aarde. En van daaruit zoekt u uw symboliek. Vandaar gaat uw beleving uit; en uw gehele bewustzijn is dus eerst op deze dienaar gericht. Zolang u die dienaar niet hebt bereikt, leeft u — ongeacht of u op dit ogenblik in de stof bent of niet — in de sfeer van die entiteit. De eigenschappen van die entiteit bepalen dan uw wereld. De voorstellingen, die u zelf hebt meegebracht, zijn in wezen afkomstig van die entiteit; ze vormen een deel van haar eigenschappen en als zodanig is de aanpassing aan uw denken — die nu eenmaal voorkomt — beperkt en wordt elke voorstelling, die in een geestelijke wereld projecteert, onmiddellijk onderhevig aan alle varianten, beïnvloedingen, bevorderingen of remmingen, die uit de geest voortvloeien die uw God, uw centrum is.

Dan kan worden gesteld, dat elk bewustzijn dat op aarde bestaat, gebonden is aan een bepaalde natuurkracht of natuurgeest, totdat het eigen bewustzijn groot genoeg is om het gehele wezen van die natuurkracht of natuurgeest in zich te bevatten. Men moet dus de gelijke worden van de kracht die de eigen vorming op aarde heeft bevorderd, voordat het bewustzijn kan binnentreden in een volgende sfeer. Heeft de mens dus een zekere vrijheid verkregen, waardoor hij niet meer geheel onderdanig is aan dergelijke goden, dan leeft hij toch wel in een wereld, waarin ze als zijns gelijken kunnen optreden. En dat betekent meestal, dat men niet meer alleen één dienende kracht van de aarde ontmoet maar vele krachten. Die velen tezamen vormen de bovenlaag van de sferen, waarin u binnentreedt. De wet van de menselijke sfeer wordt dus over het algemeen in de eerste plaats bepaald door de eigen planeetgeest van de aarde.

Er kan dus in zo'n sfeer verdeeldheid bestaan. Die verdeeldheid houdt weer verband met gerichtheid, met specialisatie. En slechts wanneer men ertoe komt in die sfeer eerst zijn eigen visie prijs te geven, kan men verder stijgen. Dan wordt ook het stoffelijk gevormde, de vormen en al wat eraan wordt ontleend, onbelangrijker en zien wij gelijktijdig de begrippen van harmonie ontstaan, die heel wat verder reiken. Het is a.h.w. het samenvloeien van alle krachten, die gezamenlijk de scheppende wil, die bij de aarde behoort, vervullen.

Er zijn er ook bij, die van uit ons standpunt positief of negatief zijn. Verder moeten wij daar bijvoegen, dat de aarde zelf van uit ons standpunt gelijktijdig positief en negatief is. Wanneer er een planeet bestaat, dan is ze evenzeer een dubbele persoonlijkheid als de doorsnee-mens.

U hebt allen een deel van uw wezen dat alleen maar goed wil, dat alleen maar edel en ideaal wil zijn en een ander deel dat alleen maar praktisch wil zijn en eigenlijk — laten we het maar toegeven — volgens eigen idee slecht.

Zo is het met de aarde ook. En het is logisch, dat dus degenen die die duistere neiging te veel volgen, komen tot een sterke afwijzing van het goede. Dat is het fatale. Want door de afwijzing van het geheel (de aarde) ontstaat de aardgebonden geest, plus een aantal direct daaraan verwante sferen, Deze zijn niet aardgebonden, omdat ze zondig zijn geweest; ze zijn aardgebonden, omdat ze bepaalde dingen verwerpen, die deel uitmaken van de aarde, die in haar geheel (de aura van haar persoonlijkheid a.h.w.) bepalend is voor de hoogste sfeer, die wij op aarde zondermeer kunnen bereiken. Dit betekent dus, dat er op aarde altijd een aantal positieve (van uit ons standpunt dan) en negatieve waarden aanwezig zullen zijn, die sterk aardgebonden blijven, omdat zij uitgaan van een bepaald beeld dat niet bij de werkelijkheid van de wereld past, maar slechts bij een groter of kleiner deel van de op die wereld scheppend werkzame entiteiten.

Het zijn deze invloeden, die in het dagelijks leven van de eenling een grote rol kunnen spelen. Want zij wensen immers de kracht van hun eigen meester de gehele aarde te zien overheersen. Zij menen dan: door het beheersen van de aarde zullen wij vrij zijn van de aarde. Dat is dus ook een zoeken naar bevrijding, al wordt het niet vaak gerealiseerd. De consequentie is: een voortdurende strijd op geestelijk terrein, die zich a.h.w. zeer dicht naast u afspeelt. Daarin zult u altijd zelf de beslissing hebben, dat is waar. Maar zodra uw beslissing wordt genomen aan de hand van een zeker vooroordeel, kunnen wij ook zeggen dat het fout is. Want op het ogenblik, dat u uitgaat van iets dat niet feitelijk in u vastligt als volledig bewezen, als essentieel voor uw eigen bestaan, zult u onderdanig zijn aan een deelkracht. U zult de sfeer van die deelkracht tenslotte wel kunnen betreden, maar de harmonie van de aardsfeer zult u niet kunnen betreden.

Hier hebben we dus een voorbeeld van de wisselwerking, die er kan bestaan tussen een geestelijke sfeer en haar behoefte en het gebeuren op aarde. Omgekeerd zal het gebeuren op aarde de vorming van al wat geestelijk leeft (als mens b.v.) wel degelijk beïnvloeden. Van tijd tot tijd ontstaan er dus golven, die meer behoren bij een bepaalde dienende entiteit van de aardziel zelf. En zo kan bij een reïncarnatie-keten dus afwisselend een bepaalde invloed optreden. Zolang die invloed met een regelmaat blijft optreden, spreken wij van de cyclische harmonie van de aarde zelf, waarbij kan worden gesteld dat men door een langzame verplaatsing in de cyclus deel gaat uitmaken van een tweede en tenslotte van een derde cyclus totdat het bewustzijn ontstaat: ik ben niet afhankelijk van de cyclus, ik ben afhankelijk van mijzelf.

Voor degenen, die het interesseert: een dergelijke cyclus heeft zich kort geleden afgespeeld in de z.g. grote strijd tegen de geesten van het duister. Het was niet de bedoeling om een bepaald aantal geesten te vernietigen of te verzwelgen, maar alleen om de ontwikkeling die nu voor de aarde harmonisch is te doen ontstaan. En vooral om in het punt van overgang tussen twee cycli voor de mens de mogelijkheid te scheppen de harmonie met de aarde zelf, met de ziel van de aarde eerst eens te vinden, opdat hij van daaruit kan leren tot de zon te gaan.

En zo vinden wij hier de sfeer, waarin engelen en duivelen van uit uw standpunt een grote rol spelen. In feite zijn zij geen kosmische wezens, ofschoon ze even eeuwig zijn als u. Ze zijn wezens, die behoren tot de specifieke ontwikkelingsgang van uw aarde; en die alleen kunnen optreden binnen de beperking van het bewustzijn, dat de aarde in zich draagt.

De wisselwerking met andere gelijkwaardige sferen of ongeveer gelijkwaardige sferen, zoals die van Mercurius, Venus, Mars, Saturnus enz., laat ik hier even buiten beschouwing. Het zijn landen met verschillende gebruiken, waarbij een wederzijdse grensoverschrijding mogelijk is en een zekere ruilhandel kan bestaan.

Uitgaande van al hetgeen ik tot nu toe heb geponeerd, kunnen wij ook beseffen, dat ons eigen wezen nooit naar het allerhoogste kan uitgrijpen en dat wij gelijktijdig ook als mens een waardigheid kunnen bereiken, waardoor de verplichting op ons rust om niet meer slaafs afhankelijk te zijn van onverschillig welke kleinere geestelijke invloed. Maar de aarde zelf, de wereld, kan niemand ontkennen. Een ontkenning daarvan wil zeggen: eigen leven vernietigen voor zover het binnen deze sferen bestaat.

Kan men met de zon in harmonie komen en wordt deze harmonie in plaats van misschien een ogenblik van beleving een feit, dan gaat men over tot de zonnesefer. En leeft men in deze sfeer, dan houdt dat in: een vernietiging van het aardse lichaam en van alle vormen of schillen daarmee verwant; dus ook het levenslichaam, zoals u dat op aarde kent, wordt vernietigd evenals het astraal dubbel. Er blijft niets van over. De enige uitzondering hierop — dat mag ik erbij voegen — is wat men noemt: een transformatie, die voor de mens meestal gelijktijdig een transfiguratie is; dus een totale verandering van kenbaarheid van wezen, opdat de zonnekracht op aarde als gezaghebbende kan optreden. Degeen, die zo optreedt, treedt altijd op als gelijkwaardig met de aardziel of de aardgeest zelf.

Dan gaan wij weer eens verder kijken. Er zijn natuurlijk heel veel sferen. Wat maakt nu voor de mens de grote verschillen van sfeer uit? Voor een groot gedeelte, geloof ik, wel zijn neiging om een bepaalde richting als alleen zaligmakend te beschouwen. Want al wat wij verwerpen, sluiten wij uit ons wezen uit; dus wij begrenzen onszelf. Anderen die hetzelfde doen zijn met ons harmonisch. Door deze harmonie plus de uitsluiting scheppen wij een eigen wereld, waarin mede door onze neiging iets wordt uitgeschakeld. Is er een dienende entiteit van de aarde, die een soortgelijke mogelijkheid erkent of die juist deze vorming nastreeft, dan zullen wij ontdekken dat deze voor ons een tijdelijke Godsvervulling wordt, maar geen voortdurende vernieuwing van ons wezen kan betekenen.

En dan als besluit van deze eerste inleiding: Ik heb reeds gesproken over de grote sferen, waarbij één entiteit, die gewoon een satelliet is van één van de scheppende hiërarchie, over 5000 zonnen kan regeren. Een dergelijke sfeer kan worden betreden door een ieder, die in bewustzijn (het behoeft dus niet in vermogen of iets anders te zijn) tijdelijk of blijvend de gelijke is van de zon. De zon is dus niet meer afhankelijk van een bepaalde kleinere hiërarchie, zij kan deze grote sfeer betreden. Voor ons is het zeer belangrijk te beseffen, dat de zon dit voortdurend doet. De haar bezielende invloed en de in haar levende wezens, die men op aarde misschien wel eens de Elohim noemt, zullen dus altijd van daaruit een kosmische invloed op aarde tot uitdrukking brengen.

De relatie, die er tussen de verschillende sterren bestaat, kan verder nog worden beïnvloed door de contacten van de verschillende rijken. Want elke heerser (elke satelliet dus) kan onder dezelfde grote scheppende heerser, die hen, weer beïnvloedt, weer met zijn gelijken in contact treden.

Er is dus een voortdurende wederkerige beïnvloeding, waarbij een zeer groot aantal sferen bestaat, dat niet kan worden bepaald tot 7 of 9 of zelfs tot 999. Het aantal sferen is onvoorstelbaar groot. Daarbij nemen wij alle groepen van kleinere gescheiden werelden (zoals b.v. die van de mensen) voorlopig maar als één sfeer. En dan nog loopt het aantal, dat wij kunnen overzien — en wij werken nog op uw aarde — al in de tienduizenden. Hoe groot het geheel is, weten wij niet. Op het hoogste niveau is er steeds een wederkerige beïnvloeding. Deze wederkerige beïnvloeding wordt door instrumenteel gemaakte zendelingen of gezonden krachten, die gelijktijdig zelfstandige entiteiten zijn, naar een lager niveau overgebracht. Op deze wijze ontstaat er een steeds parallelle ontwikkeling in alle delen van het Al, ongeacht de verschillen in stoffelijke ontwikkeling. Het gaat dus niet alleen om de materiële status. Een pasgevormde ster kan volledig de gelijke zijn van uw zon, die langzaam maar zeker een middelbare leeftijd begint te bereiken. En de oudste ster, die langzamerhand al een geestelijke zon is geworden, behoort nog tot diezelfde coterie, diezelfde sfeer; en deze kunnen onderling werken.

Dit alles, vrienden, is slechts een kleine voorbereiding. U moet wel beseffen dat voor ons, die direct met de aarde werken of die op aarde zelf werkzaam zijn, alleen van belang kan zijn het verschil tussen de verschillende krachten, die als dienaren van de aardziel optreden plus de zonnegeesten, die onmiddellijk hun invloed op de aardziel en via de aardziel op de aarde kenbaar maken.

Een volgende maal hoop ik daarop in te gaan en u duidelijk te maken, hoe ons wezen altijd en dus niet alleen na de dood behoort tot een bepaalde hoofdsfeer, maar daarnaast aan de hand van verschillende bereikingen tijdelijk of ten dele andere sferen kan beseffen. Dit is voor een ieder zeer belangrijk, omdat elke activering van innerlijke krachten (ook als mens) daarmee

samenhangt; zodat elke werking, die op aarde bestaat dus in dit verband kan worden gezien en men dus zijn standpunt daartegenover bepaalt, zelfs — let wel — als men dus niet met zekerheid weet onder welke entiteit of straal men behoort. Want eigen inzicht, eigen geneigdheid, eigen innerlijke stem zijn vaak meer dan voldoende om duidelijk te maken welke kracht men dient en daarom welk standpunt men moet innemen — geestelijk en stoffelijk — in een bepaald deel van de tijd, waaruit allen geboren zijn.

DE VERBINDING LICHT – DUISTER IN DEZE TIJD.

Alle krachten, die wij als licht plegen te beschouwen, zijn in wezen de krachten, die een bevestiging vormen voor onze wijze van bestaan of van ons innerlijk aanvoelen van de zekerste wijze van bestaan. Dit impliceert, dat het aards begrip van licht en lichtende kracht niet in overeenstemming is met enigerlei feitelijke betekenis van dit woord in meer kosmische zin. Aan de andere kant wordt duister al datgene genoemd wat zich verzet tegen de nu bestaande tendensen of de nu bestaande zekerheden aantast. Ook dit kan zowel aan de hand van angsten, vrezen en uiterlijke verschijnselen als aan de hand van innerlijke onzekerheden ontstaan. Hiervoor geldt precies hetzelfde als voor het licht. Het is een menselijk begrip, dat met zuiver kosmische waarden weinig of niets te maken heeft.

Nu wij hebben getracht dit licht en duister in de juiste verhouding te schetsen, kunnen wij eerst eens gaan zien wat op het ogenblik de lichtende aspecten zijn op deze wereld van uit menselijk standpunt. Verhoging van algemene welvaart; het toenemen van de kennis van de gemiddelde wereldburger; het afnemen van het analfabetisme; betere bestrijding van ziekten; een groter gevoel van onderlinge "aansprakelijkheid" tussen de grotere staten; de steeds sterker gevoelde behoefte tot grote geestelijke eenheid.

Wanneer wij deze punten opsommen, dan hebben wij niet te maken met feiten, want van een werkelijk grotere welvaart is eigenlijk geen sprake. Er is sprake van een welvaart, die uiterlijk meer kenbaar is geworden, maar die anderzijds steeds meer verliest aan innerlijke betekenis. Het is dus alleen van binnen naar buiten gebracht.

Wanneer wij spreken over een grotere onderlinge aansprakelijkheid tussen de staten, dan blijkt dit niet te zijn gebaseerd op menselijke gevoelens, maar op politieke machtsverhoudingen; en als zodanig evenmin te beantwoorden aan de eisen, die men ideëel toch zou mogen stellen aan deze onderlinge verhouding.

Stellen wij dat het analfabetisme is uitgeroeid, zo mogen wij daartegenover stellen dat juist degenen, die in de jeugd jaren tegenwoordig veel leren lezen, zich bij voorkeur wenden tot het beeldverhaal; m.a.w. het lezen is voor hen niet meer in de eerste plaats een mogelijkheid om kennis te nemen van de gedachten van anderen, maar ofwel eenvoudig het zich verschaffen van dagdromen op een goedkope wijze, dan wel het aanvaarden van meningen van anderen, zonder verder onderzoek. Ook in dit geval is een analfabeet die zelfstandig denkt m.i. verlichter en aanvaardbaarder dan een "omnivore" lezer, die geen eigen mening bezit en wiens amusement bestaat uit Flash Gordon of iets dergelijks.

Dan kunnen wij verder zeggen: De bestrijding van ziekten. Dat is inderdaad waar. Men heeft vele ziekten overwonnen, maar gelijktijdig heeft men nieuwe bronnen van ziekten geschapen. En van degenen, die werkelijk gezond zijn, kan worden gezegd, dat ze inderdaad gezonder zijn en lichamelijk gelukkiger kunnen leven dan de mens in het verleden. Daar staat tegenover dat het grootste gedeelte van de wereldbevolking wel een langer leven kent dan vroeger, maar dit langere leven moet doorbrengen in een minder daadkrachtig en minder veerkrachtig lichaam, dat wat prestatie en zelfvervulling betreft achterblijft bij het vroegere.

Ik werk dit even uit om u duidelijk te maken dat al deze dingen, die u in uw wereld als licht ziet, nog lang niet altijd licht zijn. En wanneer een zoeken naar geestelijke eenheid in feite een strijd is voor de macht van een bepaalde gedachte en niet het vervuld zijn van die gedachte op zichzelf, zonder onderscheid tussen broeders en zusters en niet-broeders en zusters, dan vind ik dat zelfs een wat eigenaardig verschijnsel.

Dan stelt men er als duister tegenover o.m. toenemende misdadigheid, verwildering van de jeugd, toenemende zelfzucht, toenemende vereenzaming. Het toenemen van de vergiftiging

van de lucht en de wateren der meer beschaafde landen. Het toenemen van oorlogen met grote verliezen aan mensenlevens. Het toenemen van absolutistische regeringsvormen, die het individu trachten te zien als deel van het geheel, al dan niet onder het mom van democratie. Ik kan nog meer noemen. Ook hier is de vraag weer: Zijn deze dingen inderdaad zo duister als wordt geschetst?

Wanneer ik b.v. neem: het optreden van dictatoriale machten en invloeden, die de mens alleen willen zien als deel van het geheel en niet als afzonderlijk individu, dan moet ik zeggen dat ik dit van uit geestelijk standpunt inderdaad afkeur. Maar dat — gezien de eisen, die de mensen steeds meer stellen aan de maatschappij waarin ze leven — het praktisch de enige oplossing is. Het is het enige systeem, waarmee een ieder op zijn manier aan zijn rechten komt binnen de gemeenschap, terwijl hij in ruil daarvoor alle persoonlijke rechten moet prijsgeven.

Wanneer ik toenemende misdadigheid zie, dan kan ik ook stellen dat deze misdadigheid en overigens eveneens de vereenzaming van de mens en het grote egoïsme van de mens voortvloeien uit zijn behoefte om zich boven de alledaagsheid van zijn milieu te verheffen. Hij erkent niet meer de zinrijkheid van zijn bestaan op zichzelf, maar wil dit in uiterlijkheden zien. Zolang de uiterlijkheden alleen de drijfveren zijn tot de misdadigheid is het negatief. Maar op het ogenblik, dat deze misdadigheid of z.g. misdadigheid in feite het zoeken is naar een eigen persoonlijkheid en een eigen persoonlijk leven, zijn deze dingen van uit geestelijk standpunt gezien meer lichtend dan duister.

We kunnen voortgaan. Maar al deze punten bijeengevoegd illustreren de relativiteit van goed en kwaad, licht en duister in uw wereld. Zolang een bepaalde groepering een minderheid vormt, zal zij dus altijd duister of minderwaardig zijn. Op het ogenblik dat bepaalde machten, krachten of groeperingen een gelijke macht verwerven, krijgen wij te maken met gelijkwaardige tegenstanders, die de mens steeds meer nopen tot het doen van een keus. En ik meen dat in vele landen — zo niet over geheel de wereld — op het ogenblik deze situatie zich toespitst. De partijen voor en tegen zijn vaak zodanig verdeeld, dat van een feitelijke oplossing geen sprake kan zijn, omdat geen der beide groeperingen met hun bestrevingen een volledige onderdrukking meer gedogen. Ze zijn te sterk.

Wij hebben verder te maken met het zoeken van de doorsnee-mens naar inhoud in zijn leven. Dit streven mag op zichzelf lovenswaardig zijn, doch zodra het alleen uitgaat van menselijke wetenschap, menselijk denken en zich alleen tracht te baseren op de zuiver materiële erkenningen en mogelijkheden, dan voert het absoluut tot zelfmisleiding en mislukking.

Al deze door mij genoemde verschijnselen zullen niet alleen van uit de mens maar ook van de geest met aandacht worden gevolgd. En zo goed als menig mens niet kan nalaten in deze dagen partij te kiezen, zelfs wanneer hij dat uiterlijk niet durft tonen, zo mag toch wel worden aangenomen, dat dit partij-kiezen op zichzelf ook in de sferen geschiedt.

Wij hebben dus niet alleen te maken met invloeden voor de mens zelf, maar wij hebben ook te maken met invloeden die van uit de geest op de mens worden geprojecteerd. Zolang de mens in staat is een geestelijke inwerking of beïnvloeding waar te nemen en daarin voor zichzelf iets belangrijks te vinden, dan kan — zelfs wanneer van uit het totale standpunt van verlichtheid het geestelijk streven of de invloed nadelig zou zijn — dat nog worden gewaardeerd. Zolang nl. de geestelijke wereld met haar invloeden voor de mens kenbaar is, zal de mens uit die geestelijke invloed iets leren omtrent zichzelf, omtrent zijn motivering en omtrent de wereld, waarin hij moet leven. De kennis van het occulte en de beleving op mystiek vlak zijn echter teloor gegaan. Wat daarvan is overgebleven is het slappe aftreksel van de levenswijsheid, die de mens eens heeft bezeten. Het resultaat is, dat deze geestelijke invloeden niet worden erkend; en juist daardoor wordt de mens genoopt te handelen tegen eigen weten en belangen in.

Nu is voor mij (en dit is een persoonlijke zienswijze) de grote invloed in deze wereld op het ogenblik — wat men zou kunnen noemen — de lichtende kracht. Maar lichtend is deze zeker niet voor elke mens. Want op het ogenblik dat deze invloed iets aantast, waaraan de mens waarde hecht, zo zal hij zich daardoor gegrepen voelen, hij zal dit beschouwen als zuivere demonie; en wat meer is, hij zal die demonie niet zoeken daar, waar zij werkelijk ontstaat: in

de drang tot hernieuwing, tot herbeleving van uit een groot en hoog-geestelijk krachtniveau, maar hij zal haar zoeken bij zichzelf. En ook bij zijn beoordeling gaat hij van zichzelf uit en niet van anderen. Het resultaat is, dat deze spanningen van de hoge lichtende kracht voor menig mens angst, twijfel, mismoedigheid en miskennis veroorzaken.

Wat zijn dan ongeveer de feiten van deze dagen? In de eerste plaats wil ik kort refereren aan reeds elders gehouden verhandelingen.

Het totaal van het menselijk denken doet een astrale schil of vorm ontstaan, geladen met een zodanige eigen kracht plus behoefte tot zelfinstandhouding, dat zij automatisch zal ingaan tegen elke handeling en denkwijze, die in strijd zou zijn met het bestaande. Anders gezegd: het conservatisme wordt van uit astraal vlak versterkt. Deze macht nu moet worden gebroken. Het breken van deze macht kan nimmer voortkomen uit een langzaam, wijzigen van bestaande condities en omstandigheden, aangezien dan dezelfde hoofdtendensen blijven regeren. Er is dus een noodzaak tot een revolutionair ingrijpen.

Voor de lichtende kracht betekent dit niets. Zij stelt eenvoudig haar nieuwe waarden en tendensen op deze wereld en verwacht dan dat die wereld haar antwoordt. De mens, onder invloed van zelf geschapen krachten, zelf opgebouwde maatschappelijke verhoudingen, bezitsbelangen en wat dies meer zij, zal zich tegen die invloed teweer stellen en daarmee ongeveer zo dwaas zijn als de mens, die met al zijn kracht en sterkte tracht de baan naar het dal van de neerstortende lawine te begrenzen of de richting van de lawine te wijzigen.

U staat dus in een wereld, waarin geestelijke krachten — ongeacht het feit dat zij uit zichzelf lichtend en sterk zijn — tegengericht blijken te zijn aan uw gangbare opvattingen. Voor uzelf kan dit soms — niet altijd — een gewetensstrijd betekenen, vooral wanneer u enig gevoel hebt voor hogere krachten en hogere machten. In dit geval nl. zult u enerzijds erkennen dat hetgeen geschiedt niet zonder zin is, dat het kosmisch betekenis heeft, anderzijds zult u zeggen: Maar dit vernietigt mijn leven, mijn betekenis zoals ik deze zie; de zin van het bestaan.

In zo'n geval zal de mens kunnen besluiten tot een geleidelijke aanpassing van zichzelf aan de nieuwe tendensen. Hij kan deze nooit vinden door zijn wereld te dwingen. Hij kan deze ook niet vinden door zichzelf plotseling geheel aan de vernieuwing te wijden. Hij kan slechts trachten om in zijn eigen leven elke factor te vermijden, die met de optredende lichtende kracht een conflict zou kunnen betekenen. Deze krachten zullen voor de doorsnee-mens dus een aantasting betekenen van eigen waardigheid, van eigen recht, van eigen bezit en van eigen zienswijze.

De reactie van degeen, die meer bewust is, dient dus te zijn: Een zich zo weinig mogelijk afhankelijk stellen van feitelijke bezittingen. Een zich zo weinig mogelijk stoten of storen aan hetgeen zich in de wereld rond het "ik" afspeelt, met dien verstande dat men zich aan de voor het "ik" als juist erkende waarden voorlopig houdt.

Dat men zich niet bemoeit met datgene wat ver van huis is, maar zich steeds blijft beperken tot datgene wat men zelf kan kennen en overzien en waarbij eigen stoffelijk handelen of ingrijpen dus enige zin schijnt te hebben.

Oordeel niet, maak u geen beelden van wat wel of niet zou moeten geschieden. Probeer in uzelf de noodzaken, zoals ze in u rijzen te erkennen, uw inspiraties en uw neigingen te toetsen aan licht en kracht, zoals deze in en voor u bestaan en ze daarna om te zetten in de praktijk. Dan zal uw feitelijke levenshouding nog steeds een compromis zijn. U zult nog steeds oude krachten, waarden en waarderingen hanteren, maar u doet dit nu niet meer op een wijze, die tegengericht is aan de lichtende kracht en de daaruit voortkomende geestelijke beïnvloeding. Doordat al wat in uw leven dus negatief is nu niet meer tot opstand aanspoort, kunt u van de positieve waarden, die u ongetwijfeld in u draagt, volledig gebruik maken en een beter inzicht krijgen in uw eigen verhoudingen en mogelijkheden in deze wereld.

Een tweede punt dat voor de mens in deze dagen van belang is, is ook al meermalen aangesneden. Het is de kwestie van het occulte, het mysterieuze, het miraculeuze, dat in vroeger tijden bij de mens een zeer groot deel van het leven vulde, maar dat tegenwoordig is

teruggewezen als een betrekkelijk onbelangrijk en wetenschappelijk nog niet bewijsbaar terrein. Men dient daarbij als mens in deze tijd vóór alles te beseffen, dat alles wat uitgaat van het occulte, van het mysterieuze, het verborgene, niet is gebaseerd op de materie. Het is de kracht die bestaat; en wij passen ons in de materie aan die kracht aan voor zover dit noodzakelijk is. Wij kennen niet stoffelijk of verstandelijk de wet. Wij moeten de wet en de kracht aanvaarden en ze zo juist mogelijk voor onszelf manifesteren.

De mens gaat in dit geval dus niet uit van het redelijke maar van het bovenredelijke, het bovenzinnelijke. Is hij in staat dit te doen op die terreinen, die voor hem verstandelijk of stoffelijk niet te overzien zijn of waarin hij geen antwoord kan vinden op de in hen, rijzende vragen of voor de in hen, gerezen problemen, dan zal deze mens — zolang hij niet het redelijke zelfs maar als maatstaf of vergelijkende norm gebruikt voor de voltooiing van het occult gebeuren en werkend net de aanname van een kracht of een noodzaak -de verwerkelijking kunnen afdwingen. En dit betekent, dat in alle punten die niet direct te maken hebben met het stoffelijk beheersbare en manifesteerbare de mens moet uitgaan van een geloofsaanname; en deze geloofsaanname tegen alle redelijkheid in desnoods moet doorvoeren tot een stoffelijke vervulling. Een lastig punt.

Toch is het in deze tijd noodzakelijk. Want men wil zo graag redeneren b.v. over de taak en de status van een kerk. Maar deze definitie verandert niets aan de krachten, die binnen die kerk werkzaam, zijn. En zolang de krachten, in de kerk werkzaam, niet zonder kritiek en zonder verdere bepaling worden aanvaard en verwerkelijkt, zal elke miraculeuze manifestatie, die men zou mogen verwachten, achterwege blijven. Dus de tendens, die wij op het ogenblik zien — niet alleen van uit de lichtende kracht maar ook van uit de sferen — voert tot een directe scheiding tussen redelijk bestaan in eigen wereld en de eigenlijk onredelijke of misschien voor u zelfs redeloze aanvaarding van al datgene wat niet bestaat in eigen wereld. Alleen door deze splitsing — zij het voorlopig — tot stand te brengen, zal het de moderne mens mogelijk zijn de innerlijke zekerheid te verwerven, waardoor hij de lichtende krachten en de goddelijke Kracht — voor zover die voor hem kenbaar is — op zijn aarde kan manifesteren en zich gelijktijdig meer onafhankelijk kan maken van de vele werkingen in de stof, die hij zich heeft geschapen.

En dit zijn niet alleen persoonlijke beperkingen, maar ook beperkingen van denken. Hoe vaak komt het niet voor, dat men een bepaalde gedachte als onaanvaardbaar afwijst, omdat zij niet strookt met bestaande regels, ontdekkingen of aangenomen axioma's? De wereld van heden zou hierop kunnen vastlopen.

Dan is er nog een punt, dat in deze dagen wel zeer belangrijk voor u kan zijn. Er is in deze bijeenkomsten van de Orde voortdurend gehamerd op persoonlijke aansprakelijkheid, persoonlijke verantwoordelijkheid. Maar laat ons nu even beseffen wat dit onder de nieuwe invloed betekent. Het houdt in, dat wij niets wat onszelf betreft kunnen overlaten aan anderen. Wanneer er een initiatief nodig is, dan zullen wij trachten dit te nemen. Blijkt dat we geen medestanders vinden en is het voor ons een noodzakelijke of als juist aanvaarde taak, dan zullen wij die desnoods zelf voorzetten. Wij zijn aansprakelijk voor datgene, wat wij volbrengen en voor de juistheid ervan.

Nu zult u zich misschien afvragen, waarom dit punt hier eigenlijk wordt aangesneden? Het is ons niet genoeg te weten dat er sferen zijn, zelfs wanneer wij op den duur leren om zelf met de krachten uit die sferen te werken. De mens kan geen afstand doen van zijn eigen wereld; hij zal dus altijd weer terugkeren tot die wereld, haar mogelijkheden en maatstaven.

Elke kracht uit de geest — hoe groot en hoe machtig ook — wordt voor de mens stoffelijk kenbaar. En is zij niet stoffelijk kenbaar, dan zal hij geneigd zijn haar te ontkennen. Elke invloed van uit de sferen en van uit de geest in uw eigen leven of in het totaal gebeuren op deze wereld moet stoffelijk kenbaar zijn. Anders gezegd: het directe gebeuren van uw eigen wereld is de toetssteen, waarop het gehalte van de geestelijke krachten, die in deze wereld werkzaam zijn, kenbaar wordt en zelfs vergelijkbaar. Bezitten wij geen absolute maatstaf, dan kunnen wij toch inwerkingen in verhouding tot elkander vergelijken en zo de optredende krachten in een zekere volgorde rangschikken.

Ik meen, dat dit zeer belangrijk is, omdat de geest, die in haar eigen wereld leeft en daarbij op enigerlei wijze met uw wereld is verbonden, willens of misschien onbewust haar invloed doet gelden op uw wereld. Er is geen sprake van een mens, die zijn eigen lot bepaalt.

Als wij de mens goed bezien, dan kunnen wij hen, bij wijze van spreken met een grammofoonplaat vergelijken, waarin reeds een groeve is geperst. Wij kunnen in die groeve misschien verschillende signalen brengen, maar wij kunnen de loop van de groeve niet veranderen; die is gestandaardiseerd. De mens kan zijn reacties op het totale gebeuren veranderen. Hij kan dus zijn inhoud veranderen, maar hij kan zich niet onttrekken aan het in hem liggende spoor; en dat in hem liggende spoor houdt tevens in: een voortdurende inwerking van geestelijke krachten en sferen, van aardgebonden zowel als van zeer verlichte geesten op zijn wezen. Hij kan deze ontkennen en hij kan de bevestiging ervan zoeken, naar hij kan slechts met deze krachten en van uit deze krachten werkzaam zijn, indien hij het redelijke terzijde schuivend uitgaat van het voor hen onredelijke of bovenredelijke geheel; dus van den wereld, die materieel niet kenbaar of voorstelbaar is.

Het wereldgebeuren, dat nu plaatsvindt, is in grote lijnen bepaald; d.w.z. dat wanneer een stad met haar inwoners moet worden vernietigd, deze kan worden vernietigd door een atoombom, door een explosie in een fabriek of door een natuurramp, maar vernietigd zal ze worden. En wel op een betrekkelijk gelijk liggend ogenblik in de tijd, met een variatie van maximaal enkele jaren, meer niet. Het houdt in, dat een ontdekking, die moet worden gedaan op aarde, nooit beperkt of tegengehouden kan worden. Remt men haar enerzijds af of vernietigt men de uitvinding, dan zal ze anderzijds binnen zeer korte tijd weer worden gedaan.

Het is alleen: Wat doe je ermee? En dat "wat doe je ermee?" is voor een deel afhankelijk van je instincten. Want u kunt nu wel zeggen dat wij wapens nodig hebben, of dat wij ontwapening moeten voorstaan, maar als u dat zegt, zegt u dat niet alleen op redelijke gronden. Alle punten nl. voor bewapening of ontwapening zijn even redelijk verdedigbaar met even schijnbaar juiste argumenten. Wat voor u bepalend is, is uw eigen reactie. Uw angst, uw wantrouwen tegenover de ander zegt "bewapening". Uw angst voor het wapen, groter dan uw wantrouwen tegen de andere partij, doet u zeggen "ontwapening". Begrijp dit goed. Daarom zijn de invloeden, die op u inwerken in feite vaak bepalend voor hetgeen u doet, tenzij u eerst hebt geleerd om met die invloeden te werken.

En nu geloof ik wel, dat wij in deze moderne tijd mogen zeggen, dat een hergeboorte van het occulte, het mystieke, het paranormale onvermijdelijk is. Het is nl. de enige vorm, waarin de mens deze op zijn instinct en op zijn onderbewustzijn werkende invloeden kan leren rubriceren, zich daartegen kan leren afschermen en kan leren om de daaruit ontvangen waarden voor zich op een juiste manier te verwerken.

Als u zover komt dat u dit als juist erkent, zal uw volgende stap zijn: Ik moet zoeken naar de weg, die voor mij de meest aanvaardbare is. Ik moet zoeken naar de onredelijke beleving (innerlijke beleving, desnoods ook uiting), die mij voor mijn eigen erkennen een contact geeft met een andere wereld. Let wel, dit kan niet worden gebruikt als rationalisatie voor iets wat u misschien toch wel graag zou doen. Het moet werkelijk van uit het innerlijk voortkomen; dus uit een innerlijke erkenning a.h.w. tot uiting komen, voor zover dit noodzakelijk lijkt.

Probeer in uw leven daarom eens na te gaan wat er eigenlijk aan losse gedachten, losse invallen, losse reacties in u ontstaan. Wat voor elementen periodiek in uw leven optreden, ofschoon er geen reden voor is om ze juist nu en op dit ogenblik als zodanig te beschouwen. Hebt u die punten, dan hebt u een uiting van een invloed (van uit de geest zeer waarschijnlijk), die belangrijk is. Want wat u zich ervan realiseert, is misschien maar $\frac{1}{10}$ van de werkelijke beïnvloeding, die u de hele tijd hebt ondergaan. Aan de hand hiervan zoekt u naar een voor uzelf zo harmonisch mogelijke instelling met dit $\frac{1}{10}$ gedeelte. In de meeste gevallen wijzigt zich dan de inhoud van de inspiratie enigszins. Wij zien zelfs vaak een absolute ommekeer. Men heeft zich dan nl. gerealiseerd wat het "ik" drijft, ook al weet men dit verstandelijk niet. Door de zo ontstane harmonie wordt het harmonisch element in eigen wereld erkend en de eigen actie wordt nu niet meer een gelaten afwachten, dulden of ondergaan, maar wordt in zekere zin een agressieve zelfexpressie, waarbij de agressiviteit zich

beperkt tot het recht om jezelf te zijn, ongeacht mening, inzicht of inhoud van anderen. Terwijl u daartegenover stelt het absoluut recht van anderen om ook zichzelf te zijn.

De vrijwording op deze wijze, daarbij dus puttend uit schijnbaar onredelijke elementen, is een direct in overeenstemming zijn met de revolutionaire drang, die ik zo even reeds aanstipte. Heeft u deze overeenstemming bereikt, dan zal in uw leven een aantal gebeurtenissen prettiger verlopen. Na een korte crisis, waarin de voorkomende verschijnselen misschien erger zijn (zoals soms ook bij een medicatie van een zieke geschiedt: de pijn wordt erger, voordat ze afneemt), blijken vele bezwaren, remmingen en vooral ook disharmonieën zich op te lossen en te verdwijnen. Men blijkt meer weerstand te bezitten; en door die weerstand kan men — en dat is zeer belangrijk — voor zijn medemens een veel grotere betekenis krijgen dan tevoren. Een betekenis, die niet meer is gelegen in een persoonlijk element maar in een kosmisch element, nl. het samengaan in de werkelijk lichtende kracht; een bevestiging van de scheppende werking zoals ze nu op aarde is.

De groeve van onze grammofonplaat wordt nu vreugdig erkend als de mogelijkheid om een bepaald uit de kosmos ontvangen motief te enten in ons eigen bestaan en daardoor het tot nu toe misschien wat lege of niet volledig bevredigende leven een inhoud te geven, waaruit het "ik" vrij en stralend naar voren treedt en zo ook vrij werelden kan betreden, die tot nu toe bewust niet konden worden aanvaard. Want indien die harmonie er is, dan zal dus de directe relatie mens — geest (stoffelijke wereld — sferen) sterker tot uitdrukking komen, omdat de bevestigende waarden in beide overeenstemt. Maar dan moeten we in de eerste plaats afstand doen van ons oordeel. En dan mogen wij daarbij niet uitgaan van standpunten als; dit is onredelijk of dwaas. Neen, dan moeten wij uitgaan van: wat is voor mij juist.

De revolutionaire drang, die zich op het ogenblik in uw wereld manifesteert, heeft in de eerste plaats aanleiding gegeven tot onrust en conflicten, die — zoals reeds eerder werd opgemerkt — zich hoofdzakelijk binnen de landen en gelukkig in veel mindere mate op internationaal peil afspelen. Wij zien deze omwentelingen, deze kleinere en grotere conflicten zowel binnen als buiten kleine groeperingen optreden, zelfs in het gezin.

Deze disharmonische aspecten te leren overwinnen is de eerste taak van de mens. Want een conflict, dat zelfs maar door een gevoel van recht, rechtzinnigheid en rechtlijnigheid wordt geforceerd in deze tijd, leidt niet tot vernietiging van één der partijen maar tot vernietiging van beide partijen. Een erkenning echter van de persoonlijke aansprakelijkheid en verantwoordelijkheid voert juist — zeer typisch — tot het behoud van beide partijen en tenslotte tot de versmelting van beide partijen.

De vernieuwende kracht, die op het ogenblik op de wereld werkt, is niet licht en duister, of licht of duister. Ze is kosmisch in haar wezen. En als wij haar als licht omschrijven, dan is dit vooral, omdat zij een kenbare uiting is. Te begrijpen dat deze kenbare uiting in deze dagen niet alleen maar inwerkt op het geheel of alleen via de geest of via de stof, maar dat zij is gebaseerd op de persoonlijke deelname van elk wezen aan een hoger geheel, is de enige oplossing voor elk conflict dat nu bestaat.

Ik geloof, vrienden, dat ik daarmee dit onderwerp — dat algemeen en daarom ook tamelijk inleidend is — mag afsluiten. In de komende tijd zullen wij waarschijnlijk ook wel, voor zover de gelegenheid geboden wordt, ingaan op de, ethisch-esoterische aspecten van dit geheel en ook op de kosmisch—magische samenhangen, die dus voor de eenling hanteerbaar en op te merken zijn. Want de overtuiging van de Orde van de Witte Broederschap is, dat de mens alleen door in deze dagen voor zich en van uit zich actief, juist en harmonisch te handelen en daarbij te zoeken naar een zo groot mogelijke harmonie met de stof en de geest kan komen tot een feitelijke bereiking, die dan in deze dagen waarschijnlijk een verbluffend grote is.

Een aspect van deze vernieuwing, die de meeste mensen ontgaat:

EEN MENS GAAT TUSSEN GODEN EN GOD LEEFT IN DE MENS.

Al wat rond ons is, is beziel. Al wat leeft — erkend of niet erkend — is een kracht, die uit de oneindigheid stamt. Er is voor ons geen mogelijkheid en geen middel om de eindigheid der dingen te stellen in de plaats van een werkelijk wezen.

De mens, die zich bewust is van de bezielende kracht die in al leeft, is als een god. Want ziet, hij gaat door een schepping, die leeft en die hen erkent. Hij gaat door een schepping, die zich harmonisch buigt naar zijn wensen. En hij — erkennende de behoeften van al het levende rondom hem — hij schenkt van uit zichzelf en zichzelf aan het levende; zo scheppend de perfecte harmonie, het klankbord voor het goddelijk Woord, dat was in den beginne.

De mens zelf leeft uit dezelfde goddelijke Kracht als al wat rond hem leeft. Maar is het voldoende om te stellen: God leeft in mij? Het is misschien gemakkelijk om nederig te zeggen: "Ziet, God leeft in mij en door Hem zal ik volbrengen." Maar is het niet onze taak om de God, Die in ons leeft te zijn zover wij kunnen? Let wel, wij kunnen niet treden in de plaats van de Kracht, die het Al geschapen heeft. Wij zijn niet de krachten, die in staat zijn om de geest zonder meer te bevelen of de materie zonder meer te boetsen naar onze eigen gedachten en wil.

Maar ergens zijn wij God. En om die God waardig te zijn zullen wij moeten leren niet als slaven maar als goden door de wereld te gaan. En wij hebben maar één horigheid en dat is de erkenning van Licht en van God, Die in ons leeft. Maar deze horigheid is dan ook volledig, want ons leven, ons bestaan, al wat rond ons is, is het leen ons gegeven door, de Heerser, die wij dienen. Zo is rond ons het levende, datgene wat ons erkennen moet in onze waardigheid.

Zeker, wij mogen de waarde van wat rond ons is beseffen, maar dit is niet zo belangrijk voor ons. Want kunnen wij de goddelijke Kracht waardig dragen en gelijktijdig onszelf verwaarlozen en vernederen?

Een vorst, die zich buigt voor een dienaar, kan dit doen vol waardigheid en vorst blijven. Maar op het ogenblik, dat hij zichzelf daarbij verloochent en vergeet en geen vorst meer is, is hij minder dan de dienaar, waarvoor hij knielt.

Wij zijn de dragers van een goddelijke Kracht. Wij zijn de dragers van het Licht. Wij zijn de zielen, die naar bewustzijn streven. Wij moeten waardig zijn aan de Kracht, die ons in stand houdt.

Wij hebben het recht om trots te zijn, mits wij niet trots zijn op onszelf en onze bereiking, maar op de bron waaruit wij stammen. Wij hebben het recht om fier de wereld door te gaan, indien wij niet fier zijn op onze gedachten, op onze bereikingen, op onze goedheid, maar op de kracht die in ons leeft. Ons gehele wezen moet gebaseerd zijn op het leven in ons.

Wanneer wij spreken van uit onszelf — zelfs wanneer wij spreken tot onze God — dan mogen wij dit niet verloochenen. Het is niet de scheppende Kracht in ons als voertuig een bewustzijn te geven, dat slaafs en wormstekig is, een draagstoel die zo dadelijk onder zijn lasten dreigt te bezwijken. En daarom, moeten wij trots zijn op onszelf. Wij zijn aan onszelf en aan de kracht in ons verplicht onszelf in denken en zelfs in gedrag en in vorm zo in stand te houden, dat wij voortdurend in ons leven de kracht waardig zijn. En wij kunnen dit alleen bereiken, indien wij die erkenning eisen van de bezielde wereld rond ons.

Wanneer de geest voor u staat, zo buig u niet en vrees haar niet en zeg tot die geest: "Ziet, in mij leeft de eeuwige Kracht, zoals zij leeft in u."

Een waardig voertuig wil ik zijn. Hoe zijt ge waardig aan datgene wat leeft in u? Wanneer een harmonie mogelijk is, zult ge samengaan. Wanneer geen harmonie mogelijk is, dan kunt ge de God, Die in u leeft niet verloochenen, omdat Hij in een ander een andere uiting heeft gezocht.

Trots, zeker. Maar gelijktijdig met een zekere nederigheid. Want als voertuig kunnen wij alleen bestaan door de Kracht, Die ons in stand houdt. En zo moet ons hele leven gelijktijdig zijn: een voortdurende aanroep tot de hoogste Kracht, waaruit wij leven en een manifestatie van Zijn grootheid tegenover de gehele kosmos rond ons.

Zo moet de harmonie, die wij in Hen erkennen, niet zijn de slaafse dienst die wij de wereld geven, maar de vervulling van de innerlijke opdracht, die wij erkennen uit onze God en aan Hem alleen ontleend.

Zo moet ons dienen van de ware scheppende Kracht en het dragen van het ware Licht niet zijn een taak, die wij ondanks onszelf vervullen, maar de erkende reden van ons bestaan,

uitgedrukt volgens ons wezen en inzicht, gevormd tot een voortdurend erkennen van God rond ons en gelijktijdig het gaan tussen al wat rond ons is als een god.

Gij zijt geen slaaf. Gij kunt u niet — al zoudt gij dat duizendmaal willen — onderwerpen zonder betekenis, verantwoordelijkheid en zin aan het Hogere of aan al datgene wat rond u is. Gij zoudt onwaardig zijn aan de Kracht, die in u leeft, ge zoudt het contact ermee verliezen.

Wees waardig aan datgene wat gij erkent en beleef al wat eruit voortkomt in vreugde. Zoals de goden eens nectar en ambrozijn dronken, bedrink u desnoods aan de wereld, zolang het een wereld is, waarin de God waardig wordt uitgedrukt, waarin gij God waardig erkent.

Laat u niet door duisternis, duistere gedachten en twijfels terneer drukken. God is in u; en zo ge Hem waardig zijt, is Hij de kracht die door u werkt. En al wat geschiedt, is de betekenis van Zijn wil. En Zijn wil erkennend en harmonisch zijnde daarmee zult ge het vreugdig verwerken, zolang ge niet kijkt naar de wereld rond u.

Zie in de wereld uw God, Die in u leeft. Erken vreugdig de harmonie die door Zijn wezen tot stand komt en vervul, gaande als een god door de wereld, de Kracht die in u leeft. Erken de Kracht die in u leeft rond u, zonder u te buigen in nederigheid. Want als voertuig hebt ge gelijke rechten met alle dingen.

Met dit onderwerp willen we dan besluiten.

Denk niet dat dit afgoderij is, zelfverheffing. Het is de erkenning van een feit. Een feit, dat te veel wordt vergeten.

Gij, mijne vrienden, zijt de schepselen Gods. Gij leeft uit uw God en door uw God. Zolang ge Hem waardig zijt, zijt ge gelijk aan waarde aan de hoogste Kracht die leeft. Hoe hoger de kracht, hoe minder hij dit zal ontkennen. Zolang gij uzelf uit, zoals ge zijt, van uit uzelf waardig aan de God, Die in u leeft, des te vollediger uw erkenning zal zijn in elke wereld en sfeer en hoe juister de sleutel van het innerlijk bewustzijn de poorten van de oneindige kennis zal ontsluiten.

TWEEDE LES - HET IK BUITEN DE TIJD

Het zal duidelijk zijn, dat het "ik" ergens in het Al een functie heeft, maar dat daarnaast het "ik" moet worden teruggezocht in de bron. Wanneer wij nu uitgaan van het haast onmogelijk grote aantal sferen, dat wij kunnen omschrijven als bestaande tussen het menselijke en de absolute bereiking, dan rijst onwillekeurig de vraag, of die mens nu eigenlijk wel al die sferen zal kennen. Om de verrassing voor u weg te nemen, het antwoord is natuurlijk: neen. Want de mens behoort tot een bepaalde ontwikkeling.

Het ego, zoals het is ontstaan, zoals het zich heeft gevormd, werd a.h.w. met een bepaalde snelheid in de tijd en in de ruimte gelanceerd; en daardoor was de baan — zeker in de eerste periode van het bestaan — bepaald. Dit houdt in dat alle sferen, die in deze beginperiode werden beroerd, vaststonden buiten eigen bewustzijn of wil van het zich vormende "ik".

Verder kan nog worden opgemerkt dat van af het ogenblik, dat het "ik" zich voldoende bewust is om zelfstandig tot actie over te gaan (wat pas aan de grens van het mens- worden optreedt), dit "ik" een voorgeschiedenis heeft, die het bewustzijn, de neigingen, de begripsmogelijkheden alweer heeft bepaald. We beginnen dus met een grondslag, die niet gelijk kan zijn aan die van een ander. Een grondslag, waarin begripsvermogen, ervaringen een rol spelen en waarbij verder nog het momentum, waarmee wij ons bewegen, een rol speelt; ik zou haast zeggen: de wilsimpuls van het Goddelijke, waardoor wij binnen tijd en ruimte bestaan.

Als wij tot deze conclusie komen, dan volgt daaruit automatisch dat onze weg nooit het totale Al zal kunnen omvatten. Wij kunnen het gehele Al doorschrijden. Wij zullen elke mogelijke reeks sferen kunnen beleven, maar niet alle mogelijke sferen. Want op het ogenblik, dat men mens is, ontstaat er een streven. Dit streven impliceert niet alleen maar een aantal ervaringen, ofschoon dat natuurlijk ermee gepaard gaat, maar daarnaast ook wel degelijk een soort bestemd zijn voor een bepaalde sfeer. Het is immers uw eigen begeren, uw eigen angst, uw eigen denken, dat toch in zeer hoge mate zal bepalen hoe u zich een sfeer voorstelt, met welke entiteiten u al dan niet contact kunt opnemen, in hoeverre u als redelijk of onredelijk wezen bestaat. En dat wil dus zeggen, dat door uw leven de sfeer wordt bepaald, die u gaat betreden.

Maar als mens was u voorgevormd; dus de volgende fase (het betreden van een sfeer) is niet het betreden van een willekeurig gekozen sfeer, maar ten hoogste het bereiken van één bepaalde mogelijkheid uit een zeer beperkt aantal mogelijkheden, die er voor het "ik" bestonden.

Het leven in elke sfeer op zichzelf is gebaseerd op de daar heersende tegenstellingen, zoals overal in elk bestaan, in elke wereld. De tegenstellingen van de sfeer, waarin u leeft, zijn in feite de tegenstellingen van uw angst en van uw begeren, waarbinnen een evenwicht ontstaat. Een evenwicht, dat op zichzelf dan weer het Goddelijke uitdrukt en het op den duur mogelijk maakt in het "ik" die evenwichtigheid te bereiken, waarop de sfeer ophoudt voor ons levend te zijn; ze wordt dood. We kunnen dan verdergaan naar een volgende sfeer en we kunnen ook terugkeren, zoals u waarschijnlijk weet, naar de wereld.

Wat wij op het ogenblik van een bereikte stasis in de sfeer zijn, is weer het resultaat van onze voorgeschiedenis. Wij hebben een beperkte keuze-mogelijkheid gehad, zeker. Maar toch was deze niet zo groot, dat wij daaruit kunnen concluderen dat wij vrij zijn om elke sfeer te kiezen. Wat meer is, we kunnen ons zelfs een groot gedeelte van het Al niet eens voorstellen.

Nemen wij aan, dat de geest — in een bepaalde sfeer levend — het punt van stasis kan bereiken, zonder terug te keren naar een lagere wereld of b.v. de stof. In dat geval zal zij van uit dat middelpunt van die wereld (het middelpunt dus tevens van haar begeren en haar angst) komen tot een nieuwe beleving. En die nieuwe beleving is weer een andere sfeer. Want de rust, die men heeft bereikt, is a.h.w. gelijktijdig een startpunt, een belevingspunt. Het "ik"

moet zich realiseren. Factoren, die vroeger niet werden erkend, worden nu wel erkend, omdat in de wereld waarin wij bestaan die impulsen wegvallen. daar is evenwicht. Het resultaat is, dat de volgende sfeer wordt bepaald door de wijze, waarop het punt van evenwicht wordt gevonden in de sfeer, waarin men leefde.

Ofschoon ook hier natuurlijk wel verschillende mogelijkheden zullen bestaan, geloof ik toch niet dat wij verstandig doen om dat hoog aan te slaan. Laten we zeggen: drie mogelijkheden, drie sferen. Dat is al heel veel. Van uit die drie sferen kies je er weer één. In die sfeer kun je weer hetzelfde spel beleven. het je realiseren van de wereld; het ontdekken van de negatieve en de positieve zijde van die wereld; het jezelf in evenwicht brengen met deze waarden en dan weer hogerop.

Maar als ik dat alles zo vertel, dan blijkt daar dus uit dat die reeks sferen en mogelijkheden, die u beleeft, ergens van te voren is bepaald. Er is een beperkte mate van voorbestemming aanwezig. En nu kunnen wij niet zeggen dat wij daardoor gebonden zijn. Wij hebben een grote vrijheid, maar die bestaat alleen binnen onze mogelijkheden, binnen onze voorstelling, binnen ons bewustzijn. En dus stel ik als eerste punt van deze les:

Het aantal sferen, dat men kan betreden, wordt beperkt door eigen bewustzijn en wordt bepaald door de evenwichtigheid, die het bewustzijn binnen een bepaalde wereld of sfeer voor zich kan vinden.

Dat is heel mooi. Wij weten nu in ieder geval, dat we dus niet overal kunnen komen. Maar hoe, zit dat dan eigenlijk? Zou dat voor een ieder dan geheel verschillend zijn? Dat is nu weer een vraag, waarover je moet nadenken.

Men zegt wel eens, dat de goddelijke zon (dat is dus een beeld van God als zon) zich scheppend openbaarde in 72 x 72 radialen. Dat wil dus zeggen: stralen, die werden uitgezonden, waardoor bepaalde ontwikkelingsmogelijkheden tot stand worden gebracht. Over het algemeen gaan wij natuurlijk niet zo ver, want daarmee zoeken wij naar de grote verdeeldheid en komen wij tot heel veel ontwikkelingen, die wij eigenlijk nog wel onder één hoofd kunnen samen vatten. Want per slot van rekening, of je nu leeft in een joodse, een protestantse, een mohammedaanse of een hindoe hemel, als het begrip "hemel" er is en het impliceert het aanwezig-zijn van een God, Die je persoonlijk kunt ontmoeten, dan kunnen we wel zeggen: die overeenstemming is zo groot, dat we daarin eigenlijk geen direct onderscheid willen maken. En dan komen wij dus tot de z.g. 9 Stralen, die elk op zichzelf niet alleen uitdrukking geven — zoals men misschien denkt — aan een planeet maar aan een groot-kosmische Kracht.

Er zijn 9 verschillende soorten van ontwikkeling, die op aarde vaak achtereenvolgens optreden. Vandaar dat wij de 8 factoren van elke Heerser meestal omschrijven als Jen reeks tijdvakken; zoals u nu spreekt van het aanbreken van de Aquarius-periode. In feite zijn die krachten allen gelijkelijk aanwezig. We krijgen dus: Er zijn 9 hoofdradialen (of de 9 hoofdstralen, niet te verwarren met licht of met kleuren — begrijp dit goed!), die de kosmische tendens aangeven, waarbinnen wij leven.

Stel, dat een "ik" (een ego) dus buiten de tijd a.h.w. behoorde tot één van die Stralen, dan is de totale ontwikkeling, die werd doorgemaakt — inclusief het al dan niet deel uitmaken van de één of andere wereld en daarin zuiver materie zijnde misschien met een heel beperkt bewustzijn of een primitief dier of plant of het leven als een entiteit ergens in een atmosfeer — geheel bepaald door die Straal. Die Straal bepaalt dus de soort van bewustzijn, die men heeft. En dat bewustzijn dat heeft u zo net gehoord -bepaalt de richting waarin u gaat.

Nu hebben we echter binnen zo'n hoofdstraal altijd nog weer wat wij noemen. de 8 subradialen. Deze 8 subradialen kunt u zien als 8 krachten, die in elk van die 9 hoofdkrachten bestaan. Heel vaak noemt men ze zelfs met dezelfde naam, omdat men nu eenmaal aanneemt dat er hier dus sprake is van een uit de kosmos gegeven ontwikkelingsmogelijkheid, die wordt geënt op het karakter van elk van die 9 hoofdradialen. Het resultaat is, dat een mens op aarde kan leven en kan zeggen: Kijk, $\frac{1}{72}$ van deze mensheid in deze periode zal precies dezelfde sferen betreden als ik. En dan kan hij misschien nog eens verder kijken en zeggen: Maar natuurlijk zullen er velen zijn, wier wereld in zoverre verwantschap vertoont met mijn wereld,

dat mijn ego in die sferen daarmee nog contact kan hebben. Er zijn er echter, die buiten ons begrip, buiten ons bewustzijn liggen, omdat ze behoren tot een zo ver van ons verwijderd zijnde subradiaal, dat wij hun totale bewustwordingsproces eenvoudig niet kunnen volgen.

Gaan wij dit in de sferen bekijken, dan wordt die veelheid natuurlijk veel groter, dat begrijpt u wel. Want dan krijgen we dus 72 van die factoren voor elke hoofd radiaal, die dan weer onderling te combineren zouden zijn. Het aantal mogelijkheden is naast oneindig. Wij proberen eenvoudiger te denken en stellen nu:

Ik zal op aarde en in elke sfeer een aantal mensen kunnen ontmoeten, wier wereldbeeld of beleving zover gelijk is aan het mijne, dat ik met hen tezamen bewust kan streven. Er zijn anderen, die zoveel van mij verschillen, dat ik nimmer met hen tezamen bewust kan streven, ofschoon ik wel kan trachten mijn bewust streven ook voor hen tot uitdrukking te brengen. En daarmee hebben wij dan begrepen, dat verschillende sferen noodzakelijk zijn.

Als wij alleen eens kijken naar Zomerland, dan ontdekken wij daar een zo groot aantal verschillende voorstellingen en afdelingen, dat je zegt: Wat moeten we daar nu in godsnaam mee beginnen! Alleen aan christelijke hemelvoorstellingen zijn er op het ogenblik (ik spreek dus niet over de in de tijd gegroeide voorstellingen, maar nu werkelijk over de door zielen actief bezochte) zo'n kleine 1500 verschillende. En dan is dat nog iets, waarvan je kunt zeggen: dat valt nog onder één hoofd samen; want er is altijd nog dezelfde hoofdgedachte bij.

Wij hebben onze eigen wereld, die wij met bepaalde anderen betreden. Zo wij die wereld, die sfeer, in haar geheel met een ander delen, is een volledige uitwisseling van denken mogelijk en een gezamenlijk streven, een gezamenlijk beleven, waarbij eigenlijk geen enkele beperking bestaat, zeker niet in Zomerland. Later worden natuurlijk de vormen vager, het bewustzijn krijgt een andere inhoud, maar de waarde van volkomen gelijkheid blijft bestaan.

Wanneer iemand behoort tot dezelfde radiaal en subradiaal als een ander, dan kan worden gesteld dat ze elkander zowel op de wereld als in de sferen voortdurend zullen kunnen benaderen, dat hun streven ongeveer gelijk gericht zal kunnen zijn en dat het bewustwordingsproces dat zij doormaken voor hen gelijk is. Dit houdt tevens in, dat de door hen betreden sferen – van de laagste tot de hoogste – aan eenzelfde karakteristiek beantwoorden en voor hen op volkomen gelijke wijze kenbaar zullen zijn. U heeft hier dus al gezien, dat u tot een bepaalde tak behoort.

De grote vraag wordt nu weer: Als je eenmaal tot zo'n bepaalde tak behoort, heeft dat verder dan nog betekenis? Je kunt toch andere mensen ontmoeten. Man en vrouw b.v. kunnen tot verschillende subradialen behoren.

Het antwoord is: Ja. Het betekent inderdaad veel. Het betekent b.v. dat de wereld, die de man ziet in de geest een totaal andere wereld kan zijn dan de wereld, die de vrouw ziet en beleeft. Ze zullen elkaar daarin misschien kunnen vinden, voor zover ze iets van elkanders eigenschappen hebben overgenomen; maar voor de rest is die wereld anders. Waar de één een mooi ouderwets oud-Hollands huis ziet, ziet de ander misschien een stukje Corbusier of een wat ouderwets Berlage. Op deze manier krijg je dus de mogelijkheid om a.h.w. contacten te leggen tussen de verschillende sferen. Contacten, die vreemd genoeg dus niet zijn gebaseerd op gelijke begripwaarden, maar op wat je beter zou kunnen noemen: gelijke gevoelswaarden. En dit is nu voor ons begrip van al die sferen, waarin wij kunnen leven, van het hoogste belang.

Een bewuste voorstelling of een redelijke voorstelling, ja, zelfs een op ervaring gebaseerde voorstelling brengt mij niet binnen het bereik van andere sferen. Op het ogenblik, dat er een gelijke gevoelswaarde bestaat (en die is voor ons allen mogelijk, omdat wij uit dezelfde bron zijn voortgekomen), kan – ongeacht het blijvend verschil van wereldbeleving – een wereld-gelijkheid ontstaan; en via de gevoelswaarden (maar nimmer via de rede of de eigen ontwikkeling) is op den duur een overdracht mogelijk, waardoor twee mensen die zo met elkaar verbonden zijn (dus ongeacht hun verschillende subradiaal) in één sfeer kunnen leven, die voor hen beiden vaste waarden bevat, waarin zij slechts elkaar kunnen benaderen, maar die voor hen dan ook volledig is, terwijl hun incarnatie naar een vroegere wereld ook gelijktijdig of bijna gelijktijdig zou kunnen geschieden met behoud van deze gevoelsband.

En dan kan men dus ook hieruit weer een conclusie gaan trekken nl.: Waar dus het "ik" zichzelf ergens heeft prijsgeven (zich a.h.w. deel heeft willen weten van iets, dat meer dan "ik" is)" wordt het aantal sferen dat kan worden beleefd in verhouding groter en zal de mogelijkheid tot contact met verschillende sferen eveneens groter worden.

Nu nog een laatste punt over dit aspect van de sferen. Wanneer een geest hoog is gestegen, dan is dus die geest een zekere kracht. Maar deze kracht kan alleen inwerken op degenen, die tenminste tot een gelijke hoofdradiaal, maar als het even kan ook tot een gelijke subradiaal behoort; dus behoort tot een bepaald deel van de goddelijke schepping.

Wanneer hier een entiteit als Jezus komt, dan kan de entiteit Jezus voor sommigen alles en volledig zijn. Hij kan, voor hen het mirakel zijn en alles wat erbij behoort. Maar iemand, die niet tot zijn radiaal (zijn Straal, zouden we kunnen zeggen) behoort, wordt door hem niet beroerd; er is geen mogelijkheid tot wederkerig begrip en contact. Jezus zou dan zo'n mens op aarde kunnen ontmoeten, maar hij zou hem niet kunnen genezen. Hij zou ook geen woord kunnen zeggen, dat die ander zou kunnen beroeren. Die zou een andere stem moeten horen, een andere begripswereld, een andere gevoelswereld moeten ontmoeten, die uit zijn hoofd radiaal tot hem komt.

Dit alles vormt hier dus wel het beeld van een persoonlijk bestaan, waarin het aantal sferen dat men zal moeten doorleven in de eigenschappen ervan ongeveer — ik zeg niet volledig — zijn te bepalen aan de hand van hetgeen er tot nu toe in het bewustzijn bestaat. Kleine afwijkingen zijn mogelijk, grote afwijkingen ondenkbaar.

Het zou allemaal heel aardig zijn en misschien niet eens zo heel erg ingewikkeld, als men daarvan op aarde ook geen last had. Want op aarde staat het nog een klein beetje anders. Daar hebben we nl. ook nog te maken met de kosmische krachten, die oorspronkelijk in ruimte en tijd werkzaam zijn. De radialen en subradialen zijn stuwende krachten, die van buiten de tijd optreden. Maar in de tijd kunnen we nog weer de 7 Stralen, die wij meestal als kleuren weergeven en waarin dus de Meesters van allerhand voor ons belangrijke begrippen plegen te zetelen.

Nu kan een subradiaal zozeer parallel lopen met één van de 7 Stralen, dat we zeggen: Dit is de hoofdfactor in mijn bestaan. Wat het materiële betreft, kunnen we ons rustig bepalen tot de 7 Stralen en zeggen: Onder die Straal val ik, met de krachten van die Straal werk ik. Maar mijn geneigdheid in mijn mogelijkheden worden dan toch wel degelijk door radiaal en subradiaal bepaald. En daarom heb ik niet alleen maar te maken met een stoffelijk karakter, met stoffelijke mogelijkheden en met de mogelijkheid om van uit de stof iets of iemand geestelijk te bereiken. Neen, ik heb bovendien nog te maken met een bewustzijnswereld, die zelfs in de stof mij sterk onderscheidt van mijn medemens en dus ook de werkingmogelijkheid; het optreden van één der 7 werkelijke Stralen, voor mij definieert.

De Heren van Wijsheid kunnen optreden voor 3 mensen, die elk nog behoren onder dezelfde hoofd radiaal, maar ieder met een verschillende subradiaal. Dan zal de wijsheid in haar vorm en met haar achtergrond, zoals ze bij elk van de drie bestaat, verschillend zijn. Wanneer daarnaast nog een verschil van hoofd radiaal optreedt, dan zal elk op zichzelf een wijsheid bezitten, die voor hem volledig juist, waar en a.h.w. kosmisch hanteerbaar is, maar zij zullen alkanders wijsheid niet kunnen gebruiken. Dus de kracht waarmee A. werkt, is voor B. een chimaera en voor C. is het een onmogelijkheid of iets negatiefs; en zo in elke willekeurige samenstelling.

Dan ligt er dus ook voor de mens op aarde in deze tijd — en dat is toch ook belangrijk — ergens een grens van datgene wat hij geestelijk wel en niet kan volbrengen; van datgene wat hij stoffelijk wel en niet kan volbrengen. En die beperking vloeit niet voort uit vandaag of zelfs maar uit karma of uit voorgaande incarnaties, maar die ligt vast in de kosmische bestemming. Het lijkt misschien heel eenvoudig, als ik dit zo zeg. Maar nu moet u zich eens goed realiseren wat dat betekent.

Die kosmische bestemming houdt in dat uw gehele eigen bewustwording — met alle fasen en factoren daarvan — beperkt is. U kunt niet elke kant uit die u gaan wilt. Het houdt verder in dat uw voorstellingen en datgene wat voor u juist, redelijk en goed hanteerbaar is, voor een

andere zelfs het tegengestelde kan zijn. Het houdt in dat u een groot gedeelte van uw medemensen op de wereld niet zult kunnen benaderen langs de zuiver redelijke weg, zelfs niet langs een zuiver geestelijke weg, maar dat u dit alleen kunt doen door een gevoelswaarde te vinden in die ander, waardoor u ergens iets gemeenschappelijks krijgt en — zonder elkanders wereld te begrijpen — toch elkanders wereld kunt aanvaarden.

En zo is dat niet alleen hier beneden op aarde, zo is het overal. Dat geldt dus in elke sfeer en in elke wereld. Hoe belangrijk is dan niet — gezien al dit voorgaande — dat wat wij dan maar "gevoel" zullen noemen en wat wij in heel veel gevallen eigenlijk onredelijk noemen. Deze dingen zijn zo belangrijk, omdat ze het ons mogelijk maken te ontsnappen uit de beperking van onze taak en in onze taakvervulling meer bewust te werken.

Wanneer je tien schepen met kleine koersverschillen in de mist laat varen naar eenzelfde doel, dan is een botsing mogelijk. Maar geef nu die schepen een signaalhoorn, dan kunnen ze door de geluidssignalen elkaar althans enigszins vermijden. Geef de mens een gevoelsimpuls, die verder reikt dan zijn eigen beperkte, gekende bewustzijnswaarde en hij zendt een signaal uit, waardoor onnodige botsingen met anderen worden vermeden. Gaan we nog een stap verder en geven daarbij iets, wat het "ik" a.h.w. wel tot middelpunt maakt — maar voorlopig als een soort radar — dan zal die mens zichzelf misschien wat minder zuiver kennen en beseffen dan wenselijk ware, maar hij is nu in staat precies te zien wat de anderen zijn, hoe zij zich bewegen en wat zij doen. Hij zal dan zijn eigen bewegingen kunnen coördineren met die anderen en zo voor allen misschien een sneller en een juister bereiken van het doel mogelijk maken. Dat is dus altijd in elke sfeer een punt van overweging.

Je komt ergens en je denkt: Hoe moet ik hier nu eigenlijk denken en leven? Dan begin je natuurlijk met van jezelf uit te gaan; van je begrip van de wereld, zoals die zich kenbaar aan jou toont. Dit is nu precies hetzelfde, alsof je een landschap ziet of kleuren. Want voor jou betekent het zo iets als een landschap. Het is een milieu-bepaling, een eigenschap-bepaling. Alles gaat dus goed. Maar ergens zijn er dingen, die wij niet helemaal de baas kunnen, die wij niet begrijpen. Er is iets, wat ons beëngt. Wij weten niet goed wat wij ermee moeten beginnen. Kijk, en daar komt ons nu de zuivere gevoelsimpuls te hulp. Want zijn wij nu in staat onszelf en ons eigen wereldje a.h.w. enigszins te vergeten, dan is er op basis van dat gevoel, dus zuiver op gevoelswaarde a.h.w. een contact met anderen mogelijk. En dan blijkt dat een bestreving enerzijds, die ons ongetwijfeld in strijd, in botsing zou hebben gebracht met een ander uit een aangrenzende sfeer, kan worden vermeden en kan leiden tot een samengaan, waarbij je misschien zelfs elkanders zekerheid vergroot. Want gaan we samen in diezelfde richting, dan weet jij dat je van deze kant niets te vrezen hebt; wij gaan parallel en omgekeerd. Wij kunnen dus het element van zekerheid, van geborgenheid in zo'n sfeer aanmerkelijk verhogen.

Ik geloof, dat dat ook op aarde het geval moet zijn, indien je leert uitgaan, niet van de feitelijk bestaande vormen, daden of van situaties, maar van gevoelswaarden, die dus ergens — onredelijk misschien — wederkerig zijn; dat je dus ergens wordt beschermd. Er is een grotere zekerheid voor ons verdere denken en voor ons verder leven. En in deze vorm van het "ik", dat oorspronkelijk buiten de tijd ontstond, dat in de tijd is gegroeid onder invloed van een radiaal en later van subradialen, terugkeren tot zijn eigen volkomen bestemming binnen een geheel.

En dan ziet u dat onze eindconclusie ons weer moet voeren tot hetzelfde punt, dat wij al zo dikwijls hebben aangesneden: Wij zijn allen delen van een geheel. Onze eigen taak binnen het geheel is vastgelegd, en zonder die taak te vervullen, zullen wij nimmer kunnen bestaan. Ons hele bestaan wordt a.h.w. gekentekend door die taakvervulling. Wij kunnen echter die taak vervullen tegen onszelf en tegen de wereld in, of met de wereld en met onszelf mee. Door op de juiste wijze de waarden van gevoel (en voor de mensen ook de waarden van geloof, dat is ook een gevoelskwestie) te later. prevaleren boven onbelangrijke, kleingeestige, stoffelijke dingen, die we tenslotte als dreigend of als onjuist gevoelde spanningen toch niet kunnen omschrijven, kunnen wij door die gevoelswaarden inderdaad komen tot de juiste reactie, de juiste gang door de sferen en een juiste verbondenheid met alle dingen in de kosmos.

Op aarde vindt men daarbij, zoals trouwens ook nog in enkele van de lagere lichtsferen, de inwerking van de in tijd en ruimte bestaande Heren van Licht, van Kracht, enz.; de 7 grote Stralen van deze stoffelijke kosmos.

Daarnaast zullen wij sterker en sterker de verbondenheid met onze radiaal of subradiaal kunnen ervaren en zo het begrip God (dat voor ons een heel belangrijk iets is, ook al praten wij daarover meestal niet zo graag), het probleem God kunnen omzetten in het gevoel God, waaruit wij onze kracht putten en waardoor onze bewustwording de juiste vorm, de juiste gestalte aanneemt, onze daadstelling de juiste is, kortom, ons hele wezen beantwoordt aan de noodzaak, geboren uit onze taak plus de behoefte in ons allen gelegen om niet alleen te staan en deel te zijn van het geheel.

HET DENKEN

Een mens denkt. Maar als hij denkt, wat doet hij dan eigenlijk? Hij brengt een aantal in hem bestaande opvattingen en gedachten bij elkaar, trekt daaruit een conclusie en legt die in zichzelf vast om zich later daaraan te refereren. Op zichzelf lijkt dat misschien heel eenvoudig. Maar de mens heeft met zijn denken een paar eigenaardigheden, waarmee wij toch wel rekening moeten houden.

De eerste is, dat de mens over het algemeen probeert te ontkomen aan alles, wat hij minder aangenaam vindt. Hij zal dus in zijn denken nooit rechtlijnig op zijn doel afgaan, maar zal altijd proberen een weg te vinden, waardoor hij van alle gevoelens van onvolkomenheid of schuld zoveel mogelijk verschoond blijft. Dat is de bron van de onwaarheid in het denken.

Dan hebben wij verder nog te maken met een al even eigenaardige afwijking, nl. dat de doorsnee-mens niet in staat is een directe grenslijn te trekken tussen gedachtenwereld en werkelijkheid. Hij zal dus veel van wat in zijn denken bestaat projecteren als een deel van de werkelijkheid en daar dus ook als reëel op reageren, terwijl die andere delen — die toch ook werkelijkheid zijn — a.h.w. worden weggepraat en beschouwd als een wat eigenaardige eigenschap van zichzelf, die men dan maar moet onderdrukken. Dit is dus één van de punten, waaruit de menselijke onevenwichtigheid pleegt te bestaan.

Een derde en laatste punt over het menselijk denken is het volgende: De mens denkt zich beperkingen; en door deze beperkingen in gedachten te stellen beperkt hij zijn werkelijke vermogens en mogelijkheden. Zodat mag worden gezegd, dat de vermogens van de mens nimmer verder reiken dan hij het zich realiseert.

Dat is ook een heel mooi punt. Want nu wij die drie punten hebben gesteld, komen we tot de conclusie, dat de mens in zijn denken nogal eens van de werkelijkheid en van de feiten pleegt af te wijken.

Maar er zijn zoveel verschillende typen van mensen en je hebt allen wel dezelfde fout, maar een ieder zal daar op zijn manier op reageren. We hebben in de kwestie van menstypen b.v. de Leeuw (ik neem nu maar eens iets.) Dat is een mens, die graag op de voorgrond treedt, die zelfs ook een zekere mate van heerszucht in zich heeft. Hij houdt ervan de initiatieven in eigen hand te nemen. Indien dat niet mogelijk is, kan dat nooit zijn schuld zijn, want dan moet hij zichzelf klein zien. Zijn afwijking in het denken gaat dus in de eerste plaats in de richting van anderen. Wanneer hij komt tot beperking van eigen vermogens, dan zijn het niet zijn vermogens die hij beperkt ziet, maar hij ziet zich begrensd door anderen. En zo kan men dus zeggen, dat een Leeuw-type b.v. geneigd is om zichzelf steeds omgeven te zien door een wereld, die hem door gebrek aan appreciatie een feitelijke bereiking onmogelijk maakt. Dat is niet zo, maar hij ziet het zo. En dientengevolge worstelt hij in de wereld met de mensen en probeert hij aan die belemmeringen te ontkomen. Een Leeuw doet dat over het algemeen tamelijk fors. Hij houdt ervan iemand het mes op de keel te zetten.

Maar er zijn anderen, die een soortgelijke neiging hebben. Zij gaan dus ook uit van het standpunt, dat de mensen hen beletten hun gehele persoonlijkheid uit te leven. Wij vinden dat b.v. bij de Stier sterk. Er zijn nog een paar van die tekens, die dat hebben.

Kijk eens, deze reageren allen wel op hun eigen manier, maar ergens zijn ze vijandig tegenover de wereld. En alleen wanneer zij die wereld hebben opgenomen in hun eigen wereldje, komen ze werkelijk tot volle ontplooiing.

We hebben ook heel andere typen, b.v. de Weegschaal. Weegschaal zegt voortdurend: Ja, zou het wel zo zijn? en twijfelt voortdurend aan zichzelf om daarna prompt zichzelf te overschatten, zich zijn beperkingen realiserend, maar gelijktijdig zichzelf weer als minderwaardig en onjuist te zien. En zo blijft hij heen en weer gaan. Ook hier wordt de schuld vaak op de buitenwereld geschoven, doch innerlijke onzekerheid en een zekere zwartgalligheid zijn meestal niet te vermijden; die zijn zuiver het resultaat van de manier, waarop men denkt en reageert.

En zo is het menselijk denken niet alleen belangrijk voor wat wij verstandelijk daarmee kunnen doen, maar we zullen ontdekken dat de manier van denken voor het genie en voor de idioot en voor alles wat daartussen ligt volkomen gelijke tendensen geeft t.o.v. de wereld.

Nu heeft u in andere onderwerpen wel gehoord, dat er heel wat meer verschillen zijn dan we b.v. in de tekens van de Dierenriem kunnen uitdrukken. Maar hoe het ook zij, het denken beïnvloedt dus in zeer sterke mate hetgeen je kunt.

Wanneer het menselijk denken een krachtpunt vindt dat onbeperkt is en dat in de plaats van een beperkt "ik" stelt, kan hij alles doen. "Indien gij gelooft, zo zijn u alle dingen mogelijk." Wanneer de mens twijfelt aan zichzelf, dan kan hij voor zichzelf wel het idee stellen, dat hij gelooft, maar als hij niet werkelijk gelooft, zal de uitwerking nihil zijn; en zo van alles wat hij uit het geloof wil putten. Je zou dus kunnen zeggen, dat menig mens in zich een beeld van zichzelf probeert op te bouwen, dat niet aan de feiten beantwoordt. En dat is nu heel erg vervelend, want zolang je niet aan de feiten beantwoordt, die er omtrent jezelf bestaan of in jezelf bestaan volgens je denken, kun je nooit juist reageren. Je weet niet, waar je beperkingen en waar je mogelijkheden liggen. Dus zou ik willen stellen:

Het eerste in het menselijk denken, dat voor ons noodzakelijk is, is een redelijk begrip en een redelijke waardering voor onszelf.

In de tweede plaats zullen wij moeten komen tot een beeld van onze persoonlijke behoeften en eisen in de wereld. Dus : hoe dat van uit anderen zou bestaan, maar zuiver persoonlijk; en wel zo, dat wij dat in praktijk kunnen omzetten, als dat nodig is.

In de derde plaats moeten wij geneigd zijn — wat menig mens vergeet — om een aantal vragen onbeantwoord te laten. Wanneer ik alle vragen wil beantwoorden, dan moet ik dat doen van uit het redelijk denken van de mens met alle verschijnselen van bias enz., waarvan ik er zo oven enkele noemde. Beantwoord ik een vraag niet, dan kan alles, wat er in die vraag schuilt, mij nog volledig bereiken. Maar heb ik eenmaal een antwoord gegeven op die vraag — juist of onjuist — dan heb ik mijzelf een benadering van een groot aantal waarden onmogelijk gemaakt. Want om nu mijn denkbeeld aan een nieuw feit aan te passen moet ik eerst toegeven, dat mijn geloof onjuist is. Doe ik dit niet, dan probeer ik — zoals de Duitser het zo mooi zegt — het feit in het geloof "hinein zu interpreteren". Dat doen de meeste mensen dan ook. Wanneer ze eenmaal een geloof hebben en ze hebben voor zichzelf iets gedefinieerd, dan zullen ze zelfs alles, wat precies tegengesteld is aan hun idee, als bewijs gebruiken voor hun eigen stellingen. (Wie dat niet gelooft, moet de moraaltheologie van de laatste tijd maar eens nagaan, dan kun je heel eigenaardige verschijnselen opmerken.)

Een punt, dat wij ook met over het hoofd mogen zien, is: Ik moet met mijn denken uitgaan van de feiten in de buitenwereld, nooit van de feiten in mijzelf. Ga ik uit van de feiten in mijzelf, dan leg ik aan die buitenwereld beperkingen op, d.w.z. dat ik haar niet volledig waarneem. Maar ik kan denken wat ik wil, de wereld gaat toch wel verder.

Als ik een type heb — en er zijn er heel wat — dat de wereld eenzijdig wil zien en wil benaderen, dan heb ik ook te maken met een mens, die zich bewust of onbewust oogkleppen heeft opgezet. Hij ziet alleen zijn eigen bedoelingen, zijn eigen initiatief of zijn eigen belangen en niet wat er daarnaast geschiedt. Hij komt dus ook voortdurend in conflict met de wereld en met zichzelf. Een heel onaangename toestand, was dat denken nu alleen maar materieel dan

zouden we nog de schouders kunnen ophalen en zeggen: Nu Ja, iemand die zo begint, is er met een jaar of 70 à 80 toch wel weer van af. Maar die kwaal zet zich verder voort. Want alle menselijk denken (d.w.z. hersendenken) vormt de basis voor wat de geest opneemt. Er is dus nog een geestelijk bewustzijn (soms spreekt men in dit verband van een mentaal lichaam), waarin al die impulsen worden opgenomen; en nu niet meer aan de hand van de buitenwereld, maar alleen aan de hand van wat je dus denkt. Om een gek voorbeeld te nemen:

Als je je kunt voorstellen dat je op een kachel roomijs kunt maken, dan heb je grote kans, dat de geest dit als een waarheid ziet. Want ze baseert zich niet op de feiten, maar op het denken, op de reacties van de mens zelf; en die staat dus roomijs te maken op een kachel.

En nu is het met roomijs nog niet zo erg, maar je krijgt mensen, die op een gegeven ogenblik buskruit of dynamiet maken en die 20, 30 levens achter elkaar de lucht in vliegen en geestelijk maar niet kunnen beseffen waarom nu eigenlijk. En dat is lastig. Want ik krijg dan een vertekening van een geestelijke waarde.

Bij elke reïncarnatie zal dat valse gevoel gaan meespelen in het denken van de mens. En hoe meer die mens zich daarbij laat leiden tot een eenzijdigheid, een zekere bias in het denken, hoe moeilijker hij met de wereld overweg kan en hoe minder kans hij heeft dat hij zich nu eindelijk eens door alle ervaringen vrijmaakt van een al te sterke stof-gebondenheid. U ziet, het is haast een vicieuze cirkel geworden.

Er is natuurlijk nog een factor en dat is maar goed ook, want anders zouden de meeste mensen niets anders doen dan exploderen, incarneren, exploderen, enz. om te refereren aan het voorbeeld van zo even.

Er is in de mens ook nog een bewustzijn van een hogere sfeer. In het denken speelt dit hoofdzakelijk in het onderbewustzijn een zekere rol en bepaalt vooral de gevoelsverhoudingen en –relaties tot de omgeving. Wanneer dit wordt omgezet in meer stoffelijke praktijk, dan voert dat soms nog wel eens tot een vergissing, maar in 9 van de 10 gevallen vindt men dan toch wel een benadering, die voor het proces der bewustwording en ook voor het eigen denken gunstig is: die hogere impuls, die dus niet is gebaseerd op "wat ben ik", maar op "wat ontvang ik".

Ergens is ons wezen introspectief, ergens kijken wij naar binnen toe. En wanneer wij in een hogere sfeer leren naar binnen toe te kijken, dan zien wij de bron, waaruit wij voortkomen, Wij kunnen niet alle combinaties en krachten zonder meer overzien, maar wij zien ergens een bron. Van daaruit komen wij en daarheen gaan wij.

Die twee punten kunnen wij dus gebruiken om alles, wat een te kennelijke afwijking is van het geheel, te corrigeren in dat mentaal lichaam.

Een mentaal lichaam zal dus voor zijn beïnvloeding van de stof afhankelijk zijn van enkele hogere voertuigen. En daardoor ontstaat er in het menselijk denken bovendien nog een corrigerende invloed, waarmee menigeen geen raad weet. Dat is het typische: vandaag denk ik zus en morgen denk ik zo. In beide gevallen schijnt mijn denken juist te zijn. En dan zegt de mens: "Dus zal het in geen van de twee gevallen juist zijn geweest." Want hij vergt van zichzelf een systeem. Maar een denksysteem is alleen maar het hulpmiddel tot een zo volledig mogelijke realisatie.

Heb ik nu mensen, die zich te zeer aan een systeem vastklampen, dan kan ik daar soms zeer grootse resultaten van zien, Er zijn mensen, die op deze manier een nieuwe wetenschap opbouwen. Maar diezelfde mentaliteit maakt ook van iemand, die een eenvoudig en gewoon mens zou kunnen zijn een Eichmann of een Hitler. En dat aspect ziet men dan graag over het hoofd. Zodra het systeem de mens beheerst, zal hij naar gelang zijn type worden vervormd tot een zeer eenzijdig wezen met een zeer eenzijdige moraal, een zeer eenzijdige werelderkenning en een zeer eenzijdige bestreving.

Een ander type kan het systeem helemaal niet aanvaarden en zegt b.v.: "Ik moet alleen maar afgaan op mijn intuïtie, op mijn impulsen." Maar dan is het niet mogelijk iets te voorzien. Wanneer ik het alleen maar van mijn intuïtie, mijn impulsen wil laten afhangen, dan kom ik te staan voor het feit dat op een gegeven ogenblik mijn hele wezen zegt: Ik moet A. doen, maar

ik verkeer in de onmogelijkheid om A. te doen. Ik moet wel B. doen tegen mijn intuïtie en beter weten in. Want ik heb mijzelf bij gebrek aan systeem eenvoudig de mogelijkheid niet gegeven mijn intuïtie te volgen. Ik heb dus wel degelijk een zekere systematiek nodig.

De beste typen (en dat zijn dus de meest evenwichtige typen) bezitten een zekere mate van systeem. Ze zijn op hun manier over het algemeen nogal betrouwbaar. We moeten niet zeggen, dat ze van uit menselijk standpunt helemaal brandschoon zijn — wie is dat als mens wel? — maar we kunnen zeggen: je kunt op hen rekenen. Maar aan de andere kant zien we toch, dat ze zich bij al dat systeem laten drijven door een andere kracht. Er is ergens iets, dat hen a.h.w., van richting kan doen veranderen of in een bepaalde arbeid de nadruk doet verschuiven. Die typen zijn heel mooi en heel goed, maar ze hebben ook weer een nadeel. Want op het ogenblik, dat ik een compromis moet sluiten tussen een systeem dat stoffelijk-mentaal is en een reeks intuïtieve reacties die uit het geestelijk-mentale of het Hogere stammen, sta ik als mens een beetje vreemd tegenover mijzelf. Ik zou graag willen zeggen: "Daarom doe ik dit. Ik heb geen reden om dit te doen, en die reden moet ik verzinnen." Het resultaat is, dat wij hier te maken krijgen met iemand, waarin vaak een meer dan normale fantasie optreedt. En dat is niet de verbeeldende fantasie, maar het is — ik zou haast zeggen — het verdraaien van de waarheid om zichzelf voor zichzelf te rechtvaardigen. Wanneer dat helemaal wordt doorgezet, dan krijgen wij de pathologische leugenaars. Dat zijn mensen, die liegen — niet omdat ze geloofd willen worden of omdat de leugen belangrijk is — maar omdat zij in die leugen alleen zichzelf kunnen beleven als een waardevol object. Lastig. Maar goed, ook deze typen zijn er. En ik geloof dus wel, dat we mogen stellen, dat het denken als geheel bepalend is voor de wijze van ontwikkeling (geestelijk en anderszins) in de stof en in de geest.

Ik meen verder te mogen stellen, dat het menselijk denken, gepaard gaande met het eigen type van de mens (dus de invloeden waaronder hij incarneerde, de eigenschap die hij bij incarnatie meebracht) bepalend zullen zijn voor een al dan niet beantwoorden aan eigen werkelijke behoeften en noodzaken..

En ten laatste meen ik te mogen stellen, dat elke mens als denkend wezen voortdurend tracht zichzelf aan zichzelf te bewijzen. Ook wanneer hij schijnbaar alleen aan anderen denkt of iets voor anderen doet, dan nog probeert hij zichzelf aan zichzelf te bewijzen en te zeggen: Ik ben een waardevol mens. Ik weet iets. Ik heb een zekere eis te stellen aan het leven, want ik ben goed. Kijk, dat alles bij elkaar voort de mens dus van de ene verwarring in de andere, tenzij hij volkomen realistisch durft zijn. De meeste mensen zijn dat niet.

Onder dit volkomen realisme van het denken versta ik het volgende:

- In de eerste plaats, Ik moet elk feit in mijn wereld op een eigen waarde durven schatten, zonder een gemeenschappelijke norm voor alle feiten aan te leggen; elk feit op zichzelf bezien en waarderen en het nimmer zien als behorend tot een bepaalde klasse of groepering.
- In de tweede plaats. Ik moet een scheiding maken tussen die dingen, die ik uit werkelijk verstandelijke overweging tot stand breng, doe of vermijd en datgene wat of intuïtief doe, tot stand breng of vermijd.
- In de derde plaats: Ik moet leren alle gevoelsmatige factoren, zover mogelijk ook reëel in mijn leven in te passen, zonder hierdoor met mijn gedachtenleven in strijd te komen. Mijn redelijk denken blijft bepalend; mijn gevoelsleven wordt volgens dit denken zoveel mogelijk geuit.
- En dan een laatste punt: In het denken moet ik ook rekening houden met het feit, dat ik een zekere karakteristiek bezit uit geheel mijn wezen en niet alleen uit mijn denken, die mijn optreden t.o.v. de wereld zal bepalen.

Wij hebben typen, die lethargisch zijn; d.w.z. ze kunnen tot actie worden gebracht, maar alleen als reactie. Het zijn zuiver reagerende typen en te zwakke acties brengen hen niet eens tot actie. Deze typen zijn vaak in de wereld erg belangrijk, want door hun lethargisch reageren zijn ze de gezonde rem op een te ver doorgevoerde daadkracht van anderen. Heel vaak echter

leidt het tot zelfbeklag, tot een idee dat iedereen te veel vergt enz. en dan wordt diezelfde lethargie een ziekelijk verschijnsel.

We kennen betrekkelijk neutrale typen, die zich niet zo snel laten verleiden tot een reactie; en wanneer ze dat doen, dit overlegd doen. Deze typen zullen moeten uitgaan van hun verstand plus hun geest. Doen ze dat op de juiste manier, dan zijn ze positief ook alweer belangrijk. Het zijn de mensen, die de spanningen van anderen kunnen opvangen, die overzicht van zaken behouden waar iedereen in de war is. Het zijn de vaak onbegrepen helden van het leven, die — waar een ander overstelpt wordt door emoties of door de onoverzichtelijkheid van het vele dat er in de wereld gebeurt — een richting weten te kiezen en anderen weten voor te gaan. Zeer belangrijke typen dus.

Dan kennen we ook nog, zoals u misschien weet, de meer cholerische typen. Het woord zegt het al: het zijn de brulboeien van het leven. Hun gevoelens van lust en onlust worden omgezet in een luidruchtigheid en een uiterlijke strijdlust, die meestal door het innerlijk niet wordt bevestigd. Ze verliezen hun beheersing, omdat ze eenvoudig de motorische beïnvloeding met zich op hol laten slaan. Deze cholerische typen zijn buitengewoon goed, omdat ze een weerstand zullen doorbreken, waar de andere typen te terughoudend zijn. Maar aan de andere kant zijn ze erg gevaarlijk, want ze vragen zich niet af, of ze met die knuppel iemand doodslaan of niet. Ze slaan eerst; en later zullen ze wel eens overwegen of ze misschien toch beter wat anders hadden kunnen doen. Het cholerische type is dus door zijn benadering van het leven, door zijn karakter en ook in zijn denken anders. Het denkt van uit zichzelf en wisselt een volkomen egocentrisch egoïstisch denken af met een over het algemeen de wereld wel zeer juist waarderend beelddenken.

En dan heb ik nog een laatste type. Ik wil hier nu niet alle gebruikelijke benamingen gaan geven, maar ik zou dit type het volkomen labiele, het onevenwichtige type willen noemen, dat enerzijds een zwakke mens lijkt en anderzijds onverwacht een grote kracht kan tonen, een groot doorzettingsvermogen. Hier hebben wij te maken met een type, dat over het algemeen de onaangename eigenschappen van het cholerische type verenigt met die van het bijna lethargisch type, dat de wereld moet stuwen. Maar we krijgen hier iets anders.

Het lethargisch type reageert alleen voor zover de wereld tot reactie dwingt. Dit type van de schijnbare zwakkeling zal door de wereld tot reactie moeten worden gedwongen. Maar eenmaal tot actie gekomen (waarbij dus de prikkel van de wereld noodzakelijk is) gaat het voort met een actie, ongeacht de wereld. Heel vaak hebben deze typen een lawine-effect. Een klein gebeuren in de jeugdijaren maakt hen tot een Schweitzer, een Pater Damiaan, tot een boeteling in de eenzaamheid of tot een groot staatsman. Het typische is daarbij, dat ze — ik zou haast willen zeggen — varivorm zijn in hun denken. Ze wisselen verschillende soorten van denken met evenveel gemak af, als u misschien verschillende hoeden op het hoofd zet en kunnen elke vorm van denken weer opvatten waar ze hem hebben neergelegd. De grote adaptabiliteit van dit type maakt hem als mens vaak belangrijk en het wordt daarom soms als zeer sterk geschat, zonder dat het dit werkelijk is.

In het denken van dit wezen vinden we echter een factor, die voor alle mensen dan toch wel het overwegen waard moet zijn. Het is nl. dit type, dat voor zeer grote geestelijke en materiële effecten zorgt, meer dan de anderen. Het lethargisch type wordt gedreven tot iets en houdt een schijn in stand. Dit type maakt alles feller, scherper. Het brengt tegenstellingen tot stand. Het is vaak volgens u haast belachelijk koppig en irreëel, maar het weet juist daardoor nieuwe waarden te brengen.

Ik heb nu een paar hoofdtypen gegeven. Ik zou er natuurlijk heel wat meer kunnen noemen. Het totaal aantal typen, dat alleen op grond van deze karakteraanleg, deze stoffelijke aanleg, kan worden genoemd, is 144. Ik heb u deze typen genoemd om u de totale gesteldheid van het lichaam te tonen. Want lethargie is iets, wat ook een lichamelijke oorzaak heeft. Je bent niet altijd alleen maar lui, omdat je te beroerd bent om iets te doen. Je bent heel vaak lui, omdat je lichaam je dwingt tot een zo groot mogelijke daadloosheid, of je je dat nu realiseer of niet. Anderen zijn erg actief, niet omdat ze zo graag werken, maar omdat ze doorgewoond de rust niet bezitten, de ontspanningsmogelijkheid niet hebben om stil te zitten. En nu kan iedereen zeggen dat dat ijverige bijen zijn, maar dat zijn ze lang niet.

Deze typen hebben allen ook hun eigen denken. Want het denken wordt gevormd door de manier, waarop de wereld hen beroert, waarop zij in die wereld staan. En zo vormen zij kennelijke gedachtengolven, die helemaal op hen zijn gebaseerd.

Hebben we het neutrale type dat zo graag fabeltjes verzint, dan kunnen we er zeker van zijn dat door hen heel wat fabeltjes in de wereld komen. Want de gedachten worden niet alleen uitgesproken, ze worden ook uitgestraald. En overal waar ergens een vertekening in het menselijk denken is en waar die impuls een verklaring zou kunnen vormen, grijpen zo naar die verklaring. Haast inspiratief geven ze de uitleg. En waarom? Niet omdat het waar is of omdat het redelijk is in hun denken, maar omdat het mogelijk maakt het moeilijke te interpreteren. Je zou haast kunnen zeggen: Daarom ontstaat die bekende dans om de pappot. Maar de pap is voor een ieder te heet, vandaar dat de pappot meestal tot doofpot wordt. Bij de staat wordt het opgemerkt; bij de gewone mens meestal niet. Die duwt ook heel wat in zijn leven in de doofpot.

En met dit heel eenvoudig benaderen van het menselijk type en vooral van het menselijk denken mag ik nu toch wel aan een paar eindconclusies gaan beginnen.

1. Het lichamelijk type van de mens tezamen met zijn geestelijke achtergronden plus zijn denkgewoonten zullen niet alleen zijn waarde voor de gemeenschap in de stof of in een sfeer bepalen, maar ook wel degelijk de bewustwordingswaarden, welke in die wereld of sfeer te vinden zijn; en ook de wijze, waarop die personen door anderen kunnen worden benaderd.
2. Waar alle gedachten in zich stralend zijn en dus de omgeving beroeren, zullen bepaalde onwaarheden algemeen verbreid raken. Wij zullen zien dat bepaalde mensentypen dezelfde denkfouten begaan. is dus op deze manier te verklaren. Het is duidelijk, dat zij dan zullen trachten de werkelijkheid aan zich aan te passen. Het verschil daartussen is voor hen de teleurstelling, het verzet tegen het feit, tegen het leven en daardoor de vermindering van de feitelijke bewustwordingswaarden.
3. Wanneer de mens in zijn denken een redelijke evenwichtigheid weet te behouden en daarbij zijn intuïtie en zijn gevoelswaarden tot uiting brengt binnen de mogelijkheden, die als redelijk worden beschouwd, zal deze mens voor zich een mate van harmonie verwerven, die aan anderen wordt overgedragen en in alle typen dus een reactie wekt, die dicht bij de werkelijkheid ligt. Zodra het menselijk denker in staat is de feiten van de wereld en van de werkelijkheid zonder verdraaiing of zelfrechtvaardiging te aanvaarden en gelijktijdig de gevoelswaarden volgens type en volgens geestelijke achtergrond te richten op een zo juist mogelijke zelfverwerkelijking binnen die wereld, zal er in die wereld de harmonie kunnen ontstaan, waardoor de gehele mensheid — ongeacht de grote verschillen die daarin voorkomen — op harmonische wijze kan samenwerken en waardoor een geestelijke bewustwording mogelijk is voor allen dank zij allen en dus de mensheid de hoogste fase van de huidige golf van bestaan kan bereiken.

JUIST BEWUSTZIJN

Ik wil mij juist bewust zijn van de wereld en van mijzelf. De stoet der historie, de ongeboren grootheid van de toekomst wil ik samenvoegen in mijzelf; maar op een juiste wijze. Want ziet, ik ben het kind van de tijd. Maar in mij leeft de eeuwigheid; en alle tijd omvattend ben ik mijzelve.

Laat mij dan nu mijzelve uiten — verleden en toekomst tezamen. Laat mij nu spreken het woord, dat mij beroert. Laat mij nu volbrengen dat wat ik erken als het geheel van een tijdloos zijn in mij, uitgedrukt in alle tijd en ruimte.

Ik wil mij niet bewust zijn van één moment in tijd, maar van het totaal der dingen, waaruit ik ben gegroeid en van het doel zelfs, waartoe ik nog moet groeien.

Ik wil mij niet vermoeien met strijden over licht en duister, over goddelijke luister en satanisch grote kracht, of over pracht en ontlusterd bestaan.

Ik wil niet spreken van waan of van werkelijkheid. Ik wil slechts spreken om mijzelf. Mijzelf als deel van een eeuwigheid; als de eeuwigheid sprekend in dit moment met mijn lot, met mijn daad, met mijn lichaam, met mijn gedachten, met mijn geest.

Ik wil mij juist bewustzijn van mijzelf. Niet als een vlieg fladderend in de tijd om door de tijd vertreden te sterven en misschien eens te herrijzen, maar als een vonk van eeuwigheid, rustend voor een moment in tijdgebonden zijn.

Eeuwig ben ik. En eeuwigheid is het, die spreekt uit mij en al mijn daden. Het verleden en de toekomst samen herleef ik en beleef ik nu en altijd weer in wereld of sfeer, altijd weer. Dit wat het heden is, voegt heel mijn ziel tezamen.

Dit, vrienden, is juist bewustzijn. Een bewustzijn, dat — al kent het niet alle fasen van het verleden of alle fasen van de toekomst — de moed heeft om te erkennen: ik ben eeuwig.

Wat hier gebeurt komt er niet zo erg op aan, wanneer ik maar de uitdrukking vind van mijzelf en van wat ik ben. Dan alleen kunnen we zeggen, dat wij altijd zijn. En dan kunnen wij misschien eens leren herhalen dat grote goddelijke machtswoord: Ik ben Die ben. Ik ben dat, wat altijd is: vonk van de eeuwigheid, onveranderlijk in alle vormen en toch gelijk.

ZELFERKENNING

Uit het Niet wordt een vlam geboren,
uit de vlam wordt een werkelijkheid.
Uit het gloren van het licht,
het erkennen van het duister,
het ervaren van de goddelijke luister
begint mijn wezen zijn strijd.

Ik leef door aeonen van jaren,
van wereld tot sfeer,
van geest tot de stof en terug.
Ik zoek mijzelve te vinden,
ik zoek in mijzelve een brug
naar het licht dat ik was,
naar de vlam die ik ben.

Ik ben als wezen licht van de sterren,
goddelijk licht, oneindigheid,
dat zichzelf niet erkent
en in schijn van duister zichzelf benijdt
om de lichtende luister, die God reeds behoort.
Maar bovenal ben ik de uiting:
ik ben het licht en de kracht en het woord.
Zo uit mij lééft dit woord en dit lichten,
zo is mijn wezen een deel van de kracht.
Zo zal ik streven tot de vlam is herwonnen
en het licht zijn taak heeft ten einde gebracht.

Dan, deel van een vlam, deel van een rusten,
zal ik weerkeren in oneindigheid.
Schoon ik nu niet besef, of dat nog is leven,
maar waarvan ik weet: 't is het einde van strijd.
Omdat ik, die al aan het Al heb gegeven,
uit het Al mijzelve ontvanger mocht;

en zo mocht ontsnappen uit tijdelijk streven,
uit de krocht van zelfgevangenheid.

En — schoon ik tijdelijk mens en geest was —
dan ben ik weer oneindigheid,
met al 't oneindige verweven;
deel van een goddelijke vlam,
deel van oneindigheid en leven,
kerend daar, vanwaar ik kwam,

DERDE LES - DE WERKELIJKHEID VAN DEZE TIJD.

In het voorgaande deel van deze cursus hebben we gesproken over tijd. We hebben het "ik" beschouwd buiten de tijd. We hebben de bron van de tijd beschouwd. Nu wordt het tijd, dat wij onze tijd gaan bezien.

Elk deel van het zijn, dat wij tijd noemen, is op zichzelf een moment van beleven. Dat wil zeggen, dat alle tijd op hetzelfde ogenblik en op hetzelfde punt aanwezig kan zijn en kan bestaan, maar dat voor ons alleen een bepaald deel van die tijd realiseerbaar is. Het is goed even hierover na te denken.

Want in de loop der tijden ben je ontwikkeld uit het Goddelijke, ergens uit het Niet. Je bent gestuwd via de vormende entiteiten en de harmonieën waartoe je behoorde, tot het moment dat je bewust werd. En nu sta je daar ineens in het leven. Een leven waarvan je zegt:

Dit is onze tijd; en waarin je maar al te vaak constateert, dat je daarvoor geen tijd hebt, of dat je teveel tijd hebt, enz. Daarom moeten we dus het begrip van deze tijd eerst goed begrijpen. Deze tijd is mijn beleving van dit ogenblik en verder niets.

Ik kan wel zeggen, dat in deze tijd zus of zo gebeurt, maar dat is helemaal niet zeker. Want elke mogelijkheid bestaat binnen de schepping. En dat wil zeggen, dat elke mogelijkheid kan worden gerealiseerd. Er is dus een wereld, waarin Kennedy nooit president is geworden; er is een wereld, waarin Kennedy niet is vermoord; er is een wereld, waarin in Kennedy wél is vermoord.

De ontwikkelingen van die drie werelden lopen uiteen. De wereld waartoe u behoort, is voor u de werkelijkheid van deze tijd. De andere mogelijkheden vallen niet binnen het bewustzijn van de mensheid, die u kent. Dat wil dus niet zeggen, dat die andere mogelijkheid niet bestaat.

Wij kennen in deze tijd invloeden. De beïnvloedingen op deze wereld zijn op dit ogenblik — zou ik zeggen — zeer concreet merkbaar geworden en ze brengen daar bepaalde verschijnselen en resultaten voort. Er zullen echter vele andere mogelijkheden bestaan. Eén verandering in het leven van één mens kan over — laat ons zeggen — 100 jaar betekenen dat de wereld er anders uitziet. Eén handelstransactie, die lukt of mislukt, is soms aansprakelijk voor een aantal verschijnselen, die tot in de verre toekomst de mens zal bezig houden.

Ik denk hier b.v. aan het dustbowl-verschijnsel (?), dat wij in dat wij in Amerika hebben gezien, waarbij feitelijk een transactie van drie grote boeren en hun methode van landbouw beslissend zijn geweest voor de methodiek, gebruikt in een groot gedeelte van de graanstreek, waardoor bodemuitputting ontstond, omdat men teveel bomen had weggehaald, enz. Het resultaat was, dat de grond onvruchtbaar werd. En men heeft heel veel moeite gehad om door herbebossing nog iets van die streek te winnen.

Wat wij dus op het ogenblik beleven (de werkelijkheid van deze tijd), is in feite onze reactie op een zeer groot aantal mogelijkheden plus ons geloof in de onvermijdelijkheid van een bepaalde oorzaak-en-gevolg-werking. Wanneer u denkt, dat iets te vermijden is, dan heeft u daarmee de mogelijkheid geschapen dat het niet geschiedt. Wanneer u in iets gelooft als onvermijdelijk, dan zult u dit voor uzelf te gelegener tijd realiseren. Gedachten zijn dus wel zeer belangrijk. Men formuleert dit wel eens als volgt:

In het denken bouwt de mens zich een wereldbeeld, waaraan hij — voor zover het in zijn vermogen ligt — de wereld dwingt te beantwoorden.

Dat dit op het ogenblik gebeurt, zult u met mij eens zijn. De mensen hebben hun eigen denkbeeld, hun eigen stelling, hun eigen ideaal en ze proberen de wereld te dwingen daaraan te gehoorzamen. Dat die experimenten op een gegeven ogenblik ook weer vastlopen, dat bewijst de historie en dat bewijst zelfs ook de ontwikkeling, die wij b.v. in bepaalde

Oostblok-landen zien. Maar het neemt niet weg, dat de doorsnee-mens met zijn gedachten de wereld iets probeert af te dwingen. Hoe verder hij gaat met dit afdwingen, des te groter het aantal mensen dat je "onbezield" zou kunnen noemen. Dat klinkt misschien een beetje vreemd, maar die mensen leven in een andere werkelijkheid dan u. Voor hen hebben de dingen een heel andere betekenis.

Terwijl u warm loopt voor b.v. politiek of geloof, zijn zij zo lauw, zo koud, dat u zich niet kunt voorstellen dat zij daarvoor niet meer interesse hebben, daarop niet sneller reageren. Dit komt voort uit een verschil van werkelijkheidsbeleving. Die werkelijkheidsbeleving betekent geestelijk een divergerend lot, maar ook een divergeren van de belevingsmogelijkheden op aarde.

Hierbij spelen natuurlijk de stralen (de radialen), waartoe men behoort een grote rol, want men komt vóórgevormd in deze wereld. Wanneer wij nu allen op gelijke wijze worden onderworpen aan één en dezelfde kracht, dan zal elk van ons daarop op een enigszins andere wijze reageren. En wat meer is, ieder van u — en ieder van ons ook, als het daarop aankomt — zal zijn werkelijkheid verder opbouwen aan de hand van dat, wat hij is geweest. Hij zal daardoor bepaalde gebeurtenissen eenvoudig uit zijn leven wegbannen en voor zichzelf daarmee de mogelijkheid scheppen om te midden van een wereld, die dat niet kan begrijpen, in een a.h.w. andere tijd te leven.

U vindt dit een ongeloofwaardig voorbeeld, maar ik kan u toch wel verklaren hoe dat kan. Laten wij het voorbeeld nemen van de Japanse soldaten die 13 jaar lang op een eiland, zonder aanvoer van levensbehoeften enz., militair hebben gespeeld, omdat ze niet wisten dat de oorlog ten einde was. Deze mensen hebben wel geweten, dat de oorlog ten einde was en ze hadden de boodschap kunnen verwerken, maar ze hebben gezegd: "Dat kan nooit waar zijn." En daarmee hebben ze zichzelf in een toestand gebracht, waarbij ze eerst het begrip "oorlog" moesten haten en moesten gaan twifelen aan de zin van hetgeen zij waren, voordat ze konden aanvaarden dat er vrede was. Toen werden ze ontdekt.

Oorzaak-en-gevolg berust niet op het toeval. Toeval — een woord, dat in deze tijd heel vaak wordt misbruikt — is niets anders dan een aanduiding van datgene, wat men niet kan verklaren. Maar alles is in feite oorzaak-en-gevolg. En daarmee hebben wij iets gesteld, dat in deze tijd toch wel zeer belangrijk is.

Een tijd, waarin men zich laat beïnvloeden door de dood van een staatsman, de uitspraak van een paus en wat dies meer zij, gaat uit van het standpunt dat sommige dingen een treurig of een gelukkig toeval zijn. Dat is niet waar. Het is het denken van de mensen dat die mogelijkheid heeft geschapen; en die mogelijkheid bestaat alleen voor hen, die er ten volle in geloven.

En dan komen wij nu aan een punt, dat ik op verzoek van anderen vanavond ga aansnijden, maar dat toch met die werkelijkheid wel direct in verband staat. Kort herhalend:

Er is op het ogenblik een kracht werkzaam, die voornamelijk inwerkt op de gedachten; d.w.z. dat het denkvermogen van de mens in bepaalde richtingen wordt gestimuleerd; dat zijn hoogte- en dieptepunten feller, intenser en groter zijn, en dat hij verder — dat mogen wij ook niet vergeten — daarbij zijn omgeving feller, scherper en sneller beïnvloedt. Zo worden dus de scheppende werkingen van deze wereld aanmerkelijk versneld; want het is de mens, die zijn milieu bouwt, niet het milieu dat de mens vormt. Ofschoon van uit een menselijk standpunt dat laatste misschien het meest waarschijnlijk is.

Wanneer de gedachten steeds feller en scherper worden geformuleerd, dan zullen er dus tegenstellingen ontstaan die een oplossing vergen. Die oplossing kan tot stand komen; maar alleen in een abrupte vorm. Er is geen tijd voor een geleidelijk ombuigen van het een of ander. Wij kunnen niet zeggen: Wij zullen eens overwegen wat wij morgen zullen doen. Het is vandaag of niet! En hoe meer de mens zich dit gaat realiseren, hoe meer hij bereid is om tot actie over te gaan, des te meer is hij bereid zijn denkbeelden a.h.w. de wereld op te leggen; en dit kan hij niet doen zonder zijn werkelijkheid te verplaatsen.

Dan is de conclusie, die wij hieruit mogen trekken, dat de groepen mensen, die op het ogenblik een tegengestelde denkwijze hebben en elkander niet kunnen begrijpen — en dat zijn er heel wat — elk voor zich een andere richting uit leven en een totaal andere reeks mogelijkheden, ja, zelfs van wereld- en milieu-toestanden voor zich in het leven roepen. Hierom is deze kracht dus van groot belang voor het proces der vernieuwing, dat zich afspeelt. Maar de vernieuwing gaat verder.

De vernieuwing vergt in de eerste plaats wel van de mens, dat hij afstand doet van zijn beperkingen. Die beperking ligt niet zozeer in een formalisme dan wel in een neiging om zichzelf en zijn eigen standpunt onfeilbaar te stellen. Een aantasting van z.g. onfeilbare standpunten en een omverwerping van regels, die zeer lang als juist worden aanvaard, moeten haast onvermijdelijk uit het gebeuren van deze tijd voortkomen. Dat de mens daaraan soms te gronde gaat, is jammer voor die mens. Dat sommigen zich zullen afzonderen en terecht komen in een helemaal door wetten geregeerd klein wereldje, is ook onvermijdelijk. Wanneer zij overgaan zullen zij die wereld en het begripsvermogen met zich meenemen; en zij zullen daarin voortbestaan. Maar degenen, die reageren op de onzekerheden, de frustraties, de — ik zou haast zeggen — mislukkingen van deze tijd even als op de goede mogelijkheden, de goede punten, die zullen zien dat hun wereld groter wordt.

U hebt allen wel de formule gehoord, die in deze tijd steeds wordt herhaald: de wereld is zo klein geworden. De avonturiers klagen, dat er zo weinig gebieden meer zijn, waarin je nog werkelijk iets nieuws kunt vinden. En, een ieder klaagt erover, dat de wereld steeds drukker wordt. Maar is dat nodig? Volgens mij niet.

Naarmate de mens zijn horizon van denken vernauwd, zal zijn wereld kleiner worden. En dat is niet alleen maar een gedachtekwesatie. Voor de mens, die zo is ingesteld, wordt dat feitelijke werkelijkheid. Hij keert terug van een wereld met haast oneindige oceanen en geheel nieuwe continenten tot een wereld, die eigenlijk een klein dorp is, waarin hij zich achter elke hor bespied weet, waarin hij onzeker is van zichzelf en tenslotte een rol speelt, omdat hij meent alleen op die wijze in het leven te kunnen worden aanvaard.

Kijk, dit wordt op het ogenblik door die invloed scherp aangetast. Want je kunt niet tegelijk grootsteeds denken en dorps leven, al denkt men dat wel. Je kunt niet gelijktijdig een minnaar van de natuur zijn en de natuur opofferen aan je behoefte aan gewin. Je kunt niet gelijktijdig de vruchten van de arbeid voor jezelf begeren en je arbeid verminderen. Voor u liggen daarin dus een aantal consequenties. En ik geloof, dat het goed is om die ook maar weer heel kort achter elkaar op te sommen.

Wij krijgen te maken met een verscherping van gedachteninvloeden plus de uitwerking daarvan op de mens die heel wat langer duurt dan de invloed zelf. Gezien dit feit zullen steeds meer onverwachte oorzaken ons leven beroeren. Steeds meer worden wij geconfronteerd met kleine verwarringen, met gevoelens van onvrede of onbevredigdheid, van onrustgevoelens van nietswaardigheid of absolute meerwaardigheid. Wij dienen te beseffen, dat deze dingen geen feiten behelzen, maar dat zij slechts een weergave zijn van ons innerlijk.

Niet de wereld is voor onze stemming verantwoordelijk. Wij zijn dat zelf. Niet de wereld maakt ons meer- of minderwaardig. Wij doen dit zelf. En waar wij beseffen, dat wij zelf oorzakelijk zijn voor de soms wat onaangename beïnvloedingen, die wij in deze tijd ondergaan, kunnen wij — alleen door onze gedachten daarop te richten — dit erkennen en van uit onszelf de wereld op een andere wijze benaderen, de oorzaak-en-gevolgreeksen aan die stemmingen verbonden teniet doen, wijzigen en zelfs uit ons leven doen verdwijnen.

Denk positief. Elk ogenblik dat u mistroostig, neerslachtig bent, elk ogenblik dat u zich geprikkeld voelt of dat u, terwijl u zelf weet dat het eigenlijk niet helemaal redelijk is, meent voor een bepaalde taak veel beter geschikt te zijn dan een ander of helemaal niet geschikt te zijn, keer terug tot deze werkelijkheid: Dit is mijn gedachte. Ik moet mijn gedachten wijzigen. Ik moet uitgaan van het feit, dat ik alle dingen volgens mijn beste weten en kunnen kan volbrengen; en dat ik daarmee aan elke eis, die mij wordt gesteld tegemoet kom.

Ik moet stellen dat ik de wereld kan aanvaarden op mijn wijze en dat de wereld op den duur mij op gelijke wijze zal antwoorden. Een aanvaarding, die dus door mijzelf wordt bepaald. Dit is op zichzelf al interessant en belangrijk, maar het gaat nog verder.

In deze dagen voel je je soms gedwongen terug te keren tot wat je noemt "de nuchtere feiten", terwijl je op andere ogenblikken je genoopt zult voelen tot een zeer hoge vlucht in de onbekende ruimte. (Daarover is in de cursus INZICHT gesproken. U kunt daarin een eventuele toelichting vinden).

Alles, wat wij extreem doen zonder daarbij een beperkende bepaling te maken, dat dit alleen geldt voor dit ogenblik, voor nu en verder niet, zal voor ons een oorzaak-en-gevolgwerking tot stand brengen, die ons gaat overheersen en waaruit wij steeds minder een uitweg zullen vinden.

De absoluut mystieke beleving en de absoluut redelijke benadering zijn beide onvolledig. Hun onvolledigheid beheerst het oorzaak-en-gevolg-patroon. Laat ons echter die onvolledigheid erkennen en er blijft een zeker openstaan voor andere mogelijkheden en andere krachten aanwezig, waaruit men voor zich dus een contact kan vinden met de werkelijkheid van deze tijd, waarin men zelf leeft.

Al zouden er 5000 of 100.000 parallelwerelden kunnen bestaan, werelden waarin u allen zou kunnen leven, dit is uw werkelijkheid. Het heeft weinig zin te verlangen naar een wereld waarin er iets anders is. Het is echter goed in deze wereld te trachten alles te veranderen, totdat het in overeenstemming is met ons eigen denken en verlangen.

Wij kunnen dit niet alleen doen door denken. Want zoals geheel ons wezen is gebonden aan een beleving in de stof gedurende een bepaalde periode, zo zal geheel ons wezen elke beïnvloeding — ook geestelijke — binnen die materie ondergaan en zal ditzelfde gehele wezen moeten worden ingezet voor elke verandering, die tot stand moet worden gebracht.

De conclusie is duidelijk en naar ik meen ook aanvaardbaar. Volgens dit punt zal de mens moeten zoeken naar zijn stoffelijke mogelijkheid en zijn geestelijk verlangen en deze moeten samenvoegen — noem het desnoods een compromis — tot een leefbaar geheel.

Wanneer op een gegeven ogenblik een mystieke verrukking u bevangt, is dat goed. Maar begrijp wel, dat dit voor dit ogenblik alleen geldt en dat waarden, daarin beloofd, morgen voor u niet meer zo bestaan, dat slechts datgene, wat u in dat moment voor uzelf hebt gewonnen blijft voortbestaan. En als u morgen onderduikt in de materie, begrijp dan ook heel goed, dat ook dit materiële maar één ogenblik waarde heeft. Trek daaruit geen conclusies. Bezie het voor wat het is en keer van daaruit terug naar een leefwijze, die voor u geestelijk en stoffelijk aanvaardbaar is en waarin u uw eigen behoeften tot leven, voortvloeiend uit uw straal en eventueel radiaal, kan worden verwezenlijkt.

En dan is er nog een punt, dat voor u misschien ook belangrijk is. Wij hebben als mens en ook als geest heel vaak de gewoonte om een standpunt te kiezen en dit ten koste van alles te verdedigen. Maar wat wij feitelijk proberen te doen is eigenlijk de tijd te doen stilstaan. Wij moeten ons wel realiseren, dat juist met deze verscherping van gedachtenkracht, deze vergroting van tegenstellingen, elk standpunt dat men streng handhaaft op een gegeven ogenblik tot een breuk, tot een overspanning moet leiden.

Juist in deze dagen is het belangrijk, dat men beseft dat het leven een voortdurend geven en nemen is en dat er tussen deze twee geen verschil in verdienste bestaat. Iets wat ongaarne ontvangen wordt, is even waardeloos als iets wat ongaarne gegeven wordt. En toch hebben deze dingen heel vaak de boventoon. Keer ook hier terug naar de werkelijkheid. Probeer u te realiseren, dat u vandaag moet werken met de mogelijkheden van vandaag. Probeer te beseffen dat alles, wat u tot stand brengt, alleen vandaag geldt, morgen kan het anders zijn. Het is niet onze taak een bouwwerk voor de eeuwen op te richten. Het is onze taak te zorgen, dat er vandaag een dak is, waaronder men kan schuilen.

Ik weet, dat dit laatste velen van u een beetje onwezenlijk toeschijnt. Men zal zeggen. "Ja, dat is een mooie theorie, maar hoe kun je dit als mens verwerklijken?" Zeker niet door vandaag het ene beroep uit te oefenen en morgen het andere. Maar wel — en dat is toch heel belangrijk

— door in dat beroep uw stelling en standpunt, uw mogelijkheden te laten bepalen door wat u vandaag kunt doen, door van die mogelijkheid profijt te trekken en morgen van u niet hetzelfde te eisen.

Ik zal u een eenvoudig voorbeeld geven. Er zijn dagen dat je een brief kunt schrijven, die zo uit de pen vloeit. Er zijn dagen dat bij elke letter de pen schijnt te haken, omdat je de woorden niet aan elkaar weet te rijgen, omdat er ergens iets mankeert. Wanneer je gisteren een goede brief hebt geschreven en vandaag hapert de pen, moet je andere wijze van uitdrukking zoeken, of desnoods een andere bezigheid. Morgen zal die pen misschien weer willen schrijven. Wil ik echter vandaag mijn prestatie van gisteren evenaren, dan zal ik tot de ontdekking komen dat dit niet mogelijk is, maar dat ik mijn krachten heb verspild aan dingen, die waardeloos zijn; en dan heb ik niets. En daar de tegenstellingen steeds scherper worden, is het belangrijk dat je steeds vandáág resultaat hebt.

De werkelijkheid van vandaag is dus een andere dan die van gisteren en die van morgen. Men zou dit voor de mens echter niet kunnen uitdrukken in een tijdsduur. Wanneer ik stel, dat de 24 uren van deze dag anders zijn dan de 24 uren van morgen, dan heb ik wel gelijk, maar voor u zijn er bepaalde zaken, die u kunt overzien tot misschien twee weken verder. Laat ons "vandaag" daarom anders formuleren. Niet in een tijdsindeling, maar in een concreet tijdsbesef.

Vandaag is voor de mens al datgene, wat hij volledig kan overzien en beheersen, ook indien een vervulling of een voltooiing meer vraagt dan één dag in mensentijd. Vandaag kan soms dus ook een uur lang zijn.

Ik geloof, dat de meeste mensen dit nu juist niet zullen kunnen beseffen. Ze kunnen niet begrijpen, dat het nú soms jaren omvat. Jaren, die één geheel zijn en waarin het hele leven één en dezelfde drijfveer, één en dezelfde waarde heeft, maar dat morgen misschien één uur duurt. Als morgen vandaag is geworden, dan willen ze weer zo'n zelfde periode doormaken. Deze stabiliteit is er niet.

Wanneer wij dus onder invloed staan van een kosmische inwerking, zoals nu op aarde het geval is, dan moeten wij rekening ermee houden, dat ons heden zich soms enorm kan comprimeren. Er zijn korte ogenblikken, waarin je onnoemelijk veel kunt doen en presteren en er zijn misschien tijden, waarin je dat niet kunt. Het is onverstandig in deze dagen iets uit te stellen, omdat het morgen misschien beter gaat.

Maar je moet rekening houden met het, overzienbare. En het overzienbare is voor ons heden. Dit heden moeten wij gebruiken tot zijn uiterste mogelijkheden. Het heeft geen zin iets te bouwen voor 10 jaar later. We moeten bouwen voor vandaag. Niet belangrijk is wat wij misschien over 10 jaar denken te zullen hebben gepresteerd. Belangrijk is wat wij vandaag hebben volbracht. En als wij vandaag worden geconfronteerd met een tegenstelling, zoals er zoveel ontstaan in deze dagen, dan is het niet belangrijk dat die tegenstelling misschien eens zal worden opgeheven, maar belangrijk is het, dat wij die tegenstelling vandáág opheffen.

Het heeft weinig zin te streven naar een kosmische harmonie, die alle tijden omvaamt. Eens zult u dat kunnen doen, maar van uit uw menselijk besef is dat niet te doen. En daarom dient u te streven naar de harmonie, die kan worden bereikt op een bepaald ogenblik. U zult niet moeten streven naar de geleerdheid, die over 10 jaar vruchten afwerpt, tenzij u een zuiver omschreven doel hebt en de verwerkelijking daarvan innerlijk als mogelijk gevoelt. Probeer liever met een paar feiten vandaag iets te doen.

De hele wereld ondergaat op het ogenblik trouwens een versnelling. Dat hebt u misschien wel gemerkt. De werkelijkheid van vandaag is niet meer gezapig. Het is alsof de gebeurtenissen eveneens een sneltreinvaart hebben gekregen. En waar in het verleden elk jaar misschien eenmaal een schokkende gebeurtenis voortbracht, kan er nu een periode volgen, waar in elke maand, elke week of misschien zelfs elke twee dagen een schokkende gebeurtenis voorkomt. Het is voor ons zaak ons daardoor niet te laten overrompelen.

Wanneer wij die versnelling van de tijd willen gaan bezien van uit een gezapigheid, waarmee men vroeger iets bouwde voor 100 jaar, dan lopen we vast. Dan kunnen we niets bereiken. U

moet u aanpassen aan het tempo; en kunt u dat tempo niet volhouden, ga dan mee zover als u kunt en stop dan; maar wees snel in uw beslissingen. Heel vaak heeft men geen tweede mogelijkheid meer tot kiezen of tot besluiten.

Vorm uw mening zo gedegen mogelijk, maar vorm haar vooral snel. Anders heeft uw mening geen zin en waarde meer.

Wanneer u voornemens maakt, maak ze snel, maar spreidt ze niet uit over een periode verder dan één die door u in dit verband kan worden overzien.

U ziet dus, dat er nog wel het een en ander is te zeggen over vandaag. Maar er zijn helaas ook nog andere en misschien wat ingewikkelder punten.

Een reeks kosmische golven treedt regelmatig in het AI op. Wij kunnen zeggen dat de invloeden, die deze wereld op dit ogenblik beroeren, in het AI voortdurend feitelijk bestaan. De delen van dit AI, die daardoor worden beroerd, wijzigen zich, omdat de krachten zich t.o.v. dit AI verplaatsen en het AI zelf in beweging is. Als we weten, dat er een vaste volgorde van golven bestaat, is het nog niet mogelijk om te zeggen hoe groot de invloed feitelijk zal zijn voor een wereld, omdat de juiste verhouding (invalshoek en baanversnelling van een wereld t.o.v. een kracht en van een kracht t.o.v. een wereld) nooit geheel vaststaat.

De fluctuaties in de kracht zijn regelmatig in het AI der krachten. De beweging van de wereld is regelmatig in het materiële heelal. Beide bestaan gelijktijdig, beide beroeren elkaar en kunnen onderling een wisselwerking vertonen, maar zij gehoorzamen aan andere wetten. Er bestaat voor hen geen gelijkheid in tijd.

Vele begrippen zijn relatief. Daarom moeten wij ons bij een benadering van dergelijke krachten altijd weer afvragen: Wat zijn zij nu? En dan is dat nú altijd hard. Want wij mogen stellen, dat de beperkte menselijke denkwijze, die loopt vanaf de geboorte tot de dood, niet in overeenstemming is met de levenswaarden, zoals die door het gehele AI gekend en in de kosmos bekend zijn.

Een beoordeling van uit een andere wereld, van uit een andere kracht, zal nimmer gebonden zijn aan uw begrippen van goed en kwaad, van aanvaardbaar en niet-aanvaardbaar maar zal voortvloeien uit de beoordeling, die er in die andere wereld bestaat. Dan is het in deze tijd dus ook belangrijk ons af te vragen, welke beoordeling van mogelijkheden en feiten er bestaat in die wereld, waarmee de uwe op het ogenblik in contact is. En ook dit behoort wel degelijk tot de werkelijkheid van vandaag.

Dan moet ik nu stellen: de invloeden, die deze wereld reeds hebben beroerd, nu beroeren en nog zullen beroeren, behoren alle tot één en dezelfde groot-Orde. Zij zijn hoofdzakelijk geestelijke energie of levensenergie, die bepaalde frequentie-gebieden in het bijzonder beïnvloeden.

In al deze beïnvloedingen echter bestaat er geen menselijk oordeel of menselijk gevoelsargument. Er is een emotie, maar de emotie is niet gericht op het in stand houden van de mens in een bepaalde vorm of van een waardevol iets in een bepaalde vorm. Het is het verenigen van alle dingen — desnoods vormloos — met het geheel. En het is deze drijfveer, die voert tot veel wat hardheid, wreedheid, onverantwoordelijkheid lijkt. Want als een mens dit alles had mogen regelen, dan zou het er in de wereld ongetwijfeld veel mooier en gezelliger toegaan. Er staat echter tegenover, dat er dan veel minder zou worden uitgericht.

Wij moeten dan ook begrijpen, dat een gevoel voor rechtvaardigheid zoals een mens dit kent, in die andere wereld niet bestaat. Er bestaat daar een begrip van evenwicht. En wanneer iets, wat voor u misdadig is, evenwichtig blijkt te zijn, zal het van uit die andere wereld als goed, als aanvaardbaar worden benaderd. Uw beste en edelste streven, dat tot onevenwichtigheden voort echter, zal van uit die andere wereld worden gezien als iets slechts; en dat wil dus zeggen, dat die kracht daarop ook volgens dit oordeel en niet volgens uw opvattingen inwerkt.

Wij zien dat het begrip leven en dood zelfs niet bestaat. De overgangsvormen, die wij kennen in onze levenscyclus van mens tot mens, van geest tot geest van andere groot-Orde en misschien terug tot mensen weer verder, bestaan daar niet. Men ziet daar het geheel als

continu. Bij wijze van spreken als het uitzaaien van graan tot het oogsten en dorsen toe. Het is één geheel, het is één gewas. Daardoor wordt er ook t.o.v. leeftijd, instelling e.d. nooit een onderscheid gemaakt, want de werkelijke waarden, die er in u bestaan zullen blijven voortbestaan, ongeacht in welke sfeer of wereld u zich bevindt. En zelfs bij een hernieuwde incarnatie zult u die behouden. Het is dus duidelijk, dat het een normaal groeiproces is.

Voor u zijn belangen over het algemeen gebonden aan een zekere vorm van gelijk hebben. U moet weten, dat u gerechtvaardigd bent, dat u zeker bent, enz. In de andere wereld — dat wil dus zeggen, de wereld waartoe deze krachten behoren, die ook worden gebruikt door krachten uit uw eigen wereld om hun doeleinden te bereiken — is men echter helemaal niet meer gebonden aan een vorm. Wanneer er tien politieke partijen dan zegt die kracht niet: "Deze partij is goed en die is ondemocratisch en gene is anders." Ze zegt eenvoudig: "Het is allemaal politiek en daarom w voor mij allemaal onbelangrijk. Want voor mij is alleen belangrijk wat men bereikt en de werkelijke, onvervalste gedachte die er in de mens reëel leeft." Woorden zijn voor die van weinig belang. Gedachten en daden, waarin de mens zich werkelijk uitdrukt zoveel te meer.

Dit alles speelt een rol in de wijze, waarop die invloeden u wereld beroeren. Wij moeten dus (en deze woorden helaas in deze lezing heel veel voor) als mens leren die kracht te aanvaarden, zonder onze mening daaraan te verbinden. Op het ogenblik dat ons streven er één is van eenheid, van harmonie en van evenwichtigheid, zullen wij overeenstemming zijn met die kracht. Op het ogenblik dat, wij onze eigen mening daaraan verbinden, zullen wij er waarschijnlijk mee in strijd komen.

Laat ons dan uitgaan van het standpunt, dat alle denken moet worden teruggebracht tot datgene, wat wij in onszelf als juist, als goed, als zeker gevoelen. Dat al ons handelen een directe, een onmiddellijke uitdrukking van onze persoonlijkheid en onze gevoelens. moet zijn. Al wat aan niet beantwoordt, zal sterke veranderingen ondergaan, die wij niet kunnen voorzien en dientengevolge oorzaak-en-gevolg-werkingen veroorzaken. Wij scheppen dus door onze onoprechtheid, door ons niet willen erkennen wat wij werkelijk geloven, denken of hopen, door niet te durven leven wat wij werkelijk zouden willen leven een negatieve inwerking en op onszelf, die uit een menselijk standpunt althans een vernietiging kan zijn.

Er is natuurlijk niet alleen iets negatiefs aan die waarden verbonden. Want harmonie (dat wil dus zeggen: een versmelting van begrip, van streven, al is het alleen maar een ogenblik van volledige aanvaarding van een wereld of zelfs van het onbekende) is voor die andere werelden het doel van het leven. Op het ogenblik, dat wij een dergelijk moment kennen, zullen wij er zeker van kunnen zijn dat die krachten ons steunen; dat zij voor ons positief zijn geworden. Wat wij misschien vreugde noemen, is in feite toestand van aanvaarding, van tevredenheid. Een vreugde die hieruit voortkomt is positief. Hoe vreugdiger wij leven, denken en zijn, des te sterker die krachten zullen optreden en helpen.

U weet alleen, dat dit vaak genoeg werd besproken. We hebben het nu nog eens opnieuw geformuleerd. En er zijn enkele punten bij, die in het daglicht van de voorgaande onderwerpen misschien duidelijker worden en niet meer dat eigenaardige mystieke avond-aspect hebben van iets, dat in een schemering van erkenning verkeert. Maar alles, wat is gezegd, is juist. Het is deze tijd; en het is de werkelijkheid van deze tijd. Wij moeten onze werkelijkheid zoveel mogelijk in overeenstemming brengen met de werkelijkheid van onze tijd. Het is niet mogelijk voor jezelf iets te handhaven Wees dan ook niet zo dwaas om dit te willen doen.

Er blijft echter één wereld over, waarin u volledig vrij kunt scheppen: dat is de wereld van de gedachte: U kunt zich een wereld fantaseren die geheel aansluit bij uw beleven en uw mogelijkheden. U moogt dagdromen, geloof me, indien uw verborgen droom, dagdroom of wensdroom maar iets is in overeenstemming is met uw wezen, met uw persoonlijkheid. Want dan kan die gedachte een positieve waarde zijn en is zij belangrijker dan de mooiste theorie.

Deze invloeden gaan voorbij. Maar dat, wat u in deze dagen vormt, is blijvend. Een invloed, als de werking, die de wereld op het ogenblik beroert wijzigt iets in u. Hoe, dat ligt aan uzelf. U kunt echter niet uzelf gelijk blijven. Zorg ervoor, dat u in deze dagen die wijzigingen zodanig

aanbrengt, dat u zo positief mogelijk wordt; dat u dus meer groeit naar uw eigen ideaal van goed zijn, van gelukkig zijn, van Godserkenning.

Handel in deze dagen altijd weer volgens het doel, dat u in dat ogenblik erkent. Want de invloed kan ook uw denken veranderen. De beïnvloedingen van de gedachten uit de wereld, uit de omgeving, kunnen uw denkbeelden en uw idealen veranderen. Maar dat is niet belangrijk. Belangrijk is, dat u oprecht en overtuigd bent in al wat u doet, in al wat u denkt, in al wat u droomt. De droom, die wij vandaag bouwen, is de wereld of — zo u wilt — de aftakking van de werkelijkheid, die wij voor morgen kiezen.

Dit gaat niet alleen maar over de belevingen tijdens dit stoffelijk bestaan. Het betekent ook, dat wij in die richting zullen verdergaan in de sferen. Het houdt in dat deze vorming van ons wezen, die zo ontstaan is, bij eventuele reïncarnatie onze incarnatie-keuze en mogelijkheden zal bepalen. Zoals er eens onbekende krachten zijn geweest, die richting hebben gegeven aan de mens, die hem a.h.w. hebben gedwongen in een bepaalde richting, tot hij eindelijk in staat was om voor zichzelf te kiezen, maar met een momentum dat hij niet kon vernietigen, zo geven deze invloeden hernieuwd een zeker momentum.

De mens is niet volledig vrij. De werkelijkheid van vandaag en van alle tijden is, dat u een zekere mogelijkheid hebt binnen de weg die de uwe is, maar dat er steeds weer kosmische werkingen, invloeden en contacten zijn, die u voortstuwen in een richting, of ge die wenst of niet. En alleen door van die invloeden gebruik te maken om met een terzijde stellen van het oude het nieuwe vorm te geven, kunt ge meer uzelf worden; kunt ge meer bewust worden door het optreden van die invloed.

Ik wil dit onderwerp afronden en besluiten met een korte aanhaling uit een paar lessen, die wij over een soortgelijk onderwerp hebben gekregen.

Er is geen kracht en geen meester, die kan ingaan tegen bepaalde wetten van de kosmos, de bepaalde cycli die optreden, de harmonische mogelijkheden, die daarin bestaan. Dus zullen wij gebruik maken van de mogelijkheden, die wij erkennen en zullen wij de krachten, waarover wij nu beschikken aanwenden, opdat hetgeen wij erkennen als het juiste: de perfecte eenheid van bewustzijn in geheel de mensheid allereerst worde bereikt.

De krachten, die tot de mens gaan, zijn een spiegel waarin hij zichzelf ziet. Hij draagt in zich vele schrikbeelden en demonen . Hij zal deze moeten overwinnen. Want slechts wie zijn angsten en schrikbeelden overwint, kan vrijelijk verdergaan. Deze tijd schept daartoe de mogelijkheid. Wie vlucht voor de in hem levende duistere dingen, ze niet durft erkennen voor wat ze zijn, is een dwaas die wordt meegesleurd door de vloed der tijden, en die behept met zijn angsten in een wereld komt te staan, waarin het moeilijk zal zijn hem binnen deze cyclus te helpen.

Alle krachten uit stof en geest moeten gericht zijn op harmonie. Deze harmonie zal worden opgebouwd met alle beschikbare middelen. Zij zal worden afgedwongen daar, waar zij niet vrijwillig wordt gegeven, opdat het begrip van harmonisch leven en zijn uit de theorie, uit de occulte frase, in de werkelijkheid treedt. Want, eerst de mens, die in zijn leven harmonisch is, kan zijn geestelijke mogelijkheden ontplooiën en beantwoorden aan de eisen, die — naar wij menen — de huidig lopende cyclus en de voltooiing van dit wortelras vergen.

Deze verklaringen zijn met vele andere afgelegd door Meesters van de Broederschap, door Krachten van licht. Wij hebben ons genoopt gezien ons programma in deze maand daaraan aan te passen. Wij doen dit, opdat u in staat zult zijn te begrijpen wat er eigenlijk aan de hand is. Waarom sommige dingen zo eigenaardig verlopen. Waarom er bepaalde verwarringen voor u bestaan. En waarom u soms tot besluiten moet komen zonder dit te willen.

Wij hopen dat deze lessen — ook de les, die u vanavond hebt gekregen — u in staat zullen stellen om de werkelijkheid van uw eigen wezen zowel als die van de wereld meer te benaderen.

DE PSYCHOLOGISCHE ACHTERGROND VAN DE MENS ONDER INVLOED DER STRALING.

Er is in de laatste jaren veel gesproken over stralingen, die, de wereld bereiken. Daarnaast wordt u steeds weer geleerd, dat er bepaalde stralingen en uitstralingen bestaan. Het zal u duidelijk zijn dat deze op zichzelf niet waargenomen verschijnselen in de mens bepaalde psychologische werkingen en verandering tot stand brengen. In een poging om een — zij het summier — overzicht te geven van de verschillende werkingen en mogelijkheden wil ik dan allereerst de aandacht vestigen op het z.g. licht.

In het z.g. licht, dat wij in verschillende vormen en kleuren kennen (onderscheiden dus in verschillende trillingen) komen elementen voor, die een beroep doen niet alleen op zekere geestelijke eigenschappen van de mens, maar tevens stimulerend kunnen werken op een deel van zijn lichaam.

Wij komen daarbij tot de eigenaardige conclusie, dat violet licht (een straling van zeer hoge orde) bij zeer vele mensen een zeker verlies van werkelijkheidszin ten gevolge heeft. Wanneer deze invloed de mens bereikt, wordt hij nl. geconfronteerd meteen oneindigheid, die hij zelf moeilijk kan bevatten. Dit onbekende wordt door hem dan gerationaliseerd tot een ontmoeting met goden e.d. Heeft hij echter deze rationalisatie tot stand gebracht, dan kan hij nog de emotionele inhoud, die deze beleving voor hem heeft, niet verwerken. Wanneer hij zijn eigen wereld beschouwt, is ze zo weinig in overeenstemming met de beleving die hij kent, met datgene wat hij nastreeft, dat hij zich ongemerkt tracht te verwijderen van deze realiteit.

Psychologisch gezien hebben wij in vele gevallen hier te maken met een zekere scheiding in de persoonlijkheid. Een deel van het "ik" blijft zich bezighouden met de normale dingen van de wereld, een groter deel van het "ik" trekt zich terug en wil die wereld niet kennen. Resultaat: onevenwichtigheid in de persoonlijkheid, daarnaast een vaak ontstellend gebrek aan werkelijkheidszin, dat zich echter voornamelijk in de grotere lijnen van het leven openbaart. Wat de kleine feiten betreft, zien wij vaak een bijzondere handigheid, een bijzondere interesse en ook wel een bijzonder snel verwerklijken van voornemens, een snel realiseren van standpunten.

Het zal u duidelijk zijn, dat een dergelijke straling haar grootste invloed altijd moet hebben op degenen, die ermee verwant zijn. Maar op zichzelf wekt zij een reflex in de hersenen en wel voornamelijk in die delen waar het herinneringsvermogen een rol speelt: het onderbewustzijn.

Zo zien wij onder deze inwerking vele onderbewuste invloeden op de voorgrond komen met de voorschreven resultaten.

Het blauwe licht is verwant aan het violette licht, maar het verschilt in wezen daarvan toch enigszins. Het is nl. feitelijk het AI, dat het blauwe licht ons brengt, doet ons in zijn structuur denken aan een bijzonder fraai en betrekkelijk ingewikkeld kristal; maar er zijn vaste lijnen. De mens, die hier zoekt, zal een zekere overeenkomst ontdekken tussen zijn kosmische beleving en datgene, wat zijn eigen wereld kent. Zijn wanhopig streven wordt nu om aan de hand van materiële kennis een opbouw tot stand te brengen, die aan de kosmische gelijk is. Wat hij niet beseft, is dat de evenwichtigheid van de kosmische structuur door de stoffelijke kennis niet kan worden geëvenaard.

Wij krijgen hier dan te maken met de zoeker, de studerende, die zijn gehele leven lessen, lessen en nog eens lessen verwerkt en tenslotte tot weinig of geen resultaat komt. Wij krijgen daarnaast te maken met de mens, die leert zichzelf te beperken in zijn zoeken naar kennis, maar binnen die beperking voor zich een samenhangend geheel opbouwt. In dit kleine, maar samenhangend deel van kennis vindt hij een voldoende gelijkheid met de kosmos om van daaruit de kosmos te benaderen. Deze benadering vindt dan intuïtief plaats. Hier worden naast de frontale hersenlobben, die voornamelijk door de violette straling worden beïnvloed, dus ook de grote hersenen als geheel beïnvloed, waarbij de nadruk bij velen vooral ligt op het visueel centrum, zodat er vaak sprake is van visioenen of visioen-dromen.

Krijgen wij te doen met b.v. het gouden licht, dan hebben wij te maken met iets, dat levenskracht is. Levenskracht omvat niet slechts het denken van de mens. In vele gevallen

kan dit denken op zichzelf haast onberoerd blijven. Eerder is het een hunkeren naar vitaliteit en naar harmonie in het gehele lichaam; en komt vaak tot uiting b.v. in vormen van zon-aanbidding en zonnecultuur, in vormen van zich afzonderen van de gemeenschap om een voor het "ik" harmonische leefwijze te vinden. Gebeurt dit, dan ontstaat er door de rationalisatie een verwerping van de wereld, die deze innerlijk aangevoelde levenskracht in haar overbrenging, in haar waarde niet kan aanvaarden. Dit meerwaardigheidsgevoel schept onevenwichtigheden; en in dit geval kan het gouden licht dus leiden tot een ziekelijk accent op bepaalde stoffelijke of geestelijke aspecten, die met een buitengewone energie worden nagestreefd.

De mens is daarin echter niet gelukkig, omdat hij dit beperkte doel niet kan verwezenlijken. Slechts wanneer hij zich persoonlijk volledig uitdrukt en de levenskracht in zijn denken en in zijn lichaam gelijkelijk kan aanvaarden, als hij deze ook gelijkelijk van zich kan doen uitgaan, vindt hij een voldoende harmonie met het gouden licht zelf om de mogelijkheden ervan voor zichzelf te kunnen realiseren; eerst geestelijk, later voor een deel ook mentaal.

Geloof speelt in dit geval vaak een grote rol; en in alle geloofswaarden vinden wij dan ook een deel terug van dit gouden licht. Zodra het gouden licht als invloed de gehele wereld gaat beroeren, bereikt het daar een in toenemende mate zich van elkander afscheiden. Want de vitaliteit van de mens wordt meestal op een enkel doel gericht, hetzij dat het een bereiken is van een materiële welstand, hetzij het bereiken van een bepaalde positie, van macht of zelfs van geestelijke kracht en wijsheid.

Het gouden licht op zichzelf brengt leven, maar schept voor degenen, die het niet juist aanvaarden, zeer grote innerlijke spanningen en daarmee op den duur in de wereld gelijke spanningen.

Zoeken wij naar de achtergrond van krachten, die niet met dit licht — waarvan ik enkele voorbeelden citeerde — verwant zijn, dan worden wij geconfronteerd met de kracht, die op het ogenblik werkzaam is. Zij kan niet meer worden uitgedrukt als licht, maar is in vergelijking daarmee een hoog-trillend magnetisch veld. U zult dus begrijpen, dat deze vergelijking hier alleen wordt gebruikt om de verhouding enigszins duidelijk te maken, zonder dat dit een feit is.

Zo weinig als licht werkelijk met uw licht overeenstemt, even zo weinig stemt deze kracht overeen met een trillend magnetisch veld. Zo'n veld echter heeft de eigenaardigheid, dat het vooral de fijnere materie rond zich groepeerd en in een zekere vaste vorm brengt. Het houdt dus ook in, dat er een verdichting — hetzij plaatselijk, hetzij zelfs geheel verspreid over een grotere wereld — van b.v. astrale materie ontstaat.

Het resultaat is, dat de menselijke gedachte in dit astraal een vorm krijgt; en deze astrale vorm weerkaatst de invloed naar de mens. Maar de energie van het magnetisch veld (de eigen vibratie daarvan) vergroot de invloed.

Voor de mens is dit gelijk aan een voortdurend herhalen van zijn gedachten, zijn verwachtingen en hoop. Maar zo sterk, dat hij de klank ervan niet meer kan verstaan en door de dreuning ergens vaag wordt herinnerd aan zichzelf. Zoals een mens op een versterkte weergave van zijn eigen woorden over het algemeen met enige vertraging reageert door niet meer te kunnen denken en spreken, zo zal menig mens door deze invloed verward raken. Want ofschoon hij wordt geconfronteerd met zichzelf, herkent hij dit niet meer. De samenhang tussen zijn denken en handelen gaat vaak verloren. Zodra dit het geval is, bevindt hij zich in een wereld vol gevaren en dreigingen en zal hij zich — ofschoon hijzelf de oorzaak is — vaak vervolgd menen, hetzij door de mensen of door een andere kracht. Dit kan vormen aannemen, welke die van godsdienstwaanzin en vervolgingswaanzin bedenkelijk nabij komen.

Aan de andere kant echter worden ook de positieve elementen van de mens voortdurend versterkt; en dit wil zeggen dat een eenmaal geformuleerde gedachte of handeling, hoofdzakelijk weerkaatst uit de astrale sfeer, een bevestiging vormt. Waar de mens in zijn niet-harmonisch zijn dus wordt geconfronteerd met een voor hem verwarrende bevestiging van zijn wezen, wordt hij bij een positief denken en handelen geconfronteerd met een verwerkelijking van zijn gedachten, begeerten en behoeften. Zijn wezen komt tot een

vollediger ontplooiing, omdat het hem toeschijnt dat hinderpalen wegvalt ofwel — wat ook voorkomt — dat hij wordt geleid en geholpen. In deze toestand bereikt hij een zekerheid, die, het hem mogelijk maakt daar te gaan, waar anderen aarzelen te treden. Hij kan risico's nemen, die een ander niet kan nemen. Hij kan voor zich beelden vormen, die voor een ander onmogelijk lijken. En hij kan in een onorthodoxe benadering van de wereld en haar problemen enorm veel bereiken, wat altijd onmogelijk werd geacht. U ziet dus, dat die invloed de versterking van de gedachte en de weerkaatsing ervan het menselijk leven aanmerkelijk kunnen beïnvloeden.

Dan zijn er nog de z.g. geestelijke stralingen, die over het algemeen van grotere of minder grote entiteiten worden uitgezonden. Hiervan kan worden gezegd, dat zij — ontstaan in een persoonlijkheid, over het algemeen een conglomeraat van verschillende erkenningen plus noodzaken — een breking is van het scheppend Licht. Naar gelang van de persoonlijkheid kunnen daarin dus ook de elementen liggen van levenskracht, van bepaalde energie, van een suggestieve waarde en van al datgene, wat verder hoofdzakelijk is, tot kennis toe.

De mens, die deze invloed ondergaat en haar niet verstaat, meent ook weer voortdurend een schaduw naast zich te zien. Zijn eigen denken wordt vergezeld door een denken, dat enigszins anders is geformuleerd.

De overweging brengt hem vaak tot daadloosheid; de daadloosheid tot een zekere rusteloosheid, tot een neiging om de wereld alles te wijten — dat is heel typisch, dat komt heel vaak voor. En hiermede ook weer de neiging om ergens te vluchten voor een onvolkomenheid, die men niet zonder meer aan de wereld kan wijten.

Ziekten komen op deze wijze vaak tot stand. Het is niet een begeerte van de invloed om dit te doen, maar zolang een invloed optreedt voor een bepaalde mens, zal deze — wanneer hij daarmee niet één kan worden, dus niet harmonisch — willen vluchten voor de verantwoordelijkheid, die hij daarin erkent en die hij voor zichzelf niet wil aanvaarden. Ziekte, lichte vormen van zenuwziekte e.d. komen hier vaak uit voort.

Het is onmogelijk om de verschillende soorten straling, ook de verschillende velden die er bestaan, op te sommen. Uit het voorgaande zal u echter duidelijk zijn geworden, dat in feite de invloed zelf nimmer positief of negatief is. Het is de reactie van de mens daarop die bepalend is. Voor de mens zelf zal dus — ongeacht door welke kracht hij wordt beroerd — de vraag rijzen, hoe hij deze kracht op harmonische wijze kan verwerken.

Nu wordt deze term vaak gebruikt, maar slechts weinigen weten wat met "harmonisch verwerken feitelijk wordt bedoeld. Wanneer ik energie heb, dan zal ik die moeten gebruiken op een wijze, die voor mij genoeg, vreugde betekent; dus een directe aanvaarding en beleving verschaft. Ik zal daarnaast die energie zo moeten gebruiken, dat zij niet direct in strijd is met de kracht die haar voortbrengt. En dit impliceert, dat de kracht die ons beroert moet worden gezien als inspirator.

Er drukt zich op ons een bepaald beeld af. Soms is dat een ideaal beeld een van "zo zou het moeten zijn". Onze wereld is daarmee dan in strijd. Nu kunnen wij natuurlijk de wereld gaan verwijten, dat zij niet beantwoordt aan ons ideaal-beeld. Wij kunnen ook trachten — voor zover het onszelf betreft tenminste — aan het ideaal te beantwoorden. Zodra wij dit doen, zijn wij in harmonie met deze kracht; en dit betekent voor ons een positieve inwerking, waardoor wij zelfvertrouwen gewinnen, een beter begrip voor onszelf en onze mogelijkheden en vooral ook een neiging tot grotere eerlijkheid zowel tegenover onszelf als in onze handelingen tegenover de wereld als geheel.

Wanneer wij die positieve inwerking tot uitdrukking hebben gebracht, moeten wij nog meer middelen zoeken om een werkzame harmonie te bereiken. Het is als mens praktisch onmogelijk om de geaardheid van een bepaalde straling of van een veld aan te voelen. Maar wij weten wel, dat er in ons een zekere toestand ontstaat. Of die toestand te danken is aan geestelijke inwerking, dan wel aan andere omstandigheden, blijft vaak onzeker. Daar echter harmonie met onszelf even belangrijk is als harmonie met stralingen en krachten, mogen wij stellen, dat de mens steeds moet afgaan op datgene, wat hem beheerst; en dat hij dit alleen behoeft te doen zolang als deze beheersing inderdaad optreedt.

Zolang een denkbeeld bij u voortbestaat, is het belangrijk dat u naar een harmonische oplossing zoekt. Is het denkbeeld verdwenen, dan heeft de harmonische oplossing, die u misschien reeds had gevonden, geen verdere betekenis of waarde. Wij moeten wachten op het volgend moment van beroering en dan daarmee weer een werkzame harmonie vinden; dus een uitdrukking van de kracht, die ons beroert plus een uitdrukking van ons eigen bewustzijn en wezen binnen deze kracht.

Men zal zich afvragen, hoe men zich nu deze stralingen en werkingen moet voorstellen. Het is zeer moeilijk daarvan in een eenvoudige lezing redelijk tekst en uitleg te geven,. Misschien is het het eenvoudigst als ik u dit vertel:

Zoals u weet, bestaat er tussen de kleinste deeltjes van een atoom een ruimte. Die ruimte is ledig; er is het niet. In dit niet echter treedt de spanning op tussen deze deeltjes. Nu kan er een ogenblik komen. dat de geaardheid van het samenstel van de deeltjes van een atoom niet meer wordt bepaald door de delen zelf maar door de spanningsverhouding die er tussen hen bestaat. Het atoom heeft daardoor een vaste geaardheid, deze geaardheid verandert niet. Je kunt een waterstofatoom hebben. Maar als het eenmaal is gevormd, dan blijft het zichzelf. Wanneer er een deeltje wegvalt, wordt er onmiddellijk één aangetrokken. Wanneer er een deeltje binnentreedt, wordt er onmiddellijk één afgestoten, Het is dus uiterlijkheid die bepaalt, maar het veld dat bestaat. Dit veld is van uit menselijk standpunt uit niets. Het kan alleen worden geformuleerd als zijnde gelegen in de delen; het neutron, het proton aan de ene kant, aan de andere kant misschien het elektron. Al deze formuleringen echter nemen het feit niet weg, dat de verhouding — dus het bestaande veld (het niet) — belangrijker is dan de uiting; en dat de geuite vorm van deze veldmatrix afkomstig is en niet omgekeerd.

Zo zou men kunnen zeggen, dat de stralingen waarover wij spreken als "licht" (één van de zeven Stralen), dus de invloeden die deze wereld benaderen of doorkruisen, in feite een deel zijn van het niet, voor zover het de mens betreft. Het is een matrix (een moeder-vorm), die tot stand is gekomen in het begin van dit heelal. Sommigen zouden zeggen: in het begin van de oerexplosie. Vanaf dat ogenblik hebben die velden dus de verhouding geregeld tussen de sterren, de planeten, ja, zelfs de wijze, waarop zwevende lichamen in bepaalde stelsels worden opgenomen of uitgestoten, worden erdoor bepaald. Verder de eigen wentelingsnelheid en vorm van een sterrennevel en de verhouding tot andere sterren. Dat deze velden dus in vele verschillende frequenties en graden van belangrijkheid bestaan, zult u misschien ook weer begrijpen. Want zoveel structuurvormen als er in het Al denkbaar zijn, zoveel verschillende velden bestaan er.

Voor de mens echter, zijn alleen die velden van belang, welke voor hem hetzij geestelijk, het zij lichamenlijk een directe beïnvloeding veroorzaken. In de meeste gevallen is het menselijk denken zover ontwikkeld, dat het zich met elke beleving associeert en bezighoudt, zodat in de praktijk het denkvermogen van de mens door praktisch elke straling die hem maar beroert ook wordt getroffen.

Het getroffen worden door dit "niet" betekent voor de mens een concretiseren van deze spanning, want hij is nu binnen een stelsel, waarin hij zijn eigen plaats moet kiezen. Is deze plaats goed gekozen — dat wil dus niet zeggen dat ze vast is, maar alleen dat ze in de veldverhouding geen storing betekent — dan zal dit veld a.h.w. de mens doortrillen. Alles, wat in zijn wezen daarop reageert, wordt mede in vibratie gebracht en zal daardoor eigenschappen verkrijgen, die het normaal niet heeft. Zoals een trillend kristal b.v. golflengten kan bepalen, terwijl een in rust zijnd kristal dit niet kan. Dat geldt niet voor alle kristallen, maar slechts voor sommige.

Een mens, die op deze wijze zelf a.h.w. is gaan vibreren binnen dit veld en een onjuiste plaats heeft ingenomen, wordt naar een plaats gestuwd, die hij voor zich niet wenst. De psychologische gevolgen daarvan zijn u duidelijk. Het is een geleid worden voor enkelen, maar voor velen is het een gedreven, een gejaagd of een achtervolgd worden. Heeft men de juiste plaats gekozen of zoekt men bewust die juiste plaats, dan zal het deel-zijn van die kracht betekenen, dat zij op een gegeven ogenblik het gehele wezen beheerst en door dit wezen tot uitdrukking komt.

Wanneer ik een supersonische trilling neem en ik richt deze op een stuk materiaal, dan kan als gevolg daarvan in dit materiaal een harmonische trilling ontstaan, die hoorbaar wordt. Het oorspronkelijk onhoorbare geluid wordt getransformeerd tot een hoorbaar geluid. Op deze wijze transformeert de mens dus eigenlijk deze kosmische toestanden, deze structuur van wat men het "niet" zou kunnen noemen tot een menselijke reactie, tot een reactie in een bepaalde sfeer, tot een erkennen of een actie in een wereld.

Hiermede heb ik getracht om althans oppervlakkig een schets te geven van datgene, wat in uw leven optreedt. Het zal voor velen moeilijk zijn dit te aanvaarden. In de eerste plaats kan men zich geen actief "niets" voorstellen. Toch kan dit "niets" wel degelijk actief zijn. De actie ligt echter in een zodanig verschillende belevingswereld en op een ander vlak van zijn, omvat toestanden van energie die voor de mens niet denkbaar zijn, dat een formulering eenvoudig onmogelijk is en ook niet zintuiglijk of door middel van ter beschikking staande wetenschappelijke instrumenten kenbaar. Het resultaat is dat het voor de mens "het niets" is.

Wanneer er een uit antimaterie gevormd heelal zou zijn (dus materie die een lading heeft tegengesteld aan de materie die u kent — er bestaan daarvan inderdaad sterren, zelfs in dit heelal), dan zou het nimmer mogelijk zijn om zo'n wereld te betreden, of mensen die daar leven te ontmoeten in de stof. Maar u zou wel één ding gemeen hebben, en dat is de gedachtevorm. De gedachtevorm kan worden tot gedachten-emissie Het telepathisch contact is wel mogelijk. Een stoffelijke vaststelling van de juistheid van het telepathisch ontvangene is echter niet mogelijk.

In een soortelijke toestand bevindt u zich t.o.v. deze straling. Zelfs de wereld van de geest, die heel wat dichterbij de materie ligt is op het ogenblik voor de mens nog niet kenbaar, ofschoon technisch zowel als ook door geestelijke ontwikkeling het punt in de historie wordt genaderd, waarop de geest dus weer actief deel kan gaan uitmaken van de mensheid als geheel.

Zo staat u ervoor. Wanneer u mij vraagt: Wat is de grootste psychologische werking van al deze krachten tezamen? Dan zou ik zeggen: In de mens het verlangen naar of de angst voor het onbekende. het is de niet-rationele factor die optreedt. Een factor, die voor sommigen via de rationalisatie: "het is God of het is de geest, die mij beweegt." kan worden gemaakt tot iets wat buitengewoon interessant en belangrijk is; voor anderen echter een gevoel van onwerkelijkheid met zich brengt en gevoel van afschuw voor al datgene wat hen van hun veronderstelde werkelijkheid verwijdert. Men zou dus kunnen zeggen, dat de begeerte a.h.w. naar het grote avontuur of de angst ervoor en het zoeken naar zekerheid de eerste inwerkingen zijn, die in de psychologie kenbaar worden.

Ik meen, vrienden, dat ik met deze korte behandeling voor vanavond mag volstaan. Ik wil nu eindigen met deze overweging:

Wanneer ik spreek van werkelijkheid, dan spreek ik van mijn gedachten. Want het is mijn denken, waardoor ik beleef; al het andere is de vorm, waarin de beleving der gedachten voor mij duidelijk wordt. Zo ben ik in mijzelf een Al.

En zou ik sterven, zou mijn bewustzijn weggevaagd zijn, er zou geen ster meer zijn en geen Al, geen God. Alleen het "niet" bestaat, dat nog meer is dan niets, Daarom moet ik met mijn gedachten zelve bouwen aan een wereld, waarin ik leven kan.

Mijn wereld heeft een brandpunt nodig. Dit brandpunt moet steeds gelegen zijn in de wereld boven mij. Of ik het God noem, of de geest, of een meester, is niet belangrijk. Ik moet een brandpunt hebben voor mijn geestelijk denken; en ik moet een uitdrukking hebben van datgene, wat ik geloof in de materie, Want slechts tussen de tegenstellingen wordt iets kenbaar.

Wie gelooft, dat zijn geloof niet leeft, kan nimmer weten wat waar is in zijn geloof en wat er krachtig in is.

Wie iets beleeft en daarin geen hogere bedoeling ziet, gaat eveneens ten gronde, want het verschijnsel verliest zijn betekenis. Gradaties zijn niet mogelijk. En zijn bewustzijn sterft nog tijdens het gebeuren door al wat het met zich mee brengt.

© Orde der Verdraagzamen

Sleutels jaargang 9 – 1963- 1964 - cursus 2 – Aanpassing aan de werkelijkheid

Les 3 – De werkelijkheid van deze tijd

Laat ons trachten bewust te zijn. Ons leven moet zich afspelen tussen de gedachte en het punt, dat voor het lichtende, het juiste is, de materie, waarin wij dat lichtende uiten op onze wijze.

Licht en duister zijn wij. Kracht en krachteloosheid. Leven en dood zijn beide deel van ons wezen. Want slechts daartussen ligt het erkennen.

En hoe zullen wij, die met onze gedachten beleving en wereld voor onszelf vormen, zonder erkenning ooit de werkelijkheid kunnen benaderen, die niet gebonden is aan ons wezen, maar uit en voor zichzelf bestaat, regerende het Al, waaruit wij zijn ontstaan?

Laat ons bewustzijn. Laat ons uit de tegenstellingen het bereik van ons eigen wezen vinden.

Laat ons de kracht van ons wezen meten. En, laat ons in overdenking en beleving uiten wat voor ons het belangrijkste is: het leven, het staan, waarin wij hunkeren naar de oneindigheid.

VIERDE LES - INVLOEDEN EN SFEREN.

Als u hier op aarde hoort dat er nogal veel invloeden van buitenaf (uit de kosmos) uw aarde beroeren en dat dit vele invloeden en inwerkingen teweeg zal brengen, dan vergeet u over het algemeen u daarbij te realiseren dat dit niet alleen kan gelden voor uw eigen wereld. Het geldt voor alles, wat nog met de aarde is verbonden. Daarom wil ik vanavond trachten u iets duidelijk te maken over die sferen en de invloeden ervan niet alleen op de aarde maar juist in al die gebieden, welke met de aarde zo onmiddellijk verwant zijn.

Wanneer u overgaat, leeft u nog voortdurend met een bewustzijn, dat is gevormd door een leven op aarde. En zelfs wanneer u de vormwerelden gaat verlaten, zal uw eigen activiteit en uw mogelijkheid van werken nog voor een groot gedeelte door de aarde, dus door de wereld worden bepaald. Er is dus een sterke verwantschap tussen uw eigen wezen en die materiële wereld, waarin u ervaringen opdeed en waartoe u in feite toch niet helemaal behoort. Het zal u duidelijk zijn, dat dit niet mogelijk is, zonder dat er een zekere harmonie bestaat tussen de geest en de materie; de materie van uw eigen wereld wel zeer in het bijzonder. Deze harmonie nu betekent een afgestemd zijn.

Als er een invloed komt, die de aarde met al wat daarop en daaromheen bestaat beroert, dan is het dus heel waarschijnlijk dat dit ook u in uw sfeer iets te zeggen heeft. Indien de wereld sterk reageert op een invloed die uit de kosmos komt, dan zult u dit in uw eigen wereld moeten gewaar worden; dus in de sfeer, waarin u vertoeft, is de aarde en haar wijziging kenbaar. En dat betekent een wisselwerking tussen de sferen en de wereld, waartoe u behoort. Nu wil ik dit allereerst graag schetsen van uit het standpunt van iemand, die in Zomerland leeft.

Zomerland is een vormenwereld, die weliswaar gaat van een praktisch veredeld materieel bestaan tot een grotendeels geestelijk bestaan, waarin vorm, alleen nog een uitdrukkingswaarde heeft, maar waarin toch alles wat met de wereld in verband staat sterk meespreekt. Herinneringen uit het verleden vormen heel vaak het beeld van de wereld waarin je leeft. Deze sfeer is dus wel in zeer sterke mate gevoelig voor alles wat er uit de kosmos komt.

Stel nu, dat er op aarde een oorzaak-en-gevolg-werking wordt verscherpt. Dan zal ik in Zomerland ontdekken dat mijn herinneringen, die delen zijn van de wereld waarin ik leef, plotseling gaan veranderen. De gevolgen worden ook daar sterker kenbaar. En wanneer ik alleen droom van een lente, dan zal ik tot mijn verbazing ontdekken, dat opeens door die lente heen iets van een zomer, van een herfst en van een winter kenbaar wordt. Er is dus een grotere kenbaarheid van het geheel. En waar oorzaak-en-gevolg voor u alleen een versnelling van gebeuren betekent, zal het voor Zomerland altijd weer een grotere gelijktijdigheid van gebeuren inhouden.

Nu leeft de geest in het Zomerland met een zekere belangstelling voor de wereld. Je hebt er mensen achtergelaten, die je dierbaar zijn; je hebt bepaalde verplichtingen gehad; je hebt misschien een taak volgens je eigen ideeën nog niet afgemaakt; je voelt je misschien genoopt om van uit het Zomerland voor de mensen op die wereld in het algemeen iets te doen. En dus keer je regelmatig naar die wereld terug. Normalerweise heb je wel een ietwat groter overzicht en een wat grotere kennis dan de mens in de stof, maar aan de andere kant is de tijd voor jou een gesloten gordijn. En oorzaak-en-gevolg-werkingen kennen zoveel varianten dat van een grotere zekerheid eigenlijk geen sprake kan zijn. Een beter doorzicht, ja. Maar een zekerheid, neen.

Nu komt daar opeens een invloed, die de oorzaak-en-gevolg-werkingen versterkt. Dat wil zeggen, dat elke situatie op aarde, die ik mij realiseer, plotseling al haar fasen (d.w.z. de fasen daaraan voorafgaande, de daarop volgende fase en de einduitwerking) kenbaar maakt. Door

dit overzicht wordt het verschil van opvatting tussen Zomerland en de mensen in de stof veel groter. Je hebt plotseling ideeën, die helemaal niet meer stroken met een stoffelijke opvatting. Je ziet plotseling consequenties, waar men die op aarde niet ziet en waar je ze in Zomerland normalerwijze misschien ook niet zou zien. Het resultaat is een verscherpt ingrijpen enerzijds, een poging om scherper en duidelijker invloed uit te oefenen en aan de andere kant van uit menselijk standpunt een grotere onredelijkheid van de geest, die optreedt.

Het zijn perioden, waarin je te maken krijgt met schijnbare tegenspraken, want in je eigen wereld (in het Zomerland) is het allemaal zo klaar en helder; je ziet alle dingen duidelijk. Indien de mensen zo voortgaan, dan kan het niet anders of dat zal ontstaan; en dat voert tot die en die ontwikkeling, waaruit de eindfase een duidelijk omschreven situatie wordt, die tevens weer het beginpunt is voor een volgende ontwikkeling. Je overziet het zo. Je kunt het misschien niet zo precies in tijd uitdrukken, maar je bent zeker van je zaak. En nu kom je met die zekerheid bij mensen, die dat overzicht niet hebben. Voor hen is zelfs de versnelling van oorzaak-en-gevolg iets, dat ze ternauwernood begrijpen. Het resultaat is, dat de afstand van begrip tussen Zomerlandsfeer en stofmens in wezen groter wordt en niet kleiner. Weliswaar is in Zomerland de activiteit groter en de neiging om op aarde intenser te helpen en in te grijpen feller, meer ogenblikkelijk dan te voren, maar dat ene begrip van aanvaarding ontbreekt.

U ziet dus, dat een kosmische invloed het leven in de sferen ook wel ergens beïnvloedt. Want juist wanneer je dit van uit Zomerland ontdekt, waar je je — u herinnert zich dat wel — de vorm denkt en werkt met beelden, met voorstellingen, met een soort veredeld replica van een stoffelijke wereld, dan kun je niet aanvaarden dat de wereld beneden nu opeens niet meer begrijpen wil of niet meer volgen wil. Je gaat dus feller optreden. Je gaat proberen nog scherper te formuleren. Je gaat proberen jezelf nog meer kenbaar te maken. Het resultaat is duidelijk. Voor de mens op aarde: een versterking van de fenomenen, die normalerwijze uit de Zomerlandsfeer en de daarmee verbonden gebieden tot de aarde komen, maar gelijktijdig een grotere onmogelijkheid voor de mensen op aarde om dat nu maar te aanvaarden of om daarin een zekere geborgenheid, een nieuwe zekerheid of een nieuw inzicht te vinden.

Zoals dat gaat met de Zomerlandsfeer, zo gaat het praktisch met alle werelden. Want elke wereld van de geest heeft nu eenmaal haar eigen kwaliteiten.

Zijn wij in een wereld van gecombineerde lagere en hogere trilling (wij noemen dat klanken en kleuren), dan kom je ook weer tot de conclusie, dat de verschillende harmonische elementen van de lagere trilling en de hogere trilling, die de eigen wereld beïnvloeden, scherper worden.

Het is alsof de kleuren nauwkeuriger worden omljnd en of de klanken, die daarbij ontstaan, helderder zijn. Er is een verscherping van formulering, die zich op aarde, ook wel openbaart, maar daar ziet men dit niet zo. Men ondergaat het terloops en is zich maar half ervan bewust. Voor u is het uw hele wereld, die daar in wordt uitgebeeld. Het resultaat is, dat harmonie en disharmonie van uit die geestelijke sfeer veel duidelijker worden omschreven en dat ook hier begrippen van harmonie en disharmonie sterk gaan verschillen van die op aarde.

Een ingrijpen is er inderdaad; maar dat ingrijpen wordt niet meer bepaald, zoals in het verleden, in de eerste plaats door de behoefte van de wereld, maar zolang die invloed van uit de kosmos inwerkt, wordt het bepaald door het beeld dat die invloed in de geestelijke sfeer doet ontstaan.

Nu zien wij hierbij heel vaak ook werk dat op een openbaring lijkt. In een sfeer van klanken en kleuren heb je heel vaak een zeker leraarschap. Je hebt de bescherming van degenen, die overgaan; werk in sferen, die direct aardgebonden zijn, dus direct met de menselijke wereld verbonden. En in die werelden wil je nu de harmonie die je erkent duidelijk kenbaar overbrengen. Die harmonie is daar echter niet kenbaar en er ontstaat een antithese. Er ontstaat een zekere vorm van disharmonie. Zo kan men zeggen, dat de contacten met deze wat hogere geestelijke werelden voor sommigen aanmerkelijk worden versterkt — meestal ten gevolge van een bijna toevallige harmonische werking — en in andere gevallen ineens wegvallen. Voor de mens op aarde kan het dan lijken, of er hiaten zijn in het werk van de geest. Voor de geest kan het zijn, alsof er een absoluut onbegrip is voor alles wat ze proberen te zeggen.

De ervaringen, die je in die sfeer opdoet — ik heb dat zelf ook meegemaakt — zijn dan ook wel wat bevreemdend, totdat je de oorzaak gaat zien. Wat je eens als een volkomen duidelijke boodschap naar de wereld bracht, wordt, nu plotseling in de ogen van de mensen geklets; toch zeg je precies hetzelfde. Je zegt het net zo duidelijk en net zo goed, maar er is iets tussen gekomen. Het begrip blijkt er niet meer te zijn. Je moet jezelf gaan aanpassen en wijzigen. De wereld verschilt echter veel meer van je eigen wereld dan voorheen. Je moet jezelf meer geweld aandoen om op de juiste manier te spreken en op de juiste manier op te treden. U zult ook wel weer beseffen, dat dit de nodige moeilijkheden met zich brengt.

Voor nog hogere werelden (de zuivere lichtwerelden) is de inwerking niet zo fel als voor de tot nog toe genoemde, want oorzaak-en-gevolg is in de werelden van licht eigenlijk al vastgelegd. Men heeft zich daar langzaam maar zeker gegroepeerd onder de Heren van de Straal, waartoe men behoort; en men heeft a.h.w. dat ene segment van harmonische bestrevingen opgezocht, waardoor men zelf tot het Al kan komen en daarin is oorzaak-en-gevolg nu eenmaal een vaste waarde. Wanneer ik zus handel, dan moet ik dat gevolg krijgen en dan moet ik daaruit weer op een bepaalde wijze de volgende oorzaak scheppen. Ik kan mij daaraan niet onttrekken, want mijn hele streven heeft nu één vast omschreven doel en de weg daarheen is voor mij praktisch rechtlijnig. En als de oorzaak-en-gevolg-werkingen nu scherper worden gedefinieerd, dan zegt mij dat niets. Ik zie precies hetzelfde, alleen misschien een ogenblik iets duidelijker.

Het resultaat is, dat juist deze zuivere lichtwerelden op aarde een grotere invloed kunnen gewinnen dan de lagere sfeer. Want degenen, die van daaruit naar de aarde gaan, borduren voort op hetzelfde stramien, waarop ze steeds al hebben geborduurd. Voor hen is er helemaal geen behoefte om de mens nu ineens aan te passen aan een nieuwe formulering, aan een scherper besef. Neen, voor hen blijft alleen de oude moeilijkheid bestaan: de mens op te trekken tot een begrip van hun eigen wereld; en dat hebben ze altijd gekend.

Het gevolg is, dat die hogere leringen — inspiratief en soms zelfs mediamiek — op aarde dus meer weerklank gaan vinden. Die weerklank voert ook hier dan wel tot het geven van raad, maar de raadgevingen zijn in tegenstelling tot de twee voorgaande sferen meer gebaseerd op de mens dan op de eigen lichtende wereld.

Er is een te grote afstand tussen de materie en de wereld van het gekleurde licht om nu maar eens eenvoudig je eigen inzicht, instelling en ideeën zonder meer naar de aarde over te brengen. Je bent dus gewend te vertalen, om aan te passen aan menselijk begrip. Wat dat voor de wereld inhoudt, is hier al meteen duidelijk:

Terwijl lagere geestelijke entiteiten — al behoren ze tot de lichte werelden — aan invloed verliezen en meer tot tegenstellingen, tot strijd schijnen te neigen, zien we dat juist de hogere entiteiten een juistere begrip, een grotere geleidelijkheid van ontwikkeling a.h.w. gaan voorstaan en dat zij door hun begrip voor de mensheid in staat zijn inderdaad iets tot stand te brengen.

Daarboven ligt de wereld van het kleurloze licht, waarin de grote krachten, de grote Meesters zijn. Voor hen is die invloed in eigen wereld helemaal niet merkbaar. En dat is een nadeel, want daardoor kunnen ze zich vaak niet precies voorstellen wat er op aarde leeft. De opwinding, de sterkere zenuwspanningen, de grotere gejaagdheid, de onrust, de op aarde optredende disharmonieën zijn voor hen eigenlijk alleen maar theoretische waarden. En dus grijpen ze onwillekeurig terug naar datgene, wat ze zich uit hun eigen stoffelijk leven herinneren. Ze komen soms met een breedvoerigheid en een breedsprakigheid, die de mens in deze tijd niet ligt, de oude ideeën verkondigen, die wel degelijk passen voor deze tijd, maar die worden verkondigd op een manier, welke voor deze tijd niet neer aanvaardbaar is of ten hoogste alleen maar kan worden ondergaan. En dat is jammer.

Je zou zo graag juist van uit dat hoogste licht de volledige aanpassing aan de wereld zien. Er zijn enkele grote leraren, die dat wel tot stand brengen, maar de meesten van hen zijn toch niet in staat om een formulering te vinden, die ook rationeel tot de mens spreekt. Het denkvermogen van de mens moet terugtreden en daarvoor in de plaats komt de sfeer, die ze brengen. Een sfeer, die in heel veel gevallen voor hen, die met de Meesters harmonisch

kunnen zijn, buitengewoon waardevol is, maar die niet is terug te vinden in het denkbeeld dat ze verkondigen. Velen op aarde zullen deze Meesters dan ook verwijten, dat zij zichzelf steeds herhalen. Ze zijn een voortdurende herformulering van dezelfde gedachten, wanneer ze als leraar optreden. En dat is juist bij de oorzaak-en-gevolg-werkingen heel sterk.

Gelukkig hebben we van uit de kosmos niet alleen met die versterking van oorzaak-en-gevolg-werkingen te maken. We hebben op dit ogenblik nog steeds te maken met een versterking — ofschoon het op zijn laatste beentjes loopt — van gedachtenwerking, gedachteninvloed.

Nu is een gedachtenbeeld iets, wat in Zomerland concreet is. Wat je intens genoeg denkt, is zelfs een astrale vorm. Voor de Zomerland-geest is het een deel van een wereld, waarin je kunt wandelen en handelen zonder meer. Resultaat: De versterking van gedachteninvloed maakt het de Zomerlandsfeer mogelijk om op de menselijke gedachten scherp te reageren, beter en juist dan anders te beseffen wat er eigenlijk in die mens leeft.

Je zou ervan verwachten dat ze dan ook de juiste reacties tonen, dat ze voor de mensen waardevol worden in hun contact en mededeling. Dat is maar ten dele waar. Want vergeet niet, dat de mens zelf de wereld van zijn gedachten niet helemaal au serieux neemt. Wat de mens denkt — al is het nog zo intens — is voor hem niet helemaal werkelijk. Het wordt voor hem pas waar, als hij het heeft omgezet in een daad. En dat moge voor de mens volledig juist zijn, maar voor de geest is het alleen waar, als de gedachte bestaat. Het gevolg is, dat de geest uit Zomerland reageert op iets, wat voor die geest een feit is, maar wat voor de mens alleen maar een stelling of zelfs maar een dwalende gedachte is.

Die reactie zal ook bij de mensen enige verwarring stichten. Want zij zijn nu eenmaal gewend om alleen rekening te houden met de uiterlijke feiten of met de motieven, die ze zichzelf voorleggen en niet met de werkelijke motieven die hun gedachten beheersen. De Zomerland-geest neemt echter aan — dat ligt in de aard van het beestje, zou ik haast zeggen — dat al die gedachten voor de mens ook concreet zijn. Alweer een reden voor de mens om te zeggen, dat die geest toch ergens maar erg irreëel handelt en dat zij maar met heel eigenaardige conclusies en ideeën en voorstellingen komt aandragen. Jammer.

Wij vinden dat jammer, omdat juist die uitwisseling van gedachtenkracht — wij hebben het daarover wel eens meer gehad — voor de mens en voor de geest van zo buitengewoon groot belang zou kunnen zijn, indien er begrip was voor deze onderlinge situatie. Zolang dat er niet is, rijzen wederom de geschillen.

De daarboven liggende wereld van hogere en lagere trillingen komt er wat gunstiger af. Deze is nl. in staat om een groot gedeelte van de versterkte gedachten over te brengen naar het gebied van de hogere of lichttrilling; en dat betekent, dat op hoog niveau de intentie van de mens wordt verwerkt, terwijl de lagere trillingen van deze wereld zich nog steeds kunnen bezighouden met de feiten. Daardoor ontstaat er een beter begrip voor de verschillen tussen de denkwereld en de daadwereld van de mens en wordt er getracht om daartussen een brug te slaan. De harmonisering, die in deze wereld haast automatisch tussen lager en hoger gebied optreedt, wordt naar de aarde toe geprojecteerd. en voert daar voor de mens soms wel tot wat vreemde conclusies, maar over het algemeen toch wel tot raadgevingen, die inderdaad voeten op aarde hebben. Het zweeft niet. Het staat. Wanneer de geest uit de klank- en kleurwereld u een raad geeft in een periode als deze, dan kunnen wij er zeker van zijn, dat die raad een goede basis heeft, dat ze zin heeft en betekenis; dat ze niet alleen is gebaseerd op de gedachten, maar dat ze rekening houdt met de feiten van uw wereld en dat ze u ook helpt om in de praktijk verder te komen.

De zuivere lichtwereld ontbeert dit element en gaat ook weer op de gedachtenwereld van de mens in, maar zal niet proberen die gedachtenwereld als werkelijkheid te behandelen. Ze tracht slechts om haar meer harmonisch te maken.

De harmonieën, die in zo'n periode van de wereld van kleuren uitgaan, zijn voor de mens over het algemeen mooie theorieën. De doorsnee-mens zal zich afvragen: Wat moet ik er eigenlijk mee beginnen? Maar als er ook maar een kleine harmonisering van de menselijke

gedachtenwereld tot stand komt, dan zal voor de mens vanzelf een zuiverder, een reëler handelen daaruit voortkomen. De invloed is dus kennelijk goed en vaak sterk

De Meesters reageren hierop alweer, zoals ze op die andere invloed hebben gereageerd, met een begrip voor hetgeen er plaatsvindt, maar vaak met het onvermogen om dit zuiver stoffelijk voor te stellen. Zij blijven voor de mens weer de theoretici, die een bijzondere sfeer kunnen brengen en die soms in deze periode bijzonder sterk met sfeer en gedachtenkracht weten te werken, maar die aan de andere kant soms dat praktische element ontberen waaraan de mens toch wel grote behoefte heeft.

U ziet, dat de werkelijkheid van het leven, die verdergaat dan de stoffelijke, soms een eigenaardig spel van haast verwarrende spanningen en wisselwerkingen veroorzaakt.

Laten we nu eens trachten om ons ook nog voor te stellen wat de invloed zou zijn van het gouden licht, dat tenslotte in dit jaar — zij het kort — weer tot uiting komt in de verschillende werelden, die daarop reageren.

Voor de mens op aarde is het hoofdzakelijk levenskracht, vergroting van energie. Misschien ook een zekere blijmoedigheid. Soms is het voor hem ook — dat moet ik erbij vertellen — een verscherping van zijn problemen, want hij gaat zijn energie over het algemeen niet alleen gebruiken in de positieve richting maar ook in de negatieve.

Zomerland ziet het gouden licht eigenlijk alleen maar als een zonneshijn, die sommige details dieper en rijker van inhoud en kleur maakt en voor het "ik" een gevoel van welbehagen schept. Zomerland zal in deze periode dan ook altijd proberen om vooral dit welbehagen aan de mens over te brengen; dus een gevoel van tevredenheid. Daarbij probeert men natuurlijk scherpe kritiek uit te oefenen op alles wat schaduw vormt en wat die zonnewerking in de weg zou staan. Het resultaat is, dat de uitlatingen uit Zomerland in deze periode voor de mens vaak nogal negatief klinken, omdat ze hoofdzakelijk bestaan uit kritiek. Een goedbedoelde kritiek, maar die toch ten doel heeft om de mens erop te wijzen hoeveel onvolmaaktheden er zijn. De mens, die niet begrijpt, dat dat is om hem die vitaliteit, die levenskracht, dit gouden licht meer deelachtig te doen worden, wordt er wel eens wrevelig onder en gaat zijn aandacht soms te veel op het negatieve richten met de gevolgen, die direct tegengesteld zijn aan de goede bedoelingen van de Zomerlanders.

De klank-en-kleurwereld ziet het gouden licht als een verdieping van eigen hogere frequenties. Het is, of het geluid zachter wordt, de kleur met alle pasteltinten die erin zijn lichtender, sterker. Het resultaat is, dat deze wereld tracht iets van eigen blijmoedigheid en rijkere schakering van leven en denken over te dragen en daarbij ook alweer wat minder de aandacht vestigt op het zuiver stoffelijke. Het zuiver stoffelijke — zegt ze — is eigenlijk van zo weinig belang. Het is de grote kracht, die wij innerlijk moeten ervaren. En daarin heeft men, zeker van uit deze sfeer, volkomen gelijk.

Maar de mens kan over het algemeen niet een sfeer of een kracht ervaren, zonder dat hij er ook praktisch iets aan doet. En zo wordt hij juist wat dit betreft vaak in het onzekere gelaten. Hij voelt, dat er iets moet gebeuren. Maar wat? Als die geest dat nu eens zou willen vertellen, dan zouden we verder zijn. Maar die geest kan dat niet zeggen. Voor haar is alles gezegd met dit geestelijk werk, met dit je instellen, dit aanvaarden van het hogere licht. En de daad is zo onbelangrijk; dat doet eigenlijk helemaal niet terzake.

Als men er desalniettemin op in wil gaan, dan zien wij heel vaak dat de nadruk, die wordt gelegd op de symbolische waarden van de stoffelijke mogelijkheden, het karakter krijgen van een beetje magie; en dat is ook voor de doorsnee-mens minder aanvaardbaar.

De zuivere lichtwereld kent alleen maar grotere krachten en groter vermogen. Zij is blijmoedig; en in haar blijmoedigheid openbaart ze zich meer. Er komen dus meer geesten uit deze wereld aan het woord dan normaal; en hun pogingen om iets tot stand te brengen (theoretisch en ook vaak praktisch) zijn intenser. De invloed — vooral via- suggestie en inspiratie — wordt groter en daardoor beroert deze wereld — zonder het misschien zelf te bedoelen — de menselijke daadwereld veel intenser dan de twee lagere werelden, die er eigenlijk dichterbij liggen.

De Meesters zijn in die invloed van licht vaak wat strenger volgens menselijk denken, omdat ze — geladen met een kosmische kracht nog duidelijker het kleurloze licht in zich belevende — vergeten, dat voor een mens een schakering van zo groot belang kan zijn. Ze spreken dan wat men noemt: hard. Ze zeggen de dingen zonder er doekjes om te winden. Maar de mens houdt niet van de onverpakte waarheid en hij probeert haar weg te interpreteren; hij probeert er iets mee te doen. Het resultaat is dan ook heel vaak, dat de hoogste leringen minder invloed hebben dan juist de leringen uit het gebied van de wereld der kleuren.

Laten we nu uit deze paar beelden, die overigens ook voor het komende jaar actueel zijn, eens proberen conclusies te trekken t.o.v. de werkelijkheid, waarin u leeft en waaraan u zich tenslotte moet aanpassen.

Wij hebben geconstateerd, dat het begrip voor de zuiver stoffelijke omstandigheden, waaronder u leeft, veel kleiner is dan algemeen wordt verondersteld. Het zal u duidelijk zijn, dat u juist wat het stoffelijke betreft niet al te veel moet rekenen op geestelijke leiding. Degenen, die u moeten zeggen wat te doen en wat te laten, hebben immers geen zuiver inzicht in de werkelijke verhoudingen en de werkelijke betekenis van die dingen voor u.

Ga dus niet af op de zuiver stoffelijke waarden, die u van uit de geest worden gegeven. Probeer eerder de lering, die van uit de geest wordt gebracht voor uzelf om te zetten in iets, wat u zelf kunt hanteren. Dan zult u tot uw verbazing ontdekken, dat u vaak door eigenlijk in te gaan tegen een bevel dat u hebt gekregen net zulke goede resultaten krijgt of misschien betere dan door te gehoorzamen; en dat de harmonie met wat men een Meester, een beschermgeest of een geleider noemt niet altijd minder wordt. Integendeel, ze kan juist door die zelfstandigheid, die men op stoffelijk gebied toont, groter worden.

Het is wel belangrijk om daarmee rekening te houden, want in de grote werkelijkheid zijn wij persoonlijkheden. Wij behoren tot al die werelden, welke wij hebben opgesomd en waarschijnlijk nog tot heel wat daartussen, die we eenvoudigheidshalve maar hebben verwaarloosd.

Uw handelingen op aarde moeten de uitdrukking zijn van hetgeen in het Hogere bestaat, dat is waar. Maar het moet uw persoonlijke uitdrukking blijven, En zolang dat niet een persoonlijke uitdrukking wordt, is het waardeloos en heeft het geen betekenis.

Er zijn tijden geweest, dat de mens bepaalde dingen massaal kon uitdrukken, omdat hij toen nog veel sterker door geesten werd geregeerd, die zich stoffelijke opbouw en zuiver stoffelijke vorming ten doel hadden gesteld. Maar die tijd is afgelopen, je kunt dus niet meer terug naar het massale. Je kunt niet de gemeenschappelijke norm trekken voor de gehele mensheid: dat is er op het ogenblik in de geest, dus moet de mensheid zo handelen. Het is steeds van uit de geest ervaar ik dit of dat. Dat is voor mij voor een groot gedeelte wereldvreemd of theoretisch, maar de basis ervan kan ik in mijzelf terugvinden; en die kan ik voor mijzelf omzetten in een daad, die niet alleen een harmonie betekent met mijn eigen beperkte wereld maar met alle sferen en krachten, die eromheen liggen,

Dan hebben wij ontdekt, dat soms de ene sfeer, soms de andere, sfeer op aarde de grootste invloed heeft. We moeten er dus ook wel rekening mee houden, dat er tijden zijn dat een schijnbaar lagere sfeer voor de vorming van de wereld veel belangrijker is dan alle hogere sferen bij elkaar. Per slot van rekening, er is natuurlijk ergens een architect nodig; en die architect heeft zijn tekenaars nodig. Maar er komt een ogenblik, dat de gewone sjouwerman, die de stenen de stelling opdraagt, belangrijker is voor de voltooiing van het werk dan al die hogere.

Wij zijn dan misschien de metselaars wanneer wij op aarde zijn. Wij moeten de muren voegen. Steen na steen leggen. Wij moeten het harmonisch geheel vormen, dat ergens anders is ontworpen. Maar wij moeten steeds afgaan op de kracht, die nu voor ons de praktisch belangrijke is.

Een metselaar, die een architectonisch plan in zijn geheel begrijpt en die geen stenen heeft, brengt niets tot stand. De man, die alle stenen heeft en geen plan, brengt weinig of niets tot

stand. Het is dus: op het juiste ogenblik met de juiste sfeer in harmonie komen. En daarbij kan hetgeen ik u heb verteld misschien een kleine handleiding vormen.

We kunnen het echter toch nog wel iets verder uitwerken, dunkt mij, door te zeggen: Op het ogenblik, dat van uit de geest zuiver stoffelijke bemoeiingen plaatsvinden, moet ik mij altijd afvragen, of ik daarmee zelf kan bouwen. Zo ik daarin voor mijzelf geen praktische mogelijkheid zie, zal ik mij moeten afvragen, of er een methode is om die praktische mogelijkheid te vinden. Is ook dat niet mogelijk, dan is die hogere leer, hoe goed bedoeld, hoe eerlijk ook, hoezeer uit het licht geboren voor mij als mens waardeloos. Wanneer ik een aantal impulsen en een hoeveelheid kennis en inspiratie heb gekregen, waarmee ik geen raad weet, dan moet ik die laten rusten. Het zijn bouwstenen. Wanneer het echter op een bepaald moment voor mij duidelijk wordt: dit is de weg, dan moet ik die bouwstenen gaan gebruiken. En met het gebruik van de verworven inzichten, kennis en ideeën moet ik dan ook nog met iets anders rekening houden.

Er is bovenaan altijd de grote lichtkracht. Uit die sfeer van kleurloos licht spreken tot ons de Meesters. Zij geven ons een algemene lijn, een richtlijn, langs welke we moeten werken. Die lijn bevat echter over het algemeen niet het gedetailleerde plan; ze bevat de sfeer, waarin wij moeten werken. En de wijze, waarop wij harmonisch samenwerken, de manier waarop wij voor onszelf een interpretatie vinden in de sfeer van hetgeen de Meester brengt, is buitengewoon belangrijk voor de aarde, voor het ego zelf en voor de aanpassing van dat ego aan de kosmische werkelijkheid. Maar het is de sféér, niet de woordelijke praktijk. Laten we ons daarop ook niet blind staren.

Dan wil ik ten laatste nog dit opmerken, dat we natuurlijk kunnen worden geconfronteerd met 4 of 5 verschillende plannen of schema's. Sommige daarvan zijn zeer ingewikkeld en eisen veel. Andere zijn zeer eenvoudig en eisen weinig. Als mens is het verstandig om van de eenvoud, van de eenvoudigste en kleinste mogelijkheid af te groeien naar de grootste. Het is pragmatisch onmogelijk onmiddellijk het grote te verwerklijken.

Ga uit van het denkbeeld, dat alle bemoeiing van de geest met de materie, elke poging om u te inspireren en kracht te geven voor u kan voeren tot de eenvoudige eerste stap; en dat de gevolgen daarvan, de realisaties daarvan voor u moeten voeren tot een verdere daarbij passende ontwikkeling. Maak niet de fout, dat wanneer die eerste stap naar uw idee niet juist uitvalt, u stopt of blijft wachten, totdat het beter gaat. Dat zal u zelden of nooit gelukken, indien dat inderdaad een werking is die mede van de geest uitgaat.

Neem ook uw mislukkingen in aanmerking. Neem ook uw eventuele teleurstellingen in aanmerking. Voeg deze bij elkaar tot de conclusie; het uitgangspunt voor een volgende actie.

Je hebt te maken met de grote werkelijkheid, die je maar ten dele kent. Uit die grote werkelijkheid worden zowel op aarde als in de sferen impulsen geboren, waarvan we de bron niet kennen.

Een uitzondering hiervoor is het witte licht, de grens van het verblindende licht, waarin dus die onbekende factor meestal wel bekend is. Voor ons echter, is er altijd het onbekende dat ingrijpt. De tegenwerking, het niet gelukken, het geconfronteerd worden met het wonder of met de onbegrepen en haast onmogelijke tegenslag.

Wanneer wij die dingen zien, dan kunnen wij voor onszelf nagaan, dat de grote werkelijkheid dus waarden bevat, waaraan wij niet hebben gedacht.

Van uit de verschillende sferen komen tot ons denkbeelden. Die denkbeelden hebben alle een zekere inhoud, die voor ons belangrijk wordt, omdat ze ons confronteert met de wijze, waarop een kosmische invloed of desnoods het normale bestaan wordt gereflecteerd in een bepaalde geestelijke wereld. Waar echter het onbekende optreedt, moet als mens met het onbekende eerst rekening houden. Het onbekende is deel van de grote werkelijkheid; en die wordt — zeker in Zomerland en ook in de wereld van klank-en-kleur — nooit volledig overzien of beseft. Het onbekende is dus sterker dan de leer of de inspiratie, die u uit deze beide sferen bereikt.

Het onbekende heeft een wetmatigheid, die u misschien niet kunt herkennen in het eerste ogenblik, maar die bij een steeds weer optreden toch wel duidelijk maakt, dat u misschien een

verkeerde richting kiest,; dat er een gebrek is aan harmonie tussen uw denkbeeld van werkelijkheid en de grote werkelijkheid, waarin u leeft. Probeer dat op te heffen. En pas wanneer u voor uw eigen gevoel daarin slaagt, kunt u weer proberen om de impulsen van deze sferen, zoals Zomerland en het dubbel-trillingsgebied (klank-en-kleur), te verwerken.

Alle hogere sferen gebruiken wij niet in de eerste plaats als daadbepalend maar altijd in de eerste plaats als gezindheid-bepalend. Het is onze intentie, onze mening, onze gezindheid, die belangrijk is; en deze wordt ons van uit de hoogste sferen zuiverder gegeven dan we ze op eigen wereld ooit kunnen vinden, zeker wanneer we nog in de stof leven. Laat ons die gezindheid hanteren om daarmee inhoud te geven aan de daden, aan de contacten tussen de verschillende sferen.

Nu wij zo hebben gesproken over de verschillende werelden en sferen onder kosmische beïnvloeding, moeten wij ons ook nog eens afvragen, hoe de werking voor de mens kan zijn naar die sfeer toe en van uit die sfeer naar de mens onder elke conditie; dus of er een kosmische invloed optreedt of niet. En dan stel ik:

Voor Zomerland geldt het mentale beeld vaak als beslissend voor de situatie, waarin de mens van Zomerland (de geest van Zomerland) zich bevindt. Het menselijk denken is het belangrijkste contactmiddel voor al datgene, wat behoort tot het vormkennend Zomerland. Omgekeerd zal van uit Zomerland de redelijke gedachte de enig juiste overdracht-mogelijkheid zijn naar de wereld toe. Het gehele contact dient op een redelijk of bijna redelijk vlak te liggen. Deze laatste uitzondering; het "bijna redelijk" maak ik omdat de mens in zijn denken ook niet altijd helemaal redelijk is en er dus bepaalde afwijkingen van de volledige logica in zitten . Deze bestaan uiteraard ook in Zomerland en zullen in contacten van daaruit dan ook tot uiting kunnen komen.

Wil de mens iets doen voor iemand in Zomerland, dan zal hij wederom moeten uitgaan van de redelijke gedachte. Hij zal een geest in Zomerland zeker iets kunnen geven, maar dan moet hij dit niet doen alleen maar op basis van een geloof of van een intuïtie. Neen, hij moet beredeneren hoe dit is te doen, En deze beredenering op zichzelf reeds, de doelstelling die hij voor zichzelf inneemt, is de overdracht naar Zomerland van al hetgeen hij tot stand brengt. De wisselwerking is hier dus zeer sterk en wordt bepaald door het mentale vlak.

Van uit een klank-en-kleur-wereld zal het al enigszins anders liggen. Hier zijn de hogere trillingen niet meer redelijk. Terwijl de lagere trilling (het z.g. klankverschijnsel) in deze wereld nog sterk verwant is met het menselijk denken en de menselijke logica, zien wij dat de hogere trilling eerder in overeenstemming is met geloof en vooral met emotie en emotionaliteit. De emotie nl. is in de mens een niet geheel begrepen, vaak spontaan optredend verschijnsel, waardoor het "ik" zijn harmonie ten aanzien van de buitenwereld wijzigt. Het is een onredelijke instelling, waardoor men tegenover de buitenwereld anders handelt dan redelijk aanvaardbaar zou zijn, enz. Voor het hogere is deze onredelijkheid, deze emotionaliteit vaak noodzakelijk.

Contacten, die van uit de klank-en-kleur-wereld naar de aarde toegaan hebben daarom over het algemeen — dat hebt u in onze Orde vaak kunnen merken — een redelijke achtergrond. Maar ze bevatten iets meer. Ze bevatten een zekere emotionaliteit; een geloofsvorm, die verdergaat dan de rede en die een aanname veronderstelt van mogelijkheden en toestanden, die redelijk niet aanvaardbaar zijn.

Het verschijnsel van de onredelijkheid kan een belemmering vormen, maar gelukkig heeft de mens in zichzelf voldoende onredelijke momenten en eigenschappen om voor de klank-en-kleur-wereld toch wel een direct bereiken van de mens mogelijk te maken. Voor de mens betekent het heel vaak dat zijn invloed op deze wereld niet alleen meer gebaseerd kan zijn op de gedachte, op de redenering, op de redelijkheid, maar dat daarnaast ergens het onredelijke moment komt, de geloofsovergave desnoods, in enkele gevallen de sentimentaliteit, die voor hemzelf misschien ergens gênant is, maar die toch pas werkelijk betekenis en inhoud kan geven aan de gedachte, die hij uitzendt naar het hogere.

Voor de werelden van zuiver kleur geldt deze emotionaliteit als hoofdtoon. De rede is hier slechts nog de omkleeding van de emotie geworden. Het geloof, de gevoelswaarde, de niet omschrijfbaar belevingswaarde worden ook door de wereld der kleuren uitgedrukt in woorden,

die vaak een redelijke formule nabij komen. Maar er is altijd een hiaat. Er is iets, waardoor de spontaniteit, waarmee men zich a.h.w. in het denkbeeld stort, er pas betekenis aan geeft.

Invloeden, die van uit deze wereld tot de mens komen, kunnen voor sommigen een hoge beleving zijn, terwijl anderen op precies hetzelfde moment er volledig koud onder blijven. De één heeft wel de brug gevonden naar deze emotionaliteit, de ander niet. En daardoor is wat voor de één een openbaring werd, voor de ander een saai, dor en soms onsamenvattend betoog geworden.

De mens zelf bereikt deze wereld natuurlijk niet meer van uit de rede. Hij kan uitgaan van een willekeurige geloofsstelling. Wij zien hier factoren optreden, die dan soms Scheingestalt worden genoemd. We zien factoren als de tweede werkelijkheid optreden. Kortom, al datgene, wat buiten de norm van het eigen leven ligt. De grootste krachten vinden we eigenlijk in een vorm van geloof; dus het stellen van een goddelijke invloed of werkelijkheid, waardoor inderdaad in die wereld wordt doorgedrongen.

De wereld van kleuren is voor de mens hoofdzakelijk te benaderen van uit het geloof, waarbij voor de mens zelf meestal geldt, dat het geloof door een actie of daad moet worden onderstreept. Voorbeeld: een volkomen intens gebed, geboren uit geloof, zal deze sfeer ongetwijfeld doordringen, maar zal voor de mens pas betekenis krijgen, indien hij dat niet zo op zijn doolie gemak gezeten uitspreekt, maar b.v. erbij knielt.

Het betekent voor u, dat de contacten met de wereld van zuiver licht ergens onredelijk zijn en dat voor u daarom veel van de, verschijnselen daarvan iets miraculeus krijgen, want de resultaten, die u behaalt, zijn niet meer redelijk te overzien. U kunt eraan geloven, maar het geloof zelf is bij de mens nog zover van de dagelijkse werkelijkheid verwijderd, dat de vervulling van het geloof op zich reeds een wonder wordt. Laat ons daarom goed begrijpen, dat wij — naarmate de aarde naar een hogere wereld uitreikt — verder komen te staan van al het verwachte, van alle menselijke wet, van alle menselijke inzichten en overzichten.

Dan blijft ons nog over: de wereld van het witte licht, die ik reeds eerder noemde. De wereld, waarin de Meesters hoofdzakelijk vertoeven. Dit witte licht, vrienden, kent niets meer van hetgeen de mens zich met zijn voorstellingsvermogen kan voorstellen. Er is geen beeld, er is geen klank en er is zelfs niets, wat een menselijke emotie wordt. Er is niets, wat menselijk gevoel inhoudt of een menselijk oordeel mogelijk maakt. Er is voor degeen, die het zo beziet, alleen maar een wit vlak dat verblindt, soms pijn doet en soms rust geeft, naar waarmee weinig kan worden bereikt. De invloed van uit die wereld is dan ook vooral een proberen om de mens zelf te wekken. De vorm, die eraan wordt gegeven, is nog minder belangrijk dan de verpakking van een of ander product op uw wereld. Het is alleen maar de manier, waarop het wordt aangeboden en verder niets. De achtergrond is ook niet redelijk, het is niet alleen gevoel, het is een poging om de mens zelf wakker te maken en in hem een niveau te beroeren, dat boven zijn bewustzijn ligt. Het eigenaardige is dan ook, dat van uit deze hoge krachten het bovenbewustzijn van de mens (het gemiddeld of het gezamenlijk bewustzijn van de mens) sterker wordt bereikt dan het persoonlijk bewustzijn van de eenling.

De Meesters blijken verder in staat om degeen, die in zich hoger gaat, ergens toch een begrip te geven. En voor die mens wordt dat begrip dan weer de onredelijke omzetting van een gevoelswaarde, een denkwijze, een leefwijze, een noodzaak, in een daad, al is het maar pinda's eten. Ik neem maar weer een belachelijk voorbeeld. Toch kan dat de uitwerking zijn .

Wanneer de mens tot de Meester wil gaan, komt hij te staan voor de onmogelijkheid om hem waarlijk te bereiken. Elk vormbewustzijn dat hij zich van die Meesters schept, behoort tot een lagere wereld. Een zich geheel vrijmaken (de contemplatie) is dan ook wel de meest geslaagde methode. Door de contemplatie sluit de mens zich van zijn eigen wereld af en komt hij onder de invloed van de hogere wereld, die hem dan — tot zijn innerlijk sprekend — misschien kan verheffen en antwoord kan geven op zijn vragen en problemen.

Zou de mens daartoe niet kunnen overgaan, dan blijft er voor hem alleen het werken over met — ik zou haast zeggen — het simulacrum. Wij kunnen ons voorstellen, dat wij door een lage trilling aan te slaan een hoge trilling doen meeklinken door de wet der harmonischen. Wij moeten ons dan afvragen: Wat is voor deze sfeer der Meesters de harmonische factor, die er

op aarde bestaat? En dan blijkt, dat vooral onzelfzuchtigheid hiervan groot belang is. De mens nl., die tot een zelfverloochening komt, ontkent iets van zijn eigen werkelijkheid en komt daarbij met een werkelijkheid in contact, die groter is dan de zijne en meer omvattend dan de gehele menselijke. Zelfverloochening, maar ook begrippen als naastenliefde spelen een heel grote rol. Handelingen van naastenliefde, van zelfverloochening, maar ook van een zelfverwerkelijking in kosmische zin, die niet is gebonden aan een zuiver persoonlijke verwerkelijking, zijn de beste middelen voor de mens om door te dringen tot deze sfeer van licht, waarin de Meesters plegen te vertoeven. Soms liggen deze werelden ver van u af, soms zijn ze dichtbij; d.w.z. dat ze voor u soms gemakkelijker te bereiken zijn, soms moeilijker.

Zoals u waarschijnlijk al hebt begrepen, is dit een tijd waarin de wereld van de Meesters dichter bij de mensen ligt dan normaal. Er is gemakkelijker een weerklank te vinden. Toch zal het altijd de kwestie blijven van menselijk ervaren en van bewustzijn, dat niet méér is dan de vijver, waarin zich de hemel van de hoge krachten spiegelt. Laten wij voorlopig genoeg nemen met dat spiegelbeeld. Wij zullen zelf moeten groeien tot de aanvaarding van dat schijnbaar kleurloze licht. Dat licht, dat alleen nog naar verblindt; om daarin levend als mens of als geest voor het eerst de grote werkelijkheid te zien, zonder grenzen of beperkingen.

U ziet dus, dat die grote werkelijkheid, waarin wij ons moeten aanpassen, van alles en nog wat omsluit. Ze omsluit de gebieden van leven en dood, maar ook de verhouding tussen de stof en de verschillende geestelijke sferen. Wij moeten ons nooit laten misleiden door ons alleen maar te richten op één bepaald terrein. Zoals je bent (mens of geest in je eigen sfeer of wereld) moet je proberen van uit jezelf zuiver de contacten te leggen met het hogere, maar ook om die op je eigen manier in je wereld uit te drukken. Alleen zo pas je je aan de grote werkelijkheid aan. Want je bestaan in de materie of in een bepaalde sfeer is ook een bestaan in een concreet deel van die werkelijkheid. En alleen door in dat deel, waarvan wij ons bewust zijn, concreet te leven, te handelen en te denken, kunnen wij in de grote werkelijkheid harmonisch zijn met al datgene, wat noodzakelijk is.

Harmonie wordt in het komende jaar voor u één van de meest belangrijke factoren. Een contact en harmonie met de Meesters zijn voor u in de komende tijd op zijn minst genomen zeer begerenswaard. Besef, dat u dat nooit bereikt door uzelf te ontkennen in een negatieve zin. Slechts door uzelf te verloochenen, zonder daarmee uw eigen wezen of zijn te ontkennen, slechts door een harmonie te zoeken, die ook voor u kenbaar bestaat en niet alleen abstracte harmonieën te huldigen, die nooit op aarde worden gemanifesteerd of die in uw sfeer niet mogelijk zijn, zult u deel kunnen hebben aan de grote werkelijkheid.

KARMA IN DEZE TIJD.

Wanneer de mensen het woord "karma" gebruiken, begrijpen ze over het algemeen niet goed wat ze zeggen. Ze zien karma als de voortzetting van oorzaak-en-gevolg door alle tijden. En dat is nog niet zo dwaas. Maar ze vergeten daarbij, dat ze dus de hele dag bezig zijn hun karma ook voor dit leven in elkaar te zetten. Wat je nu doet, bepaalt wat je morgen bent of ervaart. En wat je in het verleden hebt gedaan, heeft je tot de persoon gemaakt, die je nu bent met je problemen en mogelijkheden. Zo kunnen we dus m.i. karma het best noemen: het proces van vorming, waardoor de mens zich in bepaalde situaties plaatst en bepaalde mogelijkheden schept.

Het lijkt mij wat overdreven om — zoals sommigen doen — hun onaangenaamheden in het hedendaags bestaan te wijten aan de tijd, dat zij als priester van Athos misschien hebben getrapt op de teen van een priesteres van Ithos. Dat is natuurlijk een wat overdreven en primitieve versie.

Stellen wij echter, dat karma steeds de gevormde persoonlijkheid is plus de dankzij deze vorming gedane keuze in het hedendaags bestaan, dan blijken de invloeden die van uit de kosmos optreden op dat karma een grote invloed te hebben.

Het is geloof ik wel interessant ons eerst eens af te vragen: Hoe zit dat dan eigenlijk met karma? Wel, wanneer je een daad stelt en je ondergaat de gevolgen van die daad, dan ontstaat daaruit het bewustzijn, een ervaring. Deze ervaringen bepalen alle tezamen je

reacties op de wereld rond je; en dus de keuze, die je zult doen uit de vele mogelijkheden, die voor je liggen. Wanneer nu die mogelijkheden intenser en sterker worden dan normaal — hetzij in alle richtingen, hetzij in een enkele — dan zal degen, die door zijn bewustzijn deze versterkte werkingen kiest, op zijn pad daaruit een vergroot bewustzijn verwerven, omdat immers de gevolgen meer ogenblikkelijk en scherper zijn dan anders. Je zou dus kunnen zeggen, dat iemand, die rechtlijnig zijn karma volgt (of anders gezegd: bij wie de oorzaak-en-gevolg-werking geen afwijkingen kent), door de directe vrije wil in deze dagen dankzij de invloeden die optreden sneller op zijn weg vooruitkomt en daarbij de mogelijkheid heeft zijn eigen oorzaak-en-gevolg-lijn zuiverder te overzien.

Maar er is nog een tweede factor bij. Wanneer ik in staat ben mijn eigen leven en al wat ermee samenhangt een beetje beter te overzien, dan komt er ook een ogenblik waarop ik begrijp dat iets uit b.v. het verleden in dit leven of misschien zelfs in een vorig leven, als je zover komt dat je je dat misschien herinnert, niet juist was. Je ziet: Ik heb in het verleden iets verkeerd gedaan. En je staat dan voor de grote moeilijkheid om daarmee voor jezelf eerst eens in het reine te komen. Want je bent over het algemeen geneigd om alles, wat je in het verleden hebt gedaan — goed of verkeerd — altijd goed te praten. Maar doe je dat niet meer, dan zul je zeggen: Ik heb dus zo en zo verkeerd gehandeld.

Nu kun je niet zeggen: Ik ga dat verleden ogenblikkelijk in orde maken. Dat is natuurlijk kolder. Dat zou alleen mogelijk zijn voor een entiteit, die zich buiten de tijd weet te plaatsen. Maar voor iemand, die in de tijd staat, is het wel mogelijk te zeggen: Dan zou ik dus niet mijn huidige instelling moeten kennen, maar ik zou zo en zo moeten denken en streven. Dat is een belangrijk punt! Want op het ogenblik, dat ik beseft dat in het verleden mijn streven onjuist was, dat mijn handelen verkeerd was en mijn motieven dus niet juist waren, kan ik trachten deze in het heden te wijzigen. Ik heb dan niet meer een rechtlijnige oorzaak-en-gevolg-werking, maar een afwijking; en wel in de richting van een juister verleden.

De mens, die aan karma gelooft, zal misschien hier stellen, dat men op die manier het verleden uitboet. In feite verplaatst men zich; want de lijnen van oorzaak-en-gevolg kunnen we ons van uit menselijk standpunt allemaal wel als recht voorstellen. Een heel stel rechte lijnen naast elkaar. Wanneer ik echter beseft, dat deze lijn niet juist was, kan ik door mijn instelling te wijzigen gaan handelen, denken en reageren, alsof mijn verleden een andere geweest ware. Let wel, geweest ware! Van uit de menselijke werkelijkheid is er niets veranderd. Innerlijk echter wel. Want op het ogenblik, dat ik dit streven bereik, is wat men mijn karma noemt uit het verleden afgewerkt. Dat gaat verder. Maar ik heb een sprong gemaakt. Ik zit op een lijn ernaast. Voor mij geldt a.h.w. een ander verleden.

Mijn hele bewustzijn kan zich zo in zeer korte tijd volledig wijzigen. Mijn eigen instelling tegenover de wereld kan zich in wat voor de mens toch een korte periode is (van een jaar, anderhalf jaar) zozeer wijzigen, dat geen enkele oorzaak-en-gevolg-werking, die normaal de mijne zou moeten zijn, mij nog treft; het gaat aan mij voorbij. Daarvoor in de plaats krijg ik natuurlijk andere gevolgen en andere invloeden. Maar die zijn harmonischer met mijn hedendaags beseft.

Zo kan een ieder door zich steeds weer te realiseren: wat is er eigenlijk verkeerd in de richting die ik nu volg en waarom?, zich verplaatsen in een andere oorzaak-en-gevolg-verhouding. Hij kan stap voor stap verdergaan, totdat hij een lijn vindt, die voor deze mens volledig juist is, omdat alles, wat hem uit het verleden stuwt en alles, wat er in de toekomst als mogelijkheid ligt, voor die mens juist is en aanvaardbaar; niet meer iets van strijd, maar van een volledige beaming a.h.w. van uit eigen wezen.

Zo kun je dus langzaam maar zeker ontkomen aan dat, wat de mensen karma noemen of zelfs oorzaak-en-gevolg. Je kunt vrij worden van de dwang van een verleden, van een onjuiste situatie in het bewustzijn en je kunt daarvoor de harmonische weg vinden, die de juiste is.

Prettig is zo'n wijziging meestal niet. Het houdt voor de mens nogal wat consequenties in, want hij zal veel van wat hij tot nu toe heeft gedaan en gedacht terzijde moeten leggen. Het is niet juist en dus moet je er afstand van doen. Het is soms nog moeilijker dan — naar men mij tegenwoordig nogal eens verklaart — het afleren van roken schijnt te zijn.

Nu moet u daarbij nog iets anders bekijken. Want we vertellen dit nu wel zo eenvoudigweg, maar wat wij dus in feite moeten doen is niet — zoals men gewoonlijk denkt — de oorzaak-en-gevolg-werkingen Maar afwerken, zoals ze voor ons liggen: Neen. Wij moeten een richting zoeken, die oorzaak-en-gevolg a.h.w. buiten beschouwing laat, maar ons voert naar de toestand van de grootst mogelijke innerlijke harmonie. Daarmee en daarmee alleen ontkom je aan dat onaangename en meestal onbekende verleden, dat je schijnt te achtervolgen en vind je een toekomst, die reeds in het heden openbaar is.

Een tijd als de huidige, met al zijn kosmische invloeden, zijn Meesters, de nu niet meer op aarde zijnde Wereldleraar met zijn nieuwe leer en al wat erbij hoort, geeft de mens natuurlijk vaak een extra impuls. Want zolang die oorzaak-en-gevolg-werking geleidelijk is en zonder horten en stoten zich afwikkelt, ben je geneigd er genoeg mee te nemen. Maar wanneer de werkingen zo fel en zo snel worden, dat je er steeds mee wordt geconfronteerd, dan wordt de onrust groter. Je gaat erkennen dat er dingen zijn, die niet passen of die niet juist zijn. Je gaat inzien dat andere dingen, die je een hele tijd alleen nog maar als een denkbeeld hebt gehanteerd, nu noodzakelijkerwijze eindelijk eens moeten worden omgezet in wat anders. Je gaat kort en goed door de versnelling van de oorzaak-en-gevolg-werking inzien dat de weg, die je volgt, niet juist is en daardoor kun je je gaan verplaatsen.

Wanneer er levenskracht komt of gouden licht, dan is dat heel mooi. Maar je krijgt een energie, die je anders niet bezit. En het inzicht, dat je hebt verworven, kun je dus gemakkelijker in de praktijk omzetten. Je hebt meer moed om te leven en je kunt dus gemakkelijker afstand doen van dingen uit het verleden, die eigenlijk niet juist zijn en waarvan je je niet weet los te maken.

Wanneer de gedachtenwerkingen worden versterkt, word je ook sterker geconfronteerd met je eigen gedachtenwereld; en je ziet dat deze niet in harmonie is met je werkelijkheid. Je ziet eigenlijk de tweeslachtigheid van je eigen wezen in. Je voelt je vaak gedrongen om een klein beetje meer de juiste richting uit te gaan. En daarom kan worden gezegd, dat in deze tijd het karma voor veel mensen tot een beheersbare factor gaat worden. Het is niet een soort loterij, waarbij volmaakte vrede en eeuwige matigheid worden uitgeleefd voor 1 op de 100.000 die streven. Neen, het is absoluut een zekerheid.

Er zijn invloeden, die je met jezelf confronteren. Je weet steeds meer, waarom je met jezelf en misschien ook met de wereld niet tevreden bent. Wanneer je voldoende bewustzijn bezit om de oplossing daarvan niet alleen buiten jezelf maar ook in en van uit jezelf te zoeken, dan neem je die stap in een nieuwe richting. Dan maak je je vrij. Ten slotte is toch ons aller doel om los te komen van die vervelende oorzaak-en-gevolg kwestie. Per slot van rekening, als wij moeten geloven dat het waar is wat ze ons vertellen, dan is de consumptie van één appel nu nog de oorzaak van veel zweet des aanschijns. En dat zweet des aanschijns is niet aangenaam. We kunnen de appel misschien niet ongedaan maken, maar we kunnen misschien onze eigen houding tegenover God een andere maken dan die volgens de legende, geweest zou zijn.

Ik geloof dan ook, dat de mogelijkheden om harmonie te bereiken, zelfs net het toenemen van de spanningen op deze wereld, groter wordt en niet kleiner. Jat het toenemen van de krachten, waardoor mensheid en wereld worden beroerd en soms ook in oproer worden gebracht, zal bevorderen dat men eindelijk het oude eens prijsgeeft voor het innerlijk reeds lang als juist of meer begerenswaard beseft.

En zo komt het ogenblik, dat de mens niet meer karma- of oorzaak-en-gevolg-gebonden is, maar — levend van uit zijn bewustzijn van een werkelijk bestaan dat eeuwig en onveranderlijk is — in de verschillende mogelijkheden van oorzaak-en-gevolg voor zichzelf steeds weer die ervaring schept, welke zijn wezen groter, harmonischer en sterker maakt.

Sommigen zullen het betreuren dat hun hierdoor de uitvlucht van een "ik kon niet anders, het is mijn karma" wordt ontnomen. Want mijn ervaring van de mensheid is, dat zij het ingaan tegen beter weten of tegen het gevoel van juistheid meestal verklaart met te zeggen, dat ze máár zwakke en zondige mensen zijn (dat dank je de duvel, ze willen het veel te graag!), of

dat ze hun karma nu eenmaal moeten vervullen; en ook dat is dan een heel aangenaam iets, want daardoor kunnen ze de last, de verantwoordelijkheid van zich afschuiven.

Neen, je kunt meester zijn van oorzaak-en-gevolg en van je noodlot. En die meesterschap berust — en dat zal deze tijd eens te meer aan velen duidelijk doen blijken — op de innerlijke harmonie, de innerlijke besluitvaardigheid, de innerlijke zekerheid, die je voor jezelf schept.

Het is goed om zo nu en dan te spelen als kinderen, dat geef ik toe. Maar zelfs in het spel heeft een kind vaak een doel. Het heeft een zekere opzet, al is het maar een zelfuitdrukking of een zelfverwerkelijking. Wanneer de mensen onder de invloeden van deze tijd diezelfde behoefte vinden, dan vinden ze tenslotte de ware heerschappij, waartoe zij geroepen zijn. Want naar mijn opinie is geen wezen dat mens wordt mens om door het noodlot te worden gedreven, maar wordt men juist mens om — zij het met moeite, soms door schade en schande — meester te worden over het noodlot; en zo de innerlijke mogelijkheid tot beheersing, tot het scheppen, tot het dragen van de werkelijke verantwoordelijkheid voor het "ik" en voor de wereld werkelijk te maken.

Zo wil ik deze korte verhandeling besluiten met de opmerking, dat zeker de dagen die komen en de jaren die komen misschien in uw ogen belangrijk zullen zijn voor de bewustwording van velen. Want zodra de mens zijn gedachten aan onmacht en noodlotsgebondenheid overboord gaat zetten en daarvoor in de plaats het besef krijgt, dat hij eigen leven, werken en lot geestelijk en stoffelijk in de hand heeft, kan de wereld beter worden, de geest vrijer en — naar ik geloof — de onbekende scheppende Kracht voor ons allen een meer concrete, een duidelijker voelbare en hanteerbare factor in ons aller leven.

GRENZEN

De mens stelt een grens tussen de jaren. Hij telt de minuten, die er nog resten af. En terwijl hij met zijn denken de oude tijd in het graf duwt, beleeft hij reeds het nieuwe jaar. Een belangrijk jaar, een schrikkeljaar. Maar wat hij vergeet, is dat hij zelf die grenzen stelt. De tijd vreet verder aan het leven. En het streven van gisteren zal morgen voortbestaan. De tijd staat niet stil. De lucht staat niet stil en de aarde leeft voort. De zon draait verder en de mens moordt en redt, zoals gebruikelijk.

Je kunt als mens geen grenzen stellen in tijd en ook niet t.a.v. eeuwigheid of leven. Je bent deel van het Al. En wat er ook gebeurt en wat er ook zal komen of is geweest — of je angstig bent of onbevreesd — je wordt steeds één met alle tijd, met alle gebeuren, met alle werkelijkheid; en je kunt aan het ware bestaan door het stellen van je eigen grenzen nooit en te nimmer nog ontkomen.

O, ik weet het wel,
ik spreek op 't ogenblik een nieuwjaarsfilosofie
als een soort Thomasvaer met juist verloren Pieternel.
Maar laat ons toch dit goed verstaan:
De grenzen dragen de mensen aan.
En vele wetten zijn door mensen zelf — wie weet waarom
aan mensen en het "ik" gesteld.

Er is geen kosmisch groot geweld,
dat jaar van jaar zal scheiden
of menselijk zijn van menselijk zijn
of zelfs maar menselijke vreugde en menselijk lijden
verschillend maakt in het bestaan.
Eén is ons leven, één de werkelijkheid;
en elke grens door ons gesteld is waan.
Speel met de grenzen, mensen, als 't een spel blijft
en ook als spel begrepen en beseft.
Het spel van grenzen is zo onbelangrijk,
als t "ik" zich tot de werkelijkheid verheft.
Maar wee hun, die de werkelijkheid verwerpen

ommentwille van de waardigheid van door hen zelf geschapen grenzen:

De kracht sprak tot de wereld.
De Kracht daalt tot de aarde neer.
En telkenmale weer zal Kracht tot aarde spreken.
En mensen, die 't verstaan,
zij zullen als gedragen door de krachten
tot nieuwer weten gaan,
tot nieuw besef en nieuwe daden.
Zij zullen dat verwerven,
wat anderen genade noemen, een verlossing, een geschenk.
Maar zij, die niet de krachten achten maar slechts zichzelf
en slechts verbeteren verder eigen wegen willen gaan,
voor hen wordt elke kracht, die tot de aarde komt een gesel,
die steeds feller hen zal slaan,
totdat zij bevend vol van angst en pijn de hemel het onrecht klagen
en om de reden van dit al, ja, om het loon voor al gedragen lijden vragen.

Neen. kracht is kracht. En kracht komt voort uil eeuwigheid. En als de kracht dan spreekt in golf op golf in deze tijd, weet dan jezelf uit deze kracht in waarheid te hervinden. Dan pas, vrienden, herken je de werkelijkheid en vind je het vrije, harmonische pad, dat tot begrip en kracht leidt en zelfs het ingaan in het nu nog onbegrepen niet-"ik"-zijn, het zijn der eeuwigheid, omvat.

VIJFDE LES - MOGELIJKHEDEN UIT DE KOSMOS.

Na te hebben gezien op welke wijze kosmische invloeden door ons worden beleefd, is het tijd geworden om enige aandacht te besteden aan de ontwikkelingen, die in mens en geest daaruit verder kunnen voortkomen. Allereerst zou ik daarbij de mens willen beschouwen, omdat dat ons de mogelijkheid geeft later parallellen te trekken voor de geestelijke ontwikkelingsmogelijkheden.

Wanneer een mens onder zware spanning staat, kan het gebeuren dat in zijn brein een bepaald centrum begint te werken, dat tot op dat ogenblik niet actief was. Meestal gaat dit gepaard met wat felle hoofdpijnen die enige dagen aanhouden en daarnaast vaak ook met een gevoel van duizeligheid en een zeker onbehagen. En daarna begint het: men hoort stemmen, voorwerpen die men aanraakt brengen ineens vreemde denkbeelden, die men haast plastisch voor zich ziet. Men is gevoelig geworden. Er zijn heel wat mensen op aarde, die medium heten of paragnost, helderziende, psychometrist en die dus door een ongeval of door grote geestelijke spanningen plotseling aan hun begaafdheid zijn gekomen.

Schijnbaar heeft dit niets met ons onderwerp te maken. Maar als wij nu stellen, dat invloeden uit de kosmos een spanning betekenen voor de mens, dan wordt het al iets anders. Hoe groter de spanningen en de krachten, die van uit de kosmos zullen optreden, hoe meer de mens daarin ook stoffelijk wordt gemoeid en hoe meer hij hierdoor wordt belast. En naarmate die belastingen toenemen, zal er de neiging zijn zich te verweren. Bij dit verweer zal het lichaam trachten terug te grijpen naar eigenschappen en begaafdheden, die het in de vroegste tijden heeft gehad. Gaven eigenlijk, die eerder nog thuishoren bij het instinctief levend dier dan bij de mens.

De mens verliest daarbij echter niet zijn verworven verstandelijke vermogens en zo hij enige beheersing over zichzelf heeft, zal hij die ongetwijfeld kunnen behouden. Ook zijn wil, zijn gerichtheid kan gelijk blijven. En dit is wel belangrijk. Want teruggrijpende naar het instinctieve, wordt ook teruggegrepen naar de gevoeligheid voor allerhand uitstralingen, aanwezigheden, die door de normale zintuigen niet worden waargenomen.

Er zijn spoorzoekers (b.v. bij de Bosjesmannen, de Bantoe's), die kans zien op uren afstand een bron te ruiken. In Australië kent men spoorzoekers, die in staat zijn nog dagen, nadat iemand voorbij is gegaan te zeggen. "Op deze plaats ging hij voorbij." En daarbij richten zij zich niet op mogelijke kentekenen; die gebruiken ze alleen als bewijs. Neen, zij weten te zeggen: "Hier is iemand voorbij gekomen, daar en daar ging hij naartoe en in die en die toestand verkeerde hij."

Deze mensen leven nog dicht bij de natuur. Zij nemen de uitstralingen op, de kleine veranderingen die in de materie, (de omgeving) optreden. Zij zijn over het algemeen ook gevoelig voor wat wij misschien geesten zouden noemen; in hun denken nemen die niet zo'n grote plaats in. Des te belangrijker echter zijn voor hen de invloeden, die ze van daaruit ondergaan en veel van hun gedrag wordt erdoor bepaald.

Ik wil nu niet al deze, primitieve stammen, die zelfs nu nog bestaan, opsommen. Wij kunnen ze overal vinden, waar nog woestijn is. Zowel in het verborgen hart van Afrika als in Zuid-Amerika en zelfs onder de Eskimo-stammen in het noorden treffen wij mensen aan met diezelfde gave, diezelfde mogelijkheid. Waar het mij om gaat, is dit:

In de hersenen (ten dele in de frontale hersenlobben, ten dele in de hersenschors) bevinden zich centra (groepen van cellen), die vroeger voor bepaalde waarnemingen werden gebruikt. Zij staan in verbinding met de bekende zintuigen en daarnaast met wat men zou kunnen noemen: de aura van de mens, of als u het anders wilt definiëren met: een bijzondere verfijning van zijn gevoelsperceptie. In ieder geval kunnen door pressie of door omstandigheden deze centra worden gewekt. Wanneer een mens er raad mee weet, kan hij er

ook iets mee bereiken. Zijn wereld kan meer tot hem. spreken, zij gaat meer open en ze geeft hem een beter inzicht in mogelijkheden en ook in zijn medemensen.

Nu stel ik, dat de steeds sneller opeenvolgende invloeden van grotere en minder grote belangrijkheid, die van uit de kosmos de wereld beroeren, voor de mens een toenemende toestand van onzekerheid en daarmee tenminste van geestelijke, maar vaak ook van lichamelijk belasting doen ontstaan. Als gevolg hiervan zullen in de mens bepaalde delen van het denk- en waarnemingsvermogen worden geprikkeld, die tot nu toe sliepen.

De gaven, die het eerst naar voren zullen komen, kunnen wij moeilijk precies beschrijven Er zijn er onder ons, die menen dat telepathie één van de eerste gaven is, die er zal ontstaan. Persoonlijk meen ik eerder, dat een zekere perceptie zal optreden; een grote gevoeligheid dus voor kerneigenschappen en gedachten van anderen, zonder een aflezen daarvan direct mogelijk te maken. Hoe het ook zij, gevoeliger wordt de mens; en daardoor krijgen steeds meer factoren in zijn omgeving invloed op zijn wezen, zijn leven en zijn denken. Aan de andere kant kan hij, dank zij deze gevoeligheden, zijn plaats binnen de gemeenschap juister definiëren en kiezen. Hij zal ongetwijfeld op den duur daardoor gevoelig worden voor uitstralingen en gedachten van minder stoffelijke geaardheid. Hiermee heb ik dus éigenlijk gezegd, dat de mens groeit naar een geheel nieuwe fase van stoffelijk bestaan.

Voor een geest, die in de stof leeft, brengt dit met zich mee, dat veel meer van de herinnering van eigen geestelijk bestaan binnen het lichaam tot uitdrukking kan komen dan voorheen het geval was. Verder houdt dit voor de geest in, dat bij een steeds veelvuldiger voorkomen van deze gaven, zij op den duur erfelijke eigenschappen zullen worden voor een groot gedeelte van de mensheid. Het lichaam is a.h.w. al voorbereid – om in televisie termen te spreken – op een tweede programma. En dat zal van uit geestelijk standpunt inhouden, dat je veel doelbewuster je oorspronkelijke gerichtheid als geest kunt overbrengen in de materie; dat je je leven als mens veel beter aan je geestelijke doeleinden kunt aanpassen; en verder dat de invloeden, die optreden steeds bewuster worden ondergaan en de reactie daarop dus steeds positiever en definitiever kan zijn.

Wanneer ik dit alles voor de mensheid heb gesteld, zo moet ik mij ook afvragen: Wat betekent het voor de sferen?

In de sferen zal een gevoeligheid van de hersenen geen rol kunnen spelen, dat begrijpt u wel. Maar er zijn andere waarden, die minstens zo voornaam zijn. Als de mens gevoelig wordt voor invloeden uit zijn omgeving, dan wordt hij dit ook voor de geest. Als de mens sneller ontvangt wat hem aan gedachtenbeelden wordt toegezonden, dan zal hij die niet alleen uit de materie maar ook uit de geest kunnen ontvangen. Om u duidelijk te maken op welke wijze dit geschiedt, moet ik even spreken over de astrale wereld.

Wanneer wij de astrale wereld bezien, dan kunnen wij wel vooropstellen, dat deze wereld van uit ons standpunt bestaat uit een positieve en een negatieve pool (beide energie zijnde), waartussen zich een veld (zoiets als een aardmagnetisch veld) uitstrekt, dat zuiver energie is, welke echter vervormd kan worden door gedachten. Wij hebben al vele malen gezegd dat de gedachte, die scherp is gericht, de matrix is (de moedervorm), waarin gestalte wordt gegeven aan astrale materie of energie. Wij hebben ook gesteld, dat die vormen bewaard blijven, nadat de gedachte is teruggetrokken en eerst langzaam vervallen, indien ze niet meer worden gevoed.

Het zal duidelijk zijn dat mensen, die onbewust in dat astrale scheppen, een hele hoop misbaksels tot stand brengen. Het spijt mij, dat ik het zeggen moet. Het zal u ook duidelijk zijn dat dergelijke misbaksels; producten van angsten en van psychische verdringen, uitingen misschien van psychotische neigingen, op het astrale vlak voor de geest zowel als voor de mens hinderlijk zijn. Een afscherming daartegen is vaak moeilijk te geven of te vinden en dus worden wij geconfronteerd met een chaotische wereld, die zowel voor de mens als voor de geest zekere gevaren en belemmeringen inhoudt. Op het ogenblik echter, dat de mens voor die wereld gevoelig kan worden, zal hij met zijn gedachten daarin niet alleen scheppen, maar hij zal ook beter begrijpen wat hij scheidt.

Nu zal menigeen zich een soort demon vervaardigen. Soms noemt hij die "de wrekende Godheid", in andere gevallen "de slechte wereld" of "het onbegrip van zijn medemensen" of "zijn eigen miskend zijn". Duizend en één namen. Maar het zijn over het algemeen verschijnselen, die er erg demonisch uitzien.

Die vormen worden soms een leven lang gevoed. Er zijn mensen, die met hun ontevredenheid dag na dag bouwen aan een schepsel, dat eigenlijk ergens deel is van henzelf; een vorm, die weliswaar bestaat uit astrale energie (de fijne materie van de astrale sfeer), maar die daarbij een uitdrukking is van hun persoonlijkheid. Na de overgang kan dat soms wel eens moeilijkheden veroorzaken, maar in ieder geval baart dit tijdens het leven grote moeilijkheden voor een geest, die zo iemand wil helpen. De ontevreden geest staat met zijn afweer a.h.w. als een engel met een vlammend zwaard tussen de mens en de geestelijke krachten van licht, die hij toch zo nodig heeft. Zodra hij hiervoor gevoelig wordt, zal hij voor zijn eigen schrikbeelden angst kennen; en dat zal voor hem misschien weer een tweede astrale gestalte kunnen scheppen, maar gelijktijdig betekent het, dat hij nu voeding gaat onthouden aan deze vaak een leven lang bestaande astrale schillen en wezens, die hij heeft opgebouwd. Het is nu eenmaal gemakkelijker om twee kleine jongens opzij te duwen dan één boom van een kerel.

De geest kan dus al gemakkelijker tot de mens doordringen, wanneer deze in plaats van één enkel permanent angstbeeld (dat voor hem dus negatief is) verscheidene kleine angsten of begrippen heeft. Wanneer die mens dan ook langzaam maar zeker gaat bemerken: ik ben het die deze dingen opbouwt, zal hij proberen iets positiefs daartegenover te stellen. En wanneer de mens uit zichzelf een positieve gestalte opbouwt, dan is dat een punt, waaraan de geest kan meebouwen.

Tot nu toe is de astrale wereld eigenlijk voor ons allemaal een hinderpaal geweest. Voor de mens is ze vaak gevaarlijk; en iemand, die uittreedt en daarbij een astraal voertuig meeneemt, kan dan ook in die sfeer wel de meest wonderlijke en onaangename expedities maken, die men zich maar denken kan. Op het ogenblik echter, dat de gedachteninvloed wegvalt door een besef voor hetgeen men doet, bouwt men een positieve gestalte op.

Deze positieve gestalte kan van uit onze sferen soms ook worden opgebouwd. Wat dan ontstaat is niet meer de gestalte, die een enkele mens uit zijn angsten en zijn haat voortbrengt of die een aantal mensen uit hun illusie en waan scheppen, maar het zijn a.h.w. communicatiecentra, het zijn grote, in een bepaalde vorm geperste, krachtverzamelingen, waarin van uit de sferen een gedachte met betrekkelijk weinig moeite kan worden gelegd en van waaruit de mens, die dit centrum heeft opgebouwd, gemakkelijk benaderbaar en bereikbaar is.

Het zal u duidelijk zijn, dat dit veranderen van de astrale sfeer een langdurig en langzaam proces is. Wanneer u zich realiseert dat er beelden zijn, die in het verleden door een paar duizend mensen zijn geschapen, daarna misschien tien eeuwen eenvoudig niet meer gevoed zijn en nog bestaan, zij het zwak, dan kunt u zich voorstellen, hoelang het duurt voordat zo'n vorm zijn eigenlijke samenhang verliest. Een positieve gestalte echter, kan in betrekkelijk korte tijd worden opgebouwd; en deze kan reeds heel veel doen om de negatieve vormen en schillen te beperken in hun uitwerking.

Je kunt iemand op twee manieren bestrijden. Misschien kan ik het het eenvoudigst vergelijken met Gulliver. Gulliver komt in Lilliput; en die kleine mensen kunnen hem in dat ene ogenblik, dat hij slaapt, zo vastbinden, dat hij niet meer kan loskomen. Hij is veel sterker dan zij en veel groter en machtiger. Maar zij zijn veel groter in aantal.

Positieve gedachten zijn op het ogenblik nog niet overwegend in de meerderheid wat betreft de mensheid. Maar hoe groter de gevoeligheid wordt, hoe meer mensen er worden wakker geschud voor nog een andere waarde van bestaan en hoe meer — zij het misschien kleine — positieve vormpjes er in de astrale wereld zullen groeien. En al zijn ze dan machteloos tegenover de actieve gestalten van vroeger, die gestalten zijn niet altijd even actief, er moet een stimulans zijn. Op het ogenblik, dat die stimulans wegvalt, is het zeer wel mogelijk dat deze vormen zodanig worden geïsoleerd, dat ze niet meer in staat zijn om actie op te brengen

en in de rust hun belangrijkheid steeds meer verliezen, totdat ze eindelijk verkrumelen en vergaan en er alleen maar de oorspronkelijke energie overblijft, de vorm is verdwenen.

Deze situatie wordt uit de geest natuurlijk bevorderd. Maar jammer is het, dat men van uit de sferen geen astrale figuur kan scheppen, die precies in overeenstemming is met de behoefte van de aarde. Onze wereld heeft nu eenmaal haar eigen betekenis, haar eigen waarde en belevingen; en deze verschillen zoveel met die op aarde, dat een positieve gestalte, welke van ons uit wordt geschapen de aarde misschien wel enigszins kan benaderen, maar altijd de mindere zal zijn van de veel intensere beelden (meestal negatief), die de mens op aarde schept.

De mens schept naast zich of boven zich in het astrale. De geest, die wat meer verlicht is, moet bewust onder zich scheppen. De mens doet het onbewust. Het verschil is onnoemelijk groot. Want de mens, die gewoon leeft, schept daarmee, al bepaalde astrale mogelijkheden. De geest, die normaal leeft, zal dit in geen geval doen.

Nu terug naar de invloeden. Stel nu dat de invloeden, die op het ogenblik optreden, de oorspronkelijke angsten en zelfzucht van de mens langzaam gaan veranderen en verdelen. Stel verder dat er gemeenschappelijke angsten ontstaan, die een positieve achtergrond hebben: Een angst voor oorlog leidt tot een streven naar ontwapening; de behoefte aan vrede bouwt in wezen ook een positief astraal geheel op en niet alleen een negatief. Hoe meer spanningen, hoe meer veranderingen en invloeden, des te groter de mogelijkheid dat er positieve kracht eenheden ontstaan. En hoe positiever die zijn, hoe meer zij ergens harmoniëren met de sferen van de geest, des te gemakkelijker de geest zich daarin kan uitdrukken.

Elke invloed heeft daarbij een eigen inhoud. Wanneer wij spraken van het gouden licht, zoals wij dat de vorige maal hebben gedaan, dan zal u duidelijk zijn dat dit voor ons evengoed energie betekent als u. Die energie zal door ons anders worden gebruikt dan door u, dat is wel zeker. Maar een gelijktijdige versterking van energie kan leiden tot een vergroting van scheppend vermogen, ook in de astrale wereld. Een invloed, die de onevenwichtigheden scherper stelt, dwingt niet alleen de mens maar ook de geest tot zelfrealisatie. Want zoals u uit het vorige onderwerp heeft kunnen begrijpen, zullen in de wereld van de geest bepaalde dingen, die je altijd meende te zien, ineens verdwijnen; ze zijn niet regel meer, ze vallen weg.

Ook voor u zal datzelfde het geval zijn. Er zal ook bij u veel kunnen wegvallen. Maar dit wegvallen is geen verlies. Want als je het graan goed wilt laten opkomen, moet je het onkruid wieden. Wanneer je de goede gedachten en mogelijkheden van de mens zich wilt laten ontplooiën, dan zul je de overbodigheden, de zinloze dingen die er bestaan, ongetwijfeld moeten wegnemen. Zo'n invloed kan dat. Het resultaat is voor de mens weer een vergroting van positiviteit en van waarnemingsvermogen.

De geest zal verder van alles doen om die mens te helpen. Maar wat kunnen wij doen? Wij kunnen die mens niet altijd alleen maar positieve gedachten geven. Het klinkt misschien heel gek, maar als je een mens te veel positieve gedachten voert, dan wordt hij kotsmisselijk. Dat heeft u misschien wel eens opgemerkt. Neen, je moet hem de kans geven om zijn aandacht, zijn negativiteit meer te verdelen. In plaats van één sterke vesting van eenzijdigheid (een eenzijdig gerichte negatieve werking) moet je er die mens a.h.w. toe brengen om honderd kleinere negatieve werkingen te scheppen, die elk op zichzelf voor hem aan belangrijkheid verliezen en daardoor minder aandacht vergende langzaam maar zeker ook geen kracht meer krijgen. Zo ben je dus als geest bezig om van jouw kant het contact te verhogen.

Wanneer een mens overgaat, dan zal het ook gemakkelijker zijn, indien hij niet zo eenzijdig gericht is. Wat dat betreft, heb ik nog een punt, dat ik zo dadelijk te berde zal brengen, aangaande de overgang zelf. Maar ik wil nu eerst ingaan op het feit, dat de geest van de mens, vrij van het lichaam, zich gemakkelijker zal uiten, gemakkelijker zal reizen in de sferen, zal uittreden, enz. naarmate zij minder negatieve waarden rond zich heeft geschapen.

Die negativiteit is gelijktijdig ook een kwetsbaar-zijn. Want datgene, wat voor u negatief is en een schrikbeeld, is misschien heel normaal voor een lagere sfeer. Die lagere sfeer kan negatieve beelden scheppen, maar geen positieve; zoals wij in feite alleen positieve en geen

zuiver negatieve beelden kunnen scheppen. Hoe groter het aantal negatieve gestalten, dat van uit de mens tot stand komt, des te groter de invloed van de lagere sferen, die over het algemeen van de mensheid helemaal niet verwachten dat ze beter zal worden, maar alleen dat ze hun honger of haat zal bevredigen. En daarmee wordt het duel dus wel zeer pijnlijk.

Want de mens, die negatieve gestalten heeft geschapen, zal in het begin (en dat is vaak in de tijd rond de overgang, maar daarna zelfs tot hij het licht zelf heeft aanvaard) door de grote energie van het astrale gebied kunnen worden benaderd en achterna gezeten. En die schrikgestalten van hemzelf zijn harmonisch met de geestelijke schrikgestalten. Hij valt dikwijls zonder het te weten onder de invloed van duistere geesten. Voor ons betekent dat niet alleen een hoop reddingswerk — al hebben wij er wel verschillende ploegen voor — maar ook heel vaak de onmogelijkheid om een mens tot de realisatie te wekken. Wij moeten dan toezien, hoe hij een heel lange tijd van uit ons standpunt nutteloos lijdt en ellende heeft in het duister; en dat willen wij allemaal graag voorkomen. Alleen reeds een vergroting van gevoeligheid voor invloeden rond het "ik" bij de doorsnee-mens zal hiertoe veel bijdragen. En ik meen te mogen veronderstellen, dat die verscherping inderdaad al is ingetreden en dat steeds meer mensen op de een of andere wijze sensitief beginnen te worden. Heel gunstig dus.

Terug naar de mens. Stel u voor, dat u telepathisch wordt. Dan zal dat in het begin ontzettend verwarrend zijn. U zult alle gedachten zonder onderscheid opvangen. In feite is het als een ruisen van de zee, waaruit zo nu en dan onsamenhangende woorden naar voren komen. Maar als je leert het meer gericht te gebruiken en vooral om niet ten koste van alles je eigen gedachten uit te stralen, maar ook wel eens probeert op te vangen of zelfs te zwijgen en alles af te sluiten, dan kun je komen tot wat men noemt: gerichte contacten.

Er zijn op het ogenblik al heel wat mensen, die bepaalde, ideeën gemakkelijk aan elkaar overdragen. Een oud voorbeeld. Manlief komt op ongeregelde tijden thuis. Maar wanneer hij in zijn auto stapt om huiswaarts te gaan, denkt hij daaraan. Zijn vrouw merkt het en zet automatisch de aardappelen op. Dat komt heel vaak voor.

Deze gevoeligheid, die tot nu toe op sympathieën en op bepaalde verbindingen berustte, zou echter meer algemeen kunnen worden. Is zij echter zover gekomen, dat zij niet slechts algemeen is maar ook hier en daar beheerst wordt gehanteerd, dan kan de geest, die van de gedachtenrilling gebruik kan maken en haar dus van uit haar eigen sfeer kan wekken, zonder een tussengebied als het astrale daarbij te betreden, heel gemakkelijk gedachten gaan uitwisselen met de mensen. Het isolement van de mens in de materie wordt kleiner. Hij kan steeds meer contact krijgen met de overgeganen, maar ook met de grote Meesters de Leraren, die van uit de geest of in de stof werkzaam zijn om de mensheid tot hoger bewustzijn te voeren.

Stelt u zich nu eens voor wat dat voor de geest inhoudt! In plaats van moeizaam media te moeten gebruiken, die lang niet altijd onfeilbaar zijn en het soms onmogelijk maken om de werkelijke inhoud van je boodschap geheel door te geven, kun je haast iedereen direct bereiken. Je kunt dus steeds meer direct ingrijpen. Het is mogelijk meer persoonlijke leiding te geven; wat op het ogenblik heel vaak erg moeilijk wordt. Het is mogelijk om de mens van uit de geest een zekere scholing te geven in het gebruik van zijn occulte, zijn paranormale vermogens, maar ook wel degelijk in de juiste wijze van leven, in het herwinnen van zijn geheugen en van zijn werkelijke persoonlijkheid.

Dan mag ik dit misschien vergelijken met iemand, die eens van huis tot huis moest gaan om zijn boodschap, over te brengen en die nu voor een televisiezender kan gaan staan en tot een miljoen mensen gelijktijdig spreken, zo mogelijk in hun eigen omgeving en onder de voor hen meest prettige en gunstige condities, zonder dat hij daarvoor de moeite van de verplaatsing en het voortdurend zich weer instellen op een ander als belasting, behoeft te ondergaan. Een heel groot verschil zoals u zult begrijpen.

Stel nu verder eens, dat de mens leert zien. Dan zal hij hoofdzakelijk dingen waarnemen die astraal zijn. En in het begin zal de astrale wereld voor hem heel wat onaangenaamheden

hebben. Hij zal zich zelfs vaak gedragen — naar ik vrees — als iemand, die onder invloed staat van het moederkoren-extract en daardoor z.g. schizofrene verschijnselen vertoont.

Maar ook die fase gaat voorbij. Wanneer je bemerkt dat bepaalde beelden je niets kunnen doen, verlies je je angst ervoor. Je gaat gelijktijdig inzien, dat je — door je anders te gedragen — die schrikbeelden uit de weg kunt gaan.

In het begin zullen er nog heel wat mensen zwak zijn. Zoals mensen, die drinken, ook wel besluiten, wanneer het eerste delirium optreedt: Nu zullen we niet-alcoholisten worden of zelfs drankbestrijders. Maar heel vaak zijn zij het na korte tijd vergeten en aan hun volgende en meer intense delirium-periode toe zijn. Of zoals een roker er maar heel moeilijk toe kan komen om zich te beperken en zijn sigaret of sigaartje opzij te leggen.

Dit wordt heel anders, indien men met de gevolgen wordt geconfronteerd. Wanneer het kijken naar alcohol op zichzelf al de roze olifant of de harige rups op u af doet komen, dan wilt u niet meer naar alcohol kijken, u zet het opzij. En wanneer alleen maar het denken aan een sigaret de astmatische hoestbuien bij u doet losbreken, dan zult u er helemaal niet meer aan willen denken, u wordt er bang voor en schuift haar opzij. Op die manier kan men dus veel gaan beheersen door de directe gevolgen ervan te zien.

Ik heb reeds gesteld, dat veel van de menselijke gedachten in meer of minder belangrijke vorm astraal wordt uitgedrukt. Als de mens ziet, dat een bepaalde manier van leven en denken die astrale gevolgen heeft en erdoor wordt achtervolgt, dan zal hij a.h.w. alleen al om rust te winnen zijn gedrag daaraan aanpassen. Dat wil niet zeggen, dat de mens daardoor beter wordt. Denkt u niet, dat het voor de mens een verbetering betekent, als hij uit angst iets nalaat. Het betekent alleen, dat hij wat meer rust krijgt. Maar voor ons betekent het wel, dat rond die mens dus het aantal negatieve invloeden afneemt, daardoor een grotere bereikbaarheid en gelijktijdig de mogelijk om ons en onze gedachtenbeelden via het astrale voor hem meer zichtbaar te manifesteren. Bijgevolg, vergroting van contact en wederom vereenvoudiging van werkwijze. Je kunt soms met één klein beeldje of één klein filmpje meer vertellen dan je het met twee boekdelen in woorden kunt zeggen.

Er zijn heel veel waarden, die wij u van uit de sferen graag zouden leren, maar die eenvoudig om de één of andere reden op aarde nog niet kunnen worden verkondigd. Ze kunnen niet worden uitgedrukt. Je zou ze misschien kunnen uitbeelden. Maar voor die uitbeelding moet je over de nodige instrumenten beschikken, de nodige mogelijkheden; en de aardse mogelijkheden schieten ook daar soms tekort. Resultaat: er blijft veel ongezegd, dat bij een vergroting van gevoeligheid wèl kan worden gezegd.

Dan hebben we de kwestie van helderziendheid. U weet allen wat helderziendheid betekent. Je kunt soms in ruimte, soms in tijd iets waarnemen. Stel u nu eens voor, dat de mens, die nu van minuut tot minuut beslissingen moet nemen, zonder precies te weten waartoe ze leiden, bij het nemen van een beslissing de gevolgen ervan ziet. Dan zal hij daarvan veel kunnen herstellen. In het begin zal men dat eerst bij anderen waarnemen. Maar ook met wederkerige raadgevingen komt men al een heel eind. Het zal mogelijk zijn de meest ongunstige reacties en gevolgen uit het menselijk gedrag op die manier langzaam te onderdrukken. Resultaat: grotere eenheid, grotere harmonische mogelijkheden, een juister onderling begrip misschien ook en voor ons een grotere gelijkheid van streven. Want nu moeten wij rekening houden met mijnheer A., die fanatiek boeddhist is; mijnheer B., die fanatiek katholiek is; mijnheer C., die zeer reformatorisch denkt; en mijnheer D., die er helemaal niets van gelooft. Maar zo dadelijk hebben zij begrip voor elkaar. Er is misschien niet meer die scherpe scheiding. En door het ontbreken daarvan kan één begrip worden gebruikt, dat ze allemaal gaat beroeren en niet bij ieder eerst de neiging uitlokt om dit voor zichzelf als een persoonlijke en voor eigen systeem passende waarheid te definiëren, waardoor de waarde meestal teloor gaat.

Ik weet niet, of dit alles u kunt interesseren. Toch geloof ik dat het de overweging waard is. Want al die gaven en mogelijkheden liggen op het ogenblik a.h.w. klaar. De invloeden uit de kosmos veranderen — zeker indien wij daaraan meewerken — de verhoudingen tussen mens en geest. Zij veranderen de verhoudingen van stof tot geest, van materie tot onstoffelijkheid.

En dit geeft ons de grootste verwachtingen voor het werk, dat wij in de, toekomst zouden kunnen verrichten.

Stel u voor, dat een mens de mogelijkheid heeft om alleen door zich daarop in te stellen, bewust en direct deel te nemen aan de leringen van grote Meesters, zoals dat in de sferen mogelijk is. Hoeveel intenser en directer, hoeveel concreter zou veel niet voor de mens worden wat hij nu als geloof, overlevering of dwaasheid op de achtergrond van zijn bestaan pleegt weg te bergen? Hoeveel prettiger zou het niet zijn, indien een mens het geestelijk beeld zou kunnen zien van een bepaalde ontwikkeling en daardoor niet meer zo sterk gebonden zou zijn aan zijn opvattingen van democratie, van socialisme, van communisme, van geleide of niet-geleide economie e.d. ? Indien hij uit de sferen kan zien, hoe de samenhang is, dan blijkt de definitie veel minder belangrijk. Dan gaat het, niet mier. om de verschillen, maar om de gezamenlijke mogelijkheid en wordt het harmonische aspect weer op de voorgrond gebracht. Voor de mensheid betekent het de mogelijkheid tot een gouden tijd. Voor de geest betekent het de mogelijkheid om na een zeer lange periode weer direct met de mens samen te werken.

Hoe meer invloeden er komen, die voor u een grote schok betekenen, hoe sneller dit proces zich kan afspelen. En ofschoon wij het in het komende jaar in verhouding nogal betrekkelijk rustig zullen hebben, zo zullen de komende jaren toch wel invloeden brengen, die zeer schokkend zijn. Er zullen toestanden zijn van chaos, waarin men hier en daar de wanhoop nabij is. Er zullen toestanden zijn, waarbij je meent: Morgen ben ik dood, laat mij vandaag dan nog proberen wat te leven. En al die dingen zijn een toenemende pressie op uw wezen.

Voor de ouderen betekent het heel vaak alleen maar, dat ze zich wat uit het leven terugtrekken. De jongeren echter zullen zich niet aan dat leven en zijn gevolgen kunnen onttrekken. Voor hen is de enige mogelijkheid de spanningen opnemen en ze verwerken. Doen zij dit, dan verandert hun sensitiviteit en ondergaat het lichaam een geleidelijke verandering, die in enkele geslachten een vaste erfelijke waarde is geworden en dus voor een ieder zonder verdere spanningen aanwezig is.

Een groots begin, dat — naar ik denk te weten — binnen betrekkelijk korte tijd voor ons de verhouding mens geheel zal veranderen.

En nu moet ik nog even terug naar de kwestie van de overgang, die ik zo even reeds besprak.

Een mens heeft rond zich allerhand beelden geschapen. Die beelden vloeien niet voort uit zijn bewustzijn maar heel vaak uit zijn onderbewustzijn. Wanneer hij op het punt staat over te gaan, verhoogt zich zijn bewustzijnsdrempel t.o.v. de wereld. Hij kan op die wereld steeds minder reageren en wordt dus steeds meer geconfronteerd met zijn eigen gedachtenwereld.

Reeds kort voor de overgang manifesteert zich deze astrale werking naast de mogelijke beelden, welk van uit de geest gezonden zijn.

Vergeet niet dat deze gestalten geen gevoel hebben. Zij hebben ook geen karakter. Het zijn robots, golems, gebouwd uit energie die in een bepaalde vorm is geconcentreerd, waarin de intentie blijft voortgaan en niet is af te remmen of te veranderen. Slechts degeen, die het magisch geheim kent (zoals dat ook in het Egyptisch Dodenboek o.m. beschreven staat), zou zo'n wezen tot stilstand kunnen dwingen. Niet omdat hetgeen hij zegt of doet zinvol is, maar alleen omdat het a.h.w. de sleutel van het gedrag van zo'n wezen betekent.

De mens, die overgaat, ziet die beelden, prettige en onprettige. Hij zal zich op een deel daarvan concentreren. Laten we nu het beste aannemen. Die mens richt zich dus op de positieve waarden van zijn leven: zijn positieve verwachtingen en gevoelens. Dan is het negatieve als een duistere achtergrond. Als men het in landschapstermen wil beschrijven, is het "ik" in de overgang een lichtbundel, vallend door de loodgrijze zware bewolking, die de rest van de aarde in duister hult. Kan de dood zonder angst worden aanvaard, dan is dat licht meer dan voldoende. Men gaat onmiddellijk en bewust over, laat de wereld van het astrale eenvoudig achter en is na zeer korte tijd vrij. Het eigen astraal voertuig mag dan misschien nog een tijdje als een schil voortbestaan, maar dat is van weinig belang. Het bevat niet het werkelijk "ik" en zal over het algemeen na korte tijd kunnen vergaan.

Maar indien je door de angst wordt beheerst, grijp je terug naar het lichamelijke. Ook wanneer je positief wilt zijn en de vrees je domineert, zul je haast automatisch na de overgang trachten het astraal voertuig te behouden (iets, dat immers zo precies gelijk op je stoffelijk voertuig en geïdentificeerd is met het begrip "leven"), want je bent bang voor de dood. Dat betekent dat je je dan bevindt in een voertuig, waarin je onder de invloed valt van die schillen en golems en ook de gestalten, die van uit een duistere wereld zijn geschapen.

Wil je als geest daartussen komen, dan is er maar één hoop: dat je de schrikgestalten a.h.w. tijdelijk onbelangrijk of desnoods belachelijk kunt maken; dat je desnoods de gerichtheid van de mens en van zijn gedachten bepaalt — al is het maar door zelf een ogenblik negatief te schijnen — om op die wijze, zijn ontvluchting uit het astraal voertuig mogelijk te maken. En daaruit blijkt ook weer iets interessants en belangrijks.

De overgang zelf en de eerste tijd daarna wordt niet alleen bepaald door eigen instelling en gedachten maar ook door datgene, wat men in zijn leven astraal rond zich heeft geschapen. De oorzaak-en-gevolg-werking wordt weliswaar overgebracht van het stoffelijke naar het vaak veel plotselinger en dwingender astrale gebied, maar zij gaat voort; en men kan vaak in zeer korte tijd worden geconfronteerd met alle negativiteit van zijn eigen stoffelijk bestaan. Aan de andere kant kan men door het prijsgeven van het voertuig, dat tot de astrale wereld behoort en het opgaan in zijn nieuwe geestelijke werkelijkheid, zich daaraan zondermeer onttrekken.

De geest tracht dit te bevorderen. Maar misschien begrijpt u nu hoe belangrijker het voor ons kan zijn, dat een mens niet zoveel monsterlijkheden van groot belang rond zich schept.

Stel, dat een mens zich voortdurend bezig houdt met een toornige, een wrekende of een rechtvaardige God en dat hij in zijn hart weet, dat hij voortdurend zondigt. Voor deze mens wordt zo'n God de grootste, de meest verschrikkelijke demon, die men zich kan denken. Het is niet meer een lichtend wezen. Neen, het is de dood, het is de verschrikking zelf. En als je daaraan een heel leven hebt gebouwd, vaak in gemeenschap met anderen, zodat zo'n gestalte buitengewoon sterk kan worden, is het heel moeilijk om je daaraan te onttrekken. Dan is het veel beter dat een mens 20 of 30 kleine angsten heeft, die elk voor zich misschien zijn aandacht kunnen boeien, maar waartegenover van uit de geest gemakkelijker een grotere energie kan worden gesteld; een beeld, dat die dingen verdringt.

Maar hoe kun je nu zo'n beeld, dat in een heel leven is opgebouwd, waarmee een mens a.h.w. zelf is vergroeid, wegnemen? Dat is als een operatie om een Siamese tweeling te scheiden, uitermate moeilijk. Wij geloven, dat dit ook wordt bevorderd door de voortdurende kosmische inwerkingen en invloeden.

Wij hopen, dat u hierdoor niet alleen een beetje optimisme hebt gekregen t.a.v. de toekomst, maar dat u ook hebt leren begrijpen, hoe eigenlijk die astrale wereld, waarover wij gewoonlijk niet al te veel zeggen, toch ergens een zeer belangrijke rol speelt in onze contacten van stof naar geest en van geest naar stof en hoe zij bovendien nu nog over het algemeen negatief en gevaarlijk zijnde tot een positieve waarde kan worden.

Ik wil dan deze les besluiten met de opmerking, dat men reeds nu kan beginnen om deze positieve astrale figuren te creëren.

Wanneer iemand zegt: "Verheug u, dat u bestaat," dan klinkt dat een beetje dwaas. En dan zegt u: "Ja, ik zal mij verheugen! De belasting is weer hoger geworden" enz. enz. Erger je dan maar mens! Je hebt redenen genoeg. Maar elke ergernis, elke frustratie, elke angst bouwt iets negatiefs op. Zoek je daarentegen het positieve, het goede, dan bouw je iets lichtends op.

Bouw zoveel mogelijk in uw leven de positieve, de lichtende kant op. Het zal het onaangename heus niet helemaal doen verdwijnen, maar het zal de belangrijkheid verminderen, uw eigen krachtreserves en mogelijkheden groter maken en na de overgang u een grotere rust en grotere zekerheid verschaffen.

Bestrijd elke angst. Erken nuchter dat er gevaren bestaan, maar houdt u er niet te lang mee bezig. Hoe langer u erover nadenkt, hoe verschrikkelijker het wordt en hoe meer u het astraal vastlegt. Het astraal vastgelegde — onthoud dat goed! — bevat niet alleen de uitbeelding van uw angst, maar heeft in zich alle motiveringen van die angst. En als dat de gewelddadigheid

van anderen is, dan zal dit astrale beeld inhouden, dat de invloed op anderen een bevorderen van gewelddadigheid wordt.

Wees zo positief mogelijk in uw benadering van het leven. Probeer zoveel mogelijk alle negativisme te vermijden.

Wanneer u ontdekt, dat u bepaalde gaven krijgt, aanvaard ze rustig. Maak er niet te veel van. Maar zodra u bemerkt dat ze steeds meer betrouwbare waarden gaan bevatten, probeer ze bewust te gebruiken. Ga uit van het standpunt, dat een ontwaken van uw wezen op deze wereld een vereenvoudiging van uw eigen levenstaak en uw overgang betekent en gelijktijdig voor de geest de mogelijkheid om u en anderen beter te helpen.

ANDERE WERELDEN

In het heelal bestaat er een zeer groot aantal sterren. En ofschoon slechts één op de duizend sterren planeten heeft en één op de tienduizend planeten kent met levende en denkende wezens, is toch het aantal bewoonde werelden in het Al betrekkelijk hoog.

De fase van ontwikkeling, waarin men zich bevindt, is natuurlijk zeer verschillend. Wij kennen werelden, die ternauwernood het tijdperk van het zuiver dierlijke ontwassen zijn. Andere zijn reeds zover gevorderd, dat het heersende ras een leven leidt dat grotendeels geestelijk is en op geestelijke krachten berust.

Wanneer wij ons met deze werelden bezighouden, dan is dat niet in de eerste plaats om de vele eigenaardigheden, die daar te vinden zijn. Want de vreemde werelden met hun eigen cultuur, hun eigen wijze van opbouw en van gemeenschap mogen interessant zijn, ze hebben voor ons geestelijk weinig betekenis en in vele gevallen is het ook zeer moeilijk de mens een redelijk beeld te geven van de manier, waarop alles daar bestaat. Wat wel belangrijk is, is de geestelijke ontwikkeling van die werelden en de geestelijke kracht, die zij bezitten.

Deze krachten zijn natuurlijk in de eerste plaats voortgekomen uit het leven zelf. Het leven heeft zich ontwikkeld. En zoals de mensheid op dit ogenblik een bepaald peil van geestelijk bewustzijn heeft bereikt, zo is dat elders eveneens het geval. Maar als de grondslagen en waarderingen sterk verschillen, zullen de geestelijke ontwikkelingen vaak een uitdrukking vinden, die schijnbaar strijdig is.

Een zeer bekend verschijnsel is dat van de z.g. demonische sterren. Hier op aarde rekent men daaronder Algol als één van de meest verschrikkelijke en meest duistere. Een ontwikkeling behoeft nl. niet te bestaan uit vormen. Geestelijk bewustzijn is een oriëntatie van het "ik" t.o.v. de kosmos. Het bereiken van een volledige geestelijke bewustwording is het bereiken van een laatste en definitieve oriëntatie, waardoor de eigen plaats temidden van de kosmos blijvend is bepaald en de verhouding tot de rest van de kosmos volledig is vastgelegd.

Een ster als Algol, demonisch als zij moge zijn in de ogen van de mens op aarde, kan een zeer hoog bewustzijn dragen op één van haar planeten. Maar indien de beschaving daar niet is gericht — zoals op aarde — structuur en opbouw of op evolutie maar eerder op een involutie (een inkeer in het "ik") gepaard gaande met een toenemend verval van uiterlijke waarden en zelfs een bestrijding ervan, zo zal zij van uit aards standpunt absoluut in strijd zijn met elk begrip van God en van bewustzijn. Voor zichzelf echter bevordert zij een inkeren in het eigen "ik" en een bereiken van de juiste situatie, die voor het "ik" een aanvaardbaar zijnde verhouding ik-Schepper definieert.

Om u een klein beeld te geven van de mogelijkheden die daar bestaan, doe ik een greep in de vele gegevens, die hierover beschikbaar zijn.

Allereerst een maatschappij, die is gebaseerd op wiskunde, op een wiskundige structuur. Hierin speelt de idee van het kristal een grote rol. Een mens voelt zich pas bewust en gelukkig, wanneer hij een aantal vaste waarden in zichzelf heeft vastgelegd, die t.o.v. elkaar volledig evenredige verhoudingen vertonen. Het geestelijk evenwicht, dat in deze beschaving wordt bereikt, is zeer groot. Gelijktijdig echter gaat men in deze wereld uit van het standpunt, dat het "ik" in de eerste plaats onderscheiden is van alle andere vormen en

daarmee geen contact dient te hebben; in de tweede plaats: dat elke identieke structuur gelijk is aan het eigen "ik". Het resultaat is van uit menselijk standpunt wat verbluffend.

Er zijn een groot aantal entiteiten (ook nog levend in de stof), die op stoffelijk en geestelijk terrein gezamenlijk werken als één geheel. De mens zou geneigd zijn dit te vergelijken met een soort mierenstaat; maar niets is minder waar dan dit. Want een ieder is geestelijk gelijkwaardig aan de ander. De verrijking van één kan niet blijven bestaan, zonder dat deze in alle anderen wordt bereikt. Men onderwijst elkander voortdurend. Men maakt gebruik van de gaven van een ieder, naar nimmer indien die gaven niet in anderen bestaan. Een eenvoudig voorbeeld: Als er één kan timmeren, mag hij dat niet doen, tenzij alle anderen weten wat timmeren is en dit in meer of mindere perfectie kan doen.

Voor de geest toont zich dit als een aantal individuen, die – voortijdig tot grote eenheid gekomen – een zeer belangrijke invloed hebben in alle sferen, waarmee ze verwant zijn. Hun geestelijk leven is van uit ons standpunt te zien als een zoeklicht, dat verschillende wolkenlagen kan doorboren en dat in elk daarvan de structuur kenbaar maakt, maar gelijktijdig tracht aan te passen aan zichzelf.

Het zal u duidelijk zijn dat de geest, die een menselijke ontwikkeling heeft doorgemaakt, altijd enigszins verre blijft van dergelijke uitingen van ander geestelijk bewustzijn. Men constateert ze en onderzoekt ze, maar men gaat niet verder.

Dan kennen wij een planeet, waar het leven is gebaseerd op de persoonlijke strijd tegen alle anderen. Vergelijk de middeleeuwen: Iedereen strijdt met iedereen. Er is echter een kerkplaats, waarin allen in vrede met elkaar gaan en waarin geen verschil van stand of status wordt erkend. Het gevolg is, dat in deze structuur de strijd om het gelijk-hebben (dus de argumentatie) zich heeft ontwikkeld tot het hoogste peil. Maar men leert van de argumenten van de tegenstander. Men tracht zich de goede strijdwijze van anderen eigen te maken.

In tegenstelling tot het voorgaande hebben wij hier een ontwikkeling van zeer eenzijdige geesten, die op één gebied of op enkele gebieden een zeer hoog peil bereiken, maar zich niet verwaardigen hun begrip ook uit te drukken. Wij zien hen in die werelden a.h.w. tweedimensionaal, aannemende dat de wereld zelf driedimensionaal is. Ze zijn er, zij komen, zij verdwijnen en wij weten niet hoe.

Hun reactie op onze scheppingen is verbluffend. Zij negeren ze absoluut of gaan er zo volledig in op, dat ze onze eigen gedachtescheppingen tegen ons trachten te verdedigen.

Een derde wereld is er één, die misschien met de aarde wat meer overeenkomst vertoont. Hier kent men individueel leven, maar is men groepsgewijs (men zou zeggen van land tot land) gelijktijdig nog weer een eenheid tegenover anderen. Deze eenheid wordt uitgedrukt zowel in lering (geestelijk besef) als in materiële structuur, bouwwijze, techniek e.d. Opvallend is hier dat men weigert iets van elkander over te nemen. De ontwikkeling betekent dus een grote diversiteit van mogelijkheden. Een diesel-principe zou voldoende zijn om een wereld van dieselmotoren te voorzien. Maar daar is het diesel-principe het eigendom van één land. Anderen zullen het principe erkennen en daarmee verwante principes zoeken, die nog niet gerealiseerd zijn of erkend door de anderen.

Het resultaat is geestelijk - van uit ons standpunt - verheugend. Want voor elke bewustwording, die algemeen wordt aanvaard, vinden wij een aantal verwante bewustwordingen, die echter zoveel verschillen, dat een wandelen daarin in als het bewonderen van vele verschillend geslepen edelstenen, waardoor de geaardheid van de edelsteen zelf zuiverder wordt belicht en zuiverder tot uiting gebracht. Dit is leerrijk. Want elke stelling, die ergens is aanvaard, vindt zoveel verwante evenbeelden, dat men sneller een inzicht krijgt in de structuur van het kosmische Principe, waaruit zij getrokken zijn.

Ik noemde slechts enkele van deze werelden en hun ontwikkelingen. Er zijn er ongetelde.

Uitgaande in de sferen zoekt het "ik", dat de aardse ontwikkeling heeft doorlopen, een instelling en een kennis te vinden, waardoor het zichzelf t.o.v. de kosmos juister kan plaatsen. Hoe moeilijk het ook in het begin moge zijn om deze ons geheel vreemde wijze van denken en

van benadering te aanvaarden, op den duur zijn wij in staat ze om te zetten in onze eigen begrippen en werkwijze.

Veel van de leringen van de grote Meesters, maar ook veel van hetgeen de geest op het ogenblik mag leren in de verschillende scholingen, is afkomstig van een vergelijking tussen de aardse bewustwording en de bewustwording van die andere volkeren. In de hogere sferen komen — naar men zegt 7 — de werkelijk Verlichten van alle bewuste volkeren over de gehele kosmos tezamen. Wij kennen dit nog niet. Maar door de grote verschillen van benadering van één en hetzelfde probleem dat wij overal vinden, wordt het probleem zelve duidelijker omschreven en gedefinieerd.

Weer andere werelden maken het ons mogelijk om onze eigen vraagstukken beter te omschrijven. De opvattingen van andere werelden dwingen ons ertoe onze eigen, vaak wat dogmatisch gestelde definities te herzien of zelfs te erkennen dat zij geen definitie zijn.

In de vaagheid van de kosmos kristalliseert zich een beeld, dat meer omvat dan een menselijk leven. Meer omvat ook dan een geestelijke bewustwording, die alleen tot God gaat. Het is een samenvatten van zeer vele benaderingen en denkwijzen tot een vaste structuur, die in zichzelf de kosmische wetten draagt en tot uitdrukking brengt.

Conclusies, getrokken uit deze leringen, zijn eveneens vele en van verschillende betekenis en waarde. Wat ik citeer breng ik niet naar voren, omdat zij tot de hoogste realisaties van waarheid in dit systeem behoren, maar omdat zij nog zoveel verwantschap hebben met het menselijk denken, dat zij — althans enigszins redelijk — in menselijke woorden kunnen worden weergegeven.

Een realisatie t.o.v. de mens - God, uitgedrukt in een lering en ontstaan uit een onderzoek van ongeveer 25 verschillende culturen en werelden:

God is een willekeurige benaming en een ontvluchting aan de werkelijkheid. Want wat wij God noemen, bestaat niet. Wij vullen echter uit onze illusies datgene aan, wat voor ons zonder illusie niet meer dragelijk zou zijn.

Een eeuwig leven bestaat klaarblijkelijk. Daarover is men het ongeacht de verschillende definities eens. Maar eeuwig leven betekent in zich: als deel van het geheel bestaan; en het geheel zelf is in zijn oneindige vorm het doel van alle bestaan, diversiteit in ruimte en tijd.

U ziet, dat een grote verwantschap met bepaalde esoterische stellingen niet te loochenen is; terwijl anderzijds iets optreedt, wat wij zeker op aarde toch niet zo gemakkelijk zullen stellen: een ontkenning van God; althans een afzonderlijke God.

Typisch is ook een uit het onderzoek van ongeveer verschillende culturen en werelden gekristalliseerd begrip van verlossing of vrijheid. Verlossing is niet een bevrijd worden van een schuldenlast, een bevrijd worden van ketenen of banden. Verlossing of vrijheid betekent: het winnen van een innerlijke evenwichtigheid, waardoor elke uitdrukking van eigen wezen als eeuwige waarde kan worden gezien en het wezen in al zijn vormen en tijden tot uitdrukking brengt.

Hier is die gedachte van een ingrijpen zelfs weggevallen. Het ingrijpen is slechts incidenteel. Vrijheid en verlossing zijn een toestand; en wel een toestand, waarbij elk ogenblik van het bestaan in tijd gelijktijdig de eeuwigheid tot uitdrukking brengt. Een vrijheid van handelen en denken, zoals men die op aarde beseft, schijnt geheel niet aanwezig te zijn. Men zou dit misschien zo kunnen formuleren: De enige vrijheid, die men bezit is die om zichzelf te zijn in waarheid, volledig en te allen tijde.

Om nog een derde stelling als vergelijkend materiaal aan te voeren vind ik het begrip over maatschappij interessant. Vergeet niet, dat maatschappij of samenleving iets is, wat ook in de sferen bestaat, waar wij met elkaar in redelijk harmonische groepen afzonderlijke sferen schijnen te bevolken en daarin ook onze eigen regels en wetten kennen. Maatschappij of samenleving is: Het samenspel van onderling verschillende delen op een zodanige wijze, dat een geheel ontstaat, dat de mogelijkheden van alle delen tezamen overtreft, een eigen

persoonlijkheid krijgt en daardoor de delen in staat stelt om zich scherper en vollediger te definiëren en te zijn dan zonder dit mogelijk is.

Een wat eigenaardige definitie. Zij doet ons denken aan mechanica, waar immers de delen op zichzelf zinloos zijnde in hun juiste verhouding een resultaat kunnen geven dat haast ondenkbaar is. Een op zichzelf niet bijzonder veel sterkte of kracht bezittende katrol kan in samenstelling met een paar andere katrollen, het mogelijk maken zeer grote lasten met zeer geringe moeite te verplaatsen. Op deze wijze ziet men het begrip maatschappij. Een wisselwerking, een samenspel, waarbij elk deel niet moet worden aangepast aan de andere delen, maar binnen het geheel juist moet worden gebracht tot een zo juist mogelijk vervullen van zijn eigen functie en alleen deze.

Waar wij op aarde over het algemeen een meer evenwichtige en kosmische ontwikkeling — ook geestelijk — voorstaan, kunnen wij natuurlijk ook deze stelling niet volledig aanvaarden, tenzij wij stellen, dat ons deel in de kosmos juist deze alomvattende en algemene ontwikkeling is. Wat wij dan ook prompt doen.

Het ontstaan van deze filosofische beelden en achtergronden, deze ervaringen van gehele volkeren gedurende ongetelde eeuwen, geven ons echter een inzicht in de weg, die wij gaan. En ze zijn zoveel te kostbaarder, omdat zij ons in staat stellen met andermans ogen onszelf te bezien.

Andere werelden zullen voor u nooit kunnen betekenen: een plotselinge en sprongsgewijze vooruitgang van de mensheid, geestelijk of stoffelijk. Ze kunnen voor u ook geen verlossing betekenen van uw problemen. Maar wat zij wel voor u kunnen betekenen, zoals ze dat voor ons reeds doen, is: een confrontatie met uzelf in waarheid. En daarom is het leven op andere werelden zo belangrijk. Juist door de vele verschillende vormen van leven en bestaan, wordt het mogelijk jezelf te beoordelen en te kennen, zonder gebonden te zijn aan de begripsbeperkingen, die nu eenmaal optreden bij het leven binnen een bepaald kader.

Alle maatschappijen over het gehele AI, die in de loop der tijden zijn ontstaan en vergaan, kunnen natuurlijk met stoffelijke woorden worden omschreven. Wij hebben aristocratieën, oligarchieën, democratieën, dictaturen enz. Maar altijd weer blijkt elke wereld zo'n begrip toch nog iets anders te bezien en te verwerken, mogelijkheden te realiseren, die men nog niet had beseft.

Het AI is vol van onvermoede mogelijkheden. Onze broeders op andere planeten stellen ons in staat, geestelijk en misschien eens ook stoffelijk, deze andere wegen en mogelijkheden te beseffen. Het betekent niet, dat we ons die wegen of mogelijkheden nu ook eigen moeten maken. Het betekent slechts, dat wij door een begrip te hebben voor het andere zelf juister, scherper gericht, logischer en kosmisch meer verantwoord kunnen leven.

VENUS.

Kracht van leven. Uit schuim geboren schoonheid.
Zee, die wordt tot werkelijkheid.
Amoebe, in de oerzee eens geboren,
die mens wordt en in gedachten de gang van alle wereld leidt.

Illusie van een schoonheid als een parel,
een schuim van wilde golven.
Illusie, waar gedachten het "ik" aan werkelijkheid
ontruikt en weergeeft oertij van het onbegrepen leven.

Streven, waarin men redelijk mislukt,
omdat het niet redelijke slechts de reden van het zijn kan geven.

© Orde der Verdraagzamen

Sleutels jaargang 9: 1963 - 1964- cursus 2 – Aanpassing aan de werkelijkheid

Les 5 – Mogelijkheden uit de kosmos

Godin, die men vereert, die het leven steeds weer geeft
en nemend zich herschept.

Zij eist van de adept, dat hij zichzelf vergeet
en in het oer-zijn zelf oneindigheid beleeft.

Ik weet niet, of u de associatie en gedachtengang hebt kunnen volgen. Ik heb getracht om de verbondenheid van natuur en bovennatuur, van begoocheling en werkelijkheid, van geestelijke rijping en seksualiteit uit te drukken in een samenvattend begrip.

ZESDE LES - MENS EN WERELD.

Als wij alle voorgaande onderwerpen bezien, dan blijken wij toch steeds weer te worden geconfronteerd met de mens zelf. Naar ik meen, is u in een vorige les o.m. duidelijk gemaakt welke conflicten er in uzelf kunnen ontstaan, welke moeilijkheden er soms kunnen zijn, wanneer een kosmische invloed de mens bereikt.

Wij staan op het ogenblik niet alleen voor een kosmos of voor de geestelijke mens, maar wij hebben te maken met de wereld precies zoals ze nu is, de mens die daarin leeft en pas wanneer wij daarin voldoende inzicht hebben, zal een aanpassing ook op meer geestelijk terrein kunnen slagen. Daarom vind ik het wel juist om op deze avond allereerst eens wat gegevens te verstrekken over de feitelijke toestand in de wereld plus de reactie van de mens daarop. En dan wil ik maar beginnen met Europa.

In Europa is op het ogenblik sprake van een voortdurende geldontwaarding. Dit geldt niet alleen voor Nederland maar voor praktisch elk deel van Europa, zelfs voor die delen die achter het ijzeren gordijn liggen. Gaan we na wat hierbij de eigenlijke conflictwaarde is, dan blijkt dat de productie de vraag in vele gevallen overtreft; dat deze productie mede door de eisen van de arbeiders, voor een groot gedeelte steeds meer automatisch of althans langs mechanische weg tot stand komt en dat daardoor enerzijds gevaar bestaat dat de toenemende luxe de feitelijke koopkracht in enkele jaren zal doen dalen, terwijl anderzijds op het ogenblik de illusie heerst, dat men onbepert eisen mag stellen, ook wat betreft levensstandaard en luxe. Dit klinkt erg politiek. Maar er zitten psychologische aspecten aan vast.

In heel Europa heeft men in betrekkelijk korte tijd (ongeveer van 1950 tot 1960) een ontstellende economische en sociale ontwikkeling gezien. In die periode is onnoemelijk veel opgebouwd. Men heeft nieuwe sociale systemen bedacht, onderlinge verbonden gesloten, kortom, men heeft alles wat vóór de wereldoorlog in Europa bestond terzijde gelegd en is opnieuw begonnen. Daarmee heeft men grote resultaten bereikt. Maar die zijn niet de resultaten van de enkeling, ze zijn de resultaten van de massa. En als wij eerlijk zijn, moeten wij ook toegeven dat het dus wel de gemeenschap is, die hiervan in de eerste plaats profiteert, maar dat het persoonlijk aandeel van de eenling veel minder is dan men — gezien de totale stijging van productiviteit e.d. — zou mogen verwachten.

Men gaat dit langzamerhand inzien. En wat meer is, men begint te beseffen, dat er een groot verschil bestaat tussen de prijs die een producent maakt en de prijs die de verbruiker betaalt; tussen de feitelijke waarde van een dienstverlening en de prijs die men voor die diensten — vaak gedwongen — moet betalen.

Deze verschillen doen de eenling verlangen om deze welvaart voor zichzelf te verworven. Een logisch verschijnsel. Men kan niet inzien waarom de gemeenschap steeds grotere kapitalen moet opeisen. (Alva net zijn "tiende penning" heeft eens in Nederland een oproer veroorzaakt. Zou hij daarmee terugkeren, dan zou hij als bevrijder worden gehuldigd. Het zou de enige verbetering van de relatie met Spanje zijn, die iedereen op prijs zou stellen.)

De mens eist dus zijn aandeel op, maar vergeet dat hij leeft in een constructie, waarin aan die eis nimmer volledig kan worden voldaan. De ruimte, die er ligt tussen de feitelijke kostprijs van het product b.v. en de prijs voor de consument, betekent heel veel nutteloze arbeid. Die nutteloze arbeid is noodzakelijk, tenzij men als enige andere consequentie een enorme werkeloosheid, gepaard gaande met een zeer groot aantal faillissementen e.d. op de koop toe wil nemen.

Wanneer men in zo'n maatschappij staat, dan kan men twee kanten uit. Men kan als mens zeggen. "Ik wil voor mijzelf steeds meer hebben." Dat is normaal. Er zijn ook anderen, die zeggen: "Ik ben voor mijzelf wel tevreden, maar wij moeten steeds meer onze eigen onzekerheden kunnen afschuiven op de gemeenschap." De ene groep richt zich tegen — en

dan noem ik maar weer een paar punten — belastingverhoging, grotere geestelijke vrijheid voor anderen, subsidieregelingen e.d. De andere groep eist steeds meer.

Hoe u ook staat temidden van deze beide groepen of deelzijnde van één ervan, u hebt nimmer een werkelijk inzicht in de situatie. Uw inzicht is niet gebaseerd op feiten. Bovendien moeten wij hier opmerken, dat het werkelijke feitenmateriaal over het algemeen de mens wordt onthouden en dat men niet geneigd is om althans in het openbaar een concrete vraag met een volledig en ook concreet antwoord a.h.w.. af te doen. Zo leeft u met uw eigen voorstelling. De voorstelling, die de doorsnee-mens op het ogenblik heeft van de wereld en van zijn eigen plaats en mogelijkheden in de maatschappij, is geheel vervreemd van de werkelijkheid. Daarover is in vorige onderwerpen al gesproken.

Deze vervreemding heeft aanleiding gegeven tot systemen, die een aanpassing van de feiten, die men niet kan ontgaan, aan het gedachtensysteem tot stand moeten brengen. En daarin schuilt een groot gevaar. Want men doet dit niet alleen maar stoffelijk. Men doet dit evenzeer geestelijk en ideëel. Op het ogenblik, dat een mens zijn begrip voor feitelijke waarden, persoonlijke waarden, mogelijkheden en verantwoordelijkheden terzijde schuift om daarvoor in de plaats een misschien wat fantastisch denkbeeld te gaan huldigen dat niet volkomen reëel is, veroorzaakt hij steeds meer werkelijke moeilijkheden. Hoe verder een waan wordt doorgevoerd, des te groter de materiële bezwaren, die daaruit voortvloeien.

Voor uzelf betekent dit, dat elke verwijdering van de werkelijkheid — zelfs indien dat geschiedt uit zuiver geestelijke overwegingen en in zuiver geestelijk opzicht — u a.h.w. wordt gehonoreerd met toenemende materiële moeilijkheden, kwalen en fouten.

Wij hebben dit nu gezegd over Europa. Er zijn echter ook nog een paar punten, waarover wij niet eens hebben gesproken.

Juist de toenemende "weelde" (en dat mogen wij gerust tussen aanhalingstekens zetten, als het voor geheel Europa geldt) betekent een vergroting van bezitsbegrip, van persoonlijkheidsbesef. Hoe minder een mens leeft onder minimale levenscondities, hoe meer hij zich bewust wordt van zijn rechten, zijn mogelijkheden en eisen. Laat ons even opsommen wat er op dit gebied en dan alleen in Europa aan de hand is.

In de eerste plaats Rusland. Op het ogenblik zijn er, vooral in Wit-Rusland, mede inhoudende Letland en Litouwen, grote moeilijkheden met de boerenbevolking. De kleine industrieën, die er zijn, worden over het algemeen onderschat in hun mogelijkheden. Er ontstaat een zwarte markt; dus tegen de regeringseconomie in is een tweede economie. opgebouwd en deze omvat praktisch het gehele door Rusland beheerste gebied. Opstand wordt uitgedragen, niet zozeer door directe daden van openlijke rebellie als wel door voortdurend grotere misachting en minachting voor regeringsdecreten, publicaties en aansporingen. Het resultaat is een wankel worden van de positie van de partij en het partijcongres, dat niet meer in staat is waarlijk te spreken voor Rusland.

Ik mag hier bijvoegen, dat men dit probeert op te lossen door de meer zelfstandig reagerende en denkende mensen posities te geven in de nieuwe steden, die men heeft gebouwd in Siberië. Geen verbanningsoorden maar werkelijk nieuwe en vaak zeer moderne steden in de Taiga, waar ze dus een mogelijkheid hebben om het inderdaad ver te brengen en gelijktijdig niet meer hun invloed op de gewone, meer volgzame arbeider kunnen uitoefenen. Er bestaat gevaar voor de regering. Evenwichten, die gedurende langere tijd in stand bleven zijn praktisch verstoord. De strijd tussen leger, partij en administratie wordt steeds groter en kan in de volgende jaren zelfs tot nieuwe zuiveringsprocessen aanleiding geven. Kleine onregelmatigheden en opstanden zijn te verwachten,

Een land, dat zo verdeeld is, kan niet meer verwachten dat de eigen ideologie nog als middel kan worden gebruikt om de massa te beheersen. Het zal misschien de doctrine op de achtergrond blijven, maar zal zich steeds meer bedreigd zien door religieuze en andere begrippen. Resultaten zullen er ongetwijfeld zijn: een door de overheid sterk gestimuleerde strijd tegen al wat godsdienstig enz. is; maar dit is een bewijs van zwakte, niet van sterkte.

Wanneer de mens van tegenwoordig in Rusland nog alleen het systeem ziet, dan zal de positie die hij tegenover de Rus inneemt een verkeerde zijn. Door zijn afwijzing van de Russische mens veroorzaakt hij een versterking van positie voor het Russische systeem. De gevaren daarvan zijn niet te overzien, maar kunnen toch wel op uw stoffelijke omstandigheden een grote invloed uitoefenen.

Eén van de gunstigste dingen die voor deze tijd gezegd kunnen worden is, dat men zowel het Russische als het Chinese gebied voorziet van de noodzakelijke behoeften, maar ook als het even kan van meer luxe behoeften. Hoe groter de luxe, hoe minder het gevaar van het systeem en hoe groter de eigen denkvrijheid van de mensen daar wordt, omdat zij boven het werkelijk minimum noodzakelijke voor levensonderhoud uitkomen.

Dan hebben wij Spanje. In Spanje roert zich op het ogenblik weer zeer sterk een anarchistische partij. Er is sprake van beperkte communistische agitatie en daarnaast van een z.g. democratisch-socialistische ondergrondse. Deze groeperingen, die niet alleen Spanje maar ook Portugal omvatten en bepaalde koloniale gebieden daarvan, betekenen dat de zekerheid in het zuiden steeds minder wordt. Die onzekerheid veroorzaakt een economische crisis, die ook het regiem zelf wankeler maakt en doet vermoeden, dat binnen niet al te lange tijd weer eens een burgeroorlog zal ontbranden.

Wanneer je je daarin als mens gaat begeven, dan kies je partij. Maar je kunt niet werkelijk partij kiezen, omdat de beheersende factor niet het ideaal is; dat is een schim. De werkelijke factor is de ik-zucht van de mens.

Hetzelfde mag gelden voor enkele gebieden in Italië (vooral Midden- en Zuid-Italië) waar met de komst van enkele sociale verbeteringen opeens oude systemen ook weer de kop opsteken. In Griekenland dezelfde moeilijkheden.

In Frankrijk wordt de strijd links-rechts op het ogenblik ten dele, ondergronds uitgevochten. Maar wanneer de figuur De Gaulle valt — en dat is aan te nemen — dan zullen we zien dat ook hier een zeer hevige strijd uitbreekt, die eigenaardig genoeg zal uitlopen volgens mij op een gevecht tussen consumenten en producenten en daardoor buitengewoon verward zal zijn.

Wanneer ik u deze dingen vertel, dan zegt u: Dit is politiek. Neen, het is geen politiek. Het is de wereld, waarin u leeft. Aanpassing daaraan betekent in de eerste plaats: geen partij kiezen. In de tweede plaats houdt het in, dat u uw persoonlijke verantwoordelijkheden zelf moet omschrijven, zelf juist leven en dat u zich vooral niet door anderen moogt laten meeslepen en daardoor misschien grotere aansprakelijkheden aanvaardt dan u eigenlijk kunt dragen of acties begint, die u tenslotte niet zult kunnen voltooien.

Wat Engeland betreft, ook daar zien wij op het ogenblik een mogelijkheid tot grote ongeregelheden, vooral in de industriesteden. En hier speelt vreemd genoeg nog een ander complex een rol.

Wij kennen de Engelsman als de echte eilandbewoner; maar de eilandbewoner van voorheen. De man van het Britse Imperium, behoort op het ogenblik tot de oudere generatie. De jongere generatie is losgeslagen. Ze heeft geen Imperium meer om voor te vechten en ze heeft geen Engeland meer dat een soort heiligdom is; een moederland boven alles. Het wegvallen van die waardigheid heeft al aanleiding gegeven tot de meest eigenaardige sociale toestanden o.m. in Birmingham, Sheffield en Leicester, om niet te spreken van sommige delen van Londen. Hier speelt nog een tweede punt een rol.

Het kleurlingenprobleem wordt eveneens in Engeland steeds groter. Het is duidelijk, dat met de lagere klasse, die tot nu toe gehoorzaam is geweest — want zelfs de meeste beheersers van de Labour-party, die niet altijd identiek zijn met de gekozen vertegenwoordigers, waren tenslotte van betere stand — wordt afgedaan. In de plaats daarvan komt de massahysterie van de jeugd. Ook hier weer een je doelloos laten drijven, of een bouwen aan iets wat niet meer op werkelijkheid is gebaseerd. Daar tussenin zeer weinig. Resultaat: een mogelijke zelfvernietiging. In ieder geval toenemende onlusten, relletjes, wegvallen van levenscondities, die tot op dit ogenblik nog heilig waren.

Staat u in zo'n wereld, dan kunt u geen partij meer kiezen. Kiest u voor de producenten, dan hebt u gelijktijdig gekozen tegen b.v. de arbeider in de industrie; en dat kunt u niet doen. Kiest u voor het systeem, dan hebt u gelijktijdig gekozen tegen de menselijke vrijheid, die toch ook behoort tot de werkelijke verworvenheden van menig moderne mens. Een keuze is niet mogelijk. Die keuze te baseren op geestelijke waarden alleen is niet praktisch. Dus wanneer u in deze tijd soms niet meer weet, waarheen u moet kijken of uzelf erop betrappt dat u wat schouderophalend zegt. "God, dat vliegtuig. Nu ja, niet zo erg, er zijn maar 60 mensen verongelukt. Het is wel eens erger geweest," dan is er sprake van een afstompingsproces. Een afstompingsproces dat niet belangrijk is, omdat u zich het nieuws niet ter harte neemt, maar omdat u zich gaat gewennen aan steeds grotere conflicten, aan steeds groter lijden van anderen; en daarmee, al streeft u geestelijk nog zo hoog, een isolement scheidt t.o.v. de werkelijkheid.

Wij hebben dit nu gesteld, laten we nog even kijken wat er verder is.

Wat zou u zeggen van Amerika. In Canada toenemende werkeloosheid, die ertoe leidt dat vele vroeger verlaten boerderijtjes op het ogenblik wel weer in bedrijf worden gesteld, naar ondanks alle hulp van de regering is er weinig werkelijke vooruitgang. De welvaart is voor $\frac{9}{10}$ schijn, Datgene wat wij zien zijn projecten, die door de regering worden betaald met gelden, die ze — zoals overal elders — misschien niet geheel terecht afperst van de belastingbetaler.

De Ver. Staten: Een officiële werkeloosheid op het ogenblik van circa 5% van de beroepsbevolking over geheel Amerika; sommigen zeggen 3%, anderen 5%, in feite is ze veel hoger. Wij kunnen aannemen, dat die werkeloosheid in de komende jaren zal stijgen tot ongeveer 15%. Dat betekent, dat nu reeds bestaande sociale problemen niet meer kunnen worden opgelost volgens de stelregels, die men nu nog huldigt. Amerika zal steeds meer zich moeten gaan bezighouden met zijn eigen problemen en belangen alleen en kan het zich niet meer permitteren de rol te spelen van de goede oom van de gehele, overigens van uit Amerikaans standpunt misschien wat onderontwikkelde, wereld. Dit betekent niet alleen een toenemend aantal diplomatieke mislukkingen, het betekent ook een machtsverlies. Machtsverlies gaat gepaard met een belangrijke vermindering van beleggingen in het buitenland. Landen, die op Amerikaans kapitaal bouwen om daarmee hun steeds groeiende bevolking arbeidsgelegenheid te verschaffen (zoals b.v. Nederland en West-Duitsland dat doen), zullen in de komende jaren moeten ontdekken, dat er een grens is aan deze dingen. En wat meer is, dat ze lasten zullen moeten gaan dragen voor die projecten, die niet meer in verhouding tot de baten staan.

In Mexico staat men weer eens voor een nieuwe reeks omvormingen. Er is daar een jongere generatie gegroeid, die heeft leren lezen en schrijven (wat in de oudere generatie lang niet allen konden), die begrip heeft gekregen van bepaalde rechten en misschien zelfs van een zekere hygiëne. Maar dezen gaan ook een groter deel van de koek eisen en er is tenslotte in Mexico nog maar betrekkelijk weinig koek te verdelen. Rebelleën, rovers, enz. zijn onmiddellijk te verwachten.

De kleine staten van Midden-Amerika: Pogingen om eigen positie te verbeteren, niet door zelf harder te werken, maar door degenen, die wel wat hebben bereikt, naar beneden te halen. Dus weer diezelfde mentaliteit.

Gaan we kijken in de drie Guyana's, dan vinden we ook daar weer hetzelfde probleem. Men kan aan de ene kant wel veel bereiken, aan de andere kant eist men zonder moeite vooruit te komen. En dat bestaat niet. Het resultaat is, dat men zich keert tegen diegenen, die succes hebben.

In Brazilië zullen we zien dat de armen ook langzaam maar zeker beter opgevoed raken; en hiermede begint de grote strijd o.m. tegen de grootgrondbezitters, maar ook tegen bepaalde zakelijke monopolies — al worden ze dan niet officieel zo genoemd — die daar nu eenmaal bestaan.

In Argentinië zien we linkse en rechtse partijen steeds sterker tegen elkaar stelling kiezen. Het Christendom, dat eens een verzoenende factor was, blijkt in vele gevallen al tot een strijdfactor te zijn geworden. In en rond de grote steden zijn er onlusten te verwachten.

Beperkingen van uitvoer, beperking van productie in vele gevallen en in het achterland steeds geregelde omstandigheden.

Chili is schaars bevolkt. Maar ook hier een kwestie van groep tegen groep. En zo kunnen we verdergaan, of u nu naar Colombia gaat of waar dan ook. Overal waar u komt, beginnen de armere groepen in hun nieuwe generatie eisen te stellen; en deze eisen zijn vaak — sociaal gezien — gerechtvaardigd. Maar ze worden niet gesteund door de behoefte om zelf te presteren. Het ziet er naar uit, dat er in de beide Amerika's op het ogenblik een bedelaars-generatie aan het opgroeien is.

En Azië? In Azië hebben we te maken met China. Een groot bestuur, dat zich langzaam maar zeker een vorm heeft aangemeten, die meer overeenkomt met de vroegere Tongs (de vroegere monopolie-verenigingen en geheimbonden). dan met een werkelijk communistisch bestel. Weerstand daartegen zijn er voortdurend. Het banditisme neemt toe. Vele afdelingen van het Chinese rode leger ageren onafhankelijk van het werkelijke bestuur. Ze houden zich niet meer bezig met wat Peking en Kanton zeggen. Ze gaan uit van hun eigen belangen en zienswijzen.

Aan de grensgebieden betekent dit agressies, die vaak ingaan tegen de bedoelingen van het bestuur zelf. In het binnenland betekent dit steeds grotere vorderingen ten bate van bepaalde legerafdelingen en daar door een verval van levensmogelijkheden voor anderen. Ook een gunstige oogst in enkele jaren zal niet in staat zijn om daarin verbetering te brengen. De jonge generatie wordt daardoor nog extremer communist en bijna anarchistisch. Er is dus geen redelijk contact meer te krijgen met deze verarmde Chinese bevolking, tenzij ook voor hen weer een zekere luxe, iets meer dan het minimum noodzakelijke voor levensonderhoud verkrijgbaar is.

Pas wanneer een mens in staat is tot een zekere bezitsvorming te komen, kan hij van uit het standpunt van de huidige wereld redelijk zijn, Redelijkheid kan van China niet worden verwacht.

In Japan bestaat die luxe wel, maar gelijktijdig het gevoel van onjuist verslagen te zijn. Er is geen werkelijk respect voor de overwinnaars en er heerst het gevoel, dat men door omstandigheden en niet door eigen fouten heeft gefaald. Het nationalisme is daar een godsdienst; en het is een godsdienst, die beter een beroep doet op de persoonlijke eigenschappen van de mens dan b.v. het Christendom, want het vraagt minder zelfverloochening en belooft meer directe en meer zichtbare resultaten.

Het nationalisme in China wordt in Azië aangevuld door het nationalisme van Japan. En het is heel wel mogelijk, dat de Japanse visie plus het vergroten van importen door Rood-China een nieuwe Aziatische macht scheidt, die heel wat gevaarlijker is dan China zelf op het ogenblik met zijn communistisch bestuur.

In het zuiden doet men een poging om de onafhankelijkheid te handhaven. Maar u ziet zelf wat ervan terecht komt. Er is bijna niemand, die in staat is dit te doen. Vooral de kleinere groeperingen en staten hebben er moeilijkheden mee. Maar ook grotere eenheden als India en Pakistan blijken door de verdeeldheid van de bevolkingsgroepen en met het toenemen van een zekere welvaart, vooral de grotere eisen van de armeren, ook weer niet tot een geleid en gericht bestuur in staat te zijn.

Wat Afrika betreft, wat zullen wij erover zeggen. U weet zelf, dat het een warboel is en u ziet geloof ik ook zelf wel in dat men eist. Men eist voortdurend en men is maar weinig bereid te geven.

Dat plaatst u dus in een wereld, waar elk begrip voor verhoudingen zoek raakt. Dat is ook in uw eigen land het geval, niet alleen elders. Maar als openlijk het begrip voor verhoudingen zoekt raakt, dan zult u zich moeten aanpassen niet aan de heersende meningen, maar aan de feitelijke situatie.

Materieel gezien is dat misschien wat gemakkelijker. Je kunt stellen, dat op het ogenblik elke belegging in geld in feite een voortdurend verlies oplevert. Om u een voorbeeld te geven: Een bedrag op een bank, gesteld tegen een rente van 4% zal — gezien de verminderde

mogelijkheden plus het waardeverlies van de munteenheid in de komende jaren — een feitelijk kapitaalverlies opleveren van ongeveer $7\frac{1}{2}\%$, dus in feite een totale vermindering van de geldswaarde van bijna $12\frac{1}{2}\%$ of $\frac{1}{8}$.

Dit is allemaal nog wel gemakkelijk te beredeneren, Maar hoe moet je dat geestelijk doen? En hier staan we nu voor het probleem, dat ik vanavond wil behandelen: Mens en wereld.

De mens zal zich minder mogen aanpassen aan de uiterlijke veranderingen van zijn wereld, tenzij deze op feiten en niet op theorieën, veronderstellingen, voorspellingen of iets dergelijks zijn gebaseerd. Hij zal daardoor steeds weer de mening van anderen moeten verwerpen of moeten onderzoeken.

Hij zal niet kunnen leven van uit het beeld van de wereld, wetend dat elk beeld, dat hij daarvan kan verwerven, op het ogenblik vervalst is. Hij kan ook niet leven van uit de publieke moraal, de publieke opvattingen, de geldende inzichten op welk gebied dan ook. Hij kan alleen uitgaan van zijn persoonlijke ervaringen in eigen kring en omgeving. Deze zijn de enige criteria, die hij nog kan hanteren. Terwijl de wereld voor u in de laatste tijd schijnbaar steeds groter is geworden en steeds meer van de overige wereld binnen uw bereik kwam, is zij in wezen kleiner geworden. Het beeld dat u ziet is een schim.

De wereld, waarin u werkelijk inzicht hebt, is alleen uw naaste omgeving, uw eigen innerlijk. In uzelf hebt u de mogelijkheid en bepaalde waarden te erkennen. U hebt uw geloof, uw intuïties. Ik geloof, dat het in deze dagen noodzakelijk is om ook deze op de proef te stellen. Ga na, of ze juist zijn. Want u leeft in een wereld, waarin zoveel vertekend en misleidend is, dat u niet in staat bent om u een juist oordeel te vormen, zonder de proef op de som te hebben genomen. Dit is een heel belangrijke raad. U kunt zich dus niet meer aanpassen aan de hand van een mooie theorie. U kunt zich alleen aanpassen door de proef op de som te nemen. Neem het resultaat van die proef en baseer u daarop. Baseer u op de feiten in uw leven en in uw omgeving. Ga nimmer uit van veronderstellingen, indien u ze kunt vervangen door feiten. Wanneer u innerlijk iets als juist erkent, tracht na te gaan in hoeverre dit ook feitelijk juist is.

Ik weet wel, dat u daarmee niet helemaal geholpen bent. Want er blijven altijd raadsels, hiaten, vragen en problemen genoeg over. Maar als u een basis hebt in een werkelijkheid, die niet door theorieën, meningen e.d. is vervormd, dan hebt u een punt van uitgang. Wanneer men vliegtuigen uitzendt voor een oorlogsmissie, dan moeten ze een basis hebben. Ze mogen zich nooit zover van die basis verwijderen, dat ze er niet meer kunnen terugkomen.

In deze tijd zult u in uw bewustwording worden geconfronteerd met heel veel eigenaardige dingen. Sommige daarvan zijn zuiver fantasie of bewuste misleiding, andere zijn misverstanden van een bijna mondiaal karakter. Wanneer u steeds volgens uw persoonlijke werkelijkheid blijft handelen, kunt u daarin ten dele opgaan, maar omdat u zich beroept op die werkelijkheid, kunt u erop terugvallen. U wordt niet meegesleurd buiten uw eigen vermogen en denken om.

Wat kunt u dan van die wereld nog allemaal verwachten? Kosmische invloeden. Ja natuurlijk. Algemene werkingen. Zeker. Maar ik geloof toch wel, dat het eerste dat u van de wereld op het ogenblik kunt verwachten is: de noodzaak om af te rekenen met het verleden. De tijd van overgang, van temporiseren enz. gaat voorbij. U kunt het niet meer uitstellen. U moet een keuze doen. Deze keuze te doen op basis van een persoonlijk beleefde en erkende werkelijkheid geeft u de mogelijkheid de voor u juiste weg te kiezen. Uw eigen geestelijke inwerkingen en invloeden spelen daarin een rol. Vergeet niet, dat uw geest direct belang heeft bij wat u stoffelijk doet, zolang er een harmonie stof-geest mogelijk is. De geest zal u dus heus wel helpen, als het mogelijk is.

Indien u zich verlaten gevoelt van God en alle goede geesten, zoals dat heet, dan kunt u wel zeker zijn dat uw eigen instelling fout is. Probeer u dan eerst eens te realiseren wat er eigenlijk aan mankeert. En als u dat heeft geconstateerd — en niet eerder — neem dan een beslissing. De eenzaamheid, de verlatenheid, die u vaak gevoelt is niet reëel. U kunt denken dat ze reëel is, maar ze is het niet. Ze wordt reëel door uw eigen instelling tegenover de wereld. Wat zijn

de feiten en wat zeggen de feiten t.o.v. deze gevoelens? Wat zegt uw innerlijk? Probeer die twee eens in overeenstemming te brengen.

Dan wil ik u nog wijzen op iets, waarmee u te maken krijgt. Wanneer het tijd van afrekenen is, dan zien we, heel vaak het schouwspel van mensen, die zakken kloppen. "Ja, laat mij maar betalen. O god, waar is mijn portemonnee nu?" Heel veel mensen proberen u met de rekening te laten zitten. Vergeet dat nooit! Want men is niet geneigd tot afrekenen in deze dagen. En dat betekent, dat u het kind van de rekening wordt, zodra u aanneemt (en dat is nu heel gevaarlijk om dat zo te zeggen, maar ik zal het toch proberen te formuleren) dat een ieder, die u een bepaalde last toeschuift, te goeder trouw is en bereid ook zelf die last te dragen, zodra dit mogelijk is. Onthoud dat goed!

Besef verder, dat het beter is een mens het slachtoffer van zijn eigen dwaasheid en kennelijke onwil te laten worden, dan voor een ander steeds weer de rekening te betalen en daarmee voor uzelf misschien een ogenblik van voldoening, maar ook een aantal problemen te scheppen, die in deze tijd niet te overzien zijn.

Oriëntatie in deze tijd betekent voor de mens, dat hij die grote problemen van de wereld voor zichzelf zover mogelijk moet oplossen, maar dat hij ze niet kan oplossen voor anderen.

Aanpassing aan de noodzaken van deze wereld betekent zelf nagaan wat je een juist en verantwoord systeem vindt en dit volgen, zo goed je kunt. Het wil zeggen: een eigen geloof hebben en niet alleen maar een algemeen bestaand of gepredikt geloof; een eigen maatstaf, maar deze dan ook zonder meer te handhaven en voortdurend, totdat men ontdekt dat ze niet strookt met de feiten van eigen werkelijkheid.

Aan die aanpassing zit nog meer vast. En op het gevaar af, dat men deze woorden misschien toch nog niet helemaal kan begrijpen, wil ik er nog dit aan toevoegen.

De kern van de wereld is altijd geweest: een afwisseling van harmonie en disharmonie. Bewustwording en ontwikkeling zijn door een afwisseling van deze waarden tot stand gekomen. Daarbij blijkt, dat elke disharmonie een oplossing vindt en een — zij het misschien voorlopige — harmonie en dat elke harmonische toestand betekent: een winst nemen; d.w.z. alle verworvenheden uit het disharmonische tijdperk overbrengen in positieve zin.

In uw leven komen eveneens afwisselend perioden voor van disharmonie en harmonie. Wanneer een periode van harmonie kan worden bereikt, dan is dat niet alleen maar de tijd om het verleden te verlaten "let the bygones be the bygones", maar om, alles wat je uit het verleden hebt geleerd nu harmonisch en positief in praktijk te brengen.

Bedenk verder, dat elke overgangperiode een tijd is, waarin het niet verstandig is iets nieuws te beginnen. Want men kan iets nieuws pas in harmonische zin ontwikkelen, indien eerst de nog. Lopende disharmonische factoren a.h.w. zijn afgewerkt en afgesloten.

Uw aanpassing in geestelijk opzicht zal door de stromingen uit de kosmos ongetwijfeld worden gestimuleerd. En de mogelijkheden, die daaruit voor velen zullen ontstaan, zijn onvoorstelbaar groot. Ze houden in: de ontwikkeling van geestelijke vermogens en eigenschappen, het vinden van totaal nieuwe wegen en begrippen. Maar ze houden ook de noodzaak in om eerst het oude af te sluiten, voordat men aan het nieuwe begint. Wat eenmaal in ontwikkeling is, kunt u afmaken. Dingen, waaraan u bent begonnen, moet u op hun juiste waarde en betekenis proberen te schatten en dan een keuze maken, hoe ze verder af te sluiten.

Een tijd van vernieuwing, het bekende woord dat zo vaak wordt gebruikt, betekent niet alleen maar dat alles nieuw wordt; het betekent dat eerst het oude moet verdwijnen. In uzelf zijn zeer vele dingen, die u oud zeer, oude gewoonte, oude overleveringen of inzichten kunt noemen. Zolang die dingen bestaan, is het voor u onmogelijk om een directe vernieuwing te beginnen. Dat geldt voor uw wereld en dat geldt ook voor uzelf. Stel daarom: Eerst wanneer ik de oude problemen heb afgesloten, zal ik het a.h.w. "pas op de plaats maken" en geen enkele geestelijke binding of verbondenheid aangaan, die meer betekent dan een eenvoudig voortleven. Dat is heel belangrijk: het vinden van een plaats in een zo verwarde wereld met zoveel tegenstellingen, zoveel aankondigingen van crisis.

U weet het niet, maar niet zo lang geleden is er weer ijverig gesproken (met Johnson zelf nog wel als chef van degene, die daarover confereerde) over de mogelijkheid om de waarde van de dollar aan te passen aan de economische feiten. Men heeft het wéér niet gedaan; maar een korte onrust in Wallstreet, zonder nader kenbare oorzaak, duidt toch wel aan dat men daar ervan overtuigd is dat het vandaag of morgen ernst wordt.

Laat u niet door schijn-optimisme, of schijn-pessimisme in de war brengen. U moet leven in deze wereld. Maar dat kunt u alleen van uit uzelf, gebaseerd op uw eigen werkelijkheid. Al uw geestelijke vermogens, krachten en werkingen kunt u toepassen van uit die persoonlijke werkelijkheid. Zodra men in de verwarring van werkelijkheid en schijn, van denkbeelden feit een weg wil gaan zoeken voor geheel de wereld, zal men zichzelf dáárin verliezen.

Wees nooit pessimistisch. Negatief denken haalt het negatieve naar voren. Wees optimist. Maar wees optimist op een reële grondslag. En als ik u daarvan een voorbeeld mag geven: Wanneer je werkt, mag je optimistisch genoeg zijn om aan te nemen dat je loon naar werken krijgt. Maar als je een tiende lot in de loterij koopt, dan moet je niet zo optimistisch zijn om aan te nemen dat je zeker de honderdduizend trekt. Dit laatste komt echter meer voor dan het eerste. Baseer u op de werkelijkheid. En dan geloof ik hiermede mijn betoog te mogen besluiten

VASTE EN VARIABLELE WAARDEN.

Op het ogenblik dat d.e mens zijn leven beziet, blijkt hem dat hij het kan onderscheiden in een aantal z.g. vaste waarden, die zijn gehele leven door hun invloed op hem uitoefenen, terwijl hij daarnaast wordt geconfronteerd met variabele waarden, die elk slechts een korte periode van zijn leven beïnvloeden, sommige daarbij steeds terugkerend, andere eenmalig zijnde.

Onze werkelijkheid als geest en als mens bestaat eigenlijk voornamelijk in datgene, wat wij vaste waarden noemen. Die waarden omvatten: ons eigen geestelijk begrip, de energie waarover wij beschikken, de geestelijke krachten, de stoffelijke energie; en voor de mens in de stof verder de grondwaarden van zijn karakter. Het zijn nl. deze waarden, waaruit wij iets moeten maken.

Wij kunnen de variabele factoren in het leven nooit beïnvloeden; zij zijn het die ons benaderen en beïnvloeden. De vaste waarden echter vormen het schema, waarop wij voortdurend kunnen terugvallen. Het zijn de zekerheden van ons bestaan. De zekerheid van het menselijk bestaan stel ik mij als volgt voor:

Men heeft een geestelijk weten plus misschien zekere neigingen, die aansprakelijk zijn voor een incarnatie in een bepaald land, een bepaalde tijd en een bepaald milieu. Deze geestelijke achtergrond definieert voor tenminste 60% de gekozen erfelijke waarden. Zo is de basis van het "ik" qua karakter en gekozen milieu bij de geboorte de weergave van datgene, wat wij willen bereiken.

Wij zien dan verder, dat het milieu bepaalde overheersende factoren vertoont. Soms zijn het van uit ons standpunt gunstige, soms zijn het ongunstige. Maar het milieu, zoals dat bij de geboorte, bestaat, heeft de waarden, waartoe men zich geestelijk aangetrokken heeft gevoeld. Leeft men dus in een milieu waar men zeer religieus is, dan kan worden gezegd dat een gevoel van mystiek of van religieuze gebondenheid voor de geest bepalend was bij haar keuze en dat deze waarden dus ook ten dele in het lichaam zijn ingelegd. Een verzet op latere leeftijd optredend tegen een dergelijk milieu is dus niet te zien als een anders zijn dan degenen met wie men zijn jeugd jaren heeft doorgebracht, maar eerder als een poging om een nieuwe, eigen weg te vinden, waarbij de oorspronkelijke waarden steeds een rol zullen blijven spelen.

De mens, die een religieus mystiek milieu heeft gekozen voor zijn incarnatie, zal misschien staatkundig, sociaal of anderszins mystiek gaan denken; want het was niet de formule, waaraan hij zich heeft vastgehouden maar de beleving. Zijn beleving blijft religieus en blijft de mystieke eigenschappen behouden.

Het is goed dat men zich dit steeds voor ogen stelt. Velen menen, dat zij aan hun jeugd kunnen ontsnappen en begrijpen niet, dat het gebruik van de waarden die in de jeugd

bestonden inderdaad kan worden gewijzigd, maar dat deze waarden zelf niet uit het "ik" kunnen worden gebannen en dat het onmogelijk is om de eenmaal verworven grondeigenschappen van zich af te zetten.

Ook de kwestie van moreel milieu speelt hierbij een grote rol. Naarmate een geest beperkter is in ervaring en inzicht, zal zij zich een milieu kiezen dat zich meer aan een bepaalde maatstaf — of deze nu stoffelijk gezien negatief of positief is — gebonden acht. Hoe groter het inzicht des te meer het milieu dat wordt gekozen ook open staat voor andere denkwijzen en invloeden. Dit kan helpen om medemensen te beoordelen. Laat ik u als voorbeeld geven een mens, die opgroeit in een door hem gekozen zeer streng gereformeerd of orthodox gezin. Deze kan zijn godsdienstige waarden verlaten, maar hij zal in al datgene wat hij doet dezelfde orthodoxie, dezelfde gestrengheid van opvattingen, en ook deze hardheid van inzicht blijven behouden. De kennis van het milieu, waaruit iemand stamt, kan u zeer goed van dienst zijn bij het beoordelen van zijn achtergronden. U ziet nu niet meer alleen zijn uiterlijk en zijn woorden, maar u ziet uit welk concept zij voortkomen.

Ik wil dan nog wijzen op het feit dat de geest zich uit haar eigen begrip in de materie een doel stelt. Deze doelstelling is niet, zoals menigeen meent, geheel variabel. Aanpassingen zijn mogelijk; maar een absolute tegenstelling van geestelijke bestrevingen in het eerste en b.v. laatste deel van het leven is ondenkbaar. Een langzame wijziging kan optreden, nooit een onmiddellijke.

Dit geeft ons dus ook weer een zekere achtergrond, omdat in de vaste waarden van het leven niet alleen het karakter maar zelfs de richting van streven is gelegen. Uit de dingen, die wij in de jeugd jaren misschien hebben gedroomd (of u nu treinconducteur, vuilnisman of ballerina wilde worden), blijkt reeds in welke richting uw streven zich ook nu beweegt. De schijnbare verschillen zijn uiterlijk; de drijfveer is ongeveer dezelfde. Deze vaste waarden bepalen dus de plaats, die men kan innemen.

De variabele waarden in het leven echter zijn o.m. kosmische inwerkingen en invloeden, geestelijke beïnvloedingen, gebeurtenissen uit de natuur, gebeurtenissen uit de instincten van het totaal der mensheid en beïnvloedingen door grote geestelijke krachten, Meesters of Leraren. Ook hierin mogen wij niet veronderstellen dat het "ik" kan worden gewijzigd.

Het bekende voorbeeld dat u ongetwijfeld wel kent is hier Saulus van Tharsus, die getroffen door het licht Paulus wordt. Saulus nu was een zeloet. En de bekeerde Paulus gedraagt zich nog steeds als zeloet. Weliswaar zijn zijn stellingen en leringen anders, maar zijn optreden op zichzelf blijft gelijk.

Zo kunnen wij dit ook bij de mens zien. Wij kunnen door de omstandigheden worden geplaatst voor een totaal nieuw deel van ons leven. Maar al zal onze uiting schijnbaar een tegengestelde worden, ons wezen blijft gelijk. Nu zullen wij zien, dat de variabele omstandigheden van het leven toch nog wel zijn onder te verdelen.

Wij hebben dus de wereld-beheersende instinctieve werkingen, die elk individu meeslepen, zonder daarbij zijn eigen geaardheid te veranderen. In dit geval mogen wij stellen: Het zijn werkingen van een langere termijn, die reeds in de mensheid aanwezig zijn, Voor de minder bewuste geest betekent dit, dat ze niet werden berekend, bij de incarnatie, voor de meer bewuste geest kan het wel berekend zijn.

Inwerking van deze massa-invloeden.

Wij reageren hierop op harmonische of disharmonische wijze. Wanneer echter een harmonie ontstaat, zo zal deze voor ons wezen in waarde praktisch gelijk blijven aan een disharmonie.

Mag ik weer een vergelijking maken? Ik wil u herinneren aan het verzet in de oorlogsjaren, waarbij een gevoel van beter-zijn, van verheven-zijn, van gerechtvaardigd-zijn ook in handelingen die eigenlijk niet geheel goed te praten waren, evengoed heerste bij het verzet als bij degenen, die zich harmonisch verklaarden met het heersende bewind. De mentaliteit verschilde niet veel, slechts de gerichtheid. De leuzen waren volledig tegengesteld maar het gedragspatroon vertoonde ontstellende overeenkomsten. Het is misschien niet prettig zo iets te horen, maar het is een onontkoombaar feit. De variabele invloed uit de massa (de waarde

dus voor de mens) is gelijk, ongeacht de keuze. Het is goed u dit te realiseren. Een kosmische invloed betekent over het algemeen een wijziging in de intensiteit van beleving en zelfs in de hoeveelheid onmiddellijk beschikbare energie. Ook echter zal onder een kosmische tendens, die de gehele wereld beroert, de basiswaarde van de mens gelijk blijven. Voor hem is dan niet belangrijk de werkelijke inhoud van deze kosmische invloed, hoezeer hij dit ook misschien voor zichzelf meent, maar de mogelijkheid die hij vindt om daarin met zijn wezen harmonisch te werken en te streven en gelijktijdig een minimum aan tegenstellingen rond zich te wekken. Deze waarden zijn dus niet aan de persoonlijkheid gebonden, maar wanneer wij worden geconfronteerd met een directe geestelijke invloed of in contact komen met een grote Meester of Leraar, zal het persoonlijk element wel een grote rol spelen. De waarden, die wij in het eerste geval hebben genoemd, waren dus niet afhankelijk van de persoonlijkheid.

In het tweede geval is het echter de basiswaarde van het eigen karakter plus de eigen interpretatie van de zin des levens, die bepalend zijn voor het al of niet aanvaarden van bepaalde geestelijke inwerkingen of van de lering, de kracht, de instelling van een bepaalde Meester of Leraar.

Dan mag hier worden opgemerkt" dat bij deze van buitenaf komende en variabele omstandigheden het "ik" selectief optreedt en bij zijn selectie bepaalt de aanvaarding of de verwerping van de hoofdinhoud van het gegevene plus de wijze, waarop de intensiteit ervan langs persoonlijke weg worden geuit.

In dit beeld van de directe en de variabele waarden komt dus al tot uiting, dat je als mens op aarde nooit jezelf wezenlijk kunt veranderen. Er zijn mensen, die zich voorstellen zichzelf geheel te kunnen veranderen.

Dat is niet waar. Wat men kan veranderen, is niet zijn karakter maar slechts zijn beeld van de wereld of zijn benadering van de wereld. Dan volgt hieruit van uit mijn misschien wat beperkt standpunt:

1. Elke mens zal moeten blijven reageren volgens de basiswaarde van zijn karakter en de grondwaarden, die aanleiding waren tot deze incarnatie.
2. Geen enkele mens zal zich kunnen onttrokken aan oorzaak-en-gevolg-werkingen, die van deze keuze de consequenties zouden kunnen zijn. Een ontlopen van uiterlijke waarden is mogelijk. Innerlijk kan men echter aan de ontstane situatie weinig of niets veranderen. Elke aanpassing van het "ik" zal dus niet kunnen geschieden van uit de vaste waarden die het leven kent, maar slechts door de wijze waarop de variabele waarden door het "ik" worden verwerkt, gebruikt en geuit.
3. Harmonie en disharmonie blijken voor de mens de twee belangrijkste stimulansen te zijn, zowel t.a.v. geestelijke bewustwording als t.a.v. stoffelijke bereiking. We dienen ons hierbij te realiseren, dat harmonie voor de mens begeerlijk is, zolang een zo juist mogelijke uiting naar buiten toe (en dat is voor de stofmens naar geestelijke sferen zowel als naar eigen wereld) moet worden bereikt. Op het ogenblik, dat het gaat om het vinden van een nieuwe situatie, toestand of ervaring binnen het "ik" echter, kan disharmonie vaak dienstig zijn. Een disharmonische toestand zal nimmer eigen grond waarden veranderen, maar zij zal wel de uiting en daardoor de mogelijkheid om de wereld met dit "ik" verweven te zien, wijzigen. Disharmonie betekent wijziging van inzicht; harmonie betekent versterking van inzicht.

Het gegeven geheel kan natuurlijk worden uitgewerkt niet alleen t.a.v. mensen maar ook van bevolkingsgroepen, rassen, nationaliteiten enz. Omdat de mens door zijn keuze van incarnatie tevens behoort tot een volk of volksgroep, een bepaald ras en meestal zelfs tot een bepaalde richting van denken — uit het voorgaande is dat reeds gebleken — mag worden gesteld, dat de tegenstellingen der rassen niet zijn gelegen in de uiterlijke verschillen, maar in de geestelijke benadering van het leven, die oorzaak was voor de incarnatie binnen een lichaam.

Het zal voor degeen, die aanpassing zoekt aan de werkelijkheid, dus goed zijn om niet in de eerste plaats de uiterlijke verschijnselen en waarden te beschouwen, maar te beseffen, dat er

eerst een wederzijds begrip op grond van basiswaarden moet bestaan, voordat een tegenstelling tussen volkeren of rassen uit de weg kan worden geruimd.

Onder de waarden, die zeer variabel zijn en toch een vast patroon vertonen, treffen wij o.m. aan de z.g. invloed der sterren; iets wat men misschien beter zou kunnen noemen: de energie en stimulans gevende of nemende cycli, die op aarde optreden. Omdat deze zich herhalen — zij het met kleine wijzigingen — kan men deze grondpatronen mede verwerken in de basiswaarde.

Een variabele waarde, die tevoren reeds vaststaande patronen vertoont, kan op de niet-variabele (de basiswaarde van het "ik") worden geënt en kan als zodanig de nadruk, die in eigen karakter en uiting naar voren komt, wel degelijk helpen bepalen.

Voor zover een cyclus bekend is, zal het dus goed zijn haar te beschouwen — niet als bepalend voor gebeurtenissen of mogelijkheden — maar alleen als bepalend voor eigen neiging.

Hierbij valt verder nog op te merken, dat het levensritme van elke mens ook vaste waarden vertoont. Dit heeft o.m. te maken met het tempo, waarin het organisme in staat is zichzelf te vernieuwen of te falen in een volledige vernieuwing. Dit betekent, dat in een bepaald aantal jaren de situatie lichamenlijk is veranderd. Het karakter blijft gelijk, maar de lichamenlijke mogelijkheden zijn gewijzigd.

Dan kan worden gesteld, dat de verandering van lichamenlijke mogelijkheden voor het karakter de noodzaak tot uitdrukking wijzigt. Wie zich wil aanpassen en uitgaat van zijn eigen basiswaarden, zal dus steeds rekening moeten houden met zijn eigen lichamenlijke gesteldheid en mogelijkheden.

Indien men het lichaam buiten beschouwing wil laten, is van uit menselijk standpunt nimmer een reële benadering van het "ik" en van de bewustwording mogelijk. De vaste waarden omvatten nu eenmaal ook de stof. Wie deze buiten beschouwing laat of buiten beschouwing tracht te laten, zal zich alleen op variabele omstandigheden baseren, die hij zelf niet kan beheersen en zo heen en weer worden geworpen in een zee van begrippen, waarin hij voor zichzelf nooit de geborgenheid of zekerheid vindt, die voor het bereiken van een harmonie toch wel noodzakelijk is.

Beschouw daarom alle disharmonische elementen in uw leven in de eerste plaats als een mogelijkheid tot bewustwording, maar in de tweede plaats als een aanduiding van de noodzaak tot harmonie.

Zelfverwerkelijking en zelfvervulling zijn voor de mens en zelfs onder enigszins andere condities voor de geest noodzakelijk. Hieraan is geen ontkomen.

Alle toestanden en mogelijkheden, die buiten ons bestaan, kunnen door ons slechts worden benaderd van uit ons eigen "ik" en worden gekozen aan de hand van ons eigen bewustzijn. Alles, wat niet past bij ons bewustzijn en ons karakter, zal door ons niet in de juiste vorm worden gezien of begrepen; het is dus onwaar. De mens dient van zichzelf uit te gaan.

Ik wil mijn onderwerp nu besluiten met enkele eenvoudige opmerkingen.

De mens zal stoffelijk zijn onvolledigheid voortdurend beseffen, tenzij hij kennis draagt van zijn eigen basiswaarden en dus ook beseft in hoeverre hij zichzelf kennende zichzelf genoeg kan zijn.

Zelfvoldaanheid is gebrek aan zelfkennis. Werkelijke zélfkennis echter maakt duidelijk, hoe het "ik" kan bereiken, in welke richting de gewenste bereiking is gelegen en geeft zelfs aanwijzingen omtrent onjuiste of onware beoordelingen van de wereld buiten ons, zoals die nu eenmaal in elk van ons leven. Zelfkennis is belangrijk; wij mogen echter nimmer zelfvoldaan worden.

Om de grootste en meest nuttige effecten van het bestaan in de stof geestelijk te genieten en ook een zo juist mogelijke harmonie stoffelijk te bereiken, dient men uit te gaan van zijn innerlijk wezen plus zijn ware karakter — zo goed mogelijk gekend — en de variabele waarden, die buiten het "ik" bestaan. Door voortdurend rekening te houden met de optredende

omstandigheden in en buiten het "ik" zal men — zich baserend op eigen karakter en wezen — zich steeds harmonisch binnen die wereld kunnen bewegen en zal men de juiste procedure en praktijken vinden om samenwerkende met die wereld voor zich het hoogste te bereiken.

Besef zeer wel, dat het in het menselijk leven soms beter is één ding werkelijk te leven en te bereiken dan duizend dingen na te speuren zonder bereiking. Want het "ik" wordt, zowel t.a.v. volgende incarnaties als van geestelijk bestaan niet bepaald door het pogen van de mens alleen, maar ook wel degelijk door de volledigheid van het pogen en de daaruit groeiende ervaring. Het bewustzijn is zeer belangrijk. Vluchtigheid van ervaring kan daartoe soms bijdragen. In de meeste gevallen echter is een gedegen en geheel beleefde ervaring noodzakelijk.

En dit, mijne vrienden, impliceert dat u in het leven — geestelijk of stoffelijk strevend — er goed aan doet steeds datgene, wat voor u belangrijk is, af te werken, voordat u verdergaat naar het volgende.

Ik hoop met deze kleine voordracht iets te hebben bijgedragen tot uw begrip van uzelf en uw wereld en misschien ook tot een besef van de aanpassingsmogelijkheden, die er voor iedere mens in het leven en voor de geest nu eenmaal bestaan.

HET LIED VAN DE HEER DER WERELD.

Uitgaande met mijn handtrommel riep ik tot de geesten van de nacht: "Komt en neemt mij tot voedsel, zo gij dit begeert." Zo, slaande op mijn trommel, ging ik verder door de eenzaamheid. En ziet, voor mij opende zich een kloof. En een kracht riep mij te gaan tot in de ingewanden der aarde.

Ik ging door het duister en door de rook. Ik meende te verstikken. Ik zag de wateren mij omspoelen. Maar ik ging voort, want de stem riep mij.

Ik zeide tot de aarde en de elementen: "Zo gij dit begeert, neemt mijn wezen tot voedsel. . Zo trad ik binnen in de grote grotten en zag de tuinen, waarin zij leven en werken, die de Grote Heer dienen. En ik ging verder, want de stem riep mij.

Ik ging door een felheid van licht en het licht schroeiende mij. Maar ik zeide tot het licht: "Neem mij als voedsel, zo gij dit begeert." Ik trad binnen bij Hem, die de aarde doet sidderen en stil doet staan al, wanneer Zijn boden uitgaan. Tot Hem zeide ik: "Zie, hier ben ik. Nee m mij en eet mij, zo Gij dit begeert."

Hij zeide echter tot mij. "Keer terug, mijn kind, want nog is het niet de tijd, dat wat verborgen is onthuld wordt. Maar ik geef u deze gave." Zo gaf hij mij een ring met een schitterende steen. Deze drukte ik in eerbied tegen het voorhoofd. Verdwenen was hij mij, toen ik terugkeerde.

Uit de krochten der aarde zocht ik mijn weg omhoog. En zie, het was dag. De monniken zochten mij. Doch in mijn hand droeg ik opeens een staf. Daarmede voelde ik de siddering der aarde. En mijn nog — ontstaan daar, waar de ring was — de boden uitgaan.

Zo spreek ik van de besluiten van de Heer der wereld, van de krachten van de Eeuwige, die spreekt. En zing ik van de krachten, die uitgaan van het Licht. Want uit zeeën van tranen, uit stromen van bloed wordt een wereld herboren, waarin Hij zal regeren, die was, die kwam en heenging en nu terugkeert. Want de macht des Lichts, regeert. En Hij zal regeren door de tijd. Waarlijk, dit dak der wereld zal het eerst getint worden door de rode gloed van het bloed, door de gouden gloed van het weten, door de verblindend witte gloed van Hem, die weerkeert.

Het is een ingewijde, die spreekt.

ZEVENDE LES - SCHIJN EN WERKELIJKHEID.

Wanneer wij de wereld, zien met, al haar spanningen en problemen, dan vergeten wij maar al te vaak dat dit wereldbeeld niet is gebaseerd op een feitelijke werkelijkheid. Een groot gedeelte van datgene, wat de mens denkt te weten van zijn leefwijze, zijn opvatting omtrent godsdienst, zeden, sociale verhoudingen en zelfs economische mogelijkheden, is gebaseerd op menselijk denken en niet op feiten. Indien wij ons trachten aan te passen aan de werkelijkheid, moeten wij dus uitgaan van datgene wat is gelegen achter de menselijke denkwijze en ons trachten te realiseren in hoeverre de schijn, die op deze wijze in de wereld onderling in stand wordt gehouden, een beperking kan betekenen voor het ik .

Dan begin ik allereerst met de godsdienst. Godsdienst is een confrontatie van het "ik" met de Oneindigheid. In deze confrontatie voelt de mens zich niet gelukkig. Hij kan voor zich geen eenwording met het Grote aanvaarden, omdat hij altijd aan zichzelf blijft denken als aan een begrensd wezen. Het resultaat is, dat in de godsdienst het "wij" van de mensen wordt gesteld tegenover het "Ik" van God, het andere.

Is dit feitelijk waar? In de eerste plaats zal een kosmische scheppende God nooit kunnen worden gedefinieerd volgens menselijke normen. En elke poging om die God verder te omschrijven is dus een beperking van de mogelijkheden van die God. Wanneer echter de mens eenmaal zijn God gedefinieerd heeft, dan gaat hij op grond van deze beperking (deze ontwijking van de werkelijkheid dus) zijn eigen verhouding tot die God vaststellen; en hierbij vervalst hij nogmaals de verhouding door zijn behoefte aan privileges, aan mogelijkheden te gebruiken om zelfs de zo gevonden regels nog weer aan te passen. Door deze aanpassing kan worden gezegd, dat de werkelijke relatie Godskracht — mens wordt teruggebracht tot ten hoogste $\frac{1}{100}$ van de werkelijke mogelijkheid.

Een mens, die gelooft maar in dat geloof beperkt is, die verder zijn geloof grotendeels baseert op bepaalde leefregels (waartegen hij dan nog voortdurend zondigt), zal niet in staat zijn om God te aanvaarden. De werkelijke God is voor hem niet slechts een ongrijpbaar iets, het is een ondraaglijk iets.

Nu weten wij, dat het ego is gebaseerd op de goddelijke Kracht. Uit de kosmos is de eerste Kracht ontstaan. Elk van ons is van die Kracht een begrensd deel; en dit begrensde deel blijft met zijn Bron verbonden. De kracht van het Geheel komt in elk der delen voortdurend tot uiting. Wanneer het verstand weigert deze uiting van het Goddelijke in het "ik" te aanvaarden of deze slechts eenzijdig wil erkennen, dan zal door de onaanvaardbaarheid voor het "ik" de onmogelijkheid ontstaan om van de goddelijke Kracht binnen het "ik" waarlijk en actief gebruik te maken.

We hebben nu gezien, dat in de godsdienst de mens eigenlijk een deel van de gaven van het Goddelijke weggooit, omdat hij geen vertrouwen heeft in zichzelf en ook niet in een God, tenzij hij die God aan banden kan leggen. Wij, die de werkelijkheid zoeken, kunnen echter geen genoegen nemen met een wereld, waarin wij voortdurend blijven tekortschieten. Niet dat wij volmaakt willen zijn. Maar zelfs als we niet volmaakt zijn, moeten we toch in ieder geval gebruik maken van de maximale mogelijkheden, die er voor het "ik" en voor de mens bestaan. Wij constateren dan

Een te scherp gedefinieerd Godsbegrip, een te scherp of te eenzijdig geformuleerd geloof en bovendien een te eenzijdige visie op economie en sociale verhoudingen (dat kunnen wij er meteen bijvoegen), belet de mens van zijn ware kracht gebruik te maken.

En dan komen wij terug op een heel oud argument. Jezus heeft tot zijn leerlingen gezegd: "Gaat uit, geneest de zieken en drijft de duivelen uit in mijnen naam en den naam des Vaders." heeft dus het Christendom de basis gegeven van de occulte, de bovennatuurlijke kracht. Wij horen dat in deze tijd — een typische rationalisatie — het wonder niet meer

noodzakelijk is en dat het daarom niet geschiedt. Is het misschien omdat men niet gelooft, dat men het wonder tot stand kan brengen? Wat geldt voor de priesters en de predikers in het Christendom en anderszins ook voor degenen, die elders een grote Leraar hebben gevolgd, moet ook gelden voor ons.

Wij hebben in ons de mogelijkheid om het toeval voor een groot gedeelte te bedwingen. Zeker, wij zijn gebonden aan kosmische wetten. Wij kunnen niet leven buiten het goddelijk Wezen, slechts in directe verbinding ermee. Maar dit goddelijk Wezen houdt de beheersing van een groot deel der materie in. Het houdt verder in de mogelijkheid om eigen krachten over te brengen op anderen. Het impliceert innerlijk te putten uit de goddelijke Kracht en deze projecteren in de wereld, waarin je leeft. Willen wij ons aanpassen aan de werkelijkheid, dan zullen wij de belemmeringen, die er in ons bestaan tégen het aanvaarden van deze in ons zetelende en aan ons wezen inherent zijnde kracht, moeten vernietigen.

Wat is dan van uit religieus standpunt een logische denkwijze? Ik ken mijn God niet, maar ik aanvaard mijn God. De kracht van die God is onmetelijk.

Indien ik dit aanneem, dan moet ik deze kracht uit mijzelf kunnen uiten en in mijzelf kunnen ervaren. Er is voor mij geen enkele belemmering tussen God en mijzelf, tenzij ik die zelf opbouw. Op het ogenblik, dat ik in een volledig vertrouwen een zekere kracht kan uiten of iets kan openbaren dat ligt boven het niveau van het menselijk redelijke, zo is dit deel van het Goddelijke en daardoor alleen reeds gerechtvaardigd. het is mijn taak daaraan deel te hebben.

Nu moeten wij ons echter afvragen, of daarmee alle problemen zijn opgelost. En dan zien wij een tweede verschijnsel, dat in de wereld ook een heel grote invloed heeft, en dat is altijd de vraag: "Ja , maar wat gebeurt er dan?" Het is misschien de angst voor de consequenties. Het is de vrees, die — zoals het rijmpje zegt — doet lijden voor dingen, die nooit bewaarheid zullen worden.

Wij leven vaak als mens en als geest soms in een toekomst, die niet feitelijk is. Ze heeft niets te maken met de goddelijke realiteit, zoals wij deze krachtens ons wezen zullen doormaken. Het is een chimaera (een hersenschim) uit onszelf geboren. Maar wij bouwen steeds weer die hersenschim op; en wat meer is: wij laten ons gedrag in het heden daardoor beïnvloeden. U zult begrijpen, dat wij ook hier te maken hebben met iets wat niet waar is. Wat morgen zal gebeuren, dat kunt u nu wel berekenen aan de hand van de geldende menselijke denkbeelden (dus de menselijke reactie), maar nooit aan de hand van onveranderlijke feiten. Omdat u dit niet kunt, zult u — zeker waar het feitelijke mogelijkheden en toestanden betreft — nooit buiten het heden mogen denken en leven, maar zult u in dit heden actief moeten zijn. Dat is een stelling, die voor heel veel mensen onaanvaardbaar zal blijken.

Wij echter zoeken de werkelijkheid; en die werkelijkheid is eenvoudig een groot aantal feiten, die wij niet waarlijk van tevoren kunnen berekenen. Een aantal feiten, gebeurtenissen en invloeden (dit blijkt uit de beide vorige lezingen), waarop de mens weinig of geen invloed heeft en waaraan hij persoonlijk niets kan veranderen.

Wanneer wij echter die feiten in het heden erkennen, zal onze reactie ook in overeenstemming zijn met de feiten van morgen. Het geheel is onberekenbaar geworden. Ik meen, dat dit juist de rem is voor een aanpassing aan de werkelijkheid.

Een aardbeving als b.v. die in Alaska (of wat dat betreft een paar aardbevingen elders) kan toch niet worden mede berekend in je daden. Je bouwt een huis. Want zo zeg je: Dat huis zal morgen meer waard zijn. De aarde beeft....en het huis is vernietigd. Maar zeg je, Ik bouw een huis, omdat ik vandaag moet wonen, dan kun je zeggen: Wanneer het wordt vernietigd, zal ik een andere weg vinden. Heb je echter alles gebouwd op dat ene: het feit, dat je in de toekomst het huis zult bezitten of het bedrijf of de fabriek of het land enz. en maakt een ramp daaraan een einde, dan is je leven voor een groot gedeelte vernietigd. Je staat radeloos, je kunt je niet aanpassen, je bent afhankelijk van anderen; en de anderen reageren op een menselijke wijze. Het resultaat is, dat je nooit het optimale aan leefwijze, aan situatie kunt bereiken, zoals dat eigenlijk noodzakelijk zou zijn.

Wanneer wij in het heden leven, dan moeten wij uitgaan van dit heden en de daarin bekende feiten plus de daarin onmiddellijk berekenbare mogelijkheden. En die onmiddellijk te berekenen mogelijkheden zijn die van mensen, nooit van andere krachten. Omdat wij niet kunnen aannemen, dat mensen ons feitelijk leven onveranderlijk beïnvloeden, mogen wij verder zeggen:

Waar de invloed van mensen op mijn wezen een kwestie is van mijn reactie zowel als van de hunne, zal ik morgen reageren zoals het morgen noodzakelijk is. Ik zal echter heden datgene bouwen en volbrengen, wat nu aanvaardbaar en noodzakelijk lijkt.

Ik weet niet, of u deze betoogtrant kunt volgen. Het zal u echter duidelijk zijn, dat ik weer pleit voor leven in het heden; maar nu met een andere achtergrond dan de veel gehoorde. De achtergrond nl.: het heden is werkelijk. Hoe meer ik mijn denkbeelden daarbij uitschakel en de feiten accepteer, hoe dichter ik sta bij iets wat kosmisch waar is en niet alleen menselijk waar.

Een volgend punt, dat m.i. toch ook wel zeer interessant is en mogelijk belangrijk voor u, ligt in onze innerlijke gesteldheid.

Wanneer een mens of een geest in een bepaalde wereld leeft, is hij geneigd alle andere werelden terzijde te schuiven. Hij zal die werelden in zijn gedachten een bepaalde betekenis kunnen geven of een rol in zijn eigen werkelijkheid toebedelen, maar dit is nooit hun werkelijke waarde en betekenis. En heel vaak kent hij daar waarden aan toe, die niet eens mogelijk zijn.

Wanneer ik in een bepaalde wereld leef, moet ik trachten alle aspecten van een andere wereld mede te betrekken in mijn leven voor zover zij in dit heden op een voor mij kenbare en aanvaardbare wijze tot uiting komen. Alle andere theorieën mag ik terzijde stellen en indien ze mij zouden belemmeren om in het heden juist te handelen, móét ik ze zelfs terzijde stellen. Dit is een probleem, dat in de komende tijd zijn oplossing tegemoet gaat. Want op het ogenblik, dat een binding gaat ontstaan tussen de werelden van de geest (al zijn het er maar enkele) en uw wereld, zal de beperking die nu bestaat wegvallen. Nu droomt u over andere werelden, dan zult u meer weten.

Het is goed in dit verband te stipuleren, dat alle weten omtrent andere werelden een persoonlijke ervaring is; en dat elke algemene theorie of ervaring slechts in zoverre voor het "ik" kan gelden als zij in de feitelijke ervaring ook door de persoonlijkheid wordt gedeeld. De methode om je aan de werkelijkheid aan te passen zou dus moeten zijn:

Uitgaan van het nu. Uitgaan van de goddelijke Kracht, die in je leeft. Uitgaan van de persoonlijke beleving van alle krachten en werelden, waarin je misschien gelooft, maar alleen voor zover ze nu en voor jou onmiddellijk kenbaar tot uiting komen.

Hebben wij dat gedaan, dan hebben we al veel schijn vernietigd. Want laat ons eerlijk zijn, het leven van de mens is $\frac{3}{4}$ schijn. Die schijn wordt door de mensheid gezamenlijk opgebouwd en in stand gehouden, omdat de werkelijkheid voor de mens niet aanvaardbaar is.

Het niet-aanvaardbaar zijn wordt duidelijk, als wij zien hoe de mens reageert. Waarom is gezamenlijk onderwijs aan negers en blanken niet aanvaardbaar? Als wij alle rationalisatie terzijde zetten, dan is er sprake van angst. Angst voor concurrentie misschien. De angst de mindere te moeten zijn. Wanneer wij horen dat een christelijke groepering bezwaren maakt tegen de mogelijkheid dat een staatshoofd een ander geloof zou bezitten, dan moeten wij ook hier weer zeggen: het is angst dat eigen waardigheid, eigen gelijk wordt aangetast.

Die vooroordelen hebben betrekking niet alleen op rassen- of godsdienstverschillen, maar zij komen ook tot uiting in de verhouding tussen werkgever en werknemer. Zij komen tot uiting in de wijze, waarop men politieke geschillen meent te moeten oplossen. Zij komen ook tot uiting in de wijze, waarop men zelf een beeld t.o.v. de wereld tracht te scheppen, dat met de feiten toch niet geheel in overeenstemming is. De kern is een zekere angst, ongetwijfeld. Maar waarom?

Angst vloeit voort uit het verschil tussen schijn en werkelijkheid. De schijn lijkt de mens mooier dan de werkelijkheid. Of ze dat in feite is, zouden wij kunnen betwijfelen. Maar de

schijn van braafheid, van hoogstaand zijn, de geur van heiligheid, waarmee men zichzelf tracht te omringen, is de mens dierbaar, omdat hij vreest tekort te schieten.

Schijn beheerst de mensheid. Schijn komt voort uit angst voor de feiten, voor de realiteit. Dan kan worden gezegd, dat de toenemende neiging om schijn te stellen boven de feiten blijkt geeft van een toenemende geestesziekte onder de mensen.

Deze laatste term klinkt u misschien wat hard. Maar als een mens de problemen van het leven niet kan verwerken en daarom zich gaat gedragen, alsof hij een ander ware (hoeveel Napoleons, God de Vaders, profeten en koningen lopen er niet rond; allemaal geesteszieken) dan zegt u: Deze moet genezen worden. En om zo iemand te genezen probeert men hem steeds weer te laten zien, dat de z.g. feiten van heerschappij niet kloppen.

Dat men geen Napoleon is, zelfs niet in gevangenschap, zelfs niet gemaskerd en verborgen voor anderen. Dat men geen God de Vader kan zijn, omdat men geen macht bezit. Hoe moeilijk het is dergelijke gevallen te genezen, kan elke psychiater u vertellen.

En nu staan wij tegenover een mensheid, die eenzelfde soort complex heeft: een wereld van schijn. En wat meer is: ieder, die deel uitmaakt van die mensheid, kan zich aan dit schijnbeeld haast niet meer onttrekken.

Dit schijnbeeld kent ideeën als "sociale rechtvaardigheid", iets wat onmogelijk is. Het kent ideeën als "cultureel waardevol", als "werkelijk beschaafd", enz. Wat daaraan mankeert, is moeilijk te zeggen, omdat mensen altijd boos worden, als je dat opmerkt. Maar laat ons dan constateren, dat b.v. de sociale rechtvaardigheid, die men voorstaat, leidt tot een absolute stabilisatie, die op zichzelf de onmogelijkheid van verdere vooruitgang inhoudt.

Wanneer te veel mensen onder gelijke condities leven en werken, ontbreekt de prikkel om meer te doen of meer te zijn dan anderen. Het resultaat is, dat dat kleine element, waaruit niet alleen de uitvinding voortkomt maar ook de prestatie, de aanpassing a.h.w. aan de bestaande mogelijkheden, wegvalt.

Wij zien overigens eenzelfde verschijnsel in een gemeenschap waar een zeer kleine groep welvaart kent en gezag bezit tegenover een grote menigte, die alleen maar gehoorzaam is. Ook daar zien wij een stabilisatie, een stilstand, die tenslotte moet voeren tot de ondergang van een dergelijke maatschappij. Want ook daar probeert men alles te houden, zoals het is. Men wil een bestaand evenwicht bewaren. De verering van dit evenwicht komt voort uit de behoefte zichzelf en anderen goed te weten in vele opzichten. Het is dus wel een waardig streven, maar gelijktijdig is het een streven, dat de mens zijn waarlijke mensheid ontnemt.

Wanneer wij streven naar gelijke rechten en gelijke beloningen, naar gelijke mogelijkheden voor allen, dan mogen wij nooit vergeten dat wij — zo er een vooruitgang moet zijn en zo er voor onszelf in het leven, zelfs nu in het heden, een zeker perspectief moet zijn in plaats van een eindeloze herhaling — zullen moeten uitgaan van verandering. En verandering kan alleen daar bestaan, waar onevenwichtigheid is: een verplaatsing van macht b.v., een verplaatsing van krachten, een verplaatsing van bezit. Deze dingen zijn noodzakelijk. De mens van heden probeert dat meer en meer te ontkennen. Gevolg: een schijnwereld met een schijnwelvaart. Een schijnwelvaart, waarin een product steeds slechter moet worden, omdat alleen op die manier de machine kan blijven draaien.

In dit verband is het goed eens te denken aan een definitie van de hel. Men zei eens: "De hel is een wereld, waarin alles wat nieuw is, zodra ja het beroert oud en versleten wordt, of het een denkbeeld is of iets anders." Het lijkt mij toe, dat deze wereld die kant uitgaat.

Wanneer wij ons aan de werkelijkheid willen aanpassen, dan zullen wij zeker geen evenwichtigheid mogen nastreven, ook niet voor onszelf. Het enige, dat wij nodig hebben, is een innerlijk evenwicht; maar dat heeft niets met de uiterlijke omstandigheden te maken. Het innerlijk evenwicht moet gelegen zijn in een zeker weten omtrent uiterlijke omstandigheden, maar in een vertrouwen, dat wij de kracht bezitten om op elke omstandigheid juist te reageren; dat wij al het belangrijke zullen kunnen volbrengen, indien het noodzakelijk is. Innerlijke zekerheid is binnen de kosmische werkelijkheid een zelfvertrouwen, dat is gebaseerd op de innerlijke relatie met de kosmische Kracht, met God.

Dan hebben wij de kwestie van cultuur. Cultuur is het mededelen van het "ik" aan anderen; daarop komt het neer. De cultuur is dus de band, waardoor de mens zich voor anderen begrijpelijk maakt. Maar wat hij begrijpelijk maakt, zijn niet de feiten, doch zijn innerlijke wereld, zijn schijn. En misschien hier en daar een stukje kosmische werkelijkheid. Op het ogenblik, dat wij zeggen dat wij cultureel moeten zijn, proberen wij een algemene maatstaf te hanteren. Die kan echter nooit bestaan, omdat elke mens in zich anders is en het niet gaat om het creëren van iets, maar om het creëren van het contact. Het resultaat is duidelijk: Cultuur kan allen bestaan in een voortdurend tot uiting brengen van je innerlijk in de wereld en het zoeken naar degenen, die voldoende gelijk gestemd zijn om dit te aanvaarden, meer niet.

Dan kunnen wij er nog van zeggen, dat men dit ook moreel heeft. De feiten van moraliteit liggen anders dan de schijn. Moraliteit is in feite een jezelf aan jezelf waardig tonen. Een mens, die zichzelf verloochent, is dus a.h.w. een zedelijk mens. Op het ogenblik, dat ik die norm, buiten het "ik" ga stellen (en dat is in de laatste tijd heel sterk gebeurd — het is eigenlijk via de eerste Syrische impulsen overgebracht naar het Judaïsme en vandaar naar het Christendom, met een lichte bijgift van Griekse waarden), ontstaat er dus een moraliteitspatroon, dat niet meer de innerlijke mens weergeeft. Het resultaat is. een uiterlijke vorm, die innerlijk voortdurend wordt geschonden. De feiten zijn niet in overeenstemming met de schijn van moraliteit. We kunnen zo voortgaan. Maar het lijkt mij beter om in dit onderwerp nog even de schijn wat verder onder de loupe te nemen. Alle verschijnselen op deze, wereld worden op verschillende wijze geïnterpreteerd. Die interpretatie is afhankelijk van de manier, waarop men er persoonlijk door wordt beroerd, de behoefte die men heeft om voor zichzelf daaraan een zin te geven — ook wanneer deze dus niet bestaat — de manier waarop men anderen wil zien. De verhouding "ik" — wereld speelt een grote rol. Het "ik" moet — het kan niet anders — ten slotte zichzelf blijven. Dit betekent dat je je niet kunt onttrekken aan je eigen persoonlijkheid, hoe graag je het ook zou willen doen. Feiten, die onmiddellijk het "ik" beroeren, zijn daarom zeer persoonlijke reacties. Zij komen onwillekeurig dicht bij de waarheid.

Laat ons stellen, dat bij het persoonlijk ondergaan van een gebeurtenis de doorsnee-mens in de beleving ervan voor 90% waar is (dit is ongeveer juist, ofschoon afwijkingen van 10 tot 15% mogelijk zijn), dan kunnen wij verder constateren dat 48 uur na het gebeuren de interpretatie een geheel andere is geworden. De mens vervalst het verleden. De reactie was echter op de werkelijkheid gebaseerd; en dus kunnen wij de reactie zien als direct in overeenstemming zijnde met de kosmische werkelijkheid en in haar gevolgen in overeenstemming met de persoonlijke mogelijkheid van ontwikkeling plus het innerlijk contact met de God, voor zover men dat heeft aanvaard. Op het ogenblik, dat iets een ander betreft, wordt het oordeel echter niet meer gebaseerd op de feitelijke waar, maar het wordt gebaseerd op een mening; en dat is dan een denkwijze, die rekening houdt met de totale schijnwaarde, die de mensheid heeft geschapen.

De eigen reactie op het gebeuren dat anderen beroert, is over het algemeen slechts voor 10 tot 12% waar. De handelingen, die als gevolg daarvan geschieden zijn daarom slechts zelden in overeenstemming met de feiten. Alleen degenen, die — zijn persoonlijke mening terzijde stellend — eerst de feiten beziet en dan onmiddellijk daarop reageert, heeft kans dat hij een hoger percentage van werkelijkheidszin bereikt.

Dan is hiermede het eerste deel van mijn lezing wel ongeveer afgewerkt.

2e deel: De werkelijkheid.

Wanneer wij het woord werkelijkheid gebruiken, dan vragen wij ons heel vaak af: Wat is eigenlijk die werkelijkheid?

Wij kunnen spreken over een persoonlijke werkelijkheid. Dat is uw eigen reactie op al datgene wat er gebeurt. Maar daarnaast moet er een kosmische werkelijkheid bestaan en deze zal niet afhankelijk zijn van persoonlijke reacties. Zij is onveranderlijk een richtlijn, waaraan niet is te ontkomen. Wij kennen dergelijke richtlijnen onder de naam van wetten; en dus spreken wij over oorzaak-en-gevolg, ofschoon er werelden bestaan, waarin oorzaken-gevolg niet meer volledig waar is in de menselijke zin des woords.

Het feit, dat er in de kosmos een geheel is geschapen, waarvan alle delen die daarvan deel uitmaken gelijktijdig een patroon vormen, houdt in dat er tijdloos een vaste relatie moet bestaan niet alleen tussen "ik" en God maar ook tussen "ik" en wereld. Ook met duizend incarnaties, met de hoogste inwijding kan men daaraan niets veranderen. Werkelijkheid is de vaste verhouding tussen "ik" en wereld. Wat veranderen kan, is de beleving, de aanvaarding, maar nimmer het feit.

Op het ogenblik, dat een mens gebruik gaat maken van wat men noemt "occulte kracht", kan hij dus niet uitgrijpen buiten het voor hem vaststaande, maar hij kan wel het totaal van zijn kracht activeren en daardoor bewust tot stand brengen, wat hij anders slechts onbewust zal onder gaan.

Werkelijkheid is voor ons het bewustzijn van de vaste normen binnen de kosmos, waarmee wij onverbreekbaar verbonden zijn. De kosmische werkelijkheid drukt voor ons slechts het pad uit, dat ons bewustzijn gaat, tot het ogenblik dat het de volledigheid beseft en daarmee ook zichzelf en zijn eigen plaats.

Dan mag hieruit worden afgeleid, dat in het leven van elke mens vele onvermijdelijke momenten zijn. Besef ik dit, dan kan ik ze ook aanvaarden. De aanvaarding van het onvermijdelijke en de kunst om dit zelfs te maken tot basis van je verdere actie is de eerste benadering van de werkelijkheidsbegrippen. Het is de eerste juiste reactie op God; en daardoor ook de eerste juiste mogelijkheid om goddelijke Krachten in grotere volheid te openbaren.

Verder kan worden opgemerkt, dat veel in het menselijk leven tot de schijn blijft behoren. Er is geen sprake van een onvermijdelijke realiteit. Het zijn overbodige handelingen en gebeurtenissen, die voor de mens wel veel reacties met zich mee kunnen brengen, maar die op een gegeven ogenblik toch worden uitgewist. Datgene, wat geen deel is van de goddelijke Werkelijkheid, kan door de mens worden beleefd; maar het wordt uitgewist, het maakt geen werkelijk deel uit van zijn bewustwording en kan geen blijvend stempel zetten op zijn wereld.

U ziet, dat de werkelijkheid a.h.w. een begrenzing gaat betekenen van wat je menselijke gezien je wereld noemt. In elk mensenleven zijn er een groot aantal ogenblikken, die kosmische werkelijkheid zijn. En deze dingen zul je moeten beleven. Je kunt er niet aan ontkomen. Hoe je ze beleeft, is je eigen zaak. Wat je ervan maakt, is je eigen zaak. Eraan ontkomen kun je echter niet. Begrijp je dit, dan kun je juist die gebeurtenissen en de reacties, die het in je opwekt, gebruiken om de toekomst verder op te bouwen. Wie de toekomst bouwt op die feiten, gaat van één feit in de kosmische werkelijkheid tot het volgende feit in de kosmische werkelijkheid en is zich daarvan bewust. Het betekent, dat het "ik" zich aanpast aan goddelijke waarden, zonder daarom nog God te worden. Het idee "strijd", dat voor de mens zo onvermijdelijk schijnt te zijn (in elk geloof en in elke opvatting treffen we het tenminste aan), valt weg. De kosmische werkelijkheid is niet iets, wat ik moet bestrijden of ondergaan, het is iets, wat ik moet begrijpen.

In dit begrip blijkt het dan verder mogelijk om uit je eigen leven allerhand dingen te elimineren, die eigenlijk niet belangrijk zijn. Je wordt dan minder mens volgens de menselijke maatstaf. Gelijktijdig achter word je meer mens in de zin van een kosmische maatstaf. Je bent nl. daar, waar het op aankomt, volledig actief. Je openbaart jezelf volledig en je maakt in elke openbaring gebruik van de totale kracht van je gehele wezen, waarbij geen enkel geestelijk voertuig, geen enkele goddelijke Kracht of andere mogelijkheid wordt uitgeschakeld.

Resultaat: de schijn, waardoor je je angstig voelt, eenzaam, nuttig, nutteloos of gewichtig, valt weg. Er ontstaat in de plaats van deze schijnwereld een directe aanvaarding van het leven. Er is geen verzet meer tegen eigen wezen of aspecten daarvan, maar gelijktijdig alleen een activeren van dit eigen wezen, wanneer het zinrijk is.

Indien we uit deze wereld al het zinloze zouden kunnen weghalen, dan zouden we ongetwijfeld de gehele wereld beter en eenvoudiger zien worden; tevens zouden we de tekorten en de overvloed van deze dagen opgeheven zien en daarnaast de angst zowel als de begeerte. We zouden vele schijnvreugden van deze tijd misschien teniet zien gaan, maar daarvoor in de plaats zien komen het geluk van nu, vandaag te leven en te weten dat het goed is.

We hebben de werkelijkheid nu gesteld tegenover de schijn. Daarnaast hebben wij gezamenlijk kunnen constateren, dat het voor de mens niet mogelijk is om de kosmische werkelijkheid onmiddellijk te accepteren. Er blijft ons nog de vraag over, hoe een aanpassing te bereiken is. Die aanpassing wil ik proberen in enkele korte regels samen te vatten, zodat u aan de hand van de twee voorgaande onderwerpen plus dit onderwerp uw eigen houding misschien wat juister leert bepalen.

1. Laat mij steeds teruggrijpen naar het belangrijkste. Het onbelangrijke is mijn spel; het kan nooit werkelijk belangrijk zijn of zin hebben. Indien het bijdraagt tot mijn innerlijke zekerheid is het goed.
2. Ik heb rekening te houden met feiten. Laat mij daarom altijd, wanneer er iets gebeurt, eerst nagaan wat er werkelijk plaatsvond, wat dit werkelijk voor mij betekent en eerst van uit dit werkelijk gebeuren mij misschien een denkbeeld ervan vormen. Hoe meer wij de illusies, de idealen en de dromen terzijde zetten op het ogenblik, dat wij feiten moeten waarderen, hoe dichterbij wij bij de werkelijkheid komen, hoe beter wij ons daarbij aanpassen.
3. Wij zullen met ons denken steeds in conflict zijn met de wereld. Zolang dit conflict onszelf betreft, zullen wij trachten ons "ik" aan te passen zowel aan het denkbeeld als aan de wereld. Wanneer onze denkbeelden in conflict zijn met de wereld, met de werkelijkheid van anderen, zullen wij dit terzijde stellen als iets wat voor ons geen belang heeft buiten de feitelijke invloed, die de anderen op ons hebben.
4. Het verleden heeft het heden gevormd. Teruggrijpen naar het verleden is alleen goed, indien men de feiten van het heden wil illustreren, maar nimmer indien men daaruit drijfveren voor het heden aan zichzelf kenbaar wil maken.
5. Een vooruitzien in de toekomst is voor de mens aanvaardbaar, zolang dit een algemeen beeld is. Zodra echter dit beeld zo sterk in hem leeft, dat hij daardoor de feiten van het heden vergeet, zal hij zijn denkbeelden terzijde moeten stellen.

Handel in de eerste plaats volgens de feiten, zoals ze voor u bestaan; ook wanneer dat handelen in strijd zou moeten zijn met uw ideaal of droombeeld. Het verantwoord handelen in het heden maakt het mogelijk die idealen en dromen dichterbij de verwezenlijking te brengen en zo te komen tot de werkelijkheid, omdat de droom en het ideaal van de mens meestal niets anders zijn dan een karikatuur van de kosmische werkelijkheid, waarin hij reeds leeft.

Met deze algemene zinsneden het ik getracht aan te duiden, waar het eigenlijk om gaat. Schijn en werkelijkheid zijn voor een mens niet volledig te scheiden op dit ogenblik, ook al weet hij dat ze zoveel van elkaar verschillen.

Maar als mens kan men wel proberen de feiten steeds zwaarder te laten tellen dan alle ideeën. Men kan trachten zijn persoonlijke ervaringen en persoonlijke benaderingen steeds meer te laten gelden dan eventuele denkbeelden, regels of theorieën, die elders bestaan.

Van uit jezelf leven lijkt erg egocentrisch en egoïstisch. Maar men kan in wezen niet anders leven. De mens, die volkomen altruïstisch zou moeten leven, zou zichzelf geheel moeten prijsgeven en daarmee ophouden feitelijk te bestaan. Dit is niet mogelijk. Een zekere mate van egocentrisch bestaan is deel van onze werkelijkheid. Juist als een afgescheiden deel van het Goddelijke hebben wij onze belangrijkheid in de vorming van het geheel. En als afgescheiden deel zullen wij altijd blijven bestaan in de goddelijke uiting, in de goddelijke werkelijkheid. Ons bewustzijn kan die scheiding tenslotte verbreken, maar dan nog blijft het feit bestaan. Alleen zullen we de zin van deze afscheiding dan beschouwen van uit het geheel.

Laat u niet verleiden tot een altruïsme, dat redeloos is. Egocentrisch zult u moeten reageren op de feiten. Daarnaast zult u moeten beseffen, dat de verbondenheid rot anderen betekent dat u van uit uzelf en voor uzelf verantwoord zult moeten reageren op elke situatie, waarbij anderen in het heden betrokken zijn, terwijl u nimmer morgen voor anderen reeds moogt vastleggen, omdat u daarmee niets bereikt.

Ik heb getracht in dit onderwerp ten dele voorgaande punten samen te vatten, ten dele daarvan ook een toepassing te geven. Een volgende maal hoop ik hierop door te gaan. Echter niet meer van uit het punt schijn en werkelijkheid, maar van uit iets veel belangrijkers: de innerlijk ware wet.

SCHIJN EN WERKELIJKHEID IN DE SFEREN.

Nadat zo hevig is gesproken over de schijn en de werkelijkheid in de wereld der mensen, blijkt er belangstelling te bestaan voor die toestand in de verschillende sferen.

Nu is het bij ons heel wat moeilijker te spreken van schijn en werkelijkheid om de doodeenvoudige reden, dat de gedachte werkelijkheid wordt, althans voor ons. En zo blijkt het dus veel moeilijker iets op te bouwen, dat helemaal buiten je persoonlijkheid om gaat.

Op aarde kent men allerhand normen, regels en wetten, geloofswaarden en theorieën, waarbij men persoonlijk niet betrokken is. In de sferen bestaat dat niet, omdat je alleen contact krijgt met diegenen, die op ongeveer gelijke geestelijke hoogte staan en gelijktijdig je ook datgene, wat je denkt, vorm ziet krijgen rond je.

Toch zouden we in onze wereld ook nog wel over schijn kunnen spreken. Maar dan is het toch iets anders. Er komt een ogenblik, dat wij niet in staat zijn iets te aanvaarden. Wij weten dat het waar is, maar zo goed als de mensen sommige dingen in hun leven eenvoudig niet waar willen hebben, zo zijn er ook voor ons bepaalde begrippen, die wij eenvoudig niet kunnen verwerken. Het is te groot, het betekent een te grote omstelling van ons wezen en dan weigeren we dus een deel van de werkelijkheid te aanvaarden.

Maar waar je een deel van de werkelijkheid verwerpt, ontstaat er eigenlijk ook een schijn; want je wilt toch doen, alsof je volledig leeft. En dat is in bepaalde sferen, vooral in Zomerland, nogal sterk. Je krijgt dan te maken met degenen, die proberen hun eigen wereld in een zeker evenwicht te brengen en te blijven voortleven in één en hetzelfde Zomerland. Maar dat vergt een toenemende concentratie.

Om je niet bewust te worden van de grotere werkelijkheid, de grotere waarheden, die eigenlijk voortdurend op je wezen afkomen, moet je je steeds meer isoleren. Je krijgt dus steeds minder contact met de anderen rond je. Er is dus een situatie van vereenzaming. Die vereenzaming betekent verder dat je wereld klein wordt, want alles verandert behalve datgene, wat je zelf krampachtig in stand houdt. En dat bederft, dat verliest zijn smaak en zijn toon. Het is alsof een wereld, die eerst in de wonderlijkste kleuren was getekend, langzamerhand alleen nog maar uit grijzen bestaat, of de tijd is blijven stilstaan. Je weet ten slotte niet meer, of je leeft of dat je dood bent; en het wordt zo uitermate vervelend, dat je moet terugkeren tot de wereld en dus incarneert.

Hier zou ik dus kunnen formuleren, dat reïncarnatie plaatsvindt als gevolg van het willen bewaren van een zekere schijn boven de kosmische werkelijkheid, zoals die zich van uit het geestelijk leven aan je zou openbaren.

Dan is er nog de vraag, of we daarnaast verschillende vormen van schijn kennen. Nu, wat dat betreft, zijn we rijk gesorteerd; even rijk als de mensheid.

Wanneer iemand bij ons komt en hij denkt iets, dan maakt hij dat waar. Dat is voor hem een persoonlijke werkelijkheid. Toch zal hij nimmer feiten stand kunnen brengen of situaties blijvend kunnen scheppen, die in strijd zijn met een kosmische wet of met de waarde van zijn eigen sfeer van leven.

Het resultaat is dus, dat je in heel veel z.g. deel-sferen situaties vindt, die erg stagnant zijn; ze blijven ongeveer hetzelfde. Bijvoorbeeld: de mensen, die in de hemel zitten. Sommigen vliegen met vleugeltjes rond. Ik zou haast zeggen: een soort geestelijke KLM, want het blijkt dat de kosten van het vliegen ook de baten op den duur ver overtreffen. Ze ontdekken nl., dat het in stand houden van dit beeld steeds meer van het "ik" gaat vergen. Het is geen vreugde meer. In het begin ben je blij, dat je kunt vliegen. Je voelt het werkelijk als een hemeltuyn, waarin je leeft. Maar als het steeds meer moeite kost om in de lucht te blijven en je niet durft

dalen, omdat dan ineens die heerlijke sfeer, waarin je nog ronddwaalt, verdwenen is, dan wordt het toch wel een wanhopige toestand.

Er zijn nu entiteiten, die proberen om dat op hun manier op te vangen. Wij treffen onder hen ook wel wezens aan, die met media op aarde werken. Zij gaan dan proberen om op aarde hun stellingen a.h.w. nieuw bloed toe te voegen. Ze gaan hun ideeën, hun geloof, verkondigen om uit de reacties van de mensen de energie te putten om voor zichzelf deze heerlijkheid van "wij leven in een lichte wereld, wij leven in een hemel", zonder meer te continueren. Dat is natuurlijk weer niet aanvaardbaar voor degenen, die in een ander soort wereld leven; die dus een ander beeld hebben. Dezen zullen dan proberen om tegen te spreken, om te storen en soms zelfs om op te treden als spotgeest. Ze proberen de zaak belachelijk te maken, in diskrediet te brengen.

Dat dit optreden natuurlijk ook niet te rechtvaardigen is, moeten wij toegeven. Maar het is logisch. Er kan een conflict bestaan, zelfs tussen twee groepen uit één lichte sfeer, omdat elk voor zich erop uit is eigen gedachten op aarde te doen leven en uit de daardoor ontstane impulsen en gedachteninvloed zijn eigen gevoel van verhevenheid, van geluk, te versterken of te behouden.

In dit verband kunnen wij wel opmerken, dat naarmate uit de geest meer dogmatisch een waarheid wordt gesteld als de enig juiste, of een gezag wordt gepretendeerd, over het algemeen deze toestand sterker optreedt.

Nu zijn er natuurlijk ook wel geschillen, die we met de geest zelf hebben. Ik kan u daarvan wel enkele voorbeelden geven, maar het is voor u misschien heel erg moeilijk om dat helemaal te doorvoelen.

Wanneer nl. iemand in de geest met een leraar samenwerkt, dan zal die leraar heel vaak van een hogere sfeer komen. Hij past zich aan aan de mogelijkheden, aan het denken van de mens in de geest in die lagere sfeer. Wanneer hij nu op een gegeven ogenblik echter zijn beelden heeft uitgewerkt, dan moet de geest, die leerling wil zijn, toch wel een soort examen afleggen. Misschien is het beter te zeggen: een proefwerk. Hij moet nl. uit het totaal van het geleerde een nieuw concept produceren. Zoals je dus door het samenvoegen van vele feiten een nieuwe visie op een bestaande toestand kunt krijgen, zo moet je daar je eigen wezen op een andere manier leren zien. Wanneer dat nu niet aanvaardbaar is, dan krijgen we weer diezelfde toestand: schijn. Men wil voor zich niet de waarheid erkennen van wat men is. En dan zijn dit vaak de gedrevenen.

Het eigenaardige is, dat zij daarmee toch aan hun eigen sfeer zijn ontgroeid. Ze kunnen zich niet meer tussen de anderen bewegen, die nog dat bewustzijn hebben, waardoor die sfeer aanvaardbaar is. Ze kunnen de hogere sfeer niet aanvaarden, omdat hun eigen wezen daarin niet past volgens het beeld, dat ze zich hebben gemaakt. De consequentie is, dat ze tussen twee sferen in zweven en over het algemeen dan ook weer trachten in een andere wereld (heel vaak in een lagere wereld) invloed te gewinnen en daar hun denkbeelden verkondigen.

Dat heeft zijn nuttige kant. Want al is dat wat zij verkondigen voor henzelf niet meer volledig waar, het is toch wel een vergroting van het waarheidsbegrip van degenen, die in een lagere wereld leven. En zo treffen wij onder deze geesten velen aan, die zich aan het reddingswerk wijden.

En nu zien wij daarbij een heel aardige gebeurtenis: Wanneer je nl. steeds wordt geconfronteerd met anderen, die niet kunnen aanvaarden, ga je steeds meer beseffen wat er aan jezelf mankeert; en door deze activiteit komt men dan op een gegeven ogenblik tot een zelfoverwinning. Men zegt dan: "Ja, nu moet ik het dan maar accepteren, zoals het is" en kan daardoor een nieuwe geestelijke sfeer betreden.

Wij zeggen heel vaak, dat werken in de sferen een van de belangrijkste factoren van de bewustwording is. Nu begrijpt u misschien waarom dat waar is. Ons werken confronteert ons met anderen. Het maakt ons bewust van onze eigen fouten en maakt het ons daardoor mogelijk een weerstand in onszelf te overwinnen, die wij anders nooit zouden kunnen overbruggen.

Dan komt de kwestie van de groepen, die met elkaar in strijd zijn. Nu is dat periodiek wat meer en wat minder. Op het ogenblik hebben wij in bijna alle belangrijke geestelijke groepen de Witte Broederschap wel aanvaard als leidinggevend principe, gezien de grote Meesters die daarin medewerken en van daaruit werkzaam zijn. Het resultaat is dus, dat wij onze verschillen van visie een beetje prijsgeven en daardoor kunnen zelfs groepen, die op een waan zijn gebaseerd, medewerken in een geheel, dat waarheid is. Ze worden aan zichzelf onttrokken.

Voor onze Orde was het misschien wat gemakkelijker om dit te aanvaarden dan voor sommige andere groepen. Ik denk hier b.v. aan de Broederschap der Christelijke Liefde. Vrij vertaald een geestelijk genootschap, dat vooral in Engeland en in de Engels sprekende gebieden opereert. Deze groep nl. had betrekkelijk primitieve christelijke opvattingen en wilde daarvan niet afwijken, omdat men uitging van het standpunt: de christelijke regel, de christelijke wet is de belangrijkste; en onze formulering ervan is de enig juiste. En dat laatste draaide ze de nek om. Nu hebben ze echter de grote Meesters aanvaard en worden ze geconfronteerd met het feit, dat er in hun acties opdrachten worden gegeven, die in strijd zijn met hun begrip van gelijk hebben. Ze hebben zich echter erin geschikt. En het enige, dat ze kunnen doen is: òf de taak vervullen òf zich terugtrekken; maar dan ook uit de groep, waartoe ze behoren. De kuddegeest is aan onze kant schijnbaar toch ook nog wel sterk. De meesten prefereren dan maar om hun betweterij tijdelijk opzij te zetten.

De kwestie, dat sommige groepen met elkaar strijdig kunnen zijn, mogen wij zeker niet uit het oog verliezen. Elke groep heeft een eigen wereld. Die wereld is voor die groep wel reëel, maar ze bevat heel veel elementen, die geen kosmische realiteit zijn. En omdat ze niet kosmisch zijn, zijn ze dus voortdurend aan verandering onderhevig, tenzij men ze van uit zichzelf voortdurend blijft stabiliseren.

Wanneer een groep bezig is met zo'n stabilisatieproces, dan kan zij weleens op ongeveer gelijk niveau een andere groep ontdekken, welke precies die variabele factor anders uitgedrukt zou willen hebben. Dan ontstaat er soms een machtsstrijd. Maar in een lichte wereld sta je dan altijd weer voor het feit, dat een machtsstrijd verlies aan licht betekent; en in een lichte wereld is het licht je leven.

U zoudt op aarde ongetwijfeld heel veel ruzie zien vermijden, indien dat betekende dat de zon morgen niet zou opgaan. Eén, twee dagen zoudt u dat kunnen uithouden, maar als het een week duister is geweest, dan zegt u: Laten we nu maar zeggen, dat we gezamenlijk een nieuwe weg moeten vinden, maar laat de zon opgaan. Daarom zijn de verschillen, die er in de lichte sfeer bestaan, meestal die van formuleringen en komt men wel tot een zekere overeenkomst, een zekere samenwerking. Anders is het, indien wij te maken hebben met groepen die lager staan die het licht niet kennen. De grote strijd, die zich dus bij ons afspeelt, is heel vaak die tussen wat wij noemen: de lichte sferen en de duistere sferen.

Nu is dit natuurlijk maar een heel relatieve benaming. Een duistere sfeer is echter een wereld, waarin het goddelijk Licht een beperkte of zelfs geheel geen rol schijnt te spelen. Het "ik" ervaart dit niet. Het leeft in een situatie, die het geheel zelf heeft geschapen en die het voortdurend in stand moet houden.

Juist voor die duistere geesten zijn vaak de reacties van de mensen op aarde erg belangrijk; en vooral wat wij zouden kunnen noemen. de negatieve reacties. De gedachte van verdeeldheid, van isolement, van verdwazing, van afstand nemen van de werkelijkheid is voor hen zo belangrijk, omdat ze daarin een bevestiging vinden van hun eigen levenshouding. Hun invloed op de mensen is dus precies tegengesteld aan datgene, wat je uit een lichtere sfeer — wanneer je met de mensen werkt — zou willen zien: vernieuwing, verandering, ontwikkeling; iets, waaraan je zelf deel kunt hebben.

Het resultaat is dus dat de duistere wereld (de schijnwereld, die uit eigen denken voortkomt) door de lichtere sferen nog wel eens wordt aangevallen. Dit gebeurt meestal heel liefdevol, omdat men niet probeert de ander te vernietigen, maar alleen om zijn schijnwereld zover te vernietigen, dat iets van het licht erin doordringt. Maar voor degeen, die in het duister leeft, moet dat soms toch wel erg pijnlijk zijn. De werkelijk wanhopigen onder hen, die beseffen dat

er niets meer overblijft, ach, die willen dat licht wel aanvaarden, al is dat nog zo pijnlijk. En hen kunnen we dan helpen, opkweken en vertroetelen en ze komen vanzelf wel in een lichte wereld terecht. Maar degenen, die nog niet zover zijn gekomen, verzetten zich met hand en tand.

Zo ontstaat er in de sferen rond de wereld dus vaak een werkelijke oorlog. De lichtende geest probeert lichte krachten op te wekken. Ze probeert alles wat onzuiver is, wat aan die waan, aan die fixatie vastzit uit de atmosfeer te verdrijven; dus uit de sfeer, die de mensen rond zich scheppen. Ze probeert de menselijke gedachte te beïnvloeden, zodat er een zekere ontvankelijkheid komt voor het nieuwe, voor het andere.

Aan de andere kant staan dan de duisterlingen, die dat proberen te voorkomen. U begrijpt, dat het in zo'n geval soms wel eens op een donderbui lijkt. Wij veroorzaken de bliksem en de reactie is het gerommel van de lagere sfeer en vaak van de mensen, die zich daar dan toch maar heel wel bij bevinden.

Zo'n strijd is er een aantal jaren geleden uitgevochten. En dat heeft ten gevolge gehad, dat er nu op de wereld een zekere mate van licht toch wel overheerst. De interpretatie, die de mensen aan de lichtende impulsen geeft, is op het ogenblik nog zeer gebonden aan schijn, naar wij kunnen toch wel iets van onze wereld geven. En daar ontstaan dan weer een gevaar, want de werkelijkheid is dat een mens anders is dan een geest. En juist dat anders zijn, vergeten wij heel vaak.

Het is voor ons niet gemakkelijk om iets te zeggen. In onze wereld is dat meteen werkelijk. In de menselijke wereld betekent het vaak strijd en is het in vele gevallen zelfs niet eens mogelijk. Nu kan het zijn, dat wij ons daarvan niet bewust zijn of niet willen zijn. In onze Orde zijn wij over het algemeen nog wel geneigd om met de menselijke moeilijkheden en conflicten rekening te houden. Maar er zijn andere groepen, die dat liever niet doen. En dan gaan wij dus ons eigen gedachtenbeeld omtrent de wereld aanzien voor de waarheid van die wereld; iets, wat heel gevaarlijk is, omdat je dan op die wereld invloeden gaat scheppen, die volkomen in strijd zijn met de mogelijkheden. Ik kan wel tegen u zeggen: U kunt vliegen. Nu is dat waar. In mijn sfeer direct, in uw sfeer alleen onder bijzondere omstandigheden. Laat ik dat nu buiten beschouwing, dan zeg ik dus tegen u: Ga op die kerktoren staan, spring eraf en vlieg; en u breekt uw nek. Ik zeg dan: Tjonge, tjonge, dan heb ik mij toch vergist. Kijk, dat is natuurlijk verkeerd. Maar in geestelijk opzicht worden dergelijke vergissingen wel eens gemaakt.

Men is geneigd aan te nemen, dat een mens de hoge geestelijke waarden, de hoge geestelijke lering, die men zelf misschien onmiddellijk van zijn meester heeft ontvangen, zonder meer kan overnemen en omzetten in praktijk. Theoretisch zou dat mogelijk moeten zijn. Praktisch gezien heeft de mens de middelen niet om dit te doen. Wanneer hij dat toch probeert, raakt hij met zichzelf in de knoop, zodat hij niet meer weet, waar hij naar toe moet. In vele gevallen gaat hij iets verwerpen, omdat hij niet precies begrijpt, wat er werd gezegd. In andere gevallen komt hij in tweestrijd, omdat hij het niet in overeenstemming kan brengen met zijn eigen begrippen.

Kijk, dat mag natuurlijk niet. En wanneer er dan — en dat gebeurt nog wel eens — weer iemand ingrijpt om te corrigeren, dan ben je ook niet altijd zo geneigd om onmiddellijk te zeggen: "Ja, Meester, U hebt gelijk."

Dan beginnen we ook te "ja-maar"-en; en dat is eigenlijk ook een vorm van strijd tussen schijn en werkelijkheid.

Uit dit geheel zal u wel blijken, dat de sferen (tenminste de lichte, die ongetwijfeld veel prettiger zijn dan uw eigen wereld) nog niet helemaal vrij zijn van gebreken; en dat ook wij, die van uit die sferen werken, onze fouten hebben en, naar ik hoop, ze leren erkennen.

Het feit, dat onze gedachten zo gemakkelijk vorm aannemen, maakt de verleiding groter dan ze zelfs bij u nog is om een persoonlijke schijn te handhaven. U bent gebonden aan de groep. De misleidende gedachte, die u aanvaardt, komt dus voort uit de maatschappij. In de sferen is dat niet het geval. De groep ontmoet je eigenlijk door je eigen instelling en niet omgekeerd. Wanneer je dus je instelling verandert, kan de groep je niet dwingen. Ze kan je misschien niet eens benaderen. Het contact is verbroken. Het resultaat is, dat er bij ons veel meer

afzonderlijke schijnideeën ontstaan dan bij u op aarde. Bij u is het meer algemeen en ook de strijdigheid is meer algemeen. Bij ons is het persoonlijker.

De enige methode om daar tegenin te gaan, zoals wij die hebben ontdekt, is het vormen van groepen, die een gezamenlijke regel aannemen; niet als dogma maar als werkthese. In de geest ontstaan er op die manier bepaalde groepen van wezens, die uit een bepaalde sfeer of soms uit verschillende sferen afkomstig zijn, maar die een ongeveer gelijk ontwikkeling hebben ; en die nemen gezamenlijk aan, dat ze bij hun werken in een lagere sfeer, in de eigen sfeer of op aarde zullen uitgaan van een bepaald principe, ook als zij dit principe niet geheel onderschrijven.

Het is alsof een experimentator in een laboratorium zegt: "Ik zie dit probleem eigenlijk anders, maar we zullen eerst deze reeks proeven nemen." En omdat daarbij een hogere leiding toch wel een grote rol speelt, zullen degenen, die tot zo'n groep behoren door de ervaring, die ze putten uit lagere sferen of uit eigen wereld en hun arbeid daarin, hun contact met de mensheid, een wereldbeeld ontwikkelen dat dichter bij de waarheid komt te staan.

De persoonlijke schijn kan in onze werelden worden bestreden door het aanvaarden van een gezamenlijke werkbasis, waarvan men niet afwijkt. De aangenomen werkthese is dan de bindende factor tussen de individuen met hun afzonderlijke denkbeelden; en die maakt het mogelijk dat ze — ongeacht hun afwijkingen in verschillende richtingen — met elkaar in contact blijven en zo de werkelijkheid van hun denkwereld kunnen toetsen aan de werkelijkheid van anderen. De strijdigheden die je dan ontmoet zijn wel eens pijnlijk, maar ze voeren dan toch wel tot een elimineren van de grote onwaarschijnlijkheden.

En nu de Meesters. Meester is eigenlijk een heel typische naam. U gebruikt die op aarde nu eenmaal en daarom zal ik hem maar aanhouden.

Een meester is niet iemand die ons onderricht geeft, maar alleen iemand die ruimer is dan wij; die zo ruim is, dat hij ons in zich, in zijn sfeer van denken, in zijn deel van de werkelijkheid kan opnemen, voor zover wij dit willen aanvaarden.

Die meesters staan heel dicht bij — wat wij noemen — de goddelijke Waarheid of de goddelijke Werkelijkheid. Zij overzien dus iets, wat buiten tijd en ruimte ligt, ofschoon ze misschien voor zichzelf nog wel een tijdservaren zullen kennen. In onze sferen doen ze dat zeker. Hun overzicht van het geheel maakt het ons mogelijk om — wanneer wij met hen verbonden zijn — deel van de werkelijkheid dat we zelf ergens hebben erkend a.h.w. te toetsen. Ze maken het mogelijk om de schijnwaarde, die wij ons hebben geschapen te vervangen door daaraan verwante werkelijke waarden; want schijn en werkelijkheid zijn vaak maar door een haarbreedte van elkaar gescheiden, soms is het alleen maar een benadering. In andere gevallen is het slechts het stellen van iets als enig waar of als algemeen variabel, terwijl het in feite een kosmische wet is.

De meesters geven ons zo in de sferen een les, waardoor wij eigenlijk dichter komen te staan bij de werkelijkheid eerst van onze sfeer, dan van ons persoonlijk wezen en tenslotte daardoor ook kunnen opgaan in een sfeer, waarin de werkelijkheidswaarde groter is en waarin dus de persoonlijkheid een vollediger uitdrukking vindt.

Zo'n meester kan ook op aarde werken. Maar gaat hij nu naar de wereld, dan kan hij die niet opnemen in zijn gedachtensfeer. Wij kunnen ons a.h.w. tijdelijk daarmee versmelten. Het is alsof die meesters met hun wezen, hun denken, hun persoonlijke sfeer als een mantel over ons heen zijn gestulpt. Wij denken voor onszelf, maar dat grote overheerst ons. Wij zien contrasten tussen het grote en onszelf en daaruit leren wij.

Voor u is het meer een kwestie van uitdrukking in woorden. En wanneer er een sfeer wordt gebruikt, dan zal de mens dat wel onbewust ondergaan, maar hij zal toch ook weer heel gauw proberen dat weer in te passen in zijn eigen schema van waan of van schijn. Daarom geloof, dat het werken van deze meesters in de sferen in wezen vruchtbaarder is, terwijl het dat op de wereld alleen op lange termijn kan zijn, omdat daar een beïnvloeding van het onderbewustzijn tot stand moet komen, daardoor een beïnvloeding van komende generaties en via die

komende generaties er een werkelijkheidsbegrip kan ontstaan, dat misschien minder onjuistheden inhoudt.

Ten laatste kunnen wij dan nog wijzen op de Godsverbondenheid. Nu is Godsverbondenheid voor ons nog iets anders dan voor u. Voor u is het een gevoel. Voor ons is het een kracht, iets wat je direct beroert. Wanneer ik mij in mijn sfeer met God verbonden voel, dan is het voor mij, alsof ik een vitaliserende energie onderga. Het is iets tintelends. Ik weet dus onmiddellijk wanneer ik reëel contact heb met God. Is het niet reëel, dan kan ik nooit diezelfde felle impressie hebben. Daarom is de zuivere relatie van geest tot God dus gemakkelijker te vinden dan van mens tot God.

God is verder voor ons eigenlijk niet een beeld. Ik wil niet zeggen, dat wij geen voorstelling ervan hebben, maar het is niet meer met een vorm te omschrijven. Voor een mens is God altijd ergens een beeld of een Niets. Voor ons kan Hij een kracht zijn en gelijktijdig een Niets, waarvan wij toch iets begrijpen.

Het resultaat is dus, dat de Godsverbondenheid in de geest grote kracht kan geven, wanneer je op de wereld wilt werken. Maar dat de mens zelf deze dingen eigenlijk niet kan aanvaarden.

Een heel moeilijk probleem, waarmee wij o.m. op de Ster-avond wel eens worstelen. Want op een Ster-avond proberen wij de hoogste krachten en ook het goddelijke Licht zelf actief te voelen en dan dit in ons tintelende geheel aan de mens door te geven. Daarvoor scheppen wij dan een vorm en een sfeer, die dat volgens ons mogelijk moet maken. Maar de mens kan dat niet direct ondergaan. Hij moet zichzelf a.h.w. daarop gaan afstemmen. Hij moet innerlijk eerst een harmonie daarmee scheppen, voordat het voor hem actief wordt; en dan alleen nog maar voor zover hij dat voor zichzelf accepteert. Het resultaat is, dat we soms zeer grote krachten de wereld inslingeren en dat de resultaten toch betrekkelijk gering zijn. Doch wij hopen er nu maar op, dat de Godsverbondenheid, die in onze sferen de laatste tijd bijzonder sterk begint te worden, ook op uw wereld haar stempel zal gaan drukken.

Schijn bestaat er in onze, wereld zo goed als in de uwe. Onze werkelijkheid is tenslotte dezelfde als de uwe. Wij echter zullen ofwel in de schijn volledig vastroesten en dan worden we duistere geesten, dan wel wij zullen die schijn niet kunnen handhaven en dan moeten we b.v. mens worden of naar een andere sfeer overgaan, of zolang werken totdat wij vrij worden. Wij werken dan voor onze bevrijding.

Voor u is de schijn een uiterlijkheid, die wij niet volledig kunnen beseffen. En daarom is voor u de werkelijkheid ook aan veel moeilijker probleem. Wat voor ons volledig waar in werkelijk is? is voor u iets, wat achter alle uiterlijkheden verborgen ligt; iets, wat u eigenlijk niet kunt zien. Wij proberen u er toch over voor te lichten en ik hoop, dat ook dit kleine betoogje over schijn en werkelijkheid in de sferen ertoe heeft bijgedragen.

DE DREMPEL

Wanneer je opstijgt tot de hoogste grens van eigen wereld en andere werelden wilt binnengaan, dan moet je jezelf erkennen. Dan blijf je aarzelend staan voor de drempel, die het "ik" nu zelve vormt.

Een vage schim in grauw, met dreigingen en met zwart tart je om nu voort te gaan. Het is het "ik", dat tot op heden de vorm was van het bestaan, dat je voor jezelf hebt erkend. De kracht, waartoe je je hebt gewend en die je nu verwinnen moet, of zo je dit niet kunt, waaraan je tijdelijk moet ondergaan.

De drempel, die ons allen steeds in een wereld bant en het onmogelijk maakt om eigen zijn voor hoger zijn — zij het tijdelijk — te ontvlieden, is het "ik"-besef. Ik wil mijzelve zijn. Ik twijfel aan de waarde, die ik onderga.

Ik wil niet meer erkennen: dit is zo; en ik besta toch werkelijk. Ik heb toch macht en kracht en in mijzelf weet ik misschien: ik heb verkeerd gedaan, maar dat wil ik niet erkennen.

En dat is dan de drempel; het wezen van de angst, de vuurproef die men telkens weer moet ondergaan, wanneer men door de poort wil schrijden.

Soms heet die drempel Dood. En dan moet je verdergaan. Maar zelfs dan zal de wachter nog aan de drempel staan.

En wil je naar de lichte wereld uitgaan, nadat je op aard b.v. eens moest overlijden, dan zul je eerst erkennen: dit is de waarheid van mijzelf, dit vrees ik nu niet meer, voordat je wegen leiden tot licht.

Maar vrees je telkens weer de waarheid, het "ik" wordt op een duisternis, een vlucht voor alle lichte kracht gericht en lijdt.

Zo is het hele leven strijd met het "ik" om de waarheid van het "ik", diep in het "ik" eens te verstaan.

De drempel, waarvan ge spreekt, de drempel die steeds weer breekt de band tussen wereld en wereld, is de waan. De waan van ons wezen. De waan van ons begrip en ons besef. Het beeld, dat wij van onszelf hebben geschapen. Het wapen, dat wij het duister hebben gegeven door in strijd met onszelf een beeld te bouwen en niet naar onszelf te leven.

Maar wilt ge de drempel overschrijden, onthoudt: dat er nooit een grens bestaat, wanneer het "ik" zichzelf aanvaardt, zoals het is en alle waan en zelfmisleiding achterlaat, aanvaardend zelfs gemis voor het licht, dat rijkdom wordt, waar het "ik" in nieuw bestaan en nieuwe wereld ondergaat.

De wereld moet in de tijd die komt een drempel overschrijden. Ook zij zal aan dezelfde kwaal, hetzelfde euvel lijden. Ook hier zal de mensheid moeten erkennen: het is onjuist, zoals ik heb gedacht. En het beeld, dat ik van mijzelf en mijn macht heb gemaakt, het is waan. Want eerst wanneer men eigen fout erkent en eigen waan verwerpt, kan men ook verdergaan.

De drempel is in feite de begrenzing van ons leven, die wij maar al te gaarne aanvaarden, omdat wij onszelf daarin geborgen en zeker voelen. En een ieder, die wil uitgrijpen naar een grotere wereld, naar krachten (zoals de occulte), die in zijn wereld misschien niet worden erkend of nog niet volledig bestaan, zal die drempel moeten overschrijden. Hij zal vorder moeten gaan dan zijn eigen normen en eigen wereld het eigenlijk toelaten. Hij zal vorder moeten gaan met zijn denken dan menselijke rede, aanvaardbaar acht, dan geestelijke rede in de wereld heeft uitgedrukt.

Het verdergaan op zichzelf doet ons telkenmale opnieuw de drempel ontmoeten, totdat wij deel na deel van onze zelfmisleiding, van onze begoocheling, van onze waan hebben prijsgegeven en alleen de werkelijkheid van ons wezen blijft, die dan vreemd genoeg het hele Al blijft te omvat.

ACHTSTE LES - WETTEN VAN HET IK.

Het menselijk ego kan, zoals wij reeds hebben vastgesteld, de wereld slechts van uit zichzelf benaderen; en elke beleving is tenslotte ergens egocentrisch. Dat is helemaal niet hinderlijk of erg. Het is een normaal verschijnsel, dat nu eenmaal uit de vorm van bewustzijn voortvloeit. Toch zullen wij, als wij ons willen aanpassen aan een wereld en als wij de juiste relaties willen vinden tussen de geestelijke stromingen en onze handelingen en gedachten, rekening moeten houden met een aantal algemeen geldende regels en wetten, die eigenlijk het "ik" voor een groot gedeelte beperken. Want wij kunnen egocentrisch leven in een wereld van waan, we kunnen elke fantasie voor onszelf reëel achten, wij kunnen daarnaar handelen en de gevolgen daarvan zullen ons misschien dan wel corrigeren, maar willen wij ons bij die werkelijkheid aansluiten, willen wij onze juiste harmonie, onze juiste aanpassing, onze juiste verhouding vinden zonder eerst de meest grove blunders te maken (iets waarin praktisch een ieder, die in de stof leeft zo nu en dan bijzonder sterk is), dan zullen wij wel moeten constateren:

Er zijn in het Al bepaalde vaste waarden, die je op jezelf moet toepassen om eigenlijk een contact met de wereld te krijgen, dat gebaseerd is op een realiteit en dat gelijktijdig het "ik" de mogelijkheid geeft om samen met die wereld harmonisch, genoeglijk, prettig te leven en alle daarin belangrijke ontwikkelingen ook binnen dat "ik" meteen om te zetten in een vorm van bewustzijn. Die regels zijn allemaal een beetje dor en droog, zoals de meeste regels en wetten. Maar ik zal trachten er een commentaar aan te verbinden, zodat de al te grote droogheid misschien wat teloor gaat. Allereerst moeten wij dan stellen:

1. Mijn "ik" kan ik niet veranderen. Ik kan slechts de aanpassing van dit , ik" aan de werkelijkheid verbeteren." Dat is logisch. Wanneer ik mijzelf wil veranderen, speel ik het toch niet klaar. Dan zit ik voortdurend met moeilijkheden. Als ik echter voor mijzelf alleen maar zoek naar de optimale verhouding tussen mijzelf en de wereld waarin ik leef, de werelden waarvan ik mij bewust ben, dan zal dat "ik" vanzelf wel prettig en goed zijn. In ieder geval zal alles, wat er in die wereld bestaat, mij iets te zeggen hebben en ook ik zal voor die wereld een zekere betekenis hebben. En zo volgt daar heel logisch uit:
2. Oorzaak-en-gevolg binnen het "ik" zijn te scheiden van oorzaak-en-gevolg in de wereld. Binnen het "ik" is een variëren of een regelen van oorzaak-en-gevolgverhoudingen nog mogelijk. Buiten het "ik" is dit onmogelijk.

U zult zeggen: Wat heeft dit nu te maken met die aanpassing? Toch is het heel duidelijk. Wanneer ik iets doe, dan kan dat buiten mij gevolgen hebben, die ontstellend en onaangenaam zijn. Zou ik willen proberen om die goed te maken, dan zou ik misschien tegen mijzelf in moeten handelen. Ik zou dus allerhand situaties scheppen, waarmee ik zelf geen raad weet. Men zegt niet voor niets, dat de weg naar de hel geplaveid is met goede voornemens. Niet omdat de mens het goede niet wil, maar omdat hij altijd dat goede wil, wat hij eigenlijk niet kan volbrengen op grond van de fouten, die hij vroeger heeft gemaakt en waarmee hij het niet eens is.

Dus moeten wij ons gaan realiseren: wat er in de wereld gebeurt, loopt langs een vaste weg. De grote kosmische krachten zullen op de wereld zoveel bepalen, dat ik daaraan weinig of niets kan veranderen. Ik kan alleen proberen mijn eigen rol voor mijzelf zo verantwoord en zo goed mogelijk te spelen. In mijzelf komt dus de belangrijkheid van intentie, van mijn instelling en van de verbondenheid, die ik al dan niet gevoel met de buitenwereld. Door die te wijzigen kan ik dus een gebeuren buiten mij een totaal andere betekenis geven.

Laten we een eenvoudig voorbeeld nemen. U gaat naar Ajax—Blauw-Wit. U bent voor Ajax. Blauw-Wit wint. Een ramp! U erkent dat Blauw-Wit de betere is. U blijft toch aan Ajax vasthouden en u hebt als supporter voortdurend een rottijsd. U bent geen voorstander van Ajax, maar u bent een liefhebber van voetbal. U kiest Blauw-Wit als favoriet, omdat deze het

best speelt en dezelfde wedstrijden, die voor u eens een ellende waren, zijn nu een grote vreugde voor u geworden. Maar voor de wereld zijn de eindresultaten precies dezelfde.

Zo gaat het in uw persoonlijk leven ook. U kunt in de wereld wel iets goeds doen. Maar of dat goede tenslotte ook goed blijkt, is maar een grote vraag. Je kunt iemand helpen om over te steken, met als gevolg dat hij daar een aanrijding krijgt. Had je hem niet geholpen met oversteken, dan had hij iets langer gearzeld met oversteken en was niet overreden. Dat kun je niet overzien. Wat je wel kunt overzien, is alleen wat voor jezelf verantwoord is. Laat de wereld buiten je zoveel mogelijk aan je voorbij gaan. Leef alleen van uit jezelf en je eigen bewustzijn.

En dan volgt hieruit onvermijdelijk — want die wetjes en regeltjes vloeien in elkaar over — dat ons werkelijkheidsbesef ergens ook gescheiden moet worden.

Er bestaan voor het "ik" voortdurend twee werkelijkheden. De ene is de redelijke en enigszins objectieve vaststelling van de werkelijkheid buiten het "ik". De andere is de emotionele gebondenheid van het "ik" met wat dat "ik" werkelijkheid noemt plus de interpretatie ervan. De tweede zal nimmer volledig feitelijk zijn. Ze zal echter wel aan het "ik" de grootste harmonische mogelijkheden bieden. Want een ieder, die zich realiseert hoe hij de wereld ziet, wat hij redelijk van andere mensen denkt en hoe hij dan die wereld en die mensen emotioneel benadert, zegt voor zichzelf al: Er zit een zo grote strijdigheid in; ik weet er geen weg mee. Dan is er één andere mogelijkheid te vinden. een correctie. En dat is dit: Het objectieve beeld moet gescheiden zijn van het persoonlijke emotionele beeld. Alleen dan krijgen wij de juiste instelling en kunnen wij — zonder daarom onszelf a.h.w. te bestrijden of te verloochenen — de wereld aanvaarden zoals zij is. Wie dat niet doet tracht zijn emoties op te leggen aan de wereld, aan de verschijnselen en aan de personen daarin en komt zo voortdurend tot een verkeerde beoordeling, die een steeds grotere verwijdering van de werkelijke, feiten ten gevolge heeft.

Dan komt de verhouding, die er bestaat tussen "ik" en wereld. Het "ik" kan niet op zichzelf en zonder verdere waarden bestaan en gelijktijdig bewust zijn. Alle bewustzijn wordt veroorzaakt door de wisselwerking tussen dit "ik" en de omgeving. Het is, daarom noodzakelijk, dat tussen "ik" en omgeving voortdurend een kenbare en juiste relatie wordt gesteld en wel per ogenblik, omdat geen enkele situatie blijvend is.

U voelt wel aan waar het heen moet. Per slot van rekening kun je nu eenmaal niet één keer een beslissing nemen en je daaraan je hele leven vasthouden. Het leven kan veranderen. Je kunt niet één keer een geloof vinden én dat dan dogmatisch voortzetten jaar na jaar, zonder daarbij voor jezelf de bewustwording onmogelijk te maken en heel veel waarden uit je leven eenvoudig van je af te schuiven. Je moet een juiste wisselwerking vinden tussen jezelf en je wereld. En die kan alleen gebaseerd zijn op de belevingen van het ogenblik.

Iemand, die eisen van langere duur stelt aan zijn omgeving, zal voortdurend worden teleurgesteld en zal ook van uit zichzelf de wereld teleurstellen. Iemand, die voortdurend reageert op de situatie van een bepaald moment in de tijd (dus steeds werkend met de beperkte mogelijkheden, zonder daardoor verdere eisen te stellen ten aanzien van de toekomst of van het verleden) zal op elk ogenblik een maximum aan mogelijkheid tot harmonie vinden, zonder daarmee de wereld a.h.w. aan zich te binden en kan dus ook elke variatie, die verder ontstaat normaal accepteren.

U kunt nooit zeggen: Weest uzelf genoeg. In de zin dat u zegt: Laat die wereld maar gaan, als ikzelf nu maar besta. Maar u kunt wel zeggen: Hebt aan uzelf genoeg, wanneer het gaat om de werkelijke waarden des levens. Want wat ge in uzelf bereikt en verwerkt, is voor u blijvend. Al het andere is van voorbijgaande aard en in wezen waardeloos.

Zo kan men ook nog zeggen over de wetten en de regels van het "ik", dat er altijd weer een element moet zijn, waarbij ook de verhouding van een wereldgebeuren tot het "ik" wordt uitgedrukt. Dit is misschien wat moeilijker te formuleren, maar het lijkt mij op deze manier toch nog wel duidelijk.

Elke inwerking van uit de kosmos op mijn wezen en mijn wereld is als persoonlijke beleving volledig voor mij aanvaardbaar. Eerst wanneer ik mijn vooropgezette voorstellingen, meningen of oordelen tracht toe te passen op deze kracht en t.a.v. mijn wereld, zal ik daarmee in conflict komen.

Elke kosmische kracht is sterker dan het "ik". In de vormende werking van de kosmische kracht is het "ik" de onderworpen figuur, die wordt gestuwd. Indien echter het ego in staat is voor zich de kracht te aanvaarden en daaraan geen vaste houding, veroordeling of bepaling t.a.v. zijn wereld te verbinden, dan zal hij heel gemakkelijk voor zich die kracht actief kunnen maken en daaruit kunnen putten.

En nu ga ik over op een ander chapter, dat hiermede in verband staat. Ik kom op het eerste nog terug.

Een wereld als deze waarin u op het ogenblik leeft, wordt natuurlijk — dat beseft u allemaal wel — niet alleen naar bepaald door de zuivere wetten van de natuur of van het stoffelijk toeval. Geesten spelen daarin een rol, maar ook mensen met een hoger bewustzijn evenals geesten met een hoger bewustzijn. We zouden kunnen zeggen, dat de wereld van vandaag, ofschoon ze wordt gestuwd door kosmische ritmen en krachten, dus voor een groot deel — wat haar directe reacties betreft — kan worden geleid door een hoger bewustzijn of door een mens, die sneller en bewuster op die krachten reageert dan een ander.

En dat is in deze tijd nu weer van belang, want de nieuwe tijd brengt met zich een groot aantal wijzigingen. Daaraan kunnen we nu eenmaal niet ontkomen. We hebben te maken met een strijd tussen wat men conservatisme zou kunnen noemen (dus het behouden van het oude) en een vernieuwing, die niet altijd rekening houdt met de feiten die nog bestaan. Twee tegenstrijdige factoren in de wereld.

Wanneer er nu een bewuste geest of een bewuste mens is, die de kosmische kracht aanvoelt en ervan gebruik wil maken, dan zal hij zich a.h.w. tonen als vijand van beide groeperingen. Want die bewuste kracht kan het oude, het zo gewaardeerde, niet verder laten voortbestaan; dat past niet meer in de tijd. Maar ze kan ook de vernieuwing, de werkelijkheidsdroom, welke misschien over 100 jaar waar zal zijn, niet op dit moment verwerklijken en zij moet een ieder, die te hard van stapel wil lopen, afremmen.

Resultaat: de geestelijke kracht, die tracht de wereld te leiden, is in feite helaas vaak de vijand van een ieder, die op deze wereld op enigerlei wijze idealistisch en zelfs realistisch streeft.

En daar spelen nu die levenswetten een grote rol bij. Wij zijn nl. allemaal geneigd — en dat hebben we de vorige keer trachten duidelijk te maken — om ons te baseren op wat wij zijn geweest, terwijl wij alleen te maken hebben met wat wij nu zijn. Wij trachten ons oordeel te baseren op de situatie, die eens bestond er, wij hebben toch alleen maar met de huidige situatie te maken. Wij trachten onze bestrevingen in de wereld te richten naar de idealen, die wij op grond van vroegere ideeën en stellingen misschien hebben opgebouwd, maar die in deze tijd wel eens niet meer kunnen passen. Wij zijn voortdurend in strijd, niet alleen met onszelf maar ook met de wereld en met de kosmische krachten.

Nu zal de doorsnee-mens die machtige vijand (de kracht, die a.h.w. het ritme waarin de aarde en de mensheid vooruit kan gaan) trachten te bepalen. U kunt het meestal niet erkennen en dat is maar gelukkig. Want de meeste mensen komen in opstand tegen God en begrijpen niet dat zij in feite in opstand komen tegen de veranderingen, die ze niet durven, willen of kunnen aanvaarden.

Denkt u nu eens even aan wat wij zo even hebben gesteld. Wanneer ik uitga van mijn persoonlijke harmonie. van mijn persoonlijke eigenschappen en mijn intentie voortdurend ten goede richt, terwijl ik nimmer afa op wat is geweest, maar steeds met het heden rekening houd en alleen op de op die situatie die nu is reageer, wanneer ik van die wereld niets verwacht maar slechts geef — zo vreemd als het moge klinken voor een mens — dan zal ik altijd de juiste aanpassing vinden. De kosmische krachten zijn mijn helpers en mijn steun geworden en ik sta niet tussen het oude en het nieuwe in, maar ik ben met elke situatie zowel uit het oude als uit het nieuwe harmonisch.

Nu kom ik weer terug op de wetten, die het "ik" regeren, Want u zult begrijpen, dat we juist in verband met dit wereldgebeuren wel eens de nadruk moeten leggen op die factoren in onszelf, waarmee wij eigenlijk geen raad weten. Die regels kunnen ons helpen, wanneer wij dit beseffen:

Op het ogenblik, dat ik een eis aan de buitenwereld stel, zal ik door mij te binden komen tot een eenzijdige beleving, een eenzijdige emotie en een innerlijke onevenwichtigheid. Indien ik echter slechts geef, zonder daaraan eisen of verlangens te verbinden — hoe menselijk dat misschien ook moge klinken — zal ik alleen door deze houding tegenover het leven mijzelf voortdurend beloofd zien. En daarop kun je dan een meer populaire variant maken. En die zegt:

Dat, wat je het meest begeert, krijg je niet. Dat, wat je het hardst nastreeft, zul je niet bereiken. Datgene echter, waaraan je voorbij gaat, volgt je trouw als een hondje.

Wie neerknielt om, het geluk te smeken, aan hem gaat het voorbij.

Wie het geluk misacht, hem biedt het voortdurend ongevraagd zijn diensten aan.

Een heerlijke samenvatting van een Engelse, een Nederlandse en een paar Latijnse spreekwoorden. Er zit veel waars in.

Wanneer ik een eis ga stellen aan de buitenwereld, dan maak ik het mijzelf immers onmogelijk om onbevangen te reageren. Ik ga dus door de eisen, die ik stel een onjuiste houding aannemen. Die onjuiste houding is voor mij misschien dan wel aanvaardbaar, maar in de wereld is zij een disharmonisch aspect. Het resultaat is dus, dat de wereld mij gaat tegenwerken; zij wil niet aan mijn verlangen, mijn idee en mijn ideaal tegemoet komen. De wereld zegt: "Wat heb ik eraan." En nu vind ik dat misschien weer een belediging van mijn persoonlijkheid, een aantasting van mijn persoonlijke waarde, mijn integriteit, enz. Ik word dus bitter gestemd tegen de wereld, die onmiddellijk met bitterheid antwoord. Niet omdat de wereld bitter is, die lacht misschien wel om mij, maar voor mij is die lach een hatelijkheid, zelfs als het goed bedoeld is.

Dan is het voor u ook wel aardig om te onthouden — en dat zal in deze tijd wel heel vaak blijken — dat de beste bedoelingen die je t.a.v. anderen hebt door dezen soms worden gezien als de meest directe agressie op hun persoonlijkheid, hun persoonlijk leven en wat dies meer zij. Een belediging.

U denkt dan misschien dat u schuldig bent, maar dat is niet waar. Het is de houding, die de ander aanneemt. De ander stelt definitieve eisen aan de wereld, die niet zijn gebaseerd op de mogelijkheden die nu bestaan, maar op de een of andere illusie, die hij zich heeft opgebouwd. Als dat veel voorkomt — en dat zal in deze tijd nogal eens het geval zijn en in de komende jaren nog heel wat meer — dan zal er op zijn minst genomen sprake zijn van heel veel misverstanden en misschien ook wel van veel slaande ruzie. Dan komt het tot goedbedoelde politionele acties. De politie wil de vrede bewaren en slaat daarom de betogers voor de vrede tot vredelievendheid.

Er zijn natuurlijk meer van die regels. Om ze allemaal uit te pluizen zou ons te ver voeren.

Heeft u zich wel eens gerealiseerd, dat uw eigen wezen wordt bepaald door de wereld waarin u leeft, maar dat uw wezen de wereld slechts in zoverre bepaalt als u die wereld aanvaardt zoals ze is? Dan kunt u misschien begrijpen wat deze regel zegt.

Mijn ego zal — of het vertoeft in één wereld of in vele werelden -voortdurend onderworpen zijn aan een veranderend milieu. In dit veranderend milieu jezelf blijven wil zeggen: Alle waarden, die het milieu je biedt absorberen, zonder daarom je innerlijk juist erkende bestrevingen prijs te geven.

Maar dan zeg je: Dat is in strijd met wat er zo even is gezegd. Neen. Op het ogenblik, dat ik een bepaald streven heb dat niet is gericht op een bereiking in mijn wereld, maar dat gericht is op geluk en harmonie voor mijzelf (een bereiking van de hemel, wat mij betreft), kan ik al mijn daden daarop blijven richten. Het is helemaal niet noodzakelijk, dat ik daarvan afstand doe. Maar ik kan het alleen bereiken, indien ik uit de wereld de gaven van de wereld neem in

die gebruik om mijn bouwwerk van bewustzijn te vergroten. Zodra ik ga klagen, dat de stenen, die ze mij geven, niet op maat zijn, bouw ik ruïnes. En dan ben je precies als de moderne bouwondernemer; die bouwt de ruïnes van morgen.

Nu zullen wij ons nooit geheel kunnen onthouden van een deel hebben aan en een oordeel hebben over de wereld. En omdat het vinden van de juiste persoonlijke objectiviteit, de zuiver persoonlijke beleving zo moeilijk is, wil ik hier achter elkaar een aantal punten en regels geven, die stuk voor stuk een hele verklaring zouden verdragen, maar die u ook zo kunt overwegen.

1. Mijn ego wordt in de wereld nimmer bepaald door het uiterlijk of het bezit ervan, doch slechts door de persoonlijke benadering van die wereld, welke alle uiterlijke verschijnselen zal overbruggen, zodra er een voldoende harmonie bestaat.
2. Ik kan voor mijzelf nimmer rechten, bezittingen en verplichtingen erkennen in de wereld, indien zij niet onmiddellijk uit mijn innerlijk voortvloeien. Dit betekent, dat stoffelijk bezit in de wereld in feite een onmogelijkheid is. Besef, dat ge niets bezit aan rechten, noch aan goederen, noch aan gelden, eer of aanzien, behalve datgene wat er in u leeft en ge zult al datgene, wat rond u is, kunnen gebruiken om u te dienen i.p.v. u te laten beheersen door deze dingen. Wie datgene verheerlijkt, wat behoort tot zijn uiterlijk en de uiterlijke wereld, zal daardoor zichzelf beletten op te gaan tot de juiste innerlijke bewustwording.
3. Ik kan slechts mijn eigen weg gaan volgens mijn erkenning van eigen persoonlijkheid, behoeften en eisen, mijn erkenning van de wereld, van de harmonie die er tussen haar en mij bestaat en volgens de uitdrukking van het "ik", die daarvoor noodzakelijk is. Dus zal de enige verplichting voor mijn wezen bestaan in het scheppen van die harmonie met de wereld, welke bepalend is voor mijn wereldaanvaarding. Al het andere is nietig en nutteloos en heeft slechts bijkomstige waarde of geen waarde .
4. Wanneer het "ik" bewust van uit zichzelf in zichzelf maar niet slechts voor zichzelf leeft, zal het inzicht de krachten van een grote en kosmische harmonie erkennen, die niet volledig kan worden geuit. Het is niet de taak van de mens het gehele innerlijke beleven te uiten in zijn wereld; wel om alle delen daarvan, die tot een betere harmonie of een juister begrip en verstandhouding tussen "ik" en wereld bijdragen, te projecteren in de wereld, waar dit mogelijk is.

U ziet dus, dat de mens wel zekere verplichtingen heeft, maar dat die verplichtingen en ook zijn rechten eigenlijk op een ander vlak liggen dan de wereld ze normaal stelt.

En kijkt u nu naar deze tijd. Er komt levenskracht. Nu zegt iedereen: Hoera, nu gaan we optimistisch, opgewekt en sterk worden. Maar men vergeet één ding: dat ook iemand, die driftig is in zijn totale ellende een grote kracht kan bezitten; en dat de kracht op zichzelf dus niet bepaalt, hoe ze wordt verwerkt.

De verwerking van een kosmische kracht is de onze. De meeste mensen hebben in de wereld hun eigen ideeën. U hebt allemaal uw eigen bezit.

En ik geloof, dat als het erop aan komt niemand van u zo zondermeer zal zeggen: Ik gooi dat hele bezit weg. Ik ga zo de toekomst in. Ik vraag niets. Ik zeg niets. Ik zal misschien verhongeren, of ik zal worden opgesloten, of voor een dwaas gelden, dat interesseert me niet. Ik wil vrij zijn.

Dat kunt u niet, omdat u het bewustzijn hebt: wanneer ik de ene vrijheid voor mijzelf bereik, dan geef ik de andere vrijheid daarmee prijs. Maar dat is voor de hele wereld zo. Om het nieuwe te bereiken (en dat nieuwe is dus ook het juiste gebruik van zo'n bepaalde kracht) moet je eerst het oude prijsgeven. Je moet dus een totaal nieuwe instelling hebben gevonden, waardoor de belangrijkheid van alles, wat er tot nu toe was, terzijde wordt gesteld bij de kracht, die nu regeert. Dat kan niemand. Hebt u zin om op dit ogenblik uw leven opnieuw te beginnen? Ik geloof het niet.

Maar hoe ligt het over de gehele wereld? Er zijn grote groepen mensen, die hun hele leven hebben opgebouwd op een bepaald bezit, een bepaalde toestand of op een bepaald recht. Als

er morgen iemand komt, die een panacee vindt (een Steen der Wijzen), waarmee men elke ziekte zonder meer geneest, dan kunt u wel geloven dat die man zal worden bestreden ten koste van alles.

En als er een kracht zou komen, die datzelfde zou doen, dan zou men dat demonisch en duivels noemen. Want waar moeten alle doktoren heen met hun studie, waar moet de farmaceutische industrie heen en waar moeten alle drogisten, apothekers naar toe en alle mensen die verdiend hebben aan de ziekte van anderen? Hun levensdoel zou wegvallen.

Maak het morgen mogelijk, dat een ieder met zijn gedachten een willekeurig station op de wereld kan opvangen en zo zijn radio en televisie a.h.w. ingebouwd heeft, de hele elektronische industrie zou zich ertegen verzetten. Ze zouden die mensen als bezetenen willen laten genezen. Dat kan niet. Ze hebben te veel opgebouwd.

Er zijn politici, die hun hele leven hebben gebouwd op een zekere balans van diplomatie en macht, legermacht. Hoe kunnen die mensen dat prijsgeven? Wanneer ze dat doen dan geven ze zichzelf zoals ze nu zijn prijs met hun hele positie en moeten zij opnieuw beginnen.

En dat is nu het probleem van deze tijd. Want wat voor u en uw geldt, geldt voor iedereen. De levenskracht die komt plus de krachten, die daaraan vooraf zijn gegaan, hebben eigenlijk denkbeelden en mogelijkheden geschapen, die veel verdergaan dan men in de materie durft gaan. We willen het oude behouden. We willen de nieuwe tijd wel, maar eerst de nieuwe tijd hebben en dan zullen we de oude tijd afdanken. En dat is een onmogelijkheid.

Het resultaat is, dat daaruit de grote politieke conflicten voortkomen, die de mensen niet willen; dat er oorlogsdreigingen ontstaan, terwijl op het ogenblik iedereen alles doet om de vrede te handhaven. Ze willen niet. Maar als zo de vrede volledig accepteren, dan hebben zo hun macht, hun positie, die eigenlijk gebaseerd is op een dreiging van elders, prijsgegeven.

Als u dus in de wereld staat en u moet zich aan die wereld gaan aanpassen, dan moet u zich niet te veel laten leiden door al die mensen die u toeroepen: "Ja, maar wij kunnen niet anders!" U moet voor uzelf proberen uit te maken wat wèl kan. Of beter gezegd: wat volgens u móét. En dat is niet alleen een kwestie van het aangename, het genoeglijke. Het zou prettig zijn, als het zo was. Het is een kwestie van dat, wat wij voor onszelf als juist, als noodzakelijk erkennen. Datgene, wat wij voor onszelf erkennen als de juiste verhouding tussen het "ik" en de wereld of een deel daarvan. De rest doet toch niet terzake. Als wij daarop kunnen reageren, dan zijn wij dus harmonisch met de invloed en wij zullen daardoor in de conflicten — iets, wat men ook al onmogelijk acht in deze tijd, maar wat feitelijk wel mogelijk is — wezen neutraal zijn.

Hier komt nog een andere factor bij, die wij het best even in een van die regels kunnen terugzoeken. En dan wil ik u herinneren aan het volgende:

Het ego bestaat uit vele delen, waarvan stoffelijk bestaan en stoffelijk lichaam slechts een tijdelijk en betrekkelijk onbelangrijk deel uitmaken. Eigen bestaan wordt niet bepaald door al of niet stoffelijk zijn, maar door al of niet bewust zijn.

Bewustzijn wordt gevormd door harmonie in het "ik" met grote delen van de wereld en een zo objectief mogelijke erkenning van die delen der wereld, waarmee men geen harmonie kan bereiken.

Als u dit even laat doorklinken, dan is het ook niet meer de vraag van: Offer ik dan niet te veel of te weinig? Het is de vraag: Wat is het voor mij persoonlijk als meest juiste handeling of meest Juiste gedachte, als meest juiste bestreving? Dat is eigenlijk — ik zou haast zeggen — de oorzaak van allerhand dingen, die wij zo langzamerhand beginnen te verwachten.

U bent ongetwijfeld reeds ingelicht over de verwachtingen, die er bestaan t.a.v. de Wessakvallei bijeenkomsten en alles wat daaruit voortkomt. Die verwachtingen zijn dus ook gebaseerd op de behoudzucht, de angst om iets los te laten, voordat men iets nieuws heeft, de angst om voor zichzelf en van uit zichzelf alleen te leven, die de meeste mensen kwelt. Het is daarnaast voor ons ongetwijfeld erg belangrijk geweest dat wij een beetje weten wat voor invloeden er op de gehele wereld werkzaam zijn.

Op die manier krijg je dus een beeld van het conflict. Een aanpassing aan de werkelijkheid, vrienden, vraagt voor onszelf de erkenning van het conflict, wanneer het in ons bestaat. Wij mogen dus het conflict niet toelaten in ons persoonlijk bestaan. In de wereld buiten ons moeten wij het constateren.

En nu ga ik misschien een paar stoute dingen doen. Ik ga even vooruit lopen op een aantal mogelijkheden, tendensen; zoals dat heet. Op het ogenblik, dat de belangstelling van de mens te eenzijdig is gericht op iets wat buiten het "ik" ligt, zal hij door deze eenzijdigheid met de overige wereld in conflict komen. Dal is een vaste regel. Op grond hiervan is aan te nemen, dat zeker in de komende 6 à 7 maanden in toenemende mate ongevallen, ongelukken zullen gebeuren en misvattingen tot stand zullen komen, die alleen te wijten zijn aan een eenzijdige concentratie van de mensen, die deel uitmaken van het ongeval. Dat zal met treinen gebeuren — ook Nederland krijgt nog een klein treinongeluk in de komende maand, als ik mij niet vergis. Er zullen ook weer een paar vliegtuigongelukken zijn en wij zullen zeer waarschijnlijk te maken krijgen met een tamelijk ingewikkelde scheepsramp, waarbij twee of drie schepen betrokken zijn (als ik me niet vergis, zal dat in de buurt zijn van de grote Amerikaanse havens, als New York).

Al die ongelukken zullen blijken eigenlijk niet direct op schuld te berusten, maar op eenzijdigheid.

Een vlieger zal een ongeval zien gebeuren, doordat hij — te veel vertrouwend op zijn instrumenten bij een onvoldoend zicht — niet ontdekt voordat het te laat is, dat één daarvan een onjuiste indicatie geeft; dus dat één ervan defect is. En dan kan hij de fout niet meer herstellen. Dat ongeluk zou wel eens aan 15 tot 20 mensen het leven kunnen kosten en voor verscheidene anderen een moeilijke tijd.

Met de scheepsramp is het precies hetzelfde. Hier zal men zeer waarschijnlijk reageren op radar — we kunnen dus aannemen dat er veel mist is. Maar degenen, die op de radar vertrouwen, zien op een gegeven ogenblik een z.g. dubbele echo en kiezen de verkeerde. Zoals een dronken man tussen twee lantaarnpalen meestal de verkeerde kiest om zich aan vast te houden.

Deze feiten komen alle voort uit een te veel betrouwen op één ding, op één punt. We zullen zien dat een automobilist zo voortdurend bezig is te bewijzen hoe goed de wagen is, dat hij plotseling remt en er geen rekening mee houdt dat degeen, die achter hem zit, niet kan stoppen en er bovenop rijdt. Kettingbotsingen van die soort zouden u in deze maand kunnen verwachten en wel in de richting van 's Hertogenbosch - Vught.

U ziet dus, u kunt alleen al aan die tendensen zoveel mogelijkheden aflezen, dat eigenlijk het hele wereldbeeld begrijpelijk wordt. En wat meer is, u zult in de komende tijd ook zeer geneigd zijn om u bezig te houden met de schuldvraag. Want als er iets misgaat, dan geef je iemand graag de schuld. Of dat nu Prinses Irene is, die eigenlijk anders had moeten handelen, of dat het een minister is die zijn mond heeft voorbij gepraat of iemand anders, het is altijd weer hetzelfde liedje: er moet iemand de schuld hebben.

Laten we nu beginnen ons in de komende tijd te realiseren, dat niemand een volledige schuld heeft en een volledige verantwoordelijkheid, maar dat hij door zijn eenzijdigheid de conflicten met de omgeving deed ontstaan. Conflicten, waaronder ook u misschien zal lijden, wie weet. Dan kunt u dus door het begrip, dat u daarvoor kunt opbrengen harmonie bewaren, ook met die krachten, welke op een zeker ogenblik in uw leven onaangenaam of schadelijk zijn. En wanneer dat ogenblik dan voorbij is, en de eenzijdigheid van concentratie wegvalt, kan er opnieuw een samenwerking ontstaan en kan er opnieuw begrip komen.

Zo zullen we ook in de, komende tijd de neiging zien om te bluffen. Bluffen is in vele gevallen een onderschatten van de ander, zoals u misschien weet, maar daarnaast ook veelal een overschatten van eigen mogelijkheden. Wanneer hier een voldoende vitaliteit komt (er komt een golf van levenskracht) dan zal een waan die bestaat worden versterkt

Ben je geneigd op grond van die waan eisen of voorwaarden, te stellen, dan ga je bluffen. Je gaat dan proberen de zaak waar te maken. Dit kan leiden tot zeer ernstige economische

gevolgen, zoals b.v. voor Indonesië, maar ook tot een betrekkelijk snelle en volgens mij wel tamelijk belangrijke wisseling in de regering van China. Ook zal dit verwarrende aspect grote invloed hebben op de voorbereidingen van de presidentsverkiezing in de Ver. Staten. Laten we over Nederland maar helemaal niet praten want daar komt ook wel het een en ander kijken. Maar ja, de gezapige wijze, waarop dit vin commissies wordt afgehandeld, geeft over het algemeen de gelegenheid om terug te keren tot de illusie.

Al deze feiten, die ik slechts als voorbeelden geef, zult u kunnen begrijpen, indien u maar durft uitgaan van het "ik", dat alleen op dit ogenblik, op de nu bestaande waarden, op de nu bestaande harmonische mogelijkheden, kan reageren. Dat "ik", dat geen rechten en geen eisen heeft t.a.v. de wereld, maar dat alleen maar de harmonie moet zoeken. Begrijp je een wereld, dan kun je je er ook gemakkelijker aan aanpassen. En die aanpassing betekent voor u in de komende tijd vooral, dat u moet proberen van alles het beste te maken.

Het klinkt wat dwaas, maar waarom zouden we proberen dingen af te breken, zolang ze nog bruikbaar kunnen zijn? Waarom zouden we proberen om iets aan te vallen, dat nog enig nut heeft? Waarom zouden wij strijden, wanneer wij in vrede verder kunnen leven? En zo kan ik doorgaan.

Voor uzelf zullen in de komende maanden en in het volgend jaar deze dingen ook steeds op de voorgrond komen. En u zult daarnaast volgens mij moeten ontdekken, dat uw neiging om rechten op de buitenwereld te erkennen, eisen te stellen aan de buitenwereld voortdurend tot frustratie, tot ongelukjes, tot mismoeidigheden enz. zal voeren.

Het eigenaardige hierbij is — en dat kunt u aan uzelf waarschijnlijk wel controleren — dat zelfs wanneer u door eisen te stellen aan de buitenwereld het gewenste kunt verkrijgen, u zichzelf a.h.w. toch gaat bestraffen. U windt zich op, u zet uw wil door en u gooit een lamp of een vaas kapot, waarop u prijs stelt. Een klein voorbeeld. Let dus op hoe vaak u zich in deze dagen door die schijnbare onbeholpenheden bestraft, omdat u eigenlijk eisen hebt gesteld die niet eerlijk waren of omdat u zich te veel aan de wereld hebt willen opleggen.

Let ook eens op de ongedurigheid, de wrevel, die daarmee gepaard gaat. Zodra uw wereldbeeld niet is gebaseerd op uzelf (op dat, wat u voor de wereld kunt betekenen), maar a.h.w. van de wereld een aanvaarding van dit "ik" op een bepaalde wijze eist of van die wereld een waardering voor dat "ik" op een bepaalde wijze eist, dan zult u steeds ongeduriger, prikkelbaarder en norser worden en u zult uw mogelijkheden om wat goeds te bereiken in 9 van de 10 gevallen verknoeien.

Wat voor u bestaat, bestaat voor de wereld. Wat bij u in het klein gebeurt, gebeurt elders in het groot. Wanneer u een servies kapot smijt, zonder het te menen, omdat, u prikkelbaar, disharmonisch bent en de rest, dan kan een staatsman op deze manier misschien een crisis veroorzaken. Dan kan een bombardier per ongeluk verkeerd richten en een granaat afschieten, die in een dorp terecht komt i.p.v. op een schietbaan. Afwijkingen op zichzelf zijn verklaarbaar. De gevolgen daarvan zullen in verhouding staan tot de werkelijkheid buiten dat "ik" en de daarin bestaande condities.

Dan kom ik nu tot het laatste hoofdstuk en daarin wil ik iets verder gaan dan alleen maar deze persoonlijke wetten.

De waanwereld bestaat voor de mens over het algemeen uit een aantal veronderstellingen, gebaseerd op de werkelijkheid, maar niet daarmee in overeenstemming zijnde door een te persoonlijke wens of een te persoonlijk denkbeeld. Onze waan is deel van onze persoonlijkheid. En wij kunnen die waan nooit helemaal verliezen, tenzij wij meteen grote ingewijden worden. Maar laten we de waan dan proberen op de meest eenvoudige manier te omschrijven, opdat we wanneer het noodzakelijk is — en de wereld buiten ons zal dat vaak noodzakelijk maken — een onderscheid kunnen maken tussen dat, wat in onszelf werkelijkheid is en wat waan is.

Dan wil ik allereerst beginnen te wijzen op de emotie, die lang niet altijd een juist aanvoelen is. De emotie is nl. een persoonlijke uitdrukking. Wanneer ik in mij woede gevoel, dan ben ik

geneigd om aan te nemen dat die woede veroorzaakt werd door iets buiten mij. Zeker is het echter niet

Wanneer ik mij onzeker gevoel, dan kan ik soms zeggen dat dat aan een ander ligt. In 9 van de 10 gevallen ligt het aan mijzelf. In sommige gevallen verwacht ik van de wereld buiten mij een leiding, terwijl ik in feite zelf mijn beslissing moet nemen. Ik zal dan zeggen, dat de wereld tekortschiet en dat zij mij tegenvalt. In feite ben ik het zelf, die schuldig is. Want onder emotionele waan kan worden verstaan: elke projectie van eigen gevoelswereld op de feiten, zonder dat de feiten deze kennelijk, duidelijk en volledig beantwoorden.

Dan hebben wij de verstandelijke waanwereld. Wij hebben een bepaald idee van het verloop der dingen. Wanneer wij hebben gezien dat een ei door een kip wordt bebroed, dan zeggen we: Dat is een kippenei. Misschien zal een deskundige kunnen constateren dat het een eendenei is. Een ander echter verbaast zich erover dat uit een kippenei een eend kan komen. Achteraf zullen wij dat dan wel begrijpen. Maar onze logica heeft ons heel vaak gevoerd tot het associëren van feiten, die in wezen niet bij elkaar behoren.

Verstandelijke waan ontstaat door het samenvoegen van feiten of door aan te nemen dat een bepaalde samenvoeging de enig mogelijke is t.a.v. feiten, zonder dat de wereld dit volledig en feitelijk bevestigd heeft. Alweer: het is het resultaat uit de wereld.

Wij moeten de wereld bekijken. We mogen nimmer ons eigen denkbeeld als primair aannemen. We moeten altijd het voorbehoud laten, tenzij de feiten anders duiden en we moeten bereid zijn om ons voortdurend ook met onze gedachten aan te passen aan de feiten. Dan zal de waan het minst intens zijn.

En dan is er nog een waanwereld — en dat is misschien wel de meest vreemde — die, ontstaat uit onzekerheid. We zouden kunnen zeggen: de waan van de angst.

De waan van de angst voert tot vele eigenaardige stellingen en situaties als b.v. een geloof in een persoonlijke uitverkiezing, een geloof waarin het "ik" wel, anderen niet zullen voortbestaan. Een geloof waardoor het "ik" zou worden beschermd of beveiligd en anderen niet. Kortom een illusie, waardoor het "ik" wordt afgezonderd van de mensheid als geheel, die men als onvolledig, onjuist of misschien, zelfs als zeer sterfelijk meent te kennen.

Zo menen wij vaak, dat hongersnood overal kan optreden, maar bij ons niet. We hebben er duizend redenen voor. Dat oorlog onmogelijk is geworden, omdat en dan hebben we weer duizend redenen.

Hierin speelt de angst een grote rol. Wij zullen geneigd zijn al datgene, wat wij niet als waarheid wensen te aanvaarden, zodanig te veranderen, te verdraaien of te ontkennen, dat in ons wereldbeeld deze waarden niet voorkomen of althans voor onszelf niet voorkomen. Indien wij op grond van deze waan handelen, dan blijkt echter dat het niet juist is. Dientengevolge moeten wij ons hoeden voor de waan uit angst geboren, waardoor wij voor onszelf een exceptionele toestand scheppen, die niet voor anderen geldt.

Steeds moeten wij beseffen dat wat voor een ander geldt en bestaat, voor ons ook geldt en bestaat. Er zijn in dit opzicht geen uitzonderingen, zelfs niet door bereikt bewustzijn of bereikte harmonie. Want wat u bereikt, kan een ander bereiken. Wat u bent, zal een ander zijn of kunnen zijn. Er bestaan nimmer dergelijke verschillen tussen u en de wereld.

U ziet, dat ik met deze waan duidelijk probeer te maken dat de gedachte van juistheid, van voorrecht, van bijzonder geloof en bijzondere leiding, altijd weeroverdreven wordt en daardoor voert tot onjuiste prestaties.

Er zijn b.v. mensen, die inspiratief iets weten. Ze voelen een noodzaak, een mogelijkheid, een verplichting aan. Of ze voelen aan dat ze een waarschuwing moeten geven en ze zwijgen, omdat ze aannemen dat de kracht, die hen beroert, ook een ander kan beroeren. Niet omdat ze in die ander wordt erkend, maar doodgewoon omdat zij zelf liever niet op de voorgrond treden. Deze mensen begaan dus tegenover zichzelf een fout. Door hun terughoudendheid, door hun terugvallen op het normale zondermeer, beroven zij niet alleen zichzelf van de mogelijkheden die er bestaan maar ook vele anderen.

Indien mensen meer rekening hielden met hun intuïtie, zou de wereld er anders uitzien. Er zijn grote mannen geweest, die zuiver op hun intuïtie hebben gebouwd in tijden, dat niemand een verstandige beslissing kon nemen. Winston Churchill was daar één van. Dergelijke mensen zullen pas dan mislukken, wanneer ze menen dat zij alleen de wijsheid in pacht hebben, of wanneer zij stellen dat hun inspiratie slechts een bewijs is van iets wat buiten hen om zal gebeuren.

Een inspiratie is een bewustzijnskwesie in het "ik", die harmonisch moet worden uitgedragen in de buitenwereld, zonder dat daarom aan die buitenwereld eisen mogen worden gesteld.

Al deze punten zijn in de toekomst van belang. Indien u zich de moeite getroost om de publieke opinie gade te slaan, dan zult u in de komende 17 à 18 maanden verscheidene malen een volte face zien van de publieke opinie, die haast ongelooflijk is. Een volte face — laten we dat erbij voegen — die kennelijk gebaseerd is op een blindheid voor feiten, die men kent en weet.

Wat bestaat voor Nederland, voor de Nederlandse pers of voor Engeland en voor Frankrijk, bestaat voor de gehele wereld. Evengoed voor de negers met hun acties als voor de blanken misschien in de Kaapkolonie, met hun eigen manier van optreden en strijden. Dat geldt voor Soekarno, maar ook voor Johnson en zijn eventuele opvolgers. Dat geldt voor de Koningin en voor minister Marijnen en ook voor Pietje Jansen van de H.B.S. te Harmelen. Het klinkt een beetje vreemd om het zo te zeggen. Maar kunt u begrijpen hoe belangrijk dit is?

Wij moeten ons leren aanpassen aan de vernieuwing, aan de nieuwe tijd. Wij moeten daarbij uitgaan van onszelf. Wij moeten daarbij verder trachten onze waan zoveel mogelijk te vermijden of te verminderen. En zo er dan al een zekere illusie, een zekere waan zal blijven bestaan als normaal deel van ons leven, dan zullen wij toch door het besef, dat er waan in kan schuilen, de werkelijkheid kunnen aanvaarden.

Want nogmaals, in de komende periode is het belangrijk dat het "ik" spontaan reageert op de situatie, die nu bestaat zonder er van uit te gaan, dat er gisteren iets bestond of dat er morgen iets zal bestaan.

De directe reactie op het heden, de harmonie die steeds weer in het heden met de eigen wereld en de eigen persoonlijkheid wordt gevonden, is a.h.w. het criterium voor het beleven van de vernieuwing en het op de juiste wijze deelhebben aan alle krachten, die daarin optreden. En dan zult u ook zeker niet in conflict komen met die bewustere geesten en ook misschien wel met de bewustere mensen, die zullen trachten in de komende tijd de aarde te forceren in een richting van vernieuwing, die ze voor zichzelf misschien nog niet helemaal kan aanvaarden, omdat ze bang is het oude achter te laten en niet beseft, dat ze het nieuwe in wezen reeds bezit.

SOCIALE ONTWIKKELINGEN.

Wanneer wij de menselijke gemeenschappen beschouwen als een entiteit, dan kunnen wij zeggen dat elke gemeenschap op zich een zekere persoonlijkheid vertoont, een uitgesproken karakter bezit en op grond daarvan dus haar verhoudingen met de buitenwereld vaststelt. Zolang die gemeenschappen besloten gemeenschappen zijn, is dat volledig aanvaardbaar en behoeven wij ons daarover geen zorg te maken.

Wanneer wij in de oudheid gaan kijken, dan zien wij dat het verschil tussen b.v. Sparta en Athene (een totaal verschil van leefwijze, van opvatting, maar ook van karakter en van benadering van de wereld) voor het geheel van de Griekse beschaving niet anders dan gunstig is geweest. Indien echter de Spartanen en de Atheners in één stad zouden hebben gewoond, dan zouden zij ongetwijfeld geen verdere beschavingsmogelijkheden hebben gevonden, maar elkander slechts te gronde hebben gericht.

In de huidige maatschappij zien wij nu dat de groepen met hun persoonlijkheid en hun eigen karakteristieken niet meer plaatselijk bepaald zijn, maar hoofdzakelijk standsbepaald zijn. Op het ogenblik, dat een arbeidersstand zich distantieert van een werkgeversstand, kunnen deze beide nog wel samenwerken, maar zij kunnen niet meer een homogeen geheel vormen. De

ontwikkeling van beide groepen zal die zijn als van twee persoonlijkheden, die met een tegengesteld doel opgroeien. Zij zijn dus geneigd om op de verschillen die er bestaan zeer de nadruk te leggen en daaraan het bestaansrecht van hun groep a.h.w. nog in het bijzonder te ontleunen.

Nu ik dit heb gezegd, kunnen wij de huidige sociale ontwikkeling even onder de loupe nemen.

Er zijn op het ogenblik arbeiders, dat is waar. Maar deze arbeiders vallen weer uiteen in meestal door vakverwantschap bepaalde groeperingen, die t.o.v. elkaar een totaal verschillend karakter vertonen, andere eisen hebben, andere begrippen van belangrijkheid en samenwerking. De overkoepeling van dit geheel is nog wel mogelijk, maar slechts ternauwernood.

Dat mag blijken uit de wijze, waarop b.v. in de Ver. Staten de I.F.L. werkzaam is. Het mag ook blijken uit de grote moeilijkheden, die een vakorganisatie als het N.V.V. in Nederland b.v. ondervindt.

Wat betreft de werkgevers, de beroepsgroepen, zien wij al hetzelfde. Groepen van middenstanders zijn elkaar in feite vijandig, ook al beseffen ze dat niet en beletten elkaar elkanders belangen en die van de gemeenschap te dienen. Fabrikanten, werkgevers in de meer directe zin van het woord, hebben al evenzeer een soort kaste gevormd. Het is logisch, dat elk van deze persoonlijkheden zich in de eerste plaats zal richten op de beperkingen van de uitingen van anderen.

Zolang die persoonlijkheden twee dorpen zijn, is het niet zo erg. De jongelui vechten met elkaar en wanneer er één een meisje uit het andere dorp wil trouwen, dan moet hij wel zorgen dat hij een overlijdensactie misloopt.

Maar hoe moet dit nu gaan, wanneer er geen sprake is van twee dorpen, maar b.v. van een conflict tussen textielabrikanten en fabrikanten van levensmiddelen? In een dergelijk geval bestaat de mogelijkheid van doodslag niet meer, maar wel kan men proberen elkander te hinderen in productie, in afzet en verdeling. En dit gebeurt.

Dit wettigt de conclusie, dat de huidige sociale structuur, ongeacht het vele goede dat ze tot stand heeft gebracht voor de gemeenschap als geheel, slecht en schadelijk is. Want boven de verschillende dorpen, zelfs boven de verschillende kleinere staatjes en graafschappen van vroeger stond altijd nog ergens de grote kracht van b.v. De Nederlanden of van het Duitse Rijk. Maar die kracht gaat teloor. Het Duitse Rijk bestaat niet meer. Er bestaan geen verschillende graafschappen, hertogdommen, vorstendommen meer, die verplichtingen erkennen. Er zijn slechts groepen, die alleen hun eigenbelang dienen ten koste van het geheel. Vroeger bouwde alles mee om de piramide te voltooien. In deze tijd tracht een ieder van de piramide bouwstoffen te krijgen om zijn eigen groep – en dan onevenredig en onrechtmatig – te doen uitgroeien.

Hier ligt dan een van de grote problemen van uw tijd. Men wil wel eens zeggen, dat er sprake is van een groeps-egoïsme. Ik geloof niet dat dat juist is. Volgens mij is er sprake van een volkomen wanbegrip voor de belangen van anderen, omdat men eigen belangen als mede bepalend beschouwt voor de belangen van alle anderen.

Wanneer de boerenstand eist, dat er een voldoende beloning komt voor de door haar verrichte arbeid, zo is dat aanvaardbaar. Op het ogenblik echter, dat zij eist dat haar huidige productiemethoden zonder meer rendabel moeten zijn en blijven ten koste van de gemeenschap, is zij niet redelijk meer.

Dit heeft geleid tot grote verspillingen. Ik denk hierbij o.m. aan de opslag van materialen, zoals die in de Ver. Staten geschiedt; de geforceerde afzet van artikelen en de export in Nederland, waarbij in feite beneden de kostprijs (althans de aangegeven kostprijs) naar het buitenland wordt verkocht ten koste van de gemeenschap. De gemeenschap verarmt dus ergens om de groep aan haar reële of vermeende rechten te helpen.

En daar ontmoeten wij dus in de sociale structuur een eigenaardig verschijnsel. Zolang degenen, die bewust worden geschaad een minderheid vormen, zal de Staat als geheel kunnen

blijven voortbestaan en zal de sociale gemeenschap als geheel blijven functioneren. Zodra echter degenen, die onrecht beseffen, die zichzelf benadeeld gevoelen, toenemen en een meerderheid gaan vormen, bezitten zij de macht en zullen in hun optreden zelden vormend maar bijna altijd destructief werken. Met deze theorie kunnen wij veel van hetgeen nu in de wereld gebeurt verklaren.

Wanneer wij zien hoe praktisch alle staten op dit ogenblik enerzijds weten dat internationale samenwerking noodzakelijk is en anderzijds voortdurend trachten die te beperken, dan zien wij tevens de onevenwichtigheid van de sociale structuur, waarvan deze staten ergens representanten zijn.

Men is geneigd om hier te spreken over een staatshoofd als veroorzakend. Men zal b.v. zeggen: de heer De Gaulle is verantwoordelijk voor al datgene, wat Frankrijk op het ogenblik doet tegen de zin en de inzichten van anderen in. En op dezelfde wijze zal men dat ongetwijfeld ook in Duitsland, in Nederland, in België en elders aan een staatsman wijten. Maar is dat waar?

De staatsman kan alleen aan de macht blijven door het gezag, dat de gemeenschap hem verleent. Hij zal dus altijd de gevoelens van de gemeenschap tot uiting brengen; daarbij ongetwijfeld ook hun gevoelens en niet slechts hun belangen in het geding brengende.

De onevenwichtigheid, die zich op het ogenblik niet slechts in de nieuwe staten maar ook in de gevormde staten en zelfs in wereldmachten toont, maakt duidelijk dat de huidige structuur niet langer aanvaardbaar is, omdat er een voortdurende strijd bestaat tussen verschillende kasten en klassen, die niet als groep gezamenlijk maar door elkander heen leven.

Ik geloof, dat men hieruit nog verdere conclusies kan trekken t.a.v. de toekomst. We weten b.v. dat de beurs met haar koersen wordt beschouwd als kentekenend voor de welvaart, de welstand van een volk, de gezondheid van een economische structuur. Maar op het ogenblik, dat wij met deze verdeelde belangen te maken krijgen, hebben zij alleen een gemeenschappelijk belang: duidelijk te maken dat hun optreden niet schadelijk is voor het geheel. En zo zien wij een directe vervalsing van waarden, die niet opvalt omdat te weinig mensen ermee te maken hebben.

Maar laten we dit nu eens gaan omzetten in de praktijk. Wanneer in een land als Nederland de bouw van een woning van behoorlijke kwaliteit inclusief de kosten van de grond en de verdere lasten voor seriebouw ongeveer fl. 20.000 kan bedragen en ca. fl. 40.000 voor speciaalbouw — bedragen die naar ik meen op het ogenblik nog gelden — dan moeten wij ons gaan afvragen, hoe het dan komt dat het product dat 20 mille waard is gemiddeld 45 mille moet opbrengen; en dat een product dat dus 40 mille reële waarde heeft (waar dus een redelijke winst ingecalculeerd is) bedragen moet gaan opbrengen, die dicht bij de fl. 100.000 dan bij de fl. 75.000 liggen. Hier is dus klaarblijkelijk wèl een factor in het spel naar buiten toe, die men op de beurzen mist. En dat is begrijpelijk.

In Nederland zal men zeggen, dat de schaarste daarvoor verantwoordelijk is. Ik geloof niet, dat dat juist is. Er is geen feitelijke woningschaarste, er is een feitelijk onjuiste ruimteverdeling. Er zijn groepen, die voor zich eisen dat bezit bezit moet blijven. Aanvaardbaar. Maar dan ook alle bezit onaangetaast laten. Zou dit het geval zijn, dan zou alleen reeds door de huurprijs die geregeld wordt gevraagd de aanbouw van nieuwe huurwoningen een zeer goede belegging zijn en zou vanzelf het woningprobleem in zeer korte tijd worden opgelost. Er zou dan misschien minder bouwcapaciteit overblijven voor andere dingen, maar ik geloof niet dat dit direct een bezwaar kan zijn,

Men heeft dit niet gedaan. Men heeft het bezit aangetast daar, waar het de exploitatie betreft, maar gelijktijdig heeft men dit bezit vrij gelaten en zelfs het bezitsrecht dat door huur verkregen kan worden, zodra het om ruimte-exploitatie gaat. Het gevolg kan zijn, dat één persoon een woning met 6 kamers bewoont en dat een gezin met 6 kinderen 1 kamer bewoont. Hier zien wij iets van die vreemde tegenstrijdigheid naar voren komen.

En denk nu niet, dat het alleen aan de woningbouw ligt. Wanneer wij zien, dat een bepaalde industrie krachtens beschermende maatregelen — al worden die niet overal erkend — een

betrekkelijk hoge winst kan handhaven en gelijktijdig grote investeringen kan doen, dan is er ook sprake van een onvrijheid. Wanneer men b.v. de koper een vrije keuze van producten in feite belet of een vrije en met de werkelijke waarde in overeenstemming zijnde aanschaf onmogelijk maakt, dan grijpt men dus in de koopgewoonte in. Dat is niet erg zolang men dan ook de productie geheel in de hand neemt. Maar men neemt de productie niet in de hand. Het resultaat is een onevenwichtigheid, die ontstaat door een schijnwinst en die door het oplopen van lasten, druk en kosten in de onderstructuur van de gemeenschap imaginair is.

Wanneer de Nederlandse industrie — als voorbeeld genomen — nog 20 jaar verder zou moeten werken en der gelijke condities als de huidige, dan zal het Nederlandse productieapparaat zodanig verouderd zijn, dat het in geen enkel opzicht meer kan concurreren of exporteren. Maar dat vergeet men; en dat is ook weer een fout; een spanning in de sociale structuur. Je kunt nimmer de dingen half doen.

Wanneer een gemeenschap een vaste persoonlijkheid heeft, dan zal daarin ook een directe gerichtheid aanwezig zijn, al moge die misschien voor anderen niet aanvaardbaar zijn. Door de eensgezindheid, die uiterlijk wordt getoond, is een redelijke relatie met de buitenwereld mogelijk. Zoals het nu is, is het onmogelijk.

Indien wij hieruit onze conclusies willen trekken voor, de komende jaren, dan geloof ik te mogen stellen:

Ten eerste: dat binnen korte tijd praktisch overal de z.g. spanningen op de arbeidsmarkt zullen afnemen, behalve in die landen waar men ze kunstmatig wenst te handhaven. Nederland is tot op heden één daarvan.

Ten tweede: dat bij een schijnbaar grote winst (althans grote rentabiliteit van het merendeel van het productieapparaat), in feite de mogelijkheden tot productie en afzet verminderen en door het ontstaan van een verkoopsdictatuur op den duur bepaalde producten en industrieën zozeer aan kopers zullen verliezen, dat zij — ongeacht hun gunstige verklaringen — in feite nadelige resultaten leveren. Dit is voor een deel van de auto industrie in Amerika op het ogenblik reeds het geval.

Daar geen één van de huidige gemeenschappen als geheel zich kan veroorloven aan een feitelijke crisis toe te geven, zullen dus steeds meer groepen van mensen (minderheden) onder niet menswaardige omstandigheden gaan leven. Zij zullen een revolutionair element gaan vormen, dat de sociale onrust bevordert, de sociale zekerheid benadeelt en dat — ongeacht de pogingen misschien om de zaak in de hand te houden — op een gegeven ogenblik de gehele structuur opbreekt door directe revoluties, opstanden, hetzij door zodanige acties dat de nog functionerende groepen daardoor in hun ontwikkeling volledig worden geremd.

Dan mag op grond van het voorgaande worden verwacht, dat binnen ongeveer 1½ jaar voor Nederland, 1 jaar voor landen als Frankrijk en de Ver. Staten, ongeveer 1½ voor Duitsland een verandering optreedt, in de positie, die de werknemersorganisaties tot op heden innemen.

Het resultaat zal niet zijn een redelijk overleg en een redelijke oplossing maar een onredelijk strijd, die zowel een verlies aan productiemiddelen als aan productie-mogelijkheden ten gevolge heeft.

Dan stort de schijnwelvaart ineen en dan zal blijken, dat de beurs met haar indicaties enerzijds de reële waarde van vele aandelen onderwaardeerde, terwijl ze aan de andere kant de waarde en de betekenis van vele genoteerde fondsen sterk heeft overtrokken. Het zal blijken, dat manipulaties die deze uiterlijke balans in stand hielden aan de gemeenschap zeer grote sommen hebben gekost en het resultaat zal zijn: een zodanig verzet tegen de bestaande regeringen, dat in vele landen althans terreur in de plaats van bestuur zal kunnen optreden.

Indien dit waar wordt, zo dreigt hieruit natuurlijk ook een vorm van koude oorlog te ontstaan, die feitelijke oorlogshandelingen misschien zou kunnen bevorderen. Dit voor zover het het nadeel betreft.

Maar nu het voordeel. Wanneer men in deze tijd ziet, hoe er wordt gewerkt en geproduceerd, dan komen wij tot de conclusie dat noch de producent, noch de arbeider een maximum aan

waarde pleegt te geven. Er is geen eerlijke levering meer voor betaling en geen volledig eerlijke beantwoording aan verplichtingen. Wanneer dit teniet gaat, dan zullen wij zien dat de kwaliteit der producten beter wordt. Wij zullen zien dat de waarde van de munt weer vaster wordt na een korte periode van grote onvastheid. Wij zullen zien dat hierdoor ook problemen als huisvesting, bevolkingsaanwas en dergelijke een haast automatische regeling krijgen en dat in plaats van de thans onnatuurlijke structuurvormen de mensen terugkeren tot hun natuurlijke, door plaats en mogelijkheden bepaalde, structuur van stads- en dorpsgemeenschap met sterke bindingen daaraan. En daaruit kan dan op den duur groeien een supranationaal besef, waardoor een werkelijke samenwerking over de gehele wereld tussen alle mensen mogelijk wordt.

DE KEUZE

De keuze is niet slechts "ik zal wel" of "ik zal niet"
De keuze is: hoe 't eigen "ik" de feiten ziet,
hoe het eigen zijn het "ik" begrijpt.
En hoe in 't "ik" een zekerheid is gerijpt,
waardoor het ondanks al verkiest zichzelf te zijn.

De keuze is een moeilijkheid voor ieder, die nog wordt geleid
door eigen droom en eigen lust,
of die verkiest de eigen rust boven spanningen en strijd.
Maar wie de keuze baseert op "ik" en werkelijkheid,
hem wordt door alle zijn geleerd:
Verkies uzelve steeds te zijn
en meen niet dat een ander u om wat ge, zijt ooit zal waarderen
of op wat gijzelf volbrengt in 't leven ooit zal eren.
Het is niet om wat een ander is, dat gij uw keuze doet,
maar omdat gij uzelf wilt zijn, ja, uzelve wezen móét
En zo de keuze is welgedaan, ge aanvaarden moet en haar niet kunt ontgaan.

Wanneer ge een keuze maakt, verwacht nimmer iets van anderen. Wanneer ge een keuze maakt, overwoog goed; doch zo ge haar gemaakt hebt, aarzel verder niet.

Wie zijn keuze maakt, make die nooit ten koste, van anderen, maar altijd van uit uw eigen mogelijkheden, uw eigen kracht en uw eigen besef.

En ten laatste: Besef, dat elke keuze in alle leven is: het stellen van de juiste verhouding tussen u en het Hogere, waarin ge gelooft. En het niet slechts is: het bepalen van een verloop van gebeurtenissen of feiten op aarde.

En als u dat allemaal nog onthoudt, dan geloof ik dat we hiermede toch nog een redelijk waardig besluit van de avond hebben gevonden.

NEGENDE LES - WERELDBEELD

Wanneer wij de wereld zien, dan heeft zij in onze ogen een speciale karakteristiek, karakteristieke eigenschappen dus, die echter niet altijd feitelijk zijn. In de wereld is er een voortdurend spel van illusie en van werkelijkheid. Om deze wereld beter te leren kennen en om te begrijpen wat haar beheerst, zullen wij dus ook moeten zien wat er achter de spiegel van de uiterlijkheden verborgen is. Voor een gedeelte van deze uitleg wil ik u verwijzen naar hetgeen u te lezen krijgt in Cursus I(Inzicht). Daar is nl. al heel wat gezegd over dit onderwerp en ik geloof niet, dat het goed is om dat nog eens te herhalen. Wat echter wel interessant wordt, is de achtergrond.

Als men de wereld met al haar mensen beziet, dan toont zij een uiterlijk beeld. Dit beeld wordt niet, zoals men wel eens denkt, bepaald door het individu; het wordt bepaald door de massa. De massa handelt volgens regels en wetten en gehoorzaamt aan invloeden, die voor het individu als zodanig niet bestaan. Het is heel belangrijk, dat wij dat begrijpen, want je moet leven als individu, je moet persoonlijk werken, streven en bereiken. Maar de wereld, waarin je leeft kan nooit worden beoordeeld aan de hand van persoonlijkheden, doch slechts aan de hand van de massa, die de mensheid en haar milieu a.h.w. uitmaakt. Wat is in de massa dan opvallend?

- In de eerste plaats, dat de ethiek, die voor het individu pleegt te gelden, voor de massa niet of in veel mindere mate geldt.
- In de tweede plaats, dat de flexibiliteit, die het individu kan bezitten in de aanpassing aan omstandigheden maar ook wel degelijk in het bezien van allerhand stellingen en leringen, in de massa afwezig is.
- In de derde plaats moeten wij zeggen, dat — terwijl het individu vooruitstrevend kan zijn — de massa altijd behoudzuchtig is.

Als wij die punten hebben gesteld, krijgen wij al een heel ander beeld van de wereld. Er is kennelijk sprake van twee afzonderlijke waarden: de wereld als zodanig en de persoonlijke wereld, waarin wij leven.

De wereld als geheel zal in haar reserve altijd ver achterstaan bij het individu. Iemand, die zich wil richten op de massa om daar een bewustzijn te vinden, zal zelden een hoog peil bereiken, Degeen, die in zich een hoog bewustzijn wil bereiken, kan dat wèl verwerkelijken en hij zal zelfs daarvan iets, al is het niet veel, aan de massa kunnen overdragen.

Hoe komt die wereld tot stand? Er is daarover een hele geschiedenis: het scheppingsverhaal. Dat scheppingsverhaal wordt in elk land anders verteld. Het wordt altijd weer herleid tot een oer-God; en deze oer-God blijkt over het algemeen identiek te zijn met of althans parallellen te vertonen met de tijd.

De scheppende Godheid van onze wereld is een invloed, waardoor wij beleven. Daarover zijn de oudste en de nieuwste godsdiensten het ergens eens. En dan kunnen wij verder stellen: In praktisch elk leerstuk omtrent het ontstaan van de kosmos wordt aan de wereld een voorname plaats toegekend. Maar die voorname plaats bestaat slechts van uit het standpunt van de mens. Dit laatste wordt niet altijd gedefinieerd, maar kan toch wel aan alle leerstellingen worden ontleend.

Dan blijkt, wanneer wij in de sferen gaan kijken, dat er in het heelal een groot aantal parallellen bestaat, die alle aan onze wereld doen denken. Zij zijn iets verder of minder verder, zij tonen wat andere vormen, andere mogelijkheden, maar ergens is er toch een gelijkenis.

En dus mogen wij op grond hiervan onze wereld ook nog eens als een soort kosmogonie gaan beschouwen, waarbij wij stellen:

Elke wereld komt tot ontwikkeling in overeenstemming met de rijpheid van haar bewoners. Er zal altijd tussen de ontwikkeling van een wereld en het hoogste geestelijke peil van de daarop levende wezens een zeker evenwicht bestaan. Naarmate het bewustzijn van de bewoners groter wordt, zal de wereld op hun leven minder invloed hebben, maar zal zij gelijktijdig gewelddadiger op hun bestaan reageren. Dat blijkt overal.

Dan zeggen wij verder: De tijd is de gemeenschappelijke factor, die wij overal kennen. Er is geen enkele mogelijkheid een constante te bedenken die voor alle werelden bestaat, behalve dan de tijd; en de tijd is dan niet een constante in tijdrekening maar a.h.w. een vloed van gebeurtenissen, die overal plaatsvindt. Wanneer deze vloed van gebeurtenissen plaatsvindt, ontstaat er een wereld. Wanneer een wereld ontstaat, dan ontstaat daarop de mogelijkheid tot leven. Wanneer die mogelijkheid wordt gerealiseerd, zal er een balans tussen het leven op die wereld en de wereld zelf tot stand komen, waarbij — naar wij kunnen vaststellen — in het begin wel andere geestelijke krachten een rol spelen, maar waarbij ten slotte toch het gedrag van de hoogst bewuste vertegenwoordigers van het leven op zo'n planeet de beslissende stem heeft. Dan mag worden gezegd:

1. Het Onbekende of God scheidt de wereld door Zijn wetten en niet persoonlijk.
2. Dank zij deze wetten zal elke wereld zich ontwikkelen in overeenstemming met haar bewoners; en is het niet zo, dat de bewoners zich alleen in overeenstemming met hun wereld kunnen ontwikkelen. Een typisch verschijnsel. Ik kom daar zo dadelijk op terug.
3. De golven van invloeden, die van buitenaf komen, helpen de ontwikkelingsfasen van de bewoners als individu bepalen. Een kosmische invloed doet dus een gemiddeld hoger individueel bewustzijn ontstaan. Maar deze invloeden werken veel minder direct in op alle verschijnselen van massa en van gemeenschap.
4. In de tijden dat de mens onbewust is, zoekt hij naar een God; in de tijd dat hij een God heeft gevonden, zoekt hij naar de beheersing van de schepping van die God; en zodra hij de schepping van die God meent te beheersen, tracht hij die God te vergeten.

Dit zijn zo enkele punten, die men in elke wereldontwikkeling tegenkomt.

Wij moeten proberen ons aan te passen aan de feiten, zoals zij nu bestaan. En wij kunnen dus die hele kosmogonie met alle grote krachten en invloeden, die daarin een rol spelen, terzijde laten. Voor ons gaat het erom: in welke fase verkeert de wereld vandaag? En dan kan worden gesteld:

1. De wereld van heden wordt voor ongeveer 60 % beheerst door haar bewoners. De invloed van de bewoners gezamenlijk op het levensmilieu is dus groter geworden dan dat van de wereld en zelfs van de wereldgeest zelf.
2. Ten tweede kunnen wij opmerken, dat de mensheid voor een groot gedeelte aan zijn godsgeloof is ontgroeid en dat de materiële beheersing velen dwingt in de richting van een Godsverwerping ofwel het scheppen van een irreële en alleen op een persoonlijke denkwijze gebaseerde Godheid. Er is dus in deze tijd een tekort aan Godsbesef en een teveel aan waardering voor materiële beheersing.
3. De rust, die de mens kent die in contact is met de natuur en met de wereld, verbleekt zodra de mens in te grote gemeenschappen gaat leven. Hoe groter de gemeenschappen en hoe strenger de regels waarbinnen die gemeenschap wordt gevormd, des te minder sterk de invloeden van het Goddelijke, van het kosmische, maar ook van de wereld zelf zijn.

Hier begint zich het beeld van het heden af te tekenen. De mens van vandaag staat tegenover zijn God zeer vreemd. De God als een soort almachtige Sinterklaas beschouwen kan hij niet meer, daarvoor denkt hij te redelijk. Zijn God aanvaarden als de beslissende factor voor zijn hele leven en gebeuren, is ook niet meer mogelijk. Hij heeft een te grote beheersing gekregen over zijn milieu om God als albeslissend nog te aanvaarden. Hij heeft verder de neiging gekregen om de massa te stellen boven het individu. En dit is logisch, want de massa is behoudzuchtig. En uit de massa probeert men een stabiel beeld te produceren.

Maar dat stabiele beeld kan alleen maar bestaan, indien het individu daardoor wordt gekwetst of teniet gedaan. Scherpe tegenstellingen, die in een tijd van overgang, waarin de kosmische invloeden gaan wisselen over het algemeen leiden tot onredelijke consequenties. Dit is dus met al haar redelijkheid en verstand een wereld, waarin onredelijkheid de boventoon voert. Misschien zult u dat zelf niet zo gemakkelijk ontdekken, maar het is toch een feit.

Wanneer wij horen, dat er een overbevolking is en dat toch kinderbijslag nodig is, dan moeten wij ons toch afvragen, of dat wel redelijk is. Wanneer wij horen, dat de gehele wereld de vrede wenst en dat men daarom atoombommen moet maken, dan vragen wij ons ook af, of er daar ergens een schroefje is losgeraakt. En wanneer wij dan bovendien nog horen vertellen, dat wij om de welvaart van allen te bevorderen aan elke groep afzonderlijk grote voorrechten moeten verschaffen, dan vragen wij ons helemaal af, waar dat naartoe gaat. Blijkt het dat als eindconclusie nog wordt gesteld — en heus dat gebeurt — dat het dus noodzakelijk is dat wij zullen denken voor alle dwazen (die dwazen bent u dan), dan kunnen wij ons wereldbeeld wel afronden met de gevolgtrekking: Dit is een tijd, waarin het individu alleen ondanks de gemeenschap tot zijn eigen ontwikkeling kan komen, maar nooit uit de gemeenschap een steun daarvoor mag verlangen of verwachten.

Dat ziet er een klein tikkeltje pessimistisch uit zo op het eerste gezicht. Maar naarmate het individu meer wordt onderworpen aan normalisering, blijkt het ook sterker geneigd te zijn kettters te worden. Wij hebben dat vroeger bij de godsdiensten gezien. Naarmate een godsdienst dogmatischer wordt, moedigt zij dogma's, verborgen en openlijke afwijkingen van de leer, steeds sterker aan.

Ditzelfde zien wij in de maatschappij, in de gemeenschap gebeuren. Men wordt a.h.w. genoopt om af te wijken van de norm, van de wet; en dit verzet op zichzelf kan nuttig zijn, omdat daarmee de individualiteit wordt bewezen. Het houdt nog niet in, dat het verzet op zichzelf goed of gunstig is, maar het is in ieder geval een losweken van het "ik" van deze vaste wereld, van de menigte. Omdat men zich over het algemeen zwak gevoelt, wanneer men zich tegen de maatschappij verzet, tracht men dit ook gemeenschappelijk te doen. Maar binnen die gemeenschap eist men voor zich een persoonlijke vrijheid op, wat men binnen de grote mensheid, de menselijke waarde van de gemeenschap, niet meer durft doen.

En dan zijn wij gekomen aan een paar punten, die dit wereldbeeld dus wel gemakkelijk omschrijven.

Rebellie van de eenling wordt tot rebellie van de groep. Elke groep die rebelleert, tracht haar eigen wet te stellen in de plaats van de bestaande wet. Hoe sterker de handhaving van de gemeenschapswet, de gemeenschapsregel en -norm is, des te groter en intenser het verzet zal worden van de kleinere groepen. In deze kleinere groepen zal de individualiteit iets sterker kunnen spreken dan in de grote groep, naar het is niet zeker dat dit altijd zo zal blijven. Zodra een minderheid tot meerderheid wordt, verliest zij haar persoonlijke eigenschappen en gaat zij op in het bestaande gemeenschapsbeeld.

Als wij zo die wereld bezien, dan moeten wij dus onze eigen plaats daarin proberen te definiëren. Het "ik" moet zichzelf zijn. Dat hebben wij al eerder gezegd. Voor dat "ik" gelden dus — zeker in deze tijd — bepaalde regels. Wanneer het "ik" die regels voor zichzelf erkent en volgens deze regels leeft, wijkt het automatisch af van de gemeenschap. Die afwijking van de gemeenschap is op zichzelf volledig goed en aanvaardbaar, maar mag niet leiden tot innerlijke strijdigheden. Innerlijke strijdigheid is het gevaarlijkste dat er in deze tijd bestaat. Zoek dus in de eerste plaats een weg in deze wereld, waarin u tevreden kunt zijn, maar gelijktijdig altijd weer iets nieuws vindt. Gewoon tevredenheid zonder is verstarring. Maar tevredenheid met een procedure, met een weg, die u volgt, betekent in vrede (en dus met volle absorptie-mogelijkheid) nieuwe facetten van de wereld voor uzelf omvamen.

Gaat men nog wat verder kijken naar de persoonlijke ontwikkeling, dan blijkt dat reeds lange tijd (en niet slechts enkele honderden jaren) de mensheid voor de werkelijke vernieuwing van haar procedure, haar wetenschap en haar geloof afhankelijk is geweest van individuen. Dan mag dus de vernieuwing, die in deze tijd komt, zeker niet worden gesteld als iets dat uit de menigte wordt geboren. Het zullen individuen zijn, die vaak tegen de geldende" regels van

wetenschap, staatsmanschap of wat anders in een weg kiezen, welke inderdaad grote en nieuwe mogelijkheden baart.

Omdat alle werkelijke vernieuwing dus uit een individu en zelden of nooit uit een groep zal plaatsvinden, mogen wij bovendien wel in aanmerking nemen dat elke vernieuwing sterk bestreden zal worden. Per slot van rekening, dat is geen wonder. Het is vroeger ook al gebeurd. De man die zei, dat de aarde draaide, moest het herroepen. Degeen die sprak over zijn innerlijke God als belangrijker dan al het andere, moest de gifbeker ledigen. En zo kunt u doorgaan.

Altijd weer zal dus de strijd van het individu om zijn nieuwe erkenningen door te zetten de belangrijkste rol spelen in het wereldbeeld van het heden. En gezien de algemeen geldende rebellie, gezien de overall optredende kosmische krachten, die vaak zeer sterk zijn en met grote intensiteit inwerken, mogen wij aannemen dat wij voortdurend moeten zoeken naar de zonderlingen, die ons een nieuwe these, een nieuwe theorie, een nieuwe praktijk, een nieuwe mogelijkheid hebben aan te bevelen. Het zijn dezen, waarvan wij werkelijk kunnen leren. Het zijn dezen, die de nieuwe tijd vormen; niet de groepen, niet de massa, niet het algemene ideaal.

Wat kan men in zo'n wereldbeeld dan nog meer vinden? Natuurlijk, wij worden geconfronteerd met de natuur en ook met de vliegende schotels. Wij worden geconfronteerd met de geest en met materialistische werkelijkheden. Wat bepaalt dit wereldbeeld het sterkst?

Een ieder, die op deze wereld iets tot werkelijkheid maakt, heeft gedacht en heeft gedroomd. Belangrijk is dus zeker de droom, van deze tijd voor de analyse van het wereldbeeld.

De droom van deze tijd blijkt een tweeledige te zijn. Enerzijds schept zij belangrjkheid voor het "ik", anderzijds bezit of een stoffelijke uitdrukking van belangrjkheid. Omdat bezit een zeer grote rol speelt in al deze dromen, kan ook worden aangenomen, dat in deze periode elke vernieuwing ook een materiële basis zal hebben. Wij kunnen niet verwachten, dat in deze tijd een openbaringsgodsdienst zonder meer succes heeft. Zij kan eenvoudig niet slagen, omdat zij de materiële basis ontbeert, die noodzakelijk is: een beroering van uit het materiële.

Eens ontving de mens van uit het hogere zijn inzichten en bracht deze op zijn wereld tot uiting. Nu is de zaak omgekeerd. In de nieuwe tijd zal de mens zijn inzicht op aarde en in de materie moeten bereiken en hij zal dit van uit zich naar het Goddelijke projecteren; en door deze projectie ontstaat dan de juiste wisselwerking. Wij zien, dat de goddelijke krachten in de mens worden weerkaatst.

Hoe belangrijk de materie zelfs voor het geestelijke is, moge ook blijken uit het feit dat een ieder, die in deze tijd alleen geestelijk streeft, met mislukking of vervreemding van de werkelijkheid wordt geconfronteerd. De mogelijkheden tot slagen zijn veel kleiner en geven een veel minder intense beleving; het blijft alles vaag. Datgene, wat op de materie is gebaseerd echter en gelijktijdig op het hogere blijft gericht, voert wèl tot intense overwegingen, erkenningen en op den duur tot intense bereiking. Ik geloof dus, dat wij in een poging om de wereld in haar huidige conditie nog wat nader te omschrijven mogen zeggen:

In deze wereld van woorden wordt de daad àl-belangrijk. De eerste omschakeling, die wij in deze wereld kunnen verwachten (iets, wat nu dus aan de gang moet zijn) is wel de omschakeling van het idee, en van het woord naar de daad. (Het lijkt misschien een klein beetje op een clublied van Feyenoord, maar het is meer dan dat.) Er is geen behoefte aan een theorie, er is vaak zelfs geen behoefte aan een spelregel. Er is eenvoudig behoefte aan de mogelijkheid te overwinnen. Er is geen behoefte aan mooie redenen, aan heerlijke ethische achtergronden. Er is eenvoudig een behoefte aan zelfrealisatie; en wanneer die bestaat, dan komt al het andere daaruit voort.

Het resultaat is, dat zeer veel mensen worden geslingerd tussen hun begrippen van het oude en hun persoonlijke drang naar het nieuwe. Zij zullen dit heel vaak trachten op te lossen door van milieu te veranderen, in hun milieu grote veranderingen aan te brengen, kortom, de bekende waarden te ontvluchten; maar de regels en de krachten, die uit dat milieu zijn voortgekomen, dragen zij met zich mee.

De mens moet in zich vrij worden; niet vrij worden van zijn milieu. De mens moet in zich een doel vinden; hij moet niet zoeken naar een doel dat ergens buiten hem ligt. Jezelf a.h.w. tot doel worden, tot reden van bestaan en zelfs tot vervulling van het bestaan is dan ook wel één van de tendensen, die ik in de toenemende invloed van Aquarius noodzakelijk acht. Het is onvermijdelijk.

Wat komt voor ons daaruit voort? Voor onszelf de grote moeilijkheid om met het verleden af te rekenen. Wat geweest is, is geweest. Of het een lering was of een regel, een godsdienst, een geloof of een menselijke verhouding, wat was is voorbij. Het heeft voor ons bewustzijn gevormd, het heeft ons ervaring gegeven; daarmee moeten wij voorlopig volstaan. Zodra wij trachten een wissel op dit verleden te trekken, zijn wij niet meer in staat in de nieuwe tijd te reageren en te werken. Dus zullen wij van het heden moeten uitgaan; iets, wat kennelijk zeer moeilijk is, zelfs voor ministers die op het laatste ogenblik nog een paar miljoen tevoorschijn weten te toveren. Men wil eenvoudig niet af van dat wat bestond. Maar al dat oude heeft zijn karakter veranderd.

Er is een tijd geweest, dat spionage een levensbelang was; tegenwoordig is het voor velen een sport, ook voor regeringsinstanties. Er is een tijd geweest, dat de politiek op zichzelf een belangenwerk was, waarbij het niet meer ging om het politiek maken, maar om het bereiken van iets in een land; op het ogenblik is het een spel geworden, een politiek toernooi, een steekspel.

In de kerken ging het eens om de openbaring van God; op het ogenblik gaat het er meer om dat de mensen zeggen, dat zij God op uw manier aanvaarden. Het is wederom een soort spel geworden. De inzet van het hele wezen, van het hele leven a.h.w. zoals deze vroeger bestond in een roeping, in een wijze van werken, van denken en van geloven, is teloor gegaan.

En nu kunnen wij wel zeggen, dat het toch wel mooi was, dat men vroeger zò kon geloven, werken, streven en beleven, maar wij bereiken er niets mee. Wij zullen dus alle oude stellingen en doeleinden overboord moeten zetten. Daar velen in de wereld dat niet kunnen doen, zullen zeer hevige en grote conflicten moeten ontstaan tussen de oude methodiek, de oude sleur en gewoonte en de nieuwe kracht.

Maar wij zijn er nog niet. Want deze wereld waarop u leeft, mijne vrienden, heeft vele banden met de geest. Dat wist u allang. Die banden met de geest echter, lopen niet alleen maar naar een bepaalde sfeer en zij zijn niet alleen maar het product van mensen, die er eens hebben geleefd of van regerende geesten die toezien. Uw wereld is verbonden met bepaalde harmonieën of frequenties, die in het Al bestaan; en dat zijn zowel geestelijke frequenties als materie-vormende en ook materie-aantastende frequenties.

Al deze trillingen veranderen op het ogenblik. En dat wil zeggen dat processen, die eens chemisch mogelijk waren, steeds minder mogelijk worden; dat processen, die eens niet mogelijk waren, nu wèl mogelijk zullen worden. Degenen, die dat ontdekken, zullen waarschijnlijk spreken van een ontwikkeling van de kennis van het verleden. Ze beseffen niet, dat men vroeger deze dingen niet kòn ontdekken, ontwikkelen en gebruiken om de doodeenvoudige reden, dat de achtergrond daarvoor er niet was; dat de trillingsfrequentie, de kosmische vibratie, die daarvoor nodig is, niet bestond. Hoe sterker dus deze geestelijke inwerkingen gaan veranderen, des te sterker de eigenschappen van de wereld en de materie zich zullen wijzigen.

Op grond hiervan kunnen wij omtrent het huidige wereldbeeld zeggen, dat er een voortdurende deterioratie van oude waarden zal plaatsvinden, en dat degenen, die aan deze oude waarden hechten, hun bezit maar ook hun mogelijkheden en hun vreugde ervan steeds zullen zien afnemen.

Wij zullen zien, dat er daarnaast nieuwe wegen bestaan, die men misschien niet zo graag gaat. Wegen, die kunnen voeren tot perfectie. Ik zal er een voorbeeld van geven.

Er is een tijd geweest, dat men in Europa geen aardappels kende. Toen de aardappel eenmaal als volksvoedsel werd geïntroduceerd in Frankrijk, was er heel weinig belangstelling voor. Het heeft heel wat regeringsmaatregelen gekost om het zover te brengen, dat de mensen

aardappelen begonnen te eten. Toch is een groot gedeelte van de graanovervloed van de westerse wereld te danken aan de aardappel. In de tijd, dat de aardappel populair werd, kunnen wij gelijktijdig zien, dat de waarde van andere voedingsmiddelen, vooral de bereidbaarheid van vleesvoeding en ook wel van bepaalde graansoorten minder werd. Wij kunnen op het ogenblik constateren, dat de kwaliteit van vele graanproducten steeds minder wordt. Ik zeg niet, dat het graan minder wordt, maar de producten.

Wij kunnen constateren, dat de vleesvoeding wederom veel schaarser gaat worden; en daaruit kunnen wij maar één conclusie trekken: er zal dus een nieuw voedingsmiddel moeten worden geïntroduceerd. Er zal den nieuwe voedingsmethode ontstaan en op den duur voedingsgewoonte, die de tekorten, welke nu aanwezig zijn, opheft en vervangt.

Ik geef hier een voorbeeld op één enkel niveau. Maar het zal overal precies hetzelfde zijn.

Wij zien b.v. dat er in een periode van verstarring, van tempelleer, een groot aantal filosofen optreedt, waaronder ook profeten en gezondenen. Wij zien, dat in een periode, waarin de kerk vastloopt in haar eigen besef van belangrijkheid, een reformatie optreedt. En wij zien, dat in de periode, waarin dat is gebeurd, men heeft geprobeerd om de kloof nog te overbruggen.

In deze tijd tracht men binnen vele godsdiensten — en niet alleen binnen de christelijke — zeer ernstig ontstane kloven te overbruggen.

Wij zien echter steeds meer profeten, denkers en filosofen komen — stammend vaak uit een bepaald geloof — stellingen verkondigen, die daar maar heel moeizaam kunnen worden geaccepteerd. Conclusie: Wij moeten ons op het ogenblik bevinden in een tijdperk, waarin ook een religieuze vernieuwing plaatsvindt.

Wij hebben in het verleden vele perioden kunnen zien, waarin de levensgewoonten van de mens ofwel tot een buitengewone vrijzinnigheid, dan wel tot een buitengewone gestrengheid van zeden voerde. In beide gevallen ging dit vooraf aan een grote verandering, meestal de val van de bestaande systemen en de geboorte van nieuwe. Op dit moment zien wij enerzijds de neiging tot steeds strengere regeling, anderzijds zien wij gelijktijdig een steeds grotere vrijzinnigheid ontstaan. Beide eigenschappen, die in het verleden meestal op verschillende plaatsen voorkwamen, vinden wij nu tezamen en praktisch overal. Conclusie: Er moeten reeds nu reeds zeer sterke omwentelingen op maatschappelijk en menselijk terrein aan de gang zijn..

Hoe moeten wij ons daarop oriënteren?

- In de eerste plaats mogen wij ons niet oriënteren op het oude. Nogmaals wat geweest is, is geweest; dat is voorbij.
- In de tweede plaats mogen wij ons nooit oriënteren op iets, dat in onszelf strijdigheid, zelfmisachting e.d. tot stand zou kunnen brengen.
- In de derde plaats mogen wij ons zeker niet oriënteren op iets, waarin wij niet voelen iets te kunnen bereiken, dat voor ons geen verwezenlijking betekent.

Om ons in deze tijd op de juiste wijze aan te passen aan het bestaande wereldbeeld is het noodzakelijk te zoeken naar nieuwe inzichten; die kunnen soms nieuwe interpretaties van het oude zijn, maar zij moeten vrij staan van alle, geborgenheden en regels van het oude.

Verder zullen wij moeten zoeken naar die dingen, welke onze persoonlijke beleving, onze vreugde, onze harmonie vergroten en niet verkleinen. Wij zullen moeten zoeken naar een persoonlijke vrijheid, waarin wij menen onze eigen verantwoordelijkheid volledig te kunnen dragen.

Wij zullen moeten zoeken naar nieuwe methoden van leven, van werken en van denken; naar methoden, waardoor wij — al gaat dat misschien een beetje buiten de gangbare norm om — juister kunnen werken, neer kunnen presteren en voor anderen en voor onszelf meer waardevol zijn.

Wat moeten wij daarbij dan nog meer vermijden? Ik wil proberen u ook daarin een klein inzicht te geven.

De tendensen, die op het ogenblik de wereld beroeren, trekken om de wereld. De meeste doen dat van oost naar west, enkele echter in omgekeerde richting. Die invloeden gaan dus van plaats tot plaats. Heeft u een invloed ondergaan en komt die dan nog een keer opzetten, dan wordt u dubbel beïnvloed en zult u niet meer passen bij de wereld (de wereld ondergaat u maar één keer), u wordt extremist; en in dit extremisme zult u over het algemeen te weinig beheersing en zelferkenning hebben om iets te bereiken.

Zoek uw taak niet in vele verschillende delen van de wereld. Zoek haar zoveel mogelijk binnen een vast milieu, maar volbreng haar dáár dan ook volgens de nieuwste erkenningen en waarden, die u bezit.

Dan moeten wij nog even nadenken over de vraag: Hoe zit dat met het milieu? Wij zijn de eenling in de massa, die ons vaak vijandig zal zijn in deze tijd, omdat zij immers behoudzuchtiger is dan het individu. ik geloof, dat de moderne mens, die zich wil invoegen in deze vernieuwing, in de eerste plaats rekening heeft te houden met zijn ego, met zichzelf. Maar hij kan van uit dit ego zelden iets bereiken, indien hij zich, voordat hij een definitieve waarde in zich draagt, dus a.h.w. een bewijs in handen heeft, keert tegen de gemeenschap. De zaak is dus: maak zo concreet mogelijk in uzelf een nieuwe waarde, een nieuwe ontdekking rijp — een stoffelijke of een geestelijke. En wanneer u die in uzelf volledig heeft geconcretiseerd, ontdaan hebt a.h.w. van alle bijvoegsels en zoveel mogelijk hebt vereenvoudigd, maak haar dan tot deel van uw uiterlijk leven. Wie echter in deze tijd reeds met een halve ontdekking of met een half begrip wil trachten anderen te overtuigen of naar zich toe te dwingen of tot een aanvaarding te brengen, zal ontdekken dat hij daarin niet slaagt en dat hij zijn eigen bereikingen vaak teloor ziet gaan.

Dan moeten wij nog rekening ermee houden, dat wij binnen de gemeenschap niet alleen maar te maken hebben met de wetten van die gemeenschap.

Elke wet, die in een gemeenschap bestaat, wordt voortdurend anders geïnterpreteerd; en bij deze interpretatie spelen twee dingen een rol:

In de eerste plaats het belang van de sterkste of de grootste massa;
In de tweede plaats echter de kosmische invloed, die optreedt.

Op het ogenblik, dat wij proberen de regels, rechten, wetten en verplichtingen, die er rond ons bestaan, letterlijk te interpreteren, lopen wij groot gevaar daaraan ten onder te gaan. Want deze letterlijke interpretatie bestaat in wezen niet. Wij moeten trachten aan te voelen wat deze tijd is en van uit deze tijd werken. U ziet, dat ons wereldbeeld dus wel concrete gegevens en wetten mogelijk maakt.

Nu is het nooit mogelijk een volledig concrete regel te geven. Elk mens is een klein beetje anders en heeft andere mogelijkheden. Wat voor de een goed is, zou voor de ander kwaad kunnen zijn en omgekeerd. In de algemene regels echter, geloof ik toch wel, dat wij er enkele mogen noemen, die juist nu volgens mij in deze periode van het allergrootste belang zijn.

1. Onderschat uzelf niet. Realiseer u, dat u meer kunt en meer bent dan u pleegt te doen of te zijn. Juist door dit in uzelf actief te maken, zult u in deze tijd een aanpassing vinden.
2. Ga nimmer af op anderen. Wat u zelf doet is goed of kan goed zijn. Doe alles zelf, opdat geen verantwoordelijkheid aan anderen wordt toegeschoven, die u zelf nog kunt dragen; opdat geen taken in handen van anderen worden gelegd, die u zelf even goed of bijna net zo goed meent te kunnen volbrengen.
3. Besef, dat alle waarden op dit ogenblik veranderen. Wanneer die verandering plaatsvindt, zullen de huidige normen ophouden te bestaan. Richt u bij het zoeken naar bezit, verdienste, bewustwording e.d. daarom niet op de nu gangbare maatstaven, maar tracht te voorvoelen wat de komende maatstaf zal zijn. Door vooruit te lopen, vooral in uw gevoelswereld, op dat wat eens waarde zal bezitten, zult u reeds nu kunnen werken in de richting van de reële toekomst.

4. Besef, dat niemand uw meester is dan Hij, Die u heeft geschapen. Zoek uw gezellen die uw weg gaan, maar zoek geen Meester, die u zal dwingen om zijn weg te gaan. Hoor alles aan, wat anderen u zeggen, volbreng desnoods de werkzaamheden, die anderen u opdragen, maar vraag u steeds daarbij af: Wat steekt hier voor mij in? Wat vind ik hierin? Want slechts wie uitgaat van zichzelf en van zijn eigen reactie op de wereld, zal de juiste aanpassing vinden aan de ritmen van de tijd, aan de nieuwe trillingen van de komende periode.

Dit wereldbeeld zal een aanvulling moeten krijgen. Die aanvulling zal moeten voortvloeien uit de besluiten, die worden genomen in deze periode. De grote Raad van de Witte Broederschap overweegt thans hoe zij zal handelen. Haar handelingen zijn echter aan dezelfde regels onderworpen, die ook ik u heb genoemd. Zij staat niet los daarvan of daarboven. Daar haar acties deze wereld betreffen, is zij evenzeer gebonden aan kosmische ritmen, aan bepaalde trillingen en veranderingen van trillingen als uzelf. Haar besluiten zullen dan ook alleen aangeven welke tendensen men meent voor een vernieuwing van de massa, voor zover dit mogelijk is, te kunnen gebruiken. De Witte Broederschap zal steeds grijpen naar de massa, niet naar het individu. Slechts waar het gaat om het deelgenootschap in de Broederschap speelt het individu een rol, maar wat haar werk betreft, altijd de massa.

Ik neem dan ook aan, dat — zodra wij wat meer weten over die besluiten, misschien de volgende maand, maar waarschijnlijk iets later dan de volgende bijeenkomst — wij zullen trachten u daarover voor te lichten. Want uw wereldbeeld is zeker niet volledig, indien u niet begrijpt wat de grote krachten en Meesters in het algemeen doen. Alleen zó kunt u zich aan de werkelijkheid aanpassen.

PERSOONLIJKE VERANTWOORDELIJKHEID

Vaststellen waar een persoonlijke verantwoordelijkheid ligt en hoe die bestaat is voor de doorsnee-mens een moeilijk probleem,. Men is nl. gewend om zijn verantwoordelijkheid alleen te zien tegenover een ander. Verantwoordelijk is men — naar men meent — tegenover God, de Staat, zijn naasten of zijn gezinsleden. Maar daarbij wordt het begrip verantwoording en verantwoordelijkheid niet afhankelijk gemaakt van het eigen "ik" maar alleen van waarden, die daarbuiten bestaan. Waarden, dat moet men wel beseffen, die men nimmer volledig juist zal kunnen definiëren, Want de verantwoordelijkheid tegenover God, die u op zich neemt, is een verantwoordelijkheid die in wezen toch uit uzelf voortvloeit, omdat u die God niet volledig kent en Zijn beeld nimmer volledig zult beseffen.

Een verantwoordelijkheid tegenover uw naasten kan alleen bestaan van uit uw eigen standpunt. Want op het ogenblik, dat u uitgaat van die naasten en hun belangen wilt regelen volgens uw inzicht, zult u die naasten volledig moeten kennen, met alle mogelijkheden en met alle levenswaarden die erin liggen, met alle realiteit van voorgaande bestaansvormen en gevormd bewustzijn. En ook dit bezit u niet. Wij moeten dus de kwestie persoonlijke verantwoordelijkheid allereerst wel gaan betrekken op onszelf. En dan kunnen wij als volgt formuleren:

Ik ben. Door mijn bestaan heb ik een visie gekregen op het leven. Mijn plaats binnen dit leven heeft voor mij persoonlijk een zekere betekenis. Zodra ik tegen deze erkende zin en betekenis van mijn bestaan inga, faal ik tegenover mijzelf.

Ik ben tegenover mijzelf dus verantwoordelijk voor al datgene, wat ik doe en laat. Want op het ogenblik, dat ik mijzelve verloochen in de verkeerde zin des woords, zodat ik mijn wezen ontken in mijn daden en gedachten, ben ik schuldig. Ik maak mijzelf de bewustwording moeilijk. Ik zal misschien voor mijzelf bereikte waarden tot stilstand dwingen of zelfs teniet doen .

De persoonlijke verantwoordelijkheid is allereerst de verantwoording, die men aan zichzelf schuldig is. De verantwoording, die voortvloeit uit het besef van eigen wezen en van de taak, die men voor dit wezen in het leven erkent.

In de tweede plaats zullen wij onder het begrip "verantwoordelijkheid" heel vaak vinden een aansprakelijkheid voor andere mensen, maar ook voor goederen en zelfs soms voor

toestanden, die onder ons beheer bestaan of ontstaan. Wij kunnen daarvoor echter nimmer volledig verantwoordelijk zijn.

Als u kinderen hebt, dan bent u ervoor verantwoordelijk — dit vloeit uit uw wezen voort — dat zij de middelen ter beschikking krijgen, waardoor zij in de wereld iets kunnen betekenen. Indien zij daarvan geen gebruik wensen te maken en zij voor hun beslissingen een redelijk argument kunnen aanvoeren, dan komt er een conflict. Want moogt ge uw kinderen datgene opleggen, wat uit uw wezen voortvloeit, maar niet tot het hunne behoort? Heel vaak voert dit tot onaangename situaties.

Een kind zou misschien boerenwerk willen doen, maar het wordt gedwongen om notaris te worden. Het zal nooit een goede notaris zijn; en het zal ook nooit meer de kans krijgen om een goede boer te worden. Het is voor zichzelf een mislukking geworden, doordat men teveel wilde. Men achtte zich te zeer verantwoordelijk voor het leven van het kind volgens de inzichten van de ouders. Het moest verkeerd gaan.

Ik geef u een ander voorbeeld. Wij zijn in zekere mate verantwoordelijk voor bezit; ook voor een gemeenschappelijk bezit. Er is een park. In dat park wordt iets vernield. Wij erkennen dit als onjuist. Dan zijn wij niet aan de gemeenschap of aan de Staat verantwoording verschuldigd voor hetgeen er geschiedt, maar aan onszelf. En indien wij niet ingrijpen, zijn wij zelf dus ongelukkig, onrustig. Wij hebben verkeerd gedaan. Maar als wij zien dat een kind een bloem plukt an daaraan vreugde heeft, dan kunnen alle regels zeggen dat wij het moeten straffen, maar als wij erkennen dat het kind in die bloem méér vindt dan al degenen die erlangs gaan, dan zullen wij dat kind eerder helpen met zijn kleine zonde dan het teniet doen. Dat is onze persónlijke verantwoordelijkheid

Ik heb bezittingen en ik moet deze beheren. Nu kan ik zeggen dat de gemeenschap van mij eist, dat ik die bezittingen zo rendabel mogelijk beheer. Dat mag van uit die gemeenschap juist zijn, maar als dit "zo rendabel mogelijk beheren" gelijktijdig betekent, dat ik daardoor anderen onrecht aandoe of in een positie breng, die voor mij niet aanvaardbaar is, dan geldt de eerste aansprakelijkheid weer tegenover mijzelve, nimmer tegenover dit bezit en de verplichtingen, die daaruit voortkomen.

U ziet uit dit alles reeds, dat een formuleren van het begrip persoonlijke aansprakelijkheid of persoonlijke verantwoordelijkheid nimmer kan worden gebaseerd op een vaste maatstaf, een vaste waarde. Het vloeit altijd allereerst voort uit uzelf.

Er zijn echter andere punten, die hierbij een grote rol kunnen spelen. Er zijn mensen, die door opvoeding, door onderwijs, door geloof bepaalde waarden aannemen, ofschoon zij innerlijk daarvan niet zeker zijn. En wanneer zij nu door dit geloof tot een conflict zouden komen met de wereld, zo menen zij heel vaak dat het hun plicht en hun taak is om dit geloof ten koste van alles te handhaven. Voorbeeld:

U gelooft — of hoopt beter gezegd — dat de goddelijke Kracht alle ziekten zonder meer geneest. Uw naaste wordt ziek. U weigert de geestelijke verzorging te doen aanvullen door medische verzorging. Dan bent u schuldig; want uw zekerheid omtrent deze genezing kan niet bestaan, wanneer u overweegt dat een medicus b.v. hier hulp zou kunnen bieden. Zodra de overweging bestaat, moeten wij teruggrijpen naar onze innerlijke onzekerheid en moeten wij alle middelen gebruiken, die ter beschikking staan en niet slechts datgene, wat door een geloof of een gemeenschap wordt getolereerd.

Men ziet zijn persoonlijke verantwoordelijkheid heel vaak ook als iets, dat in verhoudingen is vastgelegd.

Ik ben lid van deze gemeenschap, ik volvoer dit werk, ik heb een gezin, e.d. Dat is alles heel mooi, maar het is niet reëel. Want je kunt niet voor een werk als zodanig verantwoordelijk zijn. Je kunt die verantwoordelijkheid alleen aanvaarden, indien zij evenzeer in jezelf ligt. Maar als het werk je niet in wezen boeit, trekt of interesseert en je neemt toch een verantwoordelijkheid op je, dan zul je daardoor worden gekweld. Het resultaat is, dat zowel je werk als je persoonlijkheid eronder lijden.

Wanneer je een gezin hebt en je wilt een geestelijk doel nastreven en dat gezin past daarin niet, dan komt de vraag: "Wat is voor mij belangrijker, het geestelijk doel of het gezin?" en heb ik daarop een antwoord gegeven, dan zal ik daarnaar moeten handelen, ook wanneer het betekent dat ik tegen alle gebruiken in mijn gezin zal moeten achterlaten. U ziet, de facetten zijn vele.

Maar dit begrip is hard. Want als er iets is, wat niet mogelijk is binnen het kader van een persoonlijke aansprakelijkheid, een persoonlijk verantwoordelijk zijn, dan is het een compromis. Je kunt niet het ene ten halve doen en het andere ten halve. Je zult dan met jezelf in strijd komen.

Voor de wereld, waarin u leeft, zijn deze stellingen over het algemeen niet realistisch. Want, zo zult u zeggen, zonder compromis bereiken wij niets. En als wij alle aansprakelijkheden — behalve dan deze innerlijke — van ons afzetten, waar gaat de maatschappij naar toe? Dat komt, omdat een mens zijn wereld van uit de kosmos niet beziet als een kleine fase in een oneindige reeks bestaansvormen, als één klein moment in een ontwikkeling die de oneindigheid omgrent, maar als een doel, als iets zinrijks op zich.

Het kan de mens niet kwalijk worden genomen, dat hij deze stellingen naar voren schuift, want hij wil zo gaarne belangrijk zijn. Hij wil meetellen en hij begrijpt niet dat het enige, dat van hem meetelt, het eeuwige is het geestelijke, terwijl het stoffelijke onbelangrijk en van voorbijgaande aard is.

Hier ligt de oorzaak van menig conflict. Ik moet leven volgens de eeuwigheid, niet volgens de tijd der mensen. Tenminste wanneer ik mijn aansprakelijkheid voor mijzelf, de persoonlijke aansprakelijkheid die ik ook heb tegenover het Al, wil aanvaarden. Er is nu eenmaal geen tussenweg mogelijk.

God is geen veelheid, God is een eenheid. De goddelijke werkelijkheid mag dan alle schakeringen omvatten, die wij ons kunnen denken, Hij is en blijft één harmonisch geheel. Slechts indien in ons wezen deze eenheid van erkennen en van streven bestaat, indien onze wijze van leven en denken beantwoordt aan de eenheid van een kosmische werkelijkheid en in ons de harmonie heerst, die in de kosmische werkelijkheid bestaat, kunnen wij zeggen: Ik ben waarlijk tegenover mijzelf en het leven op verantwoorde wijze opgetreden.

PLANETEN EN VERNIEUWING.

In de wereld van de occultist en de astroloog wordt erkend, dat de plaatsing van de planeten op het ogenblik van geboorte invloed zal hebben op de vorm, de karakteristiek binnen de erfelijke mogelijkheden van een lichaam. Op dezelfde wijze wordt erkend dat de inwerking van planeten een zekere preferentie voor sommige reacties en ontwikkelingen met zich zal brengen.

In een nieuwe tijd zal de vernieuwing niet slechts de aarde beroeren. Het gehele zonnestelsel, omvattende alle planeten, zal mede in dezelfde invloedssfeer terecht komen, waarin ook de aarde verkeert. De tijd, waarop enkele golven de aarde bereiken, kan iets later of iets vroeger zijn dan voor de andere planeten, die zich b.v. aan de andere zijde van de zon bevinden. Maar die verschillen zijn toch betrekkelijk onbelangrijk en bedragen ten hoogste een maand. De inwerking op aarde van zo'n kracht, waarbij dus de aardrotatie wordt ingeschakeld en een kringloop rond de aarde wordt gemaakt, vergt vaak meer.

Wij mogen dus stellen, dat de planeten alle een gelijke wijziging ondergaan als de aarde; d.w.z. dat hun verhouding tot de aarde eveneens geen wijziging ondergaat. Maar de tendens, die op aarde heerst, zal mede een bias (een vooroordeel a.h.w.) vormen in elke invloed, die een planeet uitzendt.

Nu zijn er planeten, die tot nu toe niet of bijna niet worden betrokken in een astrologische berekening, terwijl er voor hen in het occultisme soms in het geheel nog geen plaats is. Wij zullen moeten begrijpen, dat de aarde deel uitmaakt van een vaste reeks van in totaal 12 hemellichamen. Of die planeten bekend en erkend zijn of niet, doet niet terzake. Wanneer één van die planeten, zoals is gebeurd, werd vergruisd door allerhand gebeurtenissen, zo betekent

dit wel dat diens invloed een enigszins andere is geworden. En zelfs dan moet worden gezegd, dat het een afzonderlijke invloed is, zodat de Asteroïdengordel wel degelijk ook een beïnvloeding van de aarde betekent.

Dan mogen wij de volgende conclusie ook nog stellen: Naarmate het inzicht in het Al groter wordt — en het is aan te nemen, dat de komende tijd daartoe zal bijdragen — zal men leren in het occultisme meer planeten te betrekken in de berekening van invloeden. Dit zal echter niet inhouden, dat nieuwe invloeden in de normale horoscoop worden bijgevoegd, maar dat bepaalde eigenschappen, die tot op heden b.v. aan Mars of misschien aan Saturnus werden toegekend, nu kennelijk met een andere planeet verbonden zijn. Men leert dus meer onderscheid maken.

Zijn de berekeningen daarom beter? Zolang het een ervaringswetenschap betreft, kunnen wij daar weinig van zeggen. Want het zuiver kosmische en wetenschappelijke van de stellingen en van de berekeningen houdt nog niet in dat ook de interpretatie-mogelijkheid beter en juister wordt. Een berekening op zichzelf geeft maar heel weinig gegevens prijs, indien het innerlijk geen voldoende harmonie vindt met al wat er in de kosmos leeft. Daarom geloof ik niet, dat er van een absolute omwenteling in de astrologie b.v. kan worden gesproken.

Zeker, er zullen nieuwe methoden en nieuwe trucjes ontstaan, maar het eindresultaat blijft ongeveer gelijk en zelfs de betrouwbaarheidsfactor zal ongeveer gelijk blijven, want de planeten blijven in verhouding tot de aarde en de zon dezelfde; ook in een andere invloed, ook bij een andere heersende trilling. Ten hoogste kan onder omstandigheden één der planeten tijdelijk — maar dat is meestal een korte tijd — meer actief zijn om de doodeenvoudige reden dat zij zich sneller en vollediger kan aanpassen aan de nieuwe trilling dan andere. Maar dat is een voorbijgaand verschijnsel en kan misschien 30 of 40 of 100 jaar duren; daarna is het ten einde.

Laat ons daarom stellen: De planeten, de lichten aan de hemel, zoals men wel eens zei, kunnen voor ons misschien een aanleiding zijn om in onszelf en door onszelf de samenhang kosmos — aarde beter te erkennen, maar de zich wijzigende invloeden zullen die erkenning alleen dan scherper en juister maken, wanneer ons wezen juister leert reageren. De uiterlijke feiten zullen daarin weinig verschil maken.

TIENDE LES - HET 'IK' IN DE WERELD.

Het ego op zichzelf behoort tot de eeuwigheid; en als zodanig is zijn optreden in de wereld voor dat "ik" maar van beperkt belang. Wel zal het eigen bewustzijn tijdens het vertoeven in een bepaalde wereld die wereld primair stellen en alle belevingen hoofdzakelijk daaruit putten. Maar het feit blijft bestaan: tijd en ruimte zijn voor het werkelijke "ik" eigenlijk alleen maar uitingen; het zijn bijkomstigheden.

Daar wij echter deze algemene stellingen maar moeilijk praktisch kunnen hanteren zullen wij moeten zoeken naar een oriëntatie binnen de wereld waarin wij leven; en voor u is dat de stoffelijke wereld.

Hoe moeten wij de verhoudingen zien tussen het "ik" en de wereld? Hoe staat dit wereldbeeld eigenlijk tegenover het "ik"? En vooral ook: Wat kan het "ik" binnen dit wereldbeeld doen? Wat zijn de gebondenheden en wat zijn de vrijheden?

Ik begin dan allereerst met de verhouding: "ik" — wereld. Het ego met al zijn voorgaande ervaringen en zijn volledige persoonlijke inhoud incarneert in een voertuig dat eveneens stoffelijke, persoonlijke eigenschappen bezit. Hierdoor ontstaat een karakter, dat uit materiële en geestelijke kwaliteiten is samengevoegd. Dit ego is geestelijk nimmer georiënteerd op de totaliteit, die wij in de wereld ontmoeten. De geestelijke oriëntatie is altijd gericht op de bron van het zijn, het werkelijk ego, zoals dit in een onveranderlijke goddelijke werkelijkheid bestaat.

Het materiële ego is gebaseerd op zelfbehoud en het gebruikt zijn eigenschappen hoofdzakelijk om voor zichzelf een plaats te maken in de eigen wereld en zich daarin te handhaven. Dan mag worden aangenomen dat over het algemeen binnen het "ik" bepaalde strijdigheden zullen bestaan en dat het beeld, dat men van de wereld heeft, zal worden bepaald zowel door de stoffelijke neiging tot zelfbehoud als door de meer geestelijke neiging om het ideale te verwerkelijken. Dit geldt voor alle mensen. Maar wat voor de mensen geldt, zal ongetwijfeld ook gelden voor alle bewuste en levende wezens, die elders bestaan. Ook voor wezens die de aarde bezielen of als elementalen zich daarin of daaromheen bewegen.

De wereld als totaal kent als eerste de materiële wetten, die zeggen:

1. Ik zal ten koste van alles mijzelf en dat wat ik als deel van mijzelf beschouw verdedigen.
2. Al wat leeft, leeft krachtens de ondergang van het levende.
3. Edele gevoelens, moraliteit en zeden zijn een luxe, die men zich kan verder leven, zolang er geen toestand bestaat, waarin de strijd tot zelfbehoud onmiddellijk met het eigen leven en met eigen wezen te maken krijgt.

Daar dit voor alle wezens in de wereld geldt, zullen wij altijd weer zien dat slechts daar, waar er een zekere rust, een zekere overvloed of weelde bestaat, de gedachte aan een werkelijke moraliteit, een werkelijke godsdienst, een werkelijke zedelijkheid ontstaat. Waar dit niet het geval is, kunnen deze vormen worden gebruikt om acties van zelfbehoud te rechtvaardigen.

Wie de wereld beziet en tracht daarin zijn eigen beeld te ontdekken, zal zich daarom over het algemeen vergissen. Het is nl. zeer moeilijk te weten, of het idealisme van een ander voortkomt uit zijn behoefte zijn daden te rechtvaardigen of misschien zijn verleden recht te trekken, dat hij als onjuist of onrechtvaardig, beziet, dan wel uit een innerlijke erkenning, die deel is van zijn werkelijk wezen. Wij zoeken in de wereld altijd datgene te erkennen, wat bij ons hoort. Selectieve blindheid voor verschijnselen, ontwikkelingen en mogelijkheden bestaat bij alle denkende wezens; en de mens is onder dezen zeker niet de minste.

Wij zullen zien, dat de mens in zijn reacties op de wereld ook weigert de feiten te accepteren. Slechts indien de feiten onmiddellijk het eigen bestaan bedreigen, erkent hij ze; en dat eerst op het ogenblik dat die dreiging niet alleen potentieel maar reëel is geworden.

Dan geloof ik, dat met deze regels het probleem is opgelost, wanneer wij zeggen: Het stoffelijk wereldbeeld wordt niet bepaald door idealen, geestelijke krachten of drijfveren, maar zal altijd worden bepaald door verhoudingen, die wij kunnen omschrijven als zelfbehoud, problemen van vraag en aanbod, problemen van zelfrechtvaardiging. Dit klinkt erg onplezierig, want als mens wil men in de wereld graag wat meer van het ideële zien. Men zou zijn sentimenten, zijn edele gevoelens dominerend willen zien voor het bestaan. Nu zal dit natuurlijk wel erg aangenaam zijn, maar het beeld is niet juist.

Wij zien echter in de materie correctieve factoren optreden. Ze zijn correctief, omdat ze elke afwijking van een enkele soort of van een enkele entiteit onmiddellijk herstellen. De gemiddelde koers van de stoffelijke ontwikkeling is aan zodanig strenge wetten gebonden dat een afwijking daarvan in feite niet mogelijk is.

Hoe is dan het wereldbeeld gezien van het geestelijk ego? Wij zijn werklieden, die met een bepaald materiaal iets willen bereiken. Wij kunnen wel de bewerking aan het materiaal aanpassen, maar nooit het materiaal aan de bewerking. Op het ogenblik, dat wij willen uitgaan van onze geestelijke drijfveren, van onze geestelijke achtergrond, zullen wij als ego aan de wereld veel toekennen wat zij niet bezit. Wij zullen daarnaast ongetwijfeld moeten proberen om wat wij in de wereld waar maken ook een blijvend karakter te geven. Dit kunnen wij eventueel voor onszelf doen, want de mens kan zichzelf voldoende beheersen. Maar de verhoudingen, die daardoor t.o.v. de wereld ontstaan, zijn niet beheersbaar. Het enkele ego is dus niet in staat om een nieuwe moraliteit te scheppen of een nieuw ideaal, tenzij alle stoffelijke omstandigheden daarmee in overeenstemming zijn. Eerst als een geest zich zozeer bewust wordt, dat zij desnoods van buiten de materie deze stof kan manipuleren, kan zij iets wijzigen. Dit is echter nooit de wet; zij kan de omstandigheden wijzigen.

Wanneer iemand moet vechten voor zelfbehoud en ik weet dat deze strijd onvermijdelijk is, dan kan ik het ogenblik van vijandschap misschien verschuiven door een derde vijand, die groter is, te introduceren. We zien dit in een eenvoudig voorbeeld: Twee mensen, elk met misdadige en moorddadige bedoelingen, zijn met elkaar in strijd. Er duikt een politieagent op; de twee verenigen zich om eerst met de politieagent af te rekenen. Hij is nl. de sterkste bedreiging voor hun eigen levensstijl. Indien ik te veel politieagenten zou kunnen introduceren, zodat er een overmacht ontstaat, zullen de twee elkander helpen om de vlucht te nemen. Door die vlucht kan hun relatie worden veranderd en zal het gevecht, dat onvermijdelijk scheen, overbodig blijken te zijn. De wet van zelfbehoud heeft eenvoudig een bondgenootschap noodzakelijk gemaakt. Dit berust niet. op enige edele, morele of geestelijke verplichting, het is doorgewoond voortgevloeid uit de ingeschapen eigenschappen van de stoffelijke mens.

Het zijn deze mogelijkheden, die door de Witte Broederschap worden gebruikt; maar die ook worden gebruikt door hen, die b.v. de magie beoefenen of die willen werken net gedachtenkracht.

Wij kunnen de wet niet wijzigen. We kunnen alleen de omstandigheden wijzigen, waardoor de wet andere mogelijkheden biedt.

Het is goed u dit als geest voor ogen te stellen. Want uw innerlijk wezen zal in de wereld de geestelijke perfectie willen introduceren; en zo men dit doet, zonder respect te hebben voor de zuiver stoffelijke waarden en eigenschappen, zal nimmer iets worden bereikt. Het zijn schijnvormen, die reeds vergaan, voordat ze bestaan.

Dergelijke schijnvormen zijn in de wereld betrekkelijk talrijk. Wanneer wij horen van b.v. het grote onderscheid tussen het communistische Polen en het democratische Nederland, dan mogen wij daarbij niet vergeten dat de eindresultaten van beider staatsvoering op precies hetzelfde neerkomen. Wij zullen niet mogen vergeten, dat in beide gemeenschappen bepaalde zedelijke wetten en normen worden gehanteerd, niet omdat ze noodzakelijk of onvermijdelijk zijn, maar omdat zij bij het totaalbeeld passen. Wij moeten ons realiseren, dat in beide landen het grootste gedeelte van de massa conformistisch reageert op gestelde waarden en wetten,

niet omdat het er daarmee eens is, maar eenvoudig omdat dit een zaak van zelfbehoud betekent. Hier wordt dus het beeld van de wereld toch wel iets anders.

Wanneer wij een mooie leuze horen, wanneer wij een groot ideaal zien of zelfs een groot en machtig geloof, dan mogen wij die uiterlijke waarden met al hun edele beweegredenen niet als bepalend aannemen voor de stoffelijke reactie. Deze staat er eigenlijk vaak buiten en is juist daarom zo vaak daarmee in strijd. "Zie wel naar mijn woorden, zie niet naar mijn daden." Iets, dat ons wereldbeeld nogal eens sterk zal beïnvloeden. Het betekent, dat de theorieën en de gedachten (datgene wat eigenlijk grotendeels een geestelijke oorsprong heeft) dus maar moeten worden aangenomen, ook al is de praktijk eraan tegengesteld. Dit is natuurlijk niet aanvaardbaar. Want een wereldbeeld moet voor het ego niet alleen maar bestaan uit geestelijke dromen en daarbij uit de totaal differente disharmonische stoffelijke omstandigheden, maar moet worden opgebouwd uit geestelijke en stoffelijke waarden, die althans zoveel gemeen hebben dat men werkelijk ermee kan leven.

Hoe men dat wereldbeeld moet bezien van uit een goddelijk standpunt, is een geloofskwestie. Er zijn zeer velen, die ons van uit een zuiver humaan of religieus standpunt vertellen, hoe de wereld moet zijn. En niemand van hen vraagt zich af, of dat wel redelijk is. Wij houden helemaal geen rekening met al die andere drijfveren, normen en wetten, die er stoffelijk bestaan. Ik wil u enkele voorbeelden geven, die duidelijk maken hoezeer de woorden en de daad met elkaar in strijd zijn.

In een stadje in West-Duitsland was er een vrouwenoverschot van 30%. Daardoor ontstond er, terwijl uiterlijk alles zeer burgerlijk was, een toenemende neiging om elkanders man, of verloofde te verleiden. Verhoudingen en seksuele aberraties waren in wezen normaal. Uiterlijk werden zij veroordeeld, in de praktijk werden zij begaan, niet alleen door niet-kerkelijken of niet-intellectuelen maar praktisch in de totale bevolking. De oorzaak was begrijpelijk: de vrouwen wenste de aanvulling van haar wezen; en met alle goede bedoelingen, alle religieuze inzichten had ze alleen maar de keuze tot een sublimeren (wat in de naoorlogse omstandigheden praktisch niet mogelijk was) of een terugvallen tot de wetten van de oermens. Het laatste geschiedde. Pas toen er in dit plaatsje, of in de omgeving van dit plaatsje, een betrekkelijk grote Amerikaanse bezetting werd gelegerd, ontstonden er schandalen. En toen veroordeelden zij, die — zullen we zeggen — uit lustbehoefte onderling de vreemdste dingen deden, de vrouwen en meisjes, die misschien aan een Amerikaan ommetwille van de beloning een gunst toestonden.

Een dubbele maatstaf, nietwaar? Wij kunnen verdergaan met voorbeelden, die keer op keer ditzelfde aantonen.

Wij horen in Nederland enerzijds spreken van het recht van de arbeider, maar gelijktijdig zien wij dat deze arbeiders, wanneer het erop aankomt hun verantwoordelijkheid t.o.v. het bedrijf maar al te graag opzij zetten.

Een dubbele maatstaf. Het ideaal van één voor allen en allen voor één valt onmiddellijk weg, wanneer behoefte — en die zijn dan vaak niet eens zo ontzettend dringend — van een bepaalde groep optreden. De zelfzucht wint dan.

Laat ons beginnen met in het wereldbeeld van heden niet slechts de idealen te zien, maar te beseffen dat op de achtergrond de grootste, de sterkst motiverende factor van alle ligt: de drang tot zelfbehoud; het menselijk, dierlijk en elementaal egoïsme.

Ik heb u reeds gezegd, dat dit onderwerp niet alleen uit prettige dingen bestaat. Het zou dwaas zijn om alleen de negatieve zijden te bezien. De positieve kant ligt ook zowel in de materie als in de geest verborgen. Wij zien nl. dat zelfbehoud onder omstandigheden wordt uitgebreid. Men kan zichzelf zozeer deel achten van een bepaalde groep — of dit nu een gezin is, een volk, een geloof of iets anders — dat men voor deze groep optreedt, alsof zij het "ik" ware en alle reacties van zelfbehoud en ook egoïsme ver toont niet meer alleen in verband met zichzelf maar met deze groep.

En hier nu ligt voor de mens een reddende factor. Omdat het ideaal van een bepaalde groep zo sterk kan worden aangevoeld als deel van eigen "ik", als een bezit dat ten koste van alles

moet worden verdedigd, zullen de stoffelijke tendensen de mens heel vaak brengen tot het verdedigen van reële en positieve waarden, die hij als persoonlijk "ik" anders zeker niet met zoveel offers zou willen beschermen.

Wij zien daarnaast geestelijk een oven typisch element ontstaan. De geest kent harmonie en disharmonie,. Daarover is u reeds meer verteld. Wanneer er een harmonie ontstaat tussen een mens en een milieu (dat kan dus zijn een stoffelijke omgeving, een geestelijke of elementale beïnvloeding, het kan zijn een geestelijk contact, onafhankelijk misschien van verdere stoffelijke contacten met medemensen), zo zal hij dit gevoel van harmonie in de stof overbrengen als een gevoel van bezit of deel-zijn van. Zuiver geestelijke idealen zijn moeizaam te verwerkelijken. Maar wanneer men zich één gevoelt met een groep of deel ervan, zo zal men die groep verdedigen en daarmee de idealen, waarvoor men zelf persoonlijk in feite niets zou offeren.

De vooruitgang van de massa is enerzijds veel geringer dan men in zijn trots van heden wel wil stellen; anderzijds, vergeleken bij b.v. 100 jaar geleden, zeer groot, wanneer we alleen maar rekenen dat b.v. het analfabetisme is teruggelopen van ongeveer 70% van de wereldbevolking tot ongeveer 40%. Dat is nog heel wat, maar het is een grote vooruitgang.

De emancipatie van de vrouw en de man als sociaal gelijken is dan nog wel niet voltooid, maar zij heeft toch de gelijkheid van menselijke verhoudingen zoveel nadruk gegeven, dat de situatie van de vrouw in het jaar 1400 bij een factor 0 op het ogenblik die factor reeds 150 bedraagt en waarschijnlijk in de komende jaren met 2 à 3 % jaarlijks nog verder zal oplopen. De pari-stand (het getal 100) zal dan ongeveer hebben gelegen in de jaren 1800 tot 1890. Hier blijkt dus uit, dat er sprake is van een werkelijke vooruitgang in het milieu. Maar het is een vooruitgang, die niet de persoonlijke reactie betreft. Er is sprake van een wereldbeeld, dat niet wordt bepaald door de wil van de eenling alleen door bepaalde wetten, die eigenlijk (wel gelukkig ook) zowel op groepen als op de eenling vat hebben,

Wat is dan de mogelijkheid, die het toch wat onbelangrijke ego — stoffelijk en geestelijk — heeft in de wereld?

In de eerste plaats is men in staat het beeld van zijn wereld voor zichzelf te veranderen. En indien ik de waarde van de wereld rond mij verander door mijn eigen wijze van beschouwing, zullen mijn reacties op die wereld veranderen. De oorzaak-en-gevolgwerkingen, de zelfbehoud-tendensen e.d. blijven gelijk, maar omdat ik anders reageer zal de wereld op mij anders reageren. In de praktijk komt het hierop neer, dat ik door tegenover de wereld een bepaalde houding aan te nemen die wereld ertoe breng mij een antwoord te geven, dat buiten haar normale norm ligt.

Wanneer ik goed ben voor de mens (niet in de negatieve zin maar als een positieve en steeds stimulerende factor) dan zal ik deel worden van het zelfbehoud van velen. Dit betekent ook, dat hun kracht en hun volgzaamheid mij ten dienste staan. Ik kan het milieu wel degelijk beheersen.

Typisch is hierbij, dat aantallen alleen op zichzelf niet belangrijk zijn. Een statisch element als b.v. onze Orde, die in ledental maar heel weinig af of toeneemt, kan voorlichting geven. Zodra er echter een actieve wereldbeïnvloeding moet zijn, kan dit alleen geschieden aan de hand van groeiende aantallen. En daarbij geldt, dat elke toename de mogelijkheden van het geheel vergroten met de factor van toename.

Wanneer ik dus een vereniging neem (ik geef een voorbeeld van 300 leden) en ik krijg regelmatig een aanwas van ongeveer 10 leden per 3 maanden, dan kan ik dus zeggen dat deze groep haar werkelijke invloed op het milieu niet kan zien als vermeerderd met $\frac{1}{30}$, maar vergroot met de factor 10 gedeeld door 300, voor zover het gaat om het stoffelijk belang. Wat betreft zelfbehoud, geestelijke activiteit en daardoor bepaling t.o.v. de wereld echter met $\frac{1}{3}$. Dit houdt in, dat kleine groepen die levend zijn, die dus nieuwe leden aantrekken, enorm grote invloed kunnen gewinnen.

Iemand, die een zekere invloed op het wereldbeeld wil uitoefenen, zal dit alleen kunnen doen via de daarin geldende regels en wetten; en wel door een regelmatige vergroting of aanwas te

verzekeren, hetzij van zijn kennis en innerlijke krachten, hetzij van de gemeenschap waarvan hij deel uitmaakt en haar belangrijkheid voor de buitenwereld. Daarbij geldt de formule:

De aanwas, vermenigvuldigd met de eenheden of met het aantal, gedeeld door het aantal, geeft de factor beïnvloeding van de wereld op elk willekeurig ogenblik.

Wanneer we dus een aanwas krijgen van 10 en we zijn aan de 300 gekomen, dan hebben we dus het kritieke moment overschreden, zodat onze aanwas inderdaad een constante is geworden. Onze invloed op de wereld wordt dus vergroot: $10 \times 300 : 300$; een versterkingsfactor 10. Elke actie geldt hier dus 10x het aantal deelnemers. Elke gedachtenimpuls is 10x sterk als ze normaal zou zijn op grond van deze harmonische waarden. En dit betekent, dat de behoefte tot zelfbehoud wordt verkleind door de grotere kracht en daardoor een evenwicht van geestelijke en stoffelijke omstandigheden gemakkelijker wordt bereikt. Dit is overigens alleen maar een formule, die u kunt gebruiken, wanneer u leert of wanneer u in een gemeenschap of organisatie actief bent.

Een tweede praktisch punt is het volgende: Op het ogenblik, dat de mens alleen uitgaat van ideële stellingen of geestelijke wetten, zal hij nimmer kunnen slagen. Op het ogenblik, dat de mens alleen uitgaat van zijn materiële impulsen, bereikt hij evenmin iets. Op het ogenblik, dat hij materiële en geestelijke impulsen tot een harmonische waarde weet samen te voegen en tot uiting te brengen, zal de kracht daarvan zijn: het product.

Dat klinkt natuurlijk ook weer een beetje komiek. Ik zal daarom de formule erbij geven met een kleine verklaring.

Stel, dat mijn geestelijke ontwikkeling het mij mogelijk maakt om in een jaar $\frac{2}{10}$ van mijn totale kennis erbij te gewinnen. Dan is dat de factor 1,2. Stel verder, dat ik in mijn stoffelijk streven in staat ben om door daden die $\frac{2}{10}\%$ ook nog eens te uiten. Dan is mijn geheel als factor voor de wereld 1; ik ben één persoonlijkheid. Ik krijg dan $1,2 \times 1,2 : 1 =$ de factor van mijn eigen invloed, en dan blijkt dat je dus een halve mens meer waard bent.

Is die toenamefactor — onverschillig op welk punt, of dat nu geloof is of magnetische krachten of wat anders — groter, dan neemt daarmee dus ook de activiteit toe. En nu zien wij, dat het bij mensen voorkomt, dat zij bij een geestelijke toename van $\frac{2}{10}$ tot een praktische verwerkelijking ervan komen (zij zijn over een dood punt heengegaan), die hen brengt tot een factor van 4. Dan is hun invloed op de omgeving en daardoor hun bepalende invloed voor oorzaak-en-gevolg, zelfbehoud e.d. er één geworden van ruim 8; d.w.z. ze zijn 8 niet-gerichte mensen waard.

De conclusie, die u hieruit kunt trekken is deze: Een ieder, die geestelijke en stoffelijke waarden in zijn leven gescheiden houdt dan wel deze niet uitbreidt, vergroot of bewust tot uiting brengt, is wat men noemt een zwakkeling, die door de omstandigheden wordt gedreven. Naarmate men komt tot een grotere uitbreiding van zijn stoffelijk of geestelijk gebied, zal hierdoor de invloed, die men op de omgeving heeft worden vergroot, zal het punt "zelfbehoud" voor het "ik" minder belangrijk zijn en zullen dus geestelijke waarden gemakkelijker mede geïnterpreteerd kunnen worden in datgene, wat men voor de wereld betekent.

Dan krijgen we punt 3 waarin we stellen: Elke beheersing van het wereldbeeld is afhankelijk van de juiste erkenning ervan. Hiervoor kan ik u geen formule geven. Maar ik kan u toch wel duidelijk maken waar het om gaat.

Als ik mensen zie en ik denk dat die mensen engelen kunnen worden, dan heb ik het mis. Mijn invloed zal nil zijn. Indien ik echter besef, dat het doodgewone mensen zijn met alle negatieve zowel als de positieve eigenschappen ervan, dan zal ik vaak wel een gunstig resultaat bereiken.

De resultaten worden niet bereikt op grond van stellingen, maar op grond van de erkenning van een feitelijke toestand en de onmiddellijke reactie daarop. Hoe sneller men reageert op feiten, des te groter de invloed is die men op zijn wereldbeeld kan uitoefenen; in die zin, dat de verhouding "ik" — wereld daardoor verandert.

In punt 4 komt men vanzelf tot de laatste en grootste vraag: Hoe moet ik eigenlijk dat "ik" zien in de wereld? In een wereld als deze is dat erg moeilijk. Ik heb reeds gewezen op de gespletenheid, die ontstaat door het niet volledig synchroon zijn of gelijk gericht zijn van geestelijke en stoffelijke impulsen. Maar er is meer.

Wanneer je in de wereld staat, dan ben je in die wereld met een bepaald doel. Dat doel bepaalt dus waar je harmonie net die wereld kunt kennen en waar niet. Het houdt verder in, dat die harmonie in de wereld van een bepaalde belangrijkheid is. Je kunt dus niet zeggen: Als ik met iemand harmonisch ben, is dat even belangrijk als ik dat ben met ieder ander. Je kunt alleen zeggen: Waar harmonie is, daar is voor mij actief, bewust leven mogelijk. Ik kan daar geestelijk bij winnen en ik kan daar stoffelijk ook iets bereiken. Als ik leer om de belangrijkheid niet van uit een zuiver stoffelijk of geestelijk standpunt, te bezien, maar alleen baseer op gevoelens van harmonie, op erkenning van overeenstemming of van juistheden, dan bereik ik de grootste resultaten. Een esotericus, een magiër, een filosoof streeft onbewust hierop aan.

Maar hun instelling is toch wel verschillend. We kunnen hen dan ook goed als vergelijkingsmateriaal gebruiken om dit punt van de erkenning in de wereld, de zelferkenning die er ook wel bij te pas komt, duidelijk te maken.

Als eerste hebben wij de esotericus. De esotericus verdiept zich in zichzelf. Hij erkent geestelijke waarheden en wijsheden en wil die over het algemeen overbrengen in de materie. Wanneer hij dit echter doet, neemt hij aan dat dezelfde krachten, wetten en verhoudingen, die in hem bestaan, ook in de hele wereld bestaan. Daardoor kiest hij over het algemeen zijn harmonie, zijn samenwerking verkeerd en zal hij slechts zelden tot een grote bereiking komen. De grote geestelijke bereikingen vinden dan ook altijd plaats in zeer besloten gemeenschappen, die stoffelijk en geestelijk hun eigen wetten weten te stellen. De grote stoffelijke vormingen en de grote stoffelijke invloeden komen doorgaans voort uit esoterische groepen, die hun werkelijk inzicht en werkelijk doel alweer hebben verloren.

De filosoof doet het anders. Hij gaat uit van het bestaande. Hij leidt dit bestaan verder in een bepaalde richting en komt zo tot het opbouwen van een beeld, dat mogelijk zou zijn. Zo werkt de filosoof dus niet met waarheden maar niet waarschijnlijkheden. Zolang hij dit doet met een praktisch doel (dus met een benadering van de werkelijkheid en de praktijk), zal hij uit zijn filosofie gegevens kunnen putten, die zijn stoffelijke beheersing, kennis, zelfbehoud en mogelijkheden vergroten. We denken hier b.v. aan Einstein, die ergens filosoof en mysticus was en toch gelijktijdig via zijn speciale vorm van wiskunde een zeer groot natuurkundige.

Dan kunnen we verdergaan naar de magiër. Bij de magiër zien wij het meest sprekende voorbeeld van directe reactie. De beide eersten hebben een zekere vertragingsfactor. Ze willen het eerst eens in zichzelf verwerklijken. De filosoof die terugkeert tot de werkelijkheid, wil eerst nog een theoretisch bewijs hebben. De magiër heeft dat niet nodig. Hij stelt:

"Ik leef in deze wereld. Ik heb daarin op dit ogenblik deze stoffelijke middelen plus deze stoffelijke en geestelijke, of stoffelijke of geestelijke bestrevingen. Ik kan dit doel alleen ten dele verwerklijken met de middelen die ik bezit. Dit doe ik dus om een situatie te scheppen, waaruit een verdere verwerklijking mogelijk wordt."

Hier hebben we met iemand te maken, die in feite erg praktisch is. Het woord "magie" en "magiër" wordt wel eens verkeerd verstaan. Maar heel veel mensen, die op aarde voor daad-mensen doorgaan, zijn in wezen magisch gericht. Zij zien verhoudingen, die voor anderen niet bestaan. Zij reageren volgens deze erkende verhoudingen en ziet, zij weten een geestelijk element te introduceren in een stoffelijke wereld en daardoor niet de wet maar de verhouding binnen die wereld te wijzigen. De goede, de bewuste magiër doet dit overlegd en zal daardoor dus een van te voren redelijk berekenbaar resultaat bereiken.

Wij hebben nu drie verschillende houdingen genomen. We zouden daar nog vele naast kunnen zetten. We zouden b.v. ernaast kunnen zetten: het verschil tussen de gelovige en de theoloog; het verschil tussen de technicus en de uitvinder, die beiden schijnbaar veel gemeen hebben maar toch ergens verschillen. Ik meen echter, dat die drie punten voldoende zijn om iets duidelijk te maken.

Er zijn meer wegen om een doel te bereiken. Wanneer het echter gaat om onmiddellijke acties en reacties — en dat is in het leven veel meer het geval dan men denkt — is in feite de magische weg de enig juiste. De weg dus van de onmiddellijke reactie, waarbij men liever onmiddellijk een gedeeltelijk resultaat bereikt dan te dromen van een toekomstige perfectie. In een wereld als de huidige, die aan grote veranderingen onderhevig is, is dit nog eens te meer van kracht.

Wat zal dat "ik" verder dan nog van die wereld erkennen? Ik heb reeds gezegd: Je ziet dat wat je wilt, niet dat wat bestaat. Op het ogenblik, dat ik te weinig van de werkelijkheid wil zien, zal ze voortdurend een verrassingsfactor worden. Ik zou daarom als volgt willen stellen:

Het toeval, dat geestelijk zowel als stoffelijk voor ons een vaak zeer belangrijke rol schijnt te spelen, komt niet voort uit een buiten de wetten staande reactie van onbekende krachten, maar eenvoudig uit het niet-erkennen van delen van onze eigen wereld of persoonlijkheid, die we zouden kunnen kennen.

Alle toeval kan worden uitgeschakeld. En dan sta ik dus in een wereld, waarin ik als mens b.v. kan leven niet een bewust aanpassen van mijzelf aan de wereld, een bewust aanpassen van de wereld aan mijzelf en het scheppen van waarden, die — hoewel persoonlijk — blijvend zijn.

Begrippen van b.v. zedelijkheid kunnen nogal eens veranderen. Er is een tijd geweest dat een dame, die meer liet zien dan een handje of misschien een enkeltje, een zondige vrouw was. Er is een tijd geweest dat lichtzinnige vrouwen, gehuld in met rok en lange mouwen voorziene kostuums, zich uit houten koetsjes in zee lieten zakken om zeebaden te nemen. Onzedig! Daarna kwamen de badpakken. Onzedig! De bikini. Onvoorstelbaar onzedig! En als ik mij niet vergis, is nu het ééndelige badkostuum voor de dames teruggekeerd, maar dan met een zekere limiet wat betreft de hoogte waartoe het reikt. Hier komt dus de vraag: Is deze norm reëel? En dan moeten wij eerlijk toegeven: neen.

Er is een groot verschil tussen werkelijke moraal, moraliteit en usance. Die beide worden verward. Wij mogen ons in het leven zeker nooit laten misleiden door de usances. Maar wij moeten wel ergens een moraal, een levende wet vinden, die de harmonie van de geestelijke en stoffelijke delen van het "ik" a.h.w. uitdrukt voor dat "ik" in de wereld en zo de verhouding "ik" — wereld tot stand brengt.

De totems en taboes van deze tijd zijn vele. Het is een tijdlang b.v. taboe geweest om te spreken over seksualiteit, geboortebeperving, het communisme e.d. op een andere dan uiterst dogmatisch verwerpende toon.

Dit gaat voorbij. We moeten goed begrijpen, dat de werkelijke moraal harmonie is. Harmonie met de wereld. Het is de wijze, waarop wij persoonlijk in die wereld kunnen staan en persoonlijk met die wereld kunnen werken.

En of die wereld nu haar systeem verandert of niet, wij kunnen dezelfde blijven. Want wat van onszelf geldt, kan door de massa niet worden beïnvloed. Wel zullen wij daarbij altijd rekening moeten houden met het volgende:

1. Onze geestelijke taak in de wereld kan niet worden volbracht, indien wij niet beantwoorden aan de primaire wetten van zelfbehoud, tot het ogenblik dat onze krachten zo groot zijn (b.v. geestelijk) dat wij dit zelfbehoud niet meer nodig hebben. Dus zorg voor uzelf.
2. Elke taak, die wij geestelijk hebben erkend, kan alleen worden volbracht via het "ik" en de eigen praktijk. Het erkennen van iets als juist en het gelijktijdig voor het "ik" verwerpen is daarbij niet aanvaardbaar.
3. Wij hebben niet het recht om anderen te beoordelen of te veroordelen; we hebben alleen met onszelf te maken. Wanneer wij voor onszelf consequent zijn, zal de wereld rond ons zich daaraan aanpassen en ze zal ons belonen met bepaalde harmonieën ze zal ons ook belonen met de mogelijkheid onze persoonlijke taak juist te vervullen.

Dan heb ik eigenlijk het grootste gedeelte van deze les achter de rug. Toch verstout ik mij om hieraan nog enkele opmerkingen vast te knopen. Kosmische krachten en kosmische werkingen beïnvloeden het totaal van onze omgeving en onszelf. Daar wij ons niet aan die beïnvloeding

kunnen onttrokken, zal dit ook voor onze omgeving, voor het milieu, het geval zijn. Waaruit volgt, dat onze wereld zich wijzigt, zonder dat de verhouding "ik" — wereld daardoor zal worden gewijzigd. Tien passagiers in een trein kunnen zich gezamenlijk met een snelheid van 200 km. per uur over een baanvak bewegen, zonder dat hun onderlinge verhouding daardoor ook maar 1 cm. wordt gewijzigd. Zo gaat het ons.

De tijd, de kosmische invloed, de kosmische inwerking kunnen wij zien als iets, waardoor het beeld van onze wereld en het beeld, dat wij van onszelf hebben zich langzaam maar zeker verandert. Wij kunnen het nooit zien als iets, dat de bestaande verhoudingen zonder meer en volledig verstoort.

Verder moeten wij dan nog rekening houden met het feit, dat elk ingrijpen van buitenaf weliswaar de omstandigheden, waaronder wij leven, zal wijzigen en ook degenen rond ons, maar dat onze persoonlijke aansprakelijkheid, onze persoonlijke mogelijkheden en verantwoordelijkheid maar ook onze instincten gelijk blijven. Ook hier is het voor ons zaak om te zoeken naar de juiste harmonie. Waar eenmaal een harmonie op de juiste wijze bestaat, zal deze worden gecontinueerd, ongeacht het ingrijpen van de Witte Broederschap of de verdere verandering van kosmische omstandigheden. De uitdrukking ervan kan eventueel licht worden gewijzigd, maar meer dan een lichte wijziging zal het over het algemeen niet zijn.

Zo zie ik uit de wereld nog veel meer. Ik zie b.v. dat uw wereld op het ogenblik er één is, waarin onverschilligheid de telg van de angst wordt; waarin z.g. positieve bestrevingen over het algemeen een zeker afwachten betekent en waarin zelfs geestelijk positivisme doorgaans ergens vastloopt in eigen goede bedoelingen, die met de feiten geen rekening houden.

Die wereld geef U de mens dus niet wat hij verlangt. Er is een strijdigheid, waarbij noodgedwongen de stoffelijke instincten van zelfbehoud met alle daarbij voorkomende verwerpingen van geldende regels, tendensen, verloochening van, godsdienstige en sociale dogma's e.d. zullen optreden.

Wij zullen dan zeggen dat het wereldbeeld zich wijzigt, maar dat is niet waar. Er wordt slechts iets zichtbaar, wat door de usance tot nu toe onder de oppervlakte bleef. Als bij vloed een rots onder de zeespiegel ligt en bij eb boven komt, kunnen we dan zeggen dat die rots daar plotseling is gekomen? Evenmin kunnen wij zeggen dat bepaalde revolutionaire tendensen en dreigingen, die op het ogenblik ontstaan, alleen maar voortkomen uit deze nieuwe tijd. We kunnen eerder zeggen: De nieuwe tijd onthult ons de werkelijke waarden. Ze maakt zichtbaar en kenbaar wat er nog niet was.

Houd daarom in de komende tijd — ook wat uw eigen aanpassing aan de wereld betreft — rekening met deze menselijke — ja, ik zou zelfs zeggen — deze materialistische tendensen, die deel uitmaken van elk levend organisme.

Zelfbehoud, egoïsme en groepsegoïsme zijn in deze tijd niet te vermijden. De gevolgen daarvan zijn eveneens niet te vermijden. Wij kunnen slechts gebruik maken van die gevolgen op een juiste of op een negatieve wijze. Wie met een boot bij die rots komt en er tegenaan wordt geworpen, ziet zijn schip ondergaan. Wie zwemmend naar een ogenblik van rust zoekt, zal op die rots dat ogenblik van rust en vrede vinden, waardoor hij zijn weg kan vervolgen.

Hoe grootser onze opzet wordt, des te geringer de mogelijkheid dat wij van dergelijke gevolgen van het heden profijt zullen hebben, geestelijk of anderszins. En daarom zou ik willen besluiten niet deze opmerking.

Wanneer u meent, dat het nodig is op uw omgeving een zekere invloed uit te oefenen. (en van uit geestelijk standpunt is dat over het algemeen wel wenselijk), dan zult u moeten uitgaan niet alleen van de kleine, besloten groep maar ook van het groeiend organisme, van de groeiende groepering. Voor uzelf zult u — indien u met uw kennis iets wilt betekenen of iets wilt kunnen beheersen in deze wereld — niet mogen uitgaan van de gedachte dat u zich kunt baseren op hetgeen u bezit. Het is niet wat u bezit, maar de voortdurende en gestage uitbreiding ervan, die de belangrijkheid van uw kennis en eventueel de macht, die u daardoor in de wereld hebt, zal bepalen.

Zoek in deze wereld naar een zo volledig en harmonisch mogelijke uiting van uw wezen. Besef, dat alle geestelijke invloeden, wanneer zij de harmonie bepalen, automatisch in het materiële verweven zullen zijn.

Uw wereldbeeld van heden is er schijnbaar één, waarin materialisme en geestelijke gesteldheid ver van elkaar verwijderd zijn. De praktijk echter zegt ons, dat beide onverbrekkelijk met elkaar verbonden zijn en gelijkelijk tot uiting komen, zelfs in de stoffelijke wereld, waarin u leeft.

DE DRANG VAN DE GEESTELIJKE ZOEKER.

De doorsnee-mens heeft de behoefte tot het hogere. Hij zoekt dit op zijn manier. De één zoekt het misschien in de bijbel, een ander in geschriften, weer een ander in geestelijke belevingen, in lessen, in cursussen, kortom overal. Wanneer u mij vraagt om de achtergrond daarvan te belichten, mag ik wel allereerst stellen, dat de beweegredenen, de werkelijke drijfveren nogal uiteen lopen. (Neemt u voor uzelf nu maar rustig de gunstigste aan, dan hoeft u zich niets aan te trekken van hetgeen ik verder zeg.)

Er zijn nl. veel mensen die bang zijn voor het einde, voor de dood. Het is deze angst voor het sterven, groter geworden na de tijd dat de mens meer interesse in het leven kreeg en ook meer respect voor het leven, die hem brengt tot het zoeken naar een hiernamaals.

Wanneer wij alle grote godsdiensten en alle inwijdingceremoniën ter wereld nagaan, dan ontdekken wij dat de dood daarin altijd een belangrijke rol speelt. Of het nu is het Christendom met Jezus, die voor ons is gestorven om ons voor de geestelijke dood te behoeden, of we gaan naar het inwijdingceremonieel waarin men de symbolische dood sterft om te komen tot het ware leven altijd weer: de dood, die overwonnen wordt.

Soms gaat het niet verder dan dit: een angst voor het einde; een angst voor het doelloze. En degeen, die onder die angst gebukt gaat — dit vaak zelf niet beseffend — zoekt een uitweg daarvoor in een geloof dat hem eeuwigheid belooft, in een leefwijze, in een problematiek soms ook, die de overwinning van de dood primair stelt.

De leringen, die hier worden gegeven, bevatten dit element indirect, doordat de lering wordt gegeven door wezens, die eens mens waren en na de dood voortleven. Dat dit voor velen een attractie kan zijn op grond van het voorgaande is duidelijk.

We zien daarnaast de geestelijke zoeker, die wordt gekweld een begrip van eigen minderwaardigheid of onvolwaardigheid. Men meent, dat men tekort schiet in het leven, men is niet mooi genoeg, men is niet op tijd gehuwd, men heeft niet het baantje dat men hebben wil, men krijgt niet de erkenning van meerderen die men verwacht en men zoekt een uitweg. Die uitweg ligt niet in de feitelijke wereld. Het resultaat is, dat men tracht uit te wijken naar een soort fantasiewereld. En die vinden we dan alweer kant en klaar met rationalisaties in vele geestelijke systemen en geloofsrichtingen. Je kunt dan zeggen: Het is de wil Gods dat het mij tegen loopt. Het is de hand Gods die mij, dwingt. Het is mijn karma, het is de noodzaak tot bewustwording. Op deze manier kun je jezelf een belangrijk en volwaardig lid van het mensdom voelen, terwijl je naar buiten toe meent gefaald te hebben.

Ook een leegte in het leven kun je op die manier opvullen. En ik geloof, dat ook dit zeer veel mensen brengt tot dit zoeken naar geestelijke wijsheid. Kiezen ze daarvoor een verkeerde weg, dan hebben ze alleen een illusie, die ze met het sterven verliezen. Kiezen ze een weg, die een meer redelijke en feitelijke informatie verschaft, dan zullen ze daar zeker niet dommer van worden. Toch blijft het voor hen eigenlijk een soort levensbelang, dat gelijktijdig liefhebberij is.

Dan worden we geconfronteerd met een zeer eigenaardig type. Deze mensen, die vaak halfbewuste herinneringen hebben aan een vorig bestaan, die ergens in de wereld steeds weer erkennen dat ze er al eens geweest zijn, of dat er een harmonie bestaat die zo maar ineens kan opkomen, zoeken in wezen naar zichzelf. Opvallend is hierbij, dat een zekere mystieke neiging, een zekere paranormale begaafdheid meestal ook een rol speelt. Die neiging of begaafdheid wordt dan wel niet direct erkend, maar de behoefte om zichzelf te zien in de werkelijke gedaante zoals men zich innerlijk voelt, brengt dezen tot het zoeken naar een geestelijke weg, naar een weg in de wereld. Hun feitelijke doel is daarbij niet zozeer de

eeuwigheid als wel het, eindelijk eens weten wie je bent. Het is voor hen zoeken naar jezelf; en heel vaak — bij gebrek aan ervaring — innerlijk je identificeren met grotere persoonlijkheden. We zien heel veel mensen, die voortdurend de naam van Jezus in de mond nemen, terwijl ze in feite zichzelf bedoelen. Dat klinkt misschien wat hard, maar het is een feit.

De volgende soort (voor ons geestelijk overigens de meest interessante) bestaat uit mensen, die bij alles wat ze zijn en wat ze doen een gevoel hebben van onvolkomenheid. Ze hebben het idee, dat ze langs de belangrijke dingen in het leven heen gaan en zij proberen dit te corrigeren. In de praktijk lukt dat meestal niet zo goed, ofschoon ze juist daardoor soms ontzettend goede constructeurs en zakenlieden kunnen zijn. En op een gegeven ogenblik kiezen ze dan vanzelf een geestelijke weg.

Voor ons zijn deze mensen zo interessant, omdat bij hen sprake is van een taakbegrip. Zij voelen aan dat zo binnen het geheel der mensheid een functie hebben. En omdat ze die zelf eigenlijk niet kennen, voelen ze steeds tekort te schieten ook waar anderen hun slagen bewonderen. Voor hen is het geestelijk systeem, de geestelijke discipline, de esoterische onderrichting niets anders dan een poging om terug te keren tot die taak: de zin van het leven, die voor hen niet alleen een persoonlijk zinrijk leven is maar ook het deelhebben aan het grotere geheel. Het grotere, dat zij dan veelal erkennen als de mens en vaak ook de geestelijke mensen.

Deze zullen heel vaak via esoterische inwijdingen komen tot zeer persoonlijke filosofieën. En ofschoon ze zich bij een formulering helaas vaak aanpassen bij uiterlijk bestaan richtingen (de één is humanist, de ander dageraadsmens of behoort tot een Loge of iets dergelijks) zijn ze in wezen directe mensen. Zij zijn volgens hun eigen "ik" gericht en zij bereiken daarmee soms een persoonlijk geluk, dat pas wordt beseft, wanneer het een ogenblik ophoudt te bestaan; nl. het evenwichtig in de wereld opgaan en al haar facetten genietend.

Uit deze — dat mag ik er wel bijvoegen — komen heel vaak de leerlingen, die grote geestelijke bereikingen vinden.

En dan hebben we nog een laatste klasse, waarin we de mens aantreffen, die in zich voortdurend iets eeuwig ontmoet. Het is een flits, een gevoel van los-zijn, van verrukking. Zonder dat ze het weten hebben ze hun werkelijk ego, hun kosmisch ego aangeboord; en de ervaring van onbepert zijn, waarin ruimte en tijd geen rol meer spelen, heeft hun bewustzijn zozeer getroffen, dat ze altijd weer trachten het terug te vinden.

Voor hen zijn de uiterlijke leringen, de wegen en wetten die worden aangegeven in de geloofsrichtingen, alleen maar een middel. Zolang ze zich daaraan gebonden blijven achten, bereiken ze dat ogenblik dan ook niet meer. Maar op het ogenblik, dat ze van daaruit een eigen praktijk van leven vinden, ontmoeten ze dat Goddelijke direct. Ze zijn soms de spontaan ontstane Meesters, die voor anderen een zeer grote betekenis kunnen hebben, omdat ze de sfeer van het eeuwige uitstralen.

Hier heeft u dan allereerst een ontleding van de verschillende soorten en typen, die wij tegenkomen. Er zijn er meer. En wij kunnen tussen alle genoemde typen mengsels van die richtingen aantreffen. Belangrijk was het echter, dat wij konden vaststellen, dat in ieder geval het zoeken voortkomt uit een gebrek, dat men in het eigen "ik" voelt of erkent.

Dan is het interessant om, na te gaan wat de mens, die b.v. de cursussen van de Orde volgt, daarbij verder beweegt.

In de eerste plaats zal zo iemand behoefte hebben aan de sfeer. De sfeer, die niet direct door grote vroomheid wordt gekentekend, maar die ook een zekere vrijzinnigheid, vrijgeestigheid toelaat en toch een vast principe heeft. Zij hebben een richtlijn, al heet die dan maar verdraagzaamheid; en door die richtlijn kunnen zij zich in hun omgeving gemakkelijker aanpassen.

Zo hebben daarbij echter nog een tweede punt. De zuivere gevoelsbeleving bevredigt maar weinigen onder hen. Er zijn er, die met de sfeer alleen genoegen nemen, naar dat zijn er slechts weinigen. De meesten vragen een voor hen verstaanbaar betoog. En dat betoog moet dan nog aan bepaalde eisen beantwoorden.

Het moet zich niet alleen zuiver met de esoterie of met het ongekende bezighouden, maar het moet die waarde ook herleiden tot de gekende wereld; een vermenging van geloof en van weten a.h.w.

Daardoor wordt het meer de ratio; er zit een redelijk element in, dat aangenaam aandoet. Het geeft hun verder ook aanleiding om na te denken over problemen en de vele vragen, die ze zichzelf stellen, op te lossen.

Een element, dat velen bovendien pleegt te binden, is wel dat een waarheid die wordt verkondigd altijd op de aanwezigen betrekking heeft. Daardoor zien wij zeer velen, die een soort persoonlijke leiding, vinden omdat zij in een vorm, van harmonie of sympathie sommige delen van het gesprokene als direct tot hen gericht gevoelen. Het slaat op hun problemen, hun omstandigheden. Het maakt het voor hen mogelijk om a.h.w. meer objectief daarnaar te kijken; en die objectiviteit speelt voor hen vaak een zeer belangrijke rol.

Verder zijn er dan ook onder, die bovendien aan het wat informele contact met de geest de voorkeur geven. En dat contact wordt in de Orde over het algemeen bevorderd, zodat zelfs een plechtige toespraak meestal besloten wordt met een meer persoonlijke toets van de spreker. Het feit, dat men zich verwant kan gevoelen met de wereld van de geest, speelt voor velen een grote rol. Het opzien naar al die wezens, die, boven u staan, die u zijn voorgegaan, is vaak moeilijk. En juist het feit, dat deze geest met al haar bestaande bekwaamheden en soms ook tot uiting komende fouten zich wil beschouwen als gelijke van de mensen, als broeder of als zuster, heeft voor velen ook weer een attractie.

Er is in onze Orde wel degelijk een hiërarchie. Maar in tegenstelling tot vele godsdiensten en andere organisaties speelt die hiërarchie eigenlijk alleen maar een rol, wanneer er een beslissing moet worden genomen. En bij die beslissingen is het besluit van een hiërarchische trap nooit bindend voor de lagere trappen, tenzij zij dit zelf accepteren. Dit element van grote vrijheid en ook van een persoonlijk leven er, een persoonlijke verantwoordelijkheid is ook buitengewoon attractief. De voorlichting, die wordt gegeven omvat zowel menselijke kennis als filosofie en esoterie. Er is sprake van een zekere veelzijdigheid, waardoor haast een ieder ergens iets kan winnen wat voor hen, of haar belangrijk is.

En daarmee zijn wij geloof ik gekomen aan het beslissende punt voor zover het onze Orde betreft Want de zoeker naar geestelijke waarheid, die onze Orde ontmoet en daarin voor zich een zekere harmonie ontdekt (dat is een voorwaarde!), zal zich door de vele verschillende punten, die er worden besproken, één wereldbeeld kunnen vormen, dat hem de schijnbare raadselen van het bestaan en de onverklaarbare wreedheden a.h.w. doet zien in hun werkelijke verhouding, zonder dat hij daardoor ook meteen wordt gedwongen tot een soort zwijmelende aanvaarding of aanbidding. Ik meen dus, dat dit in de Orde der Verdraagzamen voor velen het meest aantrekkelijke element is.

Deze attractie op zichzelf — dat moeten wij wel begrijpen — verklaart nog niet de taak, die de Orde op zich neemt en de resultaten die zij soms bereikt. Daarom geloof ik, dat het goed is hieraan toe te voegen hoe er wordt gewerkt, wanneer wij zo'n zoeker ontmoeten.

In de eerste plaats gaan wij uit van het recht van de mens om voor zichzelf te denken, te kritiseren en zelfs te debatteren, ofschoon wij dat soms moeten beperken om te grote verwarringen voor anderen te voorkomen. Het geheel is gebaseerd op een bepaald systeem van denken en redeneren. Wij hebben dus een vorm gevonden, waarin b.v. de logica een grote rol speelt; iets, wat menig geloof ontbeert. In deze vorm hebben wij verder verwerkt de gedachten van degenen, die aanwezig zijn. Wij spreken niet alleen van uit onszelf maar ook zal de geest, die tot u spreekt in het kader van de Orde — zelfs wanneer het schijnbaar een monoloog is — in feite een dialoog met de aanwezigen voeren. Hun gedachten, hun impulsen en hun indrukken worden opgevangen en binnen het kader van het geheel verwerkt en weerkaatst, zodat men zelfs persoonlijk deel heeft aan dat wat er wordt gezegd; en zo dat voor allen niet altijd waar is, zal het percentage van de aanwezigen dat werkelijk deel uitmaakt van deze dialoog, al wordt er door hen niet gesproken, betrekkelijk groot zijn.

Wij menen, dat wij op die manier de mens kunnen helpen om een onderscheid te maken tussen de illusies, die er op de wereld bestaan en de feiten. Bovendien proberen we hem aan

het verstand te brengen, dat feiten niet alleen de dingen zijn die zintuiglijk worden waargenomen, maar dat elke toestand die in je bestaat een feit is, zodra ze gevolgen kan voortbrengen.

De zoeker, die dit erkent, gaat dus aan de hand van eer, denksysteem, waar men meestal gedurende enige jaren moet ingroeien, voordat men het zelf haast automatisch gebruikt, voor zichzelf een beeld van het bestaan opbouwen. Maar de kennis plus het systeem geven hen, ook de mogelijkheid om in esoterische werken van anderen of in filosofieën, die hem normalerwijze versleuteld zouden blijven door hun structuur, een doorzicht te gewinnen. Het is of de wereld der gedachten duidelijker leesbaar wordt en daardoor de zin van het leven en de denkwijzen van anderen, ja, zelfs de waarde van geloof en denken, zoals men die rond zich ziet, duidelijker verstaanbaar worden. Dit lijkt mij wel de grootste attractie te zijn.

Niet alle mensen zouden binnen het kader van de Orde kunnen aarden. En er zijn er, die dat slechts onder groot voorbehoud doen, b.v.: "ik word er wijzer van", of: "ik vind het leuk om die meningen eens met de mijne te vergelijken."

Er zijn er ook, die dit absoluut niet kunnen verwerken. Iemand, die b.v. als type 1 of 2, dat ik daarnet beschreef, zijn hele bestaan heeft gebaseerd op het Christendom, wordt haast automatisch een vijand van de Orde. Niet omdat de Orde onchristelijk zou zijn, maar omdat zij zijn systeem van zelfrechtvaardiging en belangrijkheid aantast. De mens, die alleen door overpeinzing en mystiek tot iets kan komen, zal de Orde verwerpen, omdat ze zijn mystiek ontluistert, omdat zo haar terugbrengt tot een herhaalbaar feit en daardoor zijn idee van unieke verbondenheid met het Hogere a.h.w. teniet zou doen.

Menigeen baseert zich op kennis en een eigen denksysteem en heeft daarin zijn eigen waarde zo sterk vastgelegd, dat hij het spreken van de Orde, dat voor menigeen een aantasting van dit denksysteem zowel als van de kennis kan impliceren, moet verwerpen, omdat hij anders zijn zelfrespect, zijn gevoel van ingewijd zijn of van verheven zijn moet prijsgeven.

Waarmee ik slechts wil aanduiden, dat niet elke zoeker naar geestelijke waarheid in de Orde zal vinden wat hij zoekt. Elk van hen echter zoekt uit een onzekerheid. Elk van hen zoekt, omdat hij of zij voelt dat ze — in het leven van nu, hetzij in een vroeger bestaan op aarde of van uit een geestelijk bestaan — geen zuivere harmonie kunnen vinden; dat er een onvolkomenheid aanwezig is.

Het doel van alle geestelijke lering over de gehele wereld — of ze nu wordt gebracht door Meesters, door geesten, in spiritistische bijeenkomsten, door inspiratie of op welke wijze dan ook — heeft tot doel de mens zichzelf te doen vinden en zo die onzekerheid weg te want evenals in de oudheid staat ook nu boven de poort, waardoor de bewuste het werkelijke leven binnengaat: Ken uzelve. Niet als een uitdaging of als een eis, maar als het vermaan dat slechts de mens, die zichzelf juist leert waarderen in verhouding tot de wereld, God in werkelijkheid zal kunnen erkennen en vinden.

In de betogen, die worden gehouden, komt ook een andere spreuk naar voren. Het oude "Tat tuam asi": dit zijt gij. Want het betoog houdt maar al te vaak de mens een spiegel voor. Wat een gelijkenis is in de Evangeliën, een lezing van één van onze broeders, misschien een definitie of een grap van onze vriend Henri, er zit een spiegel in. Kijk erin en herken jezelf.

Zelfkennis en zelfbewustzijn zijn de waarden, die de geest en ook vele andere esoterische richtingen kunnen geven. Zelfkennis om de wereld te kunnen herbeleven, zoals ze is en om eigen doen en taak in die wereld juist te zien en daardoor ook goed te kunnen volbrengen. De spiegel, opdat men zijn illusies steeds weer mag verliezen, opdat men in de harde waarheid, opdat men in zware opdracht zichzelf moge beproeven.

En wat is het einddoel van dit alles? De zoeker naar geestelijke waarheid, al beseft hij het zelf niet, heeft in wezen behoefte aan het één-zijn met alle dingen. Een eenheid, die de menselijke begrippen wel enigszins te boven gaat, maar een eenheid waarin alles onveranderlijk waar en juist is.

En zo zou je kunnen zeggen, dat de 7 typen, die ik u beschreef eigenlijk niets anders zijn dan 7 wegen, 7 graden van ontwikkeling in mensen, die de goddelijke werkelijkheid zoeken te

herwinnen uit de beperkte werkelijkheid van hun aards bestaan. De ervaring leert, dat velen van hen zullen falen, omdat zij de eenheid van het leven nog steeds niet beseffen. Maar degeen, die deze lering erkennend en ontvangende ze voor zichzelf beproeft, verwerkt en omvormt desnoods tot iets, waarmee hij metterdaad zelf iets kan doen zowel als in gedachten, die stijgt trede na trede naar, die grotere eenheid op; die vindt zijn persoonlijkheid juister en scherper uitgedrukt; die verliest veel van zijn onvolkomenheden en onvolmaaktheden en is altijd weer bereid om een grotere, een betere wereld te accepteren.

Ik hoop, dat aan het einde van deze cursus deze op uw verzoek gegeven uiteenzetting heeft mogen bijdragen tot een juist gebruik van de inzichten, feiten en stellingen, die u zo rijkelijk ter beschikking werden gesteld.

IK

Ik ben.
Ik ben een deel van God.
Ik ben een deel van God en leef.
Ik ben een deel van God en leef mijzelf als god.

Ik ben een trilling,
uit de oneindigheid tot vorm gestold.
Ik ben een kleur,
waarmee de eeuwigheid aan 't zijn z'n kleuren geeft.
Ik ben een kracht
— gescheiden van alle kracht, die is —
die uit en voor zichzelf leeft
en toch met kracht verweven blijft.

Ik ben een kleur, die uit zichzelf
een deel van scheppingswaarheid schrijft.
Ik ben de eeuwigheid.
Ik ben de regenboog,
waarin wel duizend kleuren vermengd zijn in het Al.

Ik ben begin en eind.
Ik ben, wat komen zal
en dat, wat is geweest.
Ik ben de werkelijkheid
en 'k ben de droom.
Maar slechts mijzelve ben ik dit
en nimmer voor het Al;
het Al, waarin ik slechts te allen tijd
een deeltje wezen zal
van werkelijkheid, die steeds bestaat.
En als 't verschijnsel soms vergaat,
de regenboog verbleekt en dooft,
de regen soms de kleuren klooft,
toch blijf ik altijd voortbestaan
in zichtbaar of onzichtbaar zijn,
trekkend door 'd oneindigheid mijn baan.

Ik zoek bewustzijn, ik wil weten
en zoek de kleuren, die rond mij zijn.

Maar daartoe is mijn "ik" te klein
Eerst moet ik waar mijzelve wezen.

Omspant het "ik" één trilling slechts,
één kleur zo van begin tot eind,
dan — werkelijk eeuwig wezen zijnd —
zal ik erkennen eerst het wonderlijk gebeuren,
dat mengt de trillingen in 't Al
en toch hen kristalliseren zal
tot een bewustzijn en een boog vol kleuren.

SLOTWOORD

Oneindigheid is onbegrijpelijk. Eeuwigheid is onvoorstelbaar. En toch ben ik deel van de oneindigheid en is mijn wezen eeuwig. Daarom begrijp ik ook mijzelve niet. En zou ik mijzelf werkelijk volledig in alle dingen verstaan, ik geloof dat alle vorm verwazen zou als een waan, die niet meer noodzakelijk is.

Ik ben stof geweest. Ik ben geest en zal nog wel door vele sferen dwalen. Ik weet niet, wat ik zelf ben in alle vormen. Ik wil in vorm mijzelf vertalen, mijn eeuwigheid. Een eeuwigheid, die geen vormen meer kent. En zo lijdt mijn wezen onder eigen onbegrip.

Ik ben deel van de oneindigheid. Eeuwige kracht. Vermogen, dat alles schept en alles in zich opslurpt keer op keer. Dag en nacht der kosmos, meer nog: het ongekende Zijn.

En zoals je uit de druiven wijn treedt, treed ik uit mijzelf kracht. Kracht, waarvan ik de bron niet ken. Kracht, geboren als de druif uit aarde en uit zon, uit vorm en niet-vorm, uit zijn en niet-zijn. En ziet, in deze kracht, die in mij spreekt, verbreekt mijn wezen al zijn kluisters.

Het onbegrip is niet belangrijk meer. De luister van de eeuwigheid verblindt mij niet, want het is de kracht, waarin mijn wezen ziet hoe waarlijk ben ik deel van de oneindigheid. Hoe waar is het, dat ik steeds eeuwig ben en bij het sterven van vorm en het vlieden van de tijd mijn "ik" zichzelf zal zijn en steeds zichzelf zal leven.

Met die overweging heb ik geloof ik de esoterische zowel als de praktische kant van onze cursus gekenschetst.

Wij, die de oneindigheid niet beseffen, willen in onszelf de kracht vinden, waardoor wij haar waarheid kunnen aanvaarden en daardoor meer bewust deel ervan kunnen zijn.